ΘΕΚΛΑ ΠΕΤΡΙΔΟΥ

η ανατομία μιας γυναίκας

η αντιμετώπιση των ερωτικών προβλημάτων της σύγχρονης γυναίκας στη σημερινή κοινωνία

POWER PUBLISHING

Τίτλος: Η ανατομία μιας γυναίκας.
Η επίλυση των ερωτικών προβλημάτων της σύγχρονης Κύπριας γυναίκας.

Το πρωτότυπο εκδόθηκε από τον εκδοτικό οίκο Power Publishing το 2005.

<u>**Επιμέρους κεφάλαια**</u>

1. Γιατί τα βρίσκουμε πολύ πιο εύκολα με τους ξένους.
2.Γιατί δεν μπορώ να δημιουργήσω μια ερωτική σχέση;
Η τρομερή δυσκολία του παιχνιδιού του φλερτ και του ψαρέματος στην Κύπρο σήμερα.
3.Πώς αυτά που μας φύτεψαν στο μυαλό μας μας παιδεύουν.Η βασανιστική επιταγή του γάμου, ιδέα, σκέψη, υποσυνείδητο κίνητρο.
4.Η σχέση με τους γονείς μας σημαντική για τον τρόπο που σχετιζόμαστε ερωτικά.
5.Γυναίκες που εθίζονται σε σχέσεις.
6.Πότε ο έρωτας είναι πολύ δύσκολο να πετύχει;
7.Οι παντρεμένες είναι πράγματι ευτυχισμένες;
Ο γάμος είναι αυτοσκοπός; Γάμοι με ή χωρίς όραμα.
8.Εξωσυζυγικές σχέσεις. Πολύ ίν. Τα αισθήματα και οι παραισθήσεις πίσω από το κέρατο.
9.Η θέση της γυναίκας μέσα σε μια σχέση, ένα γάμο. Θέματα ισότητας φύλων ως σημείο προστριβής.
10.Πόσο απολαμβάνουμε τη θηλυκότητα και τον ερωτισμό μας;Η κύπρια γυναίκα είναι ανοργασμική;
11.Πάθος ή ήρεμη ζωή;
12.΄Ομοιοι ή ανόμοιοι σύντροφοι;
13.Υπάρχει τελικά τρόπος για να πετύχω στις ερωτικές μου σχέσεις; Μια μαγική συνταγή ίσως;

Σύντομο βιογραφικό της συγγραφέως.
Η Θέκλα Πετρίδου γεννήθηκε στην Πάφο το Μάιο του 1975.
Από μικρή αγαπούσε το διάβασμα και το γράψιμο. Ως μαθήτρια διακρίθηκε σε διαγωνισμούς ποίησης και λογοτεχνίας.
Σπούδασε Ψυχολογία στο Αριστοτέλειο πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης. Ακολούθησε τον τομέα κοινωνικής και κλινικής ψυχολογίας.
Από το 1998 εργάζεται ως ψυχολόγος.
Έχει δώσει δεκάδες ομιλίες σε σχολεία, σχολές γονέων, γυμναστήρια, γυναικολογικές κλινικές και στα Επιμορφωτικά κέντρα του Υπουργείου Παιδείας.
Έχει γράψει κατά καιρούς άρθρα για κυπριακά περιοδικά και εφημερίδες.
Έχει συμμετέχει σε κυπριακές ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές ως ψυχολόγος.
Ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για την γυναικεία ψυχολογία, την ψυχολογία των σχέσεων, και την ψυχολογία του αδυνατίσματος.
Τα τελευταία δύο χρόνια ζει και εργάζεται στη Λευκωσία μαζί με τα δύο παιδιά της.

Ευχαριστίες:

Ευχαριστώ τη Γιώτα Παρασκευά, φιλόλογο, εξαιρετική λογοτέχνη και παιδική φίλη η οποία με προέτρεψε να συνεχίσω το γράψιμο.
Τον Αντώνη Πιλλά, σημαντικό κύπριο ποιητή και λογοτέχνη, ο οποίος πάντα πίστευε στην αξία μου.
Τον αγαπημένο παιδικό φίλο Νικόλα Εύζωνα, φιλόλογο ερευνητή που συζήτησε μαζί μου πολλές από τις ιδέες του βιβλίου και με ενθάρρυνε τα μάλα.
Όλους τις φίλες και φίλους στη Ρόδο που το καλοκαίρι του 2004 με εμψύχωσαν :τη Μαρία, την Τσαμπίκα, την Μίκη, τον Κυριάκο, την Άννα, τον Παναγιώτη.
Την κουμπάρα μου Κυριακή, αγαπημένη φίλη, που άνκαι μάνα δέκα παιδιών τα έκανε δώδεκα τα Σαββατοκυρίακα στην Πάφο για να μπορώ να γράφω.
Τον καθηγητή μου στο Λύκειο Αντρέα Σάββα, ο οποίος με δίδαξε να δακτυλογραφώ γρήγορα.
Την Κατερίνα, αγαπημένη φίλη στην Πάφο, που χρόνια τώρα με εμψυχώνει και με προτρέπει να αγαπώ τον εαυτό μου.
Τη φίλη και γειτόνισσά μου Γιώτα που αρκετές φορές μου μαγείρεψε για να κερδίσω χρόνο όσο έγραφα!
Την αγαπημένη μου φίλη και δεύτερη μάνα, Καλλιόπη Γιαπανά που ξέρει ν’αγωνίζεται, ν’αγαπά και να συμβουλεύει.
Τους φίλους και πελάτες μου που ευχαρίστως μου έδωσαν τις ιστορίες τους.
Την ψυχολόγο Σταύρια Θαλάσση, που με μύησε στα μυστήρια της γυναικείας δύναμης.
Τον ψυχολόγο Μάρκο Μαρκίδη, εμπνευστή και πνευματικό πατέρα του βιβλίου αυτού.
Τους συντρόφους που στο παρελθόν συμπορευτήκαμε, δίνοντάς μου ανεπανάληπτες ευκαιρίες να γνωρίσω καλύτερα τον εαυτό μου και να μεγαλώσω.
Τους γονείς μου που με γέννησαν και με μεγάλωσαν όπως αυτοί ήξεραν καλύτερα. Νιώθω ιδιαίτερα ευγνώμων που στηρίζουν με αγάπη και περηφάνια την έναρξη της συγγραφικής μου καριέρας. Ξέρω πως είναι

αρκετά δύσκολο γι'αυτούς, εφ'όσον πρεσβεύουμε αρκετές διαφορετικές ιδέες.
Τον αδελφό μου Θεοδόση και τη γυναίκα του Χριστιάνα που άνκαι αυστηροί κριτές, ενθουσιάστηκαν με όσα διάβασαν, με βοήθησαν με τις παρατηρήσεις τους και με προέτρεψαν να συνεχίσω.
Τα δυο παιδιά μου, το Λάζαρο και την Κυριακή που με ανέχτηκαν όσο έγραφα. Που δέχτηκαν να περάσουν ώρες μακριά μου, κυρίως τα Σαββατοκύριακα για να μπορέσει η μαμά να γράψει το βιβλίο. Δεν θα ξεχάσω ποτέ τις πονηρές φατσούλες πίσω από το άνοιγμα της πόρτας να ρωτάνε: «Σε ποια σελίδα είμαστε;» .

Εισαγωγή

Πάφος, Κυριακή 3 Απριλίου 2005

Θυμάμαι όταν σπούδαζα στο Τμήμα Ψυχολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης, πόσο βαριόμουνα τα πανεπιστημιακά συγγράμματα. Στον ελεύθερο χρόνο μου, πάντα έψαχνα για να διαβάσω βιβλία ψυχολογίας γραμμένα με απλό και κατανοητό τρόπο που να περιέχουν ιστορίες από την καθημερινή ζωή. Ήθελα να διαβάζω πράγματα που με ενδιέφεραν και με βοηθούσαν να βρω κάποιες απαντήσεις σ'αυτά που με προβλημάτιζαν.

Εδώ και 5 σχεδόν χρόνια μαζεύω εμπειρικό υλικό για το θέμα που πραγματεύεται αυτό το βιβλίο. Τα ερωτικά προβλήματα και τα προβλήματα σχέσεων της σύγχρονης κύπριας γυναίκας. Μίλησα με πολλές γυναίκες, μάζεψα πολλές αληθινές ιστορίες. Το βιβλίο αυτό ουσιαστικά γράφτηκε από την κάθε κύπρια γυναίκα που μοιράστηκε μαζί μου και μαζί σας ένα κομμάτι της ζωής της.

Τα ερωτικά προβλήματα και τα προβλήματα σχέσεων απασχολούν όλες τις γυναίκες σχεδόν όλων των ηλικιών. Αυτά μονοπωλούν τις συζητήσεις μας στους καφέδες, στη δουλειά, στο σχολείο, στο κολέγιο, στο κομμωτήριο, στο νοσοκομείο, στο πανεπιστήμιο, στο γυμναστήριο και σε όποιο άλλο χώρο μαζεύονται οι κύπριες γυναίκες από 2 και πάνω. Κάποιος είχε πει, δεν ξέρω ποιος, δε θυμάμαι, πως από 2 και πάνω είναι πλήθος και το γυναικείο πλήθος αγωνιά για αυτά τα θέματα. Πώς θα βρούμε άντρα, πώς θα κρατήσουμε αυτόν που ήδη έχουμε, πώς θα αποχτήσουμε ευτυχία μέσα στις ερωτικές μας σχέσεις, τί πάει στραβά στη σχέση ή στο γάμο μας.

Υπάρχει ο λαϊκός ισχυρισμός πως «ο έρωτας είναι τυφλός» και αυτός της γιαγιάς μου πως «η αγάπη εν πάνω στα σκατά», και οι δύο ρήσεις που παραπέμπουν στο ότι δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτε για να εξυγιάνουμε τις ερωτικές μας σχέσεις ή για να διαλέξουμε το πότε και το πού. Το βιβλίο αυτό δεν έχει στόχο να καταστεί αντιερωτικό, ούτε να μειώσει την αξία του έρωτα στην καθημερινότητά μας. Έχει στόχο, όμως, αυτό είναι αλήθεια, να απομυθοποιήσει και να αποενοχοποιήσει τον έρωτα και να τον βάλει πάνω σε ρεαλιστικές βάσεις ώστε να μπορούμε να τον απολαμβάνουμε περισσότερο, με τρόπους που να μη βλάπτουν την ψυχική μας υγεία και ισορροπία. Και να μας δίνουν ευτυχία, ρε παιδί μου!

Αν πάτε σε ένα βιβλιοπωλείο και ζητήσετε να δείτε ποια βιβλία κυκλοφορούν για τις ερωτικές σχέσεις των γυναικών, θα βρείτε πολλά και αξιόλογα βιβλία. Αυτό που έβρισκα πως έλειπε, όμως, όταν κι εγώ έκανα τα ίδια ταξίδια σε ράφια και ραφάκια, ήταν ένα βιβλίο γραμμένο αποκλειστικά πάνω στην κυπριακή κουλτούρα και κοινωνία. Όπως και να το κάνεις ο τρόπος σκέψης και δράσης των ανθρώπων δεν είναι ο ίδιος στην Αμερική όπως στην Κύπρο. Διαβάζοντας ένα αμερικάνικο βιβλίο, έστω και μεταφρασμένο στα ελληνικά, παίρνεις αρκετές πληροφορίες μεν, αλλά συχνά διαπιστώνεις πως αυτά που γράφονται δεν εφαρμόζουν με τον ίδιο τρόπο και στην Κύπρο. Η κυπριακή κοινωνία έχει αρκετές

ιδιαιτερότητες λόγω της μακρινής, αλλά και της πρόσφατης ιστορίας της και της παράδοσής της.

Είναι πολύ δύσκολο εγχείρημα να αναλύσει κάποιος επιστημονικά τα ιστορικά και κοινωνικά φαινόμενα που επηρεάζουν τον τρόπο σκέψης και δράσης των ανθρώπων στην Κύπρο σήμερα. Και μια τέτοια επιστημονική ανάλυση θα ήταν γεμάτη δυσνόητους όρους και στατιστικά στοιχεία. Πάντα, ήμουν χάλια στην Στατιστική και βαριόμουν αφάνταστα τις αυστηρές επιστημονικές έρευνες. Μεταφράζουν σε νούμερα και σχεδιαγράμματα τα όνειρα και τα αισθήματα των ανθρώπων. Αντιμετωπίζουν τους ανθρώπους ως ερευνητικά αντικείμενα χωρίζοντάς τους σε ομάδες και κατηγορίες. Μ'αυτό δε θέλω να υποτιμήσω την αξία και τη χρησιμότητά τους, απλώς εξηγώ γιατί εγώ δεν τις προτιμώ.

Η ιδέα γι'αυτό το βιβλίο γεννήθηκε σιγά σιγά μέσα από τη ζωή και τη δουλειά μου. Δουλεύοντας με γυναίκες θεραπευτικά, συζητώντας με φίλες, μιλώντας με άγνωστες.

Επιχείρησα και άλλες φορές προηγουμένως, από το 2000 ήταν τα πρώτα εγχειρήματα, αλλά δεν μου έβγαινε, δεν ήμουν ακόμη έτοιμη. Χρειαζόταν φαίνεται ν'ακούσω, να δω, να πάθω και να μάθω περισσότερα ώστε να ωριμάσω κι εγώ και η ιδέα και να γεννηθεί η πράξη. Ο Μάρκος ο Μαρκίδης, κορυφαίος ψυχολόγος και πνευματικός άνθρωπος, ήταν αυτός που μου έδωσε το εναρκτήριο λάκτισμα στις αρχές του 2005 όταν μου είπε σε μια συνάντησή μας : «Εσύ θα μπορούσες κάλλιστα να γράψεις ένα βιβλίο για το γυναικείο ερωτισμό». Πήγα σπίτι και κάθισα στο κομπιούτερ. Αυτό ήταν. Βγήκε αβίαστα. Ήταν έτοιμο!

Τέλος, θα ήθελα να τονίσω πως όλες οι ιστορίες που περιέχονται στο βιβλίο είναι μεν πραγματικές, αλλά με αλλαγμένα στοιχεία.
Κανένα από τα ονόματα δεν αντιστοιχεί στα πραγματικά, και οποιαδήποτε σύμπτωση σε ονόματα, τόπους, ημερομηνίες, επαγγέλματα κ.λ.π. είναι τυχαία. Αυτό που έχει σημασία είναι η ψυχολογική ιστορία

και όχι τα δημογραφικά στοιχεία, τα οποία αλλάχθηκαν για να μην γίνουν αντιληπτά τα πραγματικά πρόσωπα.

==

Κεφάλαιο πρώτο.

Δυσκολεύομαι με τις σχέσεις μου.

Δεν είσαι η μόνη στην Κύπρο. Δοκίμασε μ'ένα ξένο.

Μόνη είσαι, αλλά η μόνη δεν είσαι.
Φιλενάδες, όταν μιλούμε στα τηλέφωνα, όταν βρεθούμε για καφέ, όταν σκεφτόμαστε μόνες μας. ΄Ενα και το αυτό πρόβλημα. Οι σχέσεις μας οι ερωτικές. Οι υπαρκτές ή ανύπαρκτες.

Γιατί να είναι τόσο προβληματικές;
Με ρωτάτε.
Γιατί άραγε;
Αντιρωτώ.

Κάθομαι και σκέφτομαι. Καφές και τσιγάρο και καταστρέφω την υγεία μου για άλλη μια φορά γι'αυτό το τόσο κ α φ τ ό θέμα.
Τα ερωτικά μας. Τα ερωτικά σας.

Καλά, πριν 50 χρόνια δε θα τολμούσαμε καν να κάνουμε τέτοια συζήτηση.
Ούτε ν'ανάψεις τσιγάρο, θα μου πείτε.
Καλά, η πρόοδος στην κοινωνική θέση της γυναίκας στην Κύπρο της έδωσε

πρόσβαση και σε προνόμια, όχι και τόσο υγιεινά…

Γιατί δυσκολευόμαστε τόσο πολύ να έχουμε καλές καλές ερωτικές σχέσεις; Γιατί;

Οι Κυπραίες τα βρίσκουν πολύ πιο εύκολα με ξένους άντρες, όχι κύπριους και οι Κυπραίοι το ίδιο. Τα βρίσκουν πολύ πιο εύκολα με ξένες όχι με κύπριες.

Ααα …. Γιατί άραγε;

Απλό. Πολύ απλό. Επειδή όταν σχετιζόμαστε με ξένα άτομα, τα οποία δεν έχουν αναγιωθεί στο ίδιο κοινωνικό περιβάλλον με εμάς, η σχέση με αυτά τα άτομα δε μας πυροδοτεί στο μυαλό τις υιοθετημένες, κοινωνικές αντιλήψεις, προκαταλήψεις της κυπριακής κοινωνίας, τις οποίες δυστυχώς κουβαλούμε. Αρα, ένα το κρατούμενο. Είναι **πολύ πιο δύσκολο για όλες τις κύπριες να σχετιστούν με κύπριους άντρες, παρά με ξένους.**

Θέλετε παράδειγμα;

«Η Μ κατάγεται από την Πάφο. Είναι 19 χρονών και σπουδάζει στην Αθήνα. Μέχρι τώρα δεν είχε κανένα ερωτικό δεσμό. Όχι πως δεν το ήθελε δηλαδή, αλλά από την μια δεν τολμούσε κι από την άλλη όταν το επιδίωκε δεν τα κατάφερνε να τα βρει με κανένα συνομήλικό της στην Κύπρο. Η μάνα της πάντα της έλεγε να προσέχει από τα αγόρια, γιατί το μόνο που θέλουν είναι να την εκμεταλλευτούν. Μην τυχόν κι ακούσει πως «έπιασε» σχέσεις με κανέναν γιατί αλοίμονό της. Θα βγει το όνομά της και μετά κανένας δε θα τη θέλει να την παντρευτεί. Αυτή δεν συμφωνούσε μ’αυτά που της έλεγε η μάνα της. Το φύλο της πολλές φορές πήγαινε να σπάσει από τη συγκίνηση όταν κοιτούσε κανένα όμορφο συμμαθητή της στην τάξη, ή ακόμα περισσότερο όταν κάποιο αγόρι καθόταν δίπλα της. Ποθούσε σαν τρελλή να φιληθεί, ν’αγκαλιαστεί, να ερωτευτεί. ΄Οταν κάποτε, στη Β΄Λυκείου ήταν ερωτευμένη με ένα συμμαθητή της και πήγε αυτός να της μιλήσει, η Μ του μίλησε τόσο απότομα κι αδιάφορα, που αυτός έφυγε από κοντά της και ούτε της ξαναμίλησε έκτοτε.

Τώρα, στην Αθήνα, νιώθει πιο ελεύθερη. Μακριά από τα μάτια και την

κριτική της μάνας της. Της αρέσουν 5,6,7 συμφοιτητές της στο πανεπιστήμιο και τρελλαίνεται για κάποιον που βλέπει καθημερινά στο γυμναστήριο. Όταν αυτός έρχεται μια μέρα να της μιλήσει, με εκείνη τη διαφορετική αθηναϊκή προφορά, αυτή σχεδόν λιποθυμά. Μετά από λίγες μέρες τα φτιάχνουν και μαζί του νιώθει να πετά στους εφτά ουρανούς. Δεν αργεί να φιληθεί, ν'αγκαλιαστεί, να ερωτευτεί. Ο Φώτης, έτσι ας πούμε πως τον λένε, αυτόν τον Αθηναίο θεό, είναι πολύ πιο διαφορετικός από τους παλιούς της συμμαθητές στην Κύπρο. Τόσο άνετος, απλός και ακομπλεξάριστος. Μαζί του περνά φανταστικές στιγμές. Ξεχνά πως είναι η Μ, τις έγνοιες που έχει για το τι θα πει ο κόσμος. Οι φίλες της τη ζηλεύουν και νιώθει κι αυτή πως άλλαξε, πως απέκτησε άλλο κύρος, άλλη οντότητα. Είναι κι αυτή σχεδόν Αθηναία, δεν είναι πια μια στενόμυαλη παφίτισσα που φοβάται τη σκιά της.»
Πραγματικά, η φίλη μας αν τα έφτιαχνε με κάποιο κύπριο, δε θα ένιωθε τόσο θεϊκά. Ολα αυτά τα θέματα και οι αντιλήψεις που την εμπόδιζαν να εκφραστεί και να νιώσει τη θηλυκότητά της, θα αναδύονταν σίγουρα και θα την απέτρεπαν να χαρεί τον έρωτα, τη ζωή.

Με τον ίδιο τρόπο και οι κυπραίοι τα βρίσκουν πολύ πιο εύκολα με ξένες, μη κύπριες γυναίκες.

Θα μου πείτε ίσως : «Στοπ! Σταμάτα πια να γράφεις. Η λύση έχει βρεθεί. Θα επιλέγουμε αλλοδαπούς για τις ερωτικές μας σχέσεις κι έτσι λύνονται όλα τα προβλήματα. Δε χρειάζεται να γράψεις ολόκληρο βιβλίο.

Ας συνεχίσουμε με την ιστορία της Μ.
Δύο χρόνια μετά τη γνωριμία της με το Φώτη, τον κάλεσε για διακοπές στην Κύπρο. Οι γονείς της ήδη είχαν μάθει για το δεσμό της και την πίεζαν να αρραβωνιαστεί. Ο Φώτης ενθουσιάστηκε με το ειδυλλιακό τουριστικό τοπίο του νησιού, έκρυψε τον ενθουσιασμό του για το νεόκτιστο σπίτι της Μ που οι γονείς της του το διαφήμισαν περήφανοι, και υπέκυψε χαριτωμένα στις πιέσεις της Μ και την αρραβωνιάστηκε. Ο γάμος έγινε στην Κύπρο μεγαλόπρεπα 1 χρόνο μετά. Το ζευγάρι εγκαταστάθηκε στο

σπίτι και άρχισαν την κοινή τους ζωή εκεί. ΄Ολα ήταν τέλεια. Ειδικά, όσο διαρκούσαν τα λεφτά από τα δώρα του γάμου, κανένα πρόβλημα. Ο Φώτης σπούδασε γυμναστής και άρχισε να ψάχνει για δουλειά. Δυσκολεύτηκε πολύ να βρει δουλειά κι έτσι αναγκάστηκε να δουλέψει σε ένα ξενοδοχείο. Η Μ ήταν ήδη έγκυος στο πρώτο τους μωρό όταν άρχισαν τα προβλήματα. Ο Φώτης γκρίνιαζε συνέχεια και ήταν μελαγχολικός. Η ζωή σε μια μικρή πόλη στην Κύπρο ήταν πολύ διαφορετική από τη ζωή της Αθήνας στην οποία ήταν συνηθισμένος. Το ξενοδοχείο τον εκνεύριζε,(«δε σπούδασε γυμναστής για να σερβίρει τους κωλοάγγλους!») και δεν είχε πουθενά «προκοπής» να βγει για να διασκεδάσει. Δεν είχε φίλους εδώ και του έλειπαν η μάνα του και ο αδελφός του. Η Μ ήταν πολύ απασχολημένη με το μωρό το οποίο ήταν τόσο γκρινιάρικο και ανάποδο όπως ο μπαμπάς του. Οι γονείς της, που έμεναν δίπλα τους περνούσαν τις περισσότερες ώρες στο σπίτι του ζευγαριού και ο Φώτης δεν τους χώνευε πια. Δεν μπορούσαν να τους πουν και τίποτα, «ντροπή! Αυτοί τους έκτισαν κοτζάμ σπίτι».
3 χρόνια μετά το γάμο, και με 2 μωρά πια, η Μ ένιωθε τρομερά δυστυχισμένη. ΄Ενιωθε πως ο άντρας της δεν την αγαπούσε πια και η ζωή της δεν ήταν όπως την ονειρευόταν. Κατ’ακρίβειαν, τις λίγες φορές που βρίσκονταν με άλλα ζευγάρια, επειδή ο Φώτης δε χώνευε και πολύ τους συγγενείς και τους Κύπριους γενικότερα, έπιανε τον εαυτό της να ζηλεύει τους κύπριους άντρες. Μπορεί να ήταν όπως ήταν, ήξεραν όμως τι θα πει κυπριακή κοινωνία και κυπριακά πεθερικά. Και φαίνονταν ευχαριστημένοι που ζούσαν στην Πάφο. Είχαν φίλους και δεν γκρίνιαζαν συνεχώς στη γυναίκα τους.»

Η διαφορετική κουλτούρα μπορεί να κατανικά τους αρχικούς δισταγμούς για τη δημιουργία ερωτικού δεσμού και να πυροδοτεί υψηλό πάθος και έλξη, πολύ συχνά όμως αποβαίνει σημαντικό εμπόδιο στη δημιουργία σταθερής,διαρκούς και ικανοποιητικής σχέσης.

Ας δούμε και τα συχνά παραδείγματα με τις «ρωσίδες». Με τον όρο «ρωσίδες», εννοώ τις γυναίκες από πρώην ανατολικές χώρες που έρχονται

για δουλειά στην Κύπρο και τις οποίες πολύ συχνά προτιμούν οι μεσήλικες κύπριοι άνδρες για τη δημιουργία εξωσυζυγικού δεσμού.

« Η Ναταλία ήρθε να με δει στο γραφείο μου ένα μουντό πρωινό. Φορούσε ένα πολύχρωμο λουλουδάτο φόρεμα και τα ξανθά γυαλιστερά μαλλιά της ταίριαζαν άψογα με το κατακόκινο κοκινάδι της και το λευκό της δέρμα.
Μιλούσε σπαστά ελληνικά και προτιμήσαμε να συνομιλήσουμε στα αγγλικά. Ήταν μια αρκετά μορφωμένη γυναίκα με ευγενική συμπεριφορά.

- « Είμαι πολύ δυστυχισμένη. Ο σύζυγός μου επιμένει πως πάσχω από κατάθλιψη και με έστειλε σε ένα ψυχίατρο. Τα φάρμακα δε μου κάνουν και πολύ καλό. Ένιωθα λίγο καλύτερα στην αρχή, η θλίψη όμως που νιώθω δε με εγκαταλείπει. Μια φίλη μου Βουλγάρα, η τάδε μου μίλησε για σας , και αποφάσισα να έρθω να σας δω.»

Η αλήθεια είναι πως αρκετές από τις πελάτισσές μου προέρχονται από πρώην ανατολικές χώρες.
Η Ναταλία συνεχίζει : « Είμαι στην Κύπρο εδώ και δέκα χρόνια. Στην αρχή δούλευα σε ένα εστιατόριο. Παρ'όλο που σπούδασα νοσοκόμα στη χώρα μου, δεν μπόρεσα να βρω δουλειά στον τομέα μου. Στο εστιατόριο γνώρισα και τον άντρα μου. Ήταν παντρεμένος με 2 παιδιά. Με φλέρταρε από την πρώτη μέρα που με είδε. Εγώ στην αρχή αντιστεκόμουνα, αλλά τελικά τα έφτιαξα μαζί του, επειδή δεν άντεχα να δουλεύω άλλο στο εστιατόριο και είχα ανάγκη από χρήματα. Αυτός πλήρωσε για να μένω μόνη μου σε ένα διαμέρισμα και το καλοκαίρι ήρθε μαζί μου διακοπές στη χώρα μου, φυσικά πλήρωσε αυτός όλα τα εισιτήρια, και έμεινε 10 μέρες μαζί μας. Έκανε πολύ ακριβά δώρα στους γονείς μου. Ως και πλυντήριο ρούχων τους αγόρασε.
Όταν έμαθε η γυναίκα του για το δεσμό μας, 1 χρόνο μετά, τον απείλησε πως θα τον χώριζε, αυτός όμως δεν έπαιρνε απόφαση, ούτε να χωρίσει από τη γυναίκα του, ούτε να διακόψει μαζί μου. Πέρασα 2 πολύ εφιαλτικά χρόνια που ένιωθα και αρκετές ενοχές. Δεν είμαι πουτάνα βλέπετε. Έχω κι εγώ αισθήματα.
Τελικά η γυναίκα του τον εγκατέλειψε κι αυτός με παντρεύτηκε με πολιτικό γάμο, επειδή έληγε και η βίζα μου, και αν δεν παντρευόμασταν δεν

μπορούσα άλλο να μένω στην Κύπρο. Δεν είναι έτσι που φανταζόμουνα το γάμο μου. Μόνοι μας στο δημαρχείο, χωρίς νυφικό.
Τώρα έχει 4 χρόνια που είμαστε παντρεμένοι και έχουμε πολλά προβλήματα. Δε με αφήνει να δουλεύω, επειδή ζηλεύει. Εγώ είμαι όλη μέρα μόνη στο σπίτι και όταν έρχεται από τη δουλειά παραπονιέται πως εγώ δεν είμαι καλή γυναίκα και δεν κάνω τις δουλειές. Δεν είμαι, λέει όπως την πρώην του. Αυτή για να τον εκδικηθεί, του δημιουργεί προβλήματα και δεν τον αφήνει συχνά να βλέπει τα παιδιά του, κι αυτός κάνει νεύρα και ξεσπά πάνω μου. Λέει πως αν δεν έμπαινα εγώ στη ζωή του, όλα θα ήταν μια χαρά. Φταίω όμως εγώ; Αυτός με κυνηγούσε κι έλεγε πως η γυναίκα του δεν ήταν σέξι όπως εμένα και δεν τον ικανοποιούσε στο κρεββάτι. Τώρα, βέβαια, κρεββάτι σχεδόν καθόλου δεν κάνουμε ούτε εμείς, γιατί με την κατάθλιψη δεν έχω διάθεση.
Το πιο σοβαρό πρόβλημα, όμως που αντιμετωπίζω, είναι πως θέλω να κάνουμε ένα μωρό κι αυτός αντιδρά και δε δέχεται. Εγώ όμως νιώθω πως δεν έχω άλλα περιθώρια. Είμαι ήδη 37 χρονών και θέλω πολύ να κάνω μωρό. Ανάθεμα την ώρα που ήρθα στην Κύπρο. Η ζωή μου ήταν πολύ καλύτερη πριν!»

Η Ναταλία και άλλες Ναταλίες αναφέρουν συχνά τέτοιες περιπτώσεις δυστυχίας. Και οι κύπριοι σύζυγοι των Ναταλιών από την άλλη αναφέρουν τη δική τους τραγική κατάσταση. Οι περισσότεροι από αυτούς υποστηρίζουν πως μετάνιωσαν που χώρισαν και η ζωή με μια «ρωσίδα» δεν ήταν όπως την φαντάζονταν. Ονειρεύονται τη ζωή με τις πρώην συζύγους τους και τα παιδιά τους στο σπίτι και νιώθουν πως απέτυχαν ως σύζυγοι και ως γονείς.

Με αυτά δεν υποστηρίζω πως ένας μεικτός γάμος στην Κύπρο δεν έχει καμμιά ελπίδα επιτυχίας και ευτυχίας. Αντιθέτως, υπάρχουν αρκετοί τέτοιοι επιτυχημένοι γάμοι. Γάμοι που τους χαρακτηρίζει η συνειδητή επιλογή, η έμπνευση και το όραμα. Γι'αυτά όμως σε επόμενο κεφάλαιο.

Κεφάλαιο 2.
Γιατί δεν μπορώ να δημιουργήσω μια ερωτική σχέση;
Η τρομερή δυσκολία του παιχνιδιού του φλερτ και του ψαρέματος στην Κύπρο σήμερα.

Σταμάτησα προχτές σε ένα φούρνο να πάρω ψωμί. Κι επειδή αγνόησα για ακόμη μια φορά την παλιά καλή συμβουλή <ποτέ να μην ψωνίζεις νηστική>, αγόρασα και μια ζεστή τυρόπιτα την οποία μασουλούσα μ'ευχαρίστηση καθώς περίμενα να εξυπηρετηθώ στο ταμείο. Η μοναχική υπάλληλος, στις 1 η ώρα το πρωί, μιλούσε στο κινητό κι εγώ, περίεργη όπως πάντα, δεν μπορούσα παρά να παρακολουθήσω το τηλεφώνημά της.
«- Ναι, βρε Ρένα μου, σοβαρά σου μιλώ, δεν με ξαναπήρε στο τηλέφωνο.

- Εγώ; Τον πήρα, 2 φορές μάλιστα. Κι αυτός τίποτα.
- Του έστειλα και μήνυμα. ΄Οτι πέρασα πολύ καλά προχθές που πήγαμε για καφέ, κι ότι θα ήθελα να τον ξαναδώ.
- Τί να πεις; ΄Ετσι δε γίνεται πάντα; Καλά, θα σε ξαναπάρω γιατί έχω και πελάτισσα.

Γυρίζει και μου χαμογελάει κάπως ένοχα.

- Μην ενοχλείστε, εγώ άλλωστε τρώω. Πρόβλημα με τα ερωτικά σας; Ε;
- Ποια ερωτικά; Υπάρχουν κι ερωτικά για να έχω πρόβλημα μ'αυτά; ΄Ολοι οι ίδιοι δεν είναι;
- Με τον ίδιο τρόπο κι όλες οι ίδιες είμαστε.

Η κοπέλα έμεινε και με κοιτούσε αποσβολωμένη και τότε αναγκάστηκα να της εξηγήσω τι δουλειά κάνω κι ότι κατά κάποιον τρόπον αυτά είναι τα χωράφια μου.
- ΄Οπως οι άντρες παρουσιάζουν με μια μεγάλη συχνότητα παρόμοιες συμπεριφορές, το ίδιο κι οι γυναίκες. Χρειάζονται 2 για να χορέψουν ταγκό!

-Να γράψεις στο βιβλίο σου πως οι άντρες σήμερα τάχουν χαμένα και δεν ξέρουν πως να φλερτάρουν μια γυναίκα. Αναγκαζόμαστε εμείς να τους φλερτάρουμε κι αυτοί δεν ξέρουν καν πως ν'ανταποκριθούν.
-Συμφωνώ. Αλλά, γι'αυτό δεν φταίνε μόνο οι άντρες. Φταίμε κι εμείς οι γυναίκες.
- Εμείς;
-Φυσικά, δεν είναι εμείς οι γυναίκες, οι μανάδες, που ανατρέφουμε τους άντρες;
-Και τους φτιάχνουν έτσι μαμόθρεφτους και δειλούς.
-Δεν είναι έτσι απλοϊκά δειλοί. ΄Εχω τη γνώμη πως δεν ξέρουν πως να παίζουν αυτό το παιχνίδι του σύγχρονου φλερτ. Για άλλου είδους φλερτ έχουν εκπαιδευτεί.
Στη σύγχρονη «απελευθερωμένη» κυπριακή κοινωνία, πολλά ταμπού έχουν καταρριφθεί. Δεν είναι πλέον κολάσιμο για μια κοπέλα να μιλάει με κάποιον στο τηλέφωνο, στην καφετέρια, στο δρόμο. Δεν σε δείχνουν όλοι με το δάχτυλο όταν βγεις ραντεβού. Δεν είναι σοβαρό επιλήψιμο πράγμα να έχεις μια ερωτική σχέση. Οι χωρισμένες γυναίκες δικαιούνται δεύτερες και τρίτες ευκαιρίες.
Παρ'όλ'αυτά, όμως, όλες παραπονιούμαστε πως είναι πολύ δύσκολο να βρούμε σύντροφο για μια ερωτική σχέση. Κι ότι πολλές φορές συναντούμε ενδιαφέροντες και ίσως αξιόλογους άντρες στο δρόμο μας, αλλά πολύ σπάνια γίνεται κάτι μ'αυτούς. Αρχικά δείχνουν κάποιο ενδιαφέρον, κάνουν κάποια βήματα και σχεδόν πάντα μετά το πρώτο φιλί, μετά την πρώτη αίσθηση εγγύτητας σωματικής ή συναισθηματικής, εξαφανίζονται. Γίνονται κοινώς «Λούης!»

Στο σημερινό τρόπο ζωής, οι περισσότερες γυναίκες είναι δυναμικές, αναγνωρίζουν τι θέλουν, το δηλώνουν και το επιδιώκουν. Πολύ λίγες γυναίκες κρύβουν τα αισθήματά τους. Αυτή η έλλειψη δυσκολίας στο κυνήγι μιας γυναίκας, δημιουργεί πολλές φορές ένα αίσθημα πανικού στον άντρα ο οποίος φεύγει και αποφεύγει περαιτέρω επαφές.

Γιατί το κάνουν αυτό; Δεν τους αρέσει να παίρνουν αν όχι να δίνουν

αγάπη; Από τί τρέχουν να σωθούν; Η σχέση είναι πραγματικά κάτι τόσο το φοβερό, τόσο το επικίνδυνο;

«- Φοβούμαι μην με τυλίξουν.
Ομολογεί ένας φίλος μου, 24 χρονών, ιδιωτικός υπάλληλος.
-Είμαι μικρός ακόμα. Θέλω να κάνω τόσα πράγματα πριν να παντρευτώ. Θέλω να προχωρήσω στη δουλειά μου, ν'αποκτήσω χρήματα και θέση. Να κάνω ταξίδια, να γνωρίσω τον κόσμο. Να διασκεδάσω, να ζήσω τη ζωή μου, ρε παιδί μου. Δε γουστάρω να παντρευτώ.
- Καλά, ρε Μάκη. Κι αυτά δεν μπορείς να τα κάνεις παρέα με μια κοπέλα; Δε θα είναι πιο ευχάριστο και πιο διασκεδαστικό να έχεις μια σύντροφο που να ζητά τα ίδια πράγματα με σένα και να τα απολαμβάνετε μαζί; Το ίδιο είναι να κολυμπάς μόνος σου σε ένα ελληνικό νησί παρά να κολυμπάς αγκαλιά με την κοπέλα σου; Το ίδιο απολαμβάνεις μια συναυλία μόνος παρά μαζί με το αίσθημά σου;
-Αυτά καλά είναι έτσι που τα λες. ΄Ομως δεν είναι τόσο απλά τα πράγματα. Πρώτον, μια φιλενάδα θέλει πολύ χρόνο. Εγώ δουλεύω πολλές ώρες και θα δουλεύω ακόμη περισσότερες για να πετύχω τους στόχους μου. Δεν αντέχω τώρα να έχω μια γκόμενα που να μου τηλεφωνά κάθε τρεις και λίγο και να θέλει να βγαίνουμε για φαγητό και με την παρέα της και να μου μουρμουρά συνέχεια. Δεν έχω χρόνο, καταλαβαίνεις;
-Σιγά που δεν έχεις χρόνο, ρε Μάκη. Προχθές δε μου έλεγες πως βγήκες με τους κολλητούς σου για ένα ποτό και γυρίσατε στις 6 το πρωί κι όλη την Κυριακή κοιμόσουν; Εσύ είσαι που δεν έχεις χρόνο;
-Γούστο μου και καπέλο μου, όταν μου κατεβεί να το κάνω αυτό. Αν είχα φιλενάδα, όμως, θα μ'ακολουθούσε; Θα δεχόταν να μη βγούμε για καφέ την Κυριακή επειδή εγώ κοιμόμουνα; ΄Η θα μου έκανε μούτρα και θα καταλήγαμε να τσακωθούμε;
-Ο.κ. ΄Οπως θες. Μην παραπονιέσαι όμως πως έχει πολύ καιρό να το κάνεις.
-Να σου πω κάτι; Καλύτερα αγάμητος παρά «γαμημένος» με την αρχαία έννοια.
-Μπράβο, Μάκη, το ξέρεις και το αρχαίο σου!

-Μην με κοροϊδεύεις, καλύτερα χωρίς σεξ παρά να παντρευτώ. Γιατί έτσι είσαστε εσείς οι κυπραίες. Μόλις κοιμηθείτε με κάποιον, αμέσως θέλετε το γάμο. Κι άμα δεν τον θέλετε εσείς, σας πρήζουν τ’αυτιά σας οι γονείς σας. Α! Να μου λείπει. Καλά είμαι έτσι όπως είμαι. Κι εσύ, ποια είσαι που με κατηγορείς; Τα ίδια δεν κάνεις; Πες μου, ποια ήταν η τελευταία φορά που βγήκες ραντεβού;
- ΄Εχει πολύ καιρό να βγω γιατί δεν μου ζητούν να βγω ραντεβού. ΄Εχει διαφορά Μακούλη. Αχ! Και νάμουν άντρας, πόσο καλά θα περνούσα!
- Μην το πεις, μην το πεις.
-Δύσκολοι καιροί για πρίγκηπες ε;

Ο φίλος μου ο Μάκης δεν είχε καμιά μακροχρόνια σχέση μέχρι τώρα. Μόνο κάτι περαστικά, κι αυτά τα παραπάνω στη Θεσσαλονίκη που σπούδαζε. ΄Αρα ίσως, δεν ξέρει τι χάνει από μια καλή ερωτική σχέση.

Το ίδιο, όμως, δεν ισχύει για το Μανώλη, έναν παιδικό φίλο, ο οποίος στην ηλικία των 26 δηλώνει μισογύνης. Κι αυτό γιατί ο Μανώλης είχε μια σοβαρή ερωτική σχέση με τη Μίνα, μια συμμαθήτριά του από το σχολείο, η οποία σχέση κράτησε 3,5 χρόνια και η κατάληξή της τον πλήγωσε βαθιά.
Φαίνεται πως οι άντρες πληγώνονται περισσότερο από μια κακή ερωτική σχέση και πολύ πιο δύσκολα αποφασίζουν να ξαναδοκιμάσουν.

«Ο Μανώλης θυμάται πως η σχέση του με τη Μίνα ξεκίνησε στις αρχές της τρίτης λυκείου. Ήταν κι οι δυο πολύ ερωτευμένοι και πέρασαν μαζί πολλές έγνοιες και πολλές αγωνίες μέχρι να τελειώσουν το σχολείο, περιμένοντας τα αποτελέσματα των Εισαγωγικών εξετάσεων για το πανεπιστήμιο...Αυτές οι κοινές δυσκολίες που πέρασαν μαζί τους έδεσαν πολύ και την ένιωθε σαν ένα κομμάτι του, κατ’ακρίβεια σαν το άλλο του μισό. Ολοκλήρωσαν τη σχέση τους 6 μήνες μετά που τα έφτιαξαν. Το γεγονός ότι ήταν η πρώτη ερωτική σχέση και για τους 2 ήταν πολύ σημαντικό για το Μανώλη ο οποίος ένιωθε μεγάλη τρυφερότητα και σεβασμό για την κοπέλα του και έκανε μεγάλα όνειρα για τους 2 τους. Γάμο, οικογένεια, μωρά.

Το καλοκαίρι μετά το σχολείο ο Μανώλης πήγε στο στρατό. Τον Αύγουστο βγήκαν τα αποτελέσματα των εξετάσεων. Η Μίνα πέρασε σε μια σχολή στη Λευκωσία κι ο Μανώλης σε μια σχολή στην Αθήνα. Τα 2 χρόνια του στρατού ήταν πολύ αγαπημένοι και η σχέση τους πήγαινε πολύ καλά. Συναντιόντουσαν τακτικά όποτε ο Μανώλης είχε έξοδο και μιλούσαν καθημερινά στο τηλέφωνο.

Τα πράγματα άλλαξαν όταν ο Μανώλης αποστρατεύτηκε και πήγε στην Αθήνα για να σπουδάσει. Τα Χριστούγεννα που ήρθε στην Κύπρο για διακοπές, η Μίνα ήταν λίγο απόμακρη και διαφορετική. Αυτό τον ανησύχησε, αλλά ο νους του δεν πήγε στο κακό. Θεώρησε πως η μεγάλη περίοδος που έκαναν μακριά δημιουργούσε στη Μίνα εκνευρισμό και ανασφάλεια. Το Πάσχα, όμως, όταν ξαναβρέθηκαν, αυτή του είπε πως δεν μπορούσαν άλλο να συνεχίσουν να είναι μαζί επειδή δεν ταιριάζουν πλέον. Αυτός αναστατώθηκε, έκλαιγε, χτυπιόταν και δεν το δεχόταν. Δεν μπορούσε να καταλάβει γιατί, τί άλλαξε. ΄Οταν της είπε πως θα προσπαθούσε να πάρει μεταγραφή για το πανεπιστήμιο της Κύπρου, τότε η Μίνα του αποκάλυψε πως στο μεταξύ, αυτή είχε γνωρίσει κάποιον άλλον και δεν υπήρχε κανένας τρόπος να σωθεί η σχέση τους.

Μετά το χωρισμό τους, ο Μανώλης πέρασε μια μακρά περίοδο κατάθλιψης, περίπου 2 χρόνια. Δεν μπορούσε να χωνέψει αυτό που του συνέβηκε. Τώρα είναι καλά. Δεν υποφέρει πλέον από κατάθλιψη, αλλά ούτε κουβέντα δε θέλει ν'ακούσει για σχέση. Νιώθει πως πλέον δεν μπορεί να εμπιστευτεί καμιά γυναίκα.»

Θα μου πείτε τώρα, το ερώτημά μας είναι γιατί οι γυναίκες δεν μπορούν να δημιουργήσουν εύκολα μια ερωτική σχέση κι εσύ μας παραθέτεις δυο ιστορίες από άντρες. Πού κολλάνε αυτά;

Πιστεύω πως ο βασικότερος λόγος που οι κοπέλες στην Κύπρο σήμερα δυσκολεύονται να δημιουργήσουν μια ερωτική σχέση είναι η απροθυμία

των ανδρών να εμπλακούν σε μια τέτοια σχέση. Οι περισσότερες κοπέλες είναι θαρραλέες και ανοιχτές στο ενδεχόμενο να ερωτευτούν και να δημιουργήσουν μια ερωτική σχέση. Οι άντρες είναι που πιο συχνά «κολώνουν». Και οι λόγοι που είναι απρόθυμοι για να δημιουργήσουν ερωτική σχέση μπορούν να συνοψιστούν στους εξής:

1. **Φοβούνται το γάμο και τις ευθύνες και υποχρεώσεις που συνεπάγεται.**
2. **΄Εχουν οικονομικές και επαγγελματικές ανασφάλειες και άγχος τα οποία τους απασχολούν πολύ από το ζωτικό χρόνο και την ενέργειά τους ώστε να μην έχουν καιρό να ερωτευτούν.**
3. **Είναι πληγωμένοι από προηγούμενες κακές ερωτικές σχέσεις ή απογοητεύσεις.**
4. **Οι κύπριοι άνδρες συχνά διαχωρίζουν τις κοπέλες σε 2 κατηγορίες: τις «καλές» και τις «κακές» κοπέλες. Οι «καλές» κοπέλες είναι αυτές «από σπίτι» και που είναι κατάλληλες για σύντροφοι και κατ'επέκταση σύζυγοι και οι «κακές» κοπέλες είναι οι περπατημένες, αυτές που δεν είναι κατάλληλες για σχέση.**

Αυτός ο τελευταίος λόγος μας παραπέμπει σε παλιές εποχές πατριαρχικής μορφής κοινωνίας. ΄Οσο κι αν άλλαξαν τα πράγματα, ο τρόπος διαπαιδαγώγησης των σημερινών αντρών κρατά από παλιές εποχές. Οι μανάδες μεγάλωναν τους γιους τους με ιδέες του τύπου : «πρέπει να βρεις μια καλή κοπέλα για να παντρευτείς, όχι μια σουρλουλού», «μια κοπέλα που γυρνάει με τον ένα και με τον άλλο, δεν μπορεί μετά να κρατήσει σπίτι και να φανεί εντάξει σαν μάνα», «οι καλές κοπέλες είναι για σπίτι, οι άλλες μόνο για διασκέδαση». Αυτές οι επικρατούσες απόψεις περί ηθικής και κοινωνικής ευταξίας, μεταδίδονταν χρόνια τώρα από μάνα σε γιο και από πατέρα στο βλαστάρι του. ΄Εστω κι αν τα σημερινά παιδιά μεγαλώνουν κάπως διαφορετικά, οι άντρες των 20 -25 και πάνω έχουν βυζαστεί με αυτές τις ιδέες.

Αυτό ανακάλυψε με έκπληξη κι η Μαρία, μια κοπέλα 28 χρονών που

μοιράστηκε μαζί μου την ιστορία της.
Η Μαρία κατάγεται από τη Λευκωσία, η μητέρα της είναι κύπρια και ο πατέρας της ΄Αγγλος. Η Μαρία σπούδασε στην Αγγλία δημόσιες σχέσεις και τελείωσε τις μεταπτυχιακές της σπουδές στη Νέα Υόρκη όπου και έμεινε για να δουλέψει για 3 χρόνια μετά. Επέστρεψε στη Λευκωσία πριν 2 χρόνια και έπιασε δουλειά σε μια μεγάλη εταιρεία. Η Μαρία μπορεί να χαρακτηρισθεί ως μια γυναίκα καριέρας, πάντα την ενδιέφεραν πάνω απ'όλα οι σπουδές της και οι επαγγελματικές της προοπτικές, έτσι ποτέ δεν ασχολήθηκε σοβαρά με τα ερωτικά της. Κατά τη διάρκεια των σπουδών της είχε 3 σχέσεις που κράτησαν 3-4 μήνες η κάθε μια και μερικές άλλες περιστασιακές εμπειρίες. Όμως, ουσιαστικά ήταν μόνη της.
Από τις πρώτες μέρες που άρχισε να δουλεύει στη Λευκωσία, άρχισε να νιώθει συμπάθεια για ένα συνάδελφό της, το Γιώργο. Κι ο Γιώργος έδειχνε το ίδιο να συμπαθεί τη Μαρία. Μετά από ένα μήνα περίπου την κάλεσε να πάνε για καφέ. Η Μαρία ανταποκρίθηκε θετικά και μια Δευτέρα απόγευμα μετά από τη δουλειά βρέθηκαν να τα λένε σε ένα γνωστό καφέ στη Μακαρίου. Πρώτα μίλησαν για τη δουλειά, μετά για τις σπουδές τους κι ο Γιώργος έκανε επιτέλους την ερώτηση βόμβα:
-Τί γίνεται με τα αισθηματικά σου; Πόσες σχέσεις είχες μέχρι τώρα;
-Τίποτα το ιδιαίτερο, Γιώργο μου. Να, 2-3 σύντομες σχέσεις όταν σπούδαζα στην Αγγλία. Ξέρεις, δεν τους πάω και πολύ τους ΄Αγγλους, όταν πήγαινε να σοβαρέψει το πράγμα, το έσκαγα. Στη Νέα Υόρκη δεν είχα χρόνο για πολλά πολλά. Να, τίποτα της μιας νύχτας μερικές φορές όταν τύχαινε να βγούμε έξω με τα κορίτσια, αλλά τίποτε το σημαντικό. Εσύ;
Ο Γιώργος τα'χασε. Απέφυγε να απαντήσει στην ερώτηση και σε λίγη ώρα βρήκε μια πρόχειρη δικαιολογία και το'σκασε.
Η Μαρία έμεινε με την απορία. Γιατί αυτή η αντίδραση. Τί του είπε που τον πείραξε τόσο;
Όταν το συζήτησε το βράδυ με μια φίλη της από το τηλέφωνο, αυτή της έβαλε τις φωνές.
-Καλά, μα τα'χεις χάσει τελείως; Λέγονται αυτά τα πράγματα σε ένα άντρα που ενδιαφέρεται για σένα;
-Και τί του είπα που είναι τόσο σοβαρό;

-Τί του είπες; (Η Μαργαρίτα ήξερε πολύ καλά τους κανόνες του παιχνιδιού. Είχε σπουδάσει στην Κύπρο και είχε χρόνια που έβγαινε ραντεβού.) Τώρα σοβαρομιλάς; Πας και λες σε έναν κυπραίο ότι έκανες ξεπέτες;
-Ξεπέτες έκανα. Δεν έκανα πεζοδρόμιο, ούτε σε γοτθικό κλαμπ ήμουν μέλος. Δεν μπορώ να τα καταλάβω αυτά τα πράγματα.
-Οι άντρες στην Κύπρο δεν μπορούν να δουν σοβαρά μια κοπέλα που έχει ελεύθερη σεξουαλική ζωή, έστω και τόσο περιορισμένη όπως εσύ. Εντάξει, δεν περιμένουν πια από την κοπέλα να είναι παρθένα στα 28, αλλά το να έχει πάει με άντρα για μια νύχτα, αυτό το θεωρούν δείγμα ελευθεριότητας και κατ’επέκταση αυτό σε κάνει ακατάλληλη για σοβαρή σχέση.

Και δυστυχώς για τη Μαρία, που συμπαθούσε πολύ το Γιώργο, η Μαργαρίτα είχε δίκιο. Στάθηκε αδύνατο να ξαναμιλήσει μαζί της στο γραφείο ιδιαιτέρως ο Γιώργος. Περιοριζόταν στα απολύτως απαραίτητα και όταν τον πήρε 2-3 φορές στο κινητό, αυτός δεν ανταποκρίθηκε.

Γιατί όμως οι κύπριοι άνδρες δυσκολεύονται τόσο πολύ ν’αλλάξουν τις ιδέες και τις πεποιθήσεις με τις οποίες είναι μεγαλωμένοι; Γιατί οι γυναίκες το βρίσκουμε αυτό πιο εύκολο;
Έχω παρατηρήσει πως οι γυναίκες είναι πιο ανοικτά πνεύματα και πιο θετικές στις αλλαγές. Έχουν πίσω τους όμως, γι’αυτό μια ολόκληρη ομάδα υποστήριξης. Τις φίλες τους που μιλούν ώρες ολόκληρες στα τηλέφωνα κι αναλύουν τις σχέσεις τους, τις απόψεις τους και τις πεποιθήσεις τους. Έχουν τα όπλα του κλάματος, του θυμού και της συναισθηματικότητας, και γενικά θεωρείται κοινωνικά αποδεκτό να είναι ευαίσθητες και ν’αλλάζουν εύκολα γνώμη. Ενώ, αντιθέτως, από τον άντρα απαιτείται σταθερότητα.

Υπάρχουν όμως και 4 καθαρά γυναικείοι λόγοι για τους οποίους οι γυναίκες σήμερα δυσκολεύονται να φτιάξουν σχέση:

1. Πέφτουν με τα μούτρα μόλις γνωρίσουν κάποιον

Το πιο συνηθισμένο πρόβλημα όταν ξεκινά το φλερτ ανάμεσα σε μια κύπρια γυναίκα και έναν κύπριο άντρα είναι η γυναίκα να πέφτει με τα μούτρα και ο άντρας να φοβάται και να απομακρύνεται.
Τί εννοούμε όμως με τον όρο «**πέφτει με τα μούτρα**»;

Μια φίλη προχθές με πήρε ανήσυχη και θυμωμένη :
-Δεν το πιστεύω τι μου είπε, ο κόπανος;
-Ποιος είναι ο κόπανος, γλυκειά μου και τί τόλμησε να σου πει;
-Δεν τον ξέρεις. Τον λένε Λάκη και τον γνώρισα προχθές. Ήταν ο καινούριος μαθητής που ήρθε στο μάθημα χορού. Στο ίδιο μάθημα χορού που εσύ αποφεύγεις να εμφανίζεσαι. Τέλοσπάντων, πολύ ωραίος, ο τύπος μου, ξέρεις εσύ τον τύπο μου, βγήκαμε για καφέ το Σάββατο το πρωί, πήγαμε για ποτό το βράδυ, φιληθήκαμε, αγκαλιαστήκαμε, δεν προχώρησα πάρα κάτω, αλλά ήταν πολύ όμορφα και... σήμερα, πριν 5 λεπτά δηλαδή μου είπε στο τηλέφωνο πως το έχω πάρει πολύ ζεστά το ζήτημα και να χαλαρώσω λίγο γιατί πιέζεται. Άκου.
-Και τί ακριβώς έκανες πάλι; (σημειώστε πως το τηλεφώνημα έγινε Κυριακή απόγευμα)
-Να ρε, τί έκανα; Τίποτε το μη φυσιολογικό. Ένιωθα τόσο ωραία σήμερα το πρωί που ξύπνησα, τόσο ευφορικά που ήθελα να επικοινωνώ μαζί του.
-Πόσες φορές τον πήρες τηλέφωνο και πόσα μηνύματα του έστειλες;
-΄Ενα λεπτό να μετρήσω....
-Λοιπόν;
-Ε, 7 κλήσεις και 9 μηνύματα από τις 10 το πρωί μέχρι τώρα είναι πολλά;
-....!!!

Τί να της πεις;
Βέβαια, για να πούμε και της στραβής το δίκιο, εάν ζούσαμε σε ένα ονειρικό φυσιολογικό κόσμο όπου οι άνθρωποι άφηναν τον εαυτό τους να νιώθει και να εκφράζεται ελεύθερα και δεν έβαζαν εμπόδια στον έρωτα καθοδηγούμενοι από τους φόβους, τις ανασφάλειες και τις παλιές

τραυματικές τους εμπειρίες, αν δεν ζούσαμε στην Κύπρο του 2005 και αν δεν είχαμε να κάνουμε με κυπριακά κοπέλια, τα 9 μηνύματα και οι 7 κλήσεις της φιλενάδας μου δε θα τρομοκρατούσαν τον δέκτη τους, ίσα ίσα θα τον ευχαριστούσαν.
Αλλά, η ζωή δεν είναι μαγική. Δεν ζούμε στον κήπο του παραδείσου που όλα τα καλά αποκτιούνται αυτόματα, μόνο με τη σκέψη. Ζούμε στην Κύπρο και επιμένουμε να βγαίνουμε ραντεβού με Κυπραίους, οπόταν μια τέτοια συμπεριφορά τους αποδιώχνει...

Για ποιο λόγο συμβαίνει αυτό;
Οι κύπριοι άντρες έχουν εκπαιδευτεί με την ιδέα πως πρέπει να παίζουν αυτοί το ρόλο του κυνηγού στο φλερτ. Έτσι δεν ξέρουν πως να απολαύσουν την φάση στην οποία τους κυνηγά μια κοπέλα. Νιώθουν άβολα και φοβισμένα. Αυτό δεν ισχύει τόσο πολύ πια με τους Ευρωπαίους ή τους Αμερικανούς. Καμία σχέση.
Μια άλλη φίλη που σπούδαζε στη Γερμανία μας περιέγραφε με ενθουσιασμό πως γνώρισε κάποιο γερμανό σε ένα πάρτι και όταν άρχισε να τον φλερτάρει και εκείνο το βράδυ και τις επόμενες μέρες αυτός ενέδωσε ευχαρίστως στο φλερτ της και το απολάμβανε κι όλας. Και φτιάξανε και μια σχέση που κράτησε κοντά δυο χρόνια.

Αλλά εδώ είναι Κύπρος... Οι περισσότεροι Κύπριοι θέλουν να κάνουν αυτοί παιχνίδι. Προτιμούν τις γυναίκες που παρουσιάζονται δύσκολες για να κατακτηθούν. Ίσως γιατί με αυτό τον τρόπο, όταν αφοσιώνονται στο πως να κυνηγήσουν και να κερδίσουν μια γυναίκα, ξεχνούν τις δικές τους ανασφάλειες και φόβους για τον έρωτα και τη δέσμευση.

Έλα ντε, όμως, που σήμερα και αρκετές κοπέλες αντιμετωπίζουν τις ίδιες φοβίες, έτσι ο μόνος τρόπος για να υπερβούν τις φοβίες τους είναι όταν γίνονται οι ίδιες κυνηγοί; Γνωρίζω πολύ καλά τη φίλη μου από το μάθημα χορού. Είναι μια δυναμική κοπέλα με αρκετά υποσχόμενη καριέρα στο χώρο των δημοσίων σχέσεων. Είναι 32 χρονών και είναι μόνη εδώ και 3 χρόνια. Η τελευταία της σχέση ήταν αρκετά τραυματική και κατά βάθος,

άνκαι δεν το παραδέχεται ούτε στον εαυτό της, φοβάται τη δέσμευση. **Έτσι υιοθετώντας συμπεριφορά κυνηγού απαλλάσσεται από το άγχος της δέσμευσης και συνήθως .... εξασφαλίζει πως θα μείνει σίγουρα μόνη!** Όταν ο στόχος της είναι φυσικά ένας κύπριος άντρας, του τύπου της. Της αρέσουν οι χαρακτηριστικοί κυπριοι τόσο στην εμφάνιση, όσο και στην προσωπικότητα.

2. Είναι πληγωμένες από προηγούμενη σχέση και δεν μπορούν να εμπιστευτούν τους άντρες.

«΄Ολοι οι άντρες είναι οι ίδιοι!»
«Οι άντρες δεν υπάρχουν πια!»
«Μα πού πήγαν τα καλά παιδιά;»
Τέτοιου είδους απορίες και διαπιστώσεις ακούγονται πολύ συχνά στις γυναικοπαρέες. Μια βόλτα ινκόγκνιτο να κάνεις στην Μακαρίου στη Λευκωσία ή στο Λιμανάκι στην Κάτω Πάφο τέλοσπάντων, τα ίδια θα ακούσεις. Οι περισσότερες γυναίκες δεν εμπιστεύονται τους άντρες. Και αν το ψάξεις βαθύτερα με την κάθε μια γυναίκα ξεχωριστά, θα δεις ότι κάπου έχει πληγωθεί από κάποια προηγούμενη τραυματική εμπειρία, μια σχέση που τελείωσε άδοξα και θρυμμάτισε τα τότε αθώα όνειρά της.
Αυτό ίσως είναι και το κακό με την ελευθερία της σημερινής εποχής. «Δικαιούμαστε» να έχουμε περισσότερες από μία σχέσεις και συνήθως η πρώτη ή οι πρώτες τελειώνουν τραυματικά. Έτσι οι περισσότερες κοπέλες από 20 και κάτι και πάνω είναι πληγωμένες από ένα ή περισσότερους άντρες. Και μια πληγωμένη καρδιά γίνεται ακόμα πιο προσεκτική, πιο κουμπωμένη, καχύποπτη σε μια νέα γνωριμία. Η καχυποψία κόβει τα φτερά του ενθουσιασμού που είναι η αρχή του έρωτα και κάνει δύσκολη τη δημιουργία μιας σχέσης.

«Η Ραφαέλλα είναι ένα τυπικό παράδειγμα πληγωμένης κοπέλας που δεν εμπιστεύεται τους άντρες.
Η Ραφαέλλα είναι 25 χρονών και από την ηλικία των 17 μέχρι την ηλικία

των 22, για 5 χρόνια δηλαδή, ήταν αρραβωνιασμένη με το Μιχάλη. Ήταν τρελά ερωτευμένη μαζί του και τον εμπιστευόταν απόλυτα. Η σχέση τους τερματίστηκε όταν η Ραφαέλλα ανακάλυψε πως ο Μιχάλης την απατούσε με μια Ρωσίδα που δούλευε στην ίδια δουλειά μαζί του. Φυσικά και του ζήτησε αμέσως να χωρίσουν κι ούτε το διανοήθηκε ποτέ να επιστρέψει στον άντρα που την πλήγωσε τόσο. Μετά τη διάλυση του αρραβώνα της, επέστρεψε στα θρανία, σπούδασε αισθητικός σε ένα κολέγιο και τελευταίως απέκτησε τη δική της δουλειά, ένα ινστιτούτο αισθητικής στο ισόγειο του σπιτιού της. Του σπιτιού που οι γονείς της της έκτισαν για να ζήσει μαζί με το Μιχάλη.

Τα τελευταία 3 χρόνια που είναι μόνη η Ραφαέλλα βγήκε αρκετά ραντεβού. Τον πρώτο χρόνο μάλιστα έζησε μια ξέφρενη ζωή με πολλά ξενύχτια και τον ένα γκόμενο μετά τον άλλο. Αυτό ήταν απόλυτα φυσιολογικό, ειδικά μετά από έναν τέτοιο χωρισμό. Εδώ και αρκετό καιρό, όμως, ηρέμησε και θέλει να δημιουργήσει μια σοβαρή σχέση, ίσως να συγκατοικήσει κι όλας με κάποιον. Βαρέθηκε τη μοναξιά. Θέλει να είναι μέσα σε μια όμορφη σχέση και να μοιράζεται με κάποιον τον ελεύθερο χρόνο και τα συναισθήματά της. Γιατί όχι και να παντρευτεί και να κάνει μωράκια. Μπορεί να είναι μόνο 25 χρονών, αλλά νιώθει έτοιμη για όλα αυτά.

«-῍Εχω τη γνώμη, βέβαια, καλή μου, πως είναι σημαντικό να μπορείς να είσαι μέσα σε μια σχέση πρώτα και ύστερα να σκεφτείς τα πιο μόνιμα ενδεχόμενα όπως γάμο και παιδιά.
-Εννοείται. Όμως ποιος σας είπε πως δεν μπορώ να είμαι μέσα σε μια σχέση;
-Εσύ δεν είσαι που πριν λίγο είπες το σοφό απόφθεγμα πως «όλοι οι άντρες είναι οι ίδιοι»; Άμα θεωρείς όλους τους άνδρες πως είναι ίδιοι με τον πρώην σου που σε κατακεράτωσε, πώς θα μπορέσεις να ζήσεις με οποιονδήποτε από αυτούς;
-Δεν το σκέφτηκα ποτέ έτσι. Μήπως όμως έχω κι άδικο όταν τους κατηγορώ; Όλοι το μυαλό τους στον ποδόγυρο τον έχουν!

-Και στα στενά παντελόνια, ιδιαίτερα εκεί στον κάβαλο! Λέω εγώ με το γνωστό άτσαλο χιούμορ μου.
-Με κοροϊδεύετε; Δε συμφωνείτε μαζί μου;
-Ραφαέλλα, δεν έχω κανένα λόγο να σε κοροϊδέψω. Απλώς ενισχύω με χιούμορ αυτό που λες για να σου δώσω πίσω μια μεγάλη εικόνα της άποψης και στάσης σου. Όσο για το αν συμφωνώ μαζί σου, να μου επιτρέψεις να διαφωνήσω.
-Δηλαδή; Συνάντησες ποτέ εσύ κάποιον καλό άντρα;
-Μμμμ .... Καλή ερώτηση. Όταν είμαι εγώ στα καλά μου συναντώ καλούς και πιστούς άντρες. Όπως τον Ν. , τον Κ. τον Α.! Ή τον αδελφό μου για παράδειγμα.
-Μα, αυτός δεν πιάνεται, είναι συγγενής.
-Ναι, αλλά δεν είναι καλός άντρας για τη γυναίκα του; Πριν λίγο υποστήριζες πως όλοι είναι το ίδιο.
-΄Ηθελα να πω πως όλοι όσοι γνωρίζω εγώ.
-Αχα! Δηλαδή εσύ πάντοτε γνωρίζει του ιδίου τύπου ακατάλληλους άντρες;
-΄Ετσι φαίνεται...
-Και συνεχίζεις να υποστηρίζεις πως αυτό δεν έχει τίποτα να κάνει με σένα;
-Φταίω εγώ άμα είναι όλοι τους εγωιστές και δε χορταίνουν με μια μόνο γυναίκα;»

Η Ραφαέλλα είναι δικαιολογημένη να είναι καχύποπτη. Αυτή η καχυποψία της όμως την εμποδίζει από του να χαρεί τον έρωτα, τη ζωή, να εκπληρώσει τα όνειρά της για γάμο και οικογένεια. Όταν συναντήσει κάποιον είναι πολύ διστακτική στο να αφεθεί να νιώσει ερωτικά συναισθήματα και πολύ γρήγορα πείθει τον εαυτό της πως είναι ακατάλληλος σύντροφος κι αυτός για να γλιτώσει από την ταλαιπωρία και τον προβληματισμό.

3. Αντιδρούν στους γονείς τους που τους πιέζουν να δημιουργήσουν σχέση και να παντρευτούν.

Ένα σημαντικό χαρακτηριστικό της κυπριακής κοινωνίας είναι πως αναμένει από τις γυναίκες να παντρευτούν αρκετά νωρίς στη δεκαετία των 20 και να φέρουν εγγόνια στους γονείς τους. Οι περισσότεροι γονείς εκπαιδεύουν με αυτή τη νοοτροπία τα κορίτσια τους από μικρή ηλικία και αν αυτά μεγαλώνοντας καθυστερούν να εκτελέσουν αυτή τη γονική οδηγία, τότε αρχίζουν με διάφορους άμεσους και έμμεσους τρόπους να τις πιέζουν ώστε επιτέλους να το κάνουν.
Αυτή η γονική πίεση για γάμο ταλαιπωρεί πολλές κοπέλες των 25 και πάνω.

Μια φίλη, ακριβώς 25 χρονών, πρόσφατα απέκτησε ένα γατάκι το οποίο φροντίζει με ευχαρίστηση. Πάντα τις άρεσαν οι γάτες, αλλά όσο ζούσε μαζί με τους γονείς της, ήταν αδιανόητο να κρατήσει γατί στο σπίτι, επειδή η μητέρα της τα σιχαίνεται.
Προχθές μου έλεγε πως όταν ήρθε η μάνα της να την επισκεφτεί στο καινούριο της σπίτι, άρχισε να κλαίει και να οδύρεται : «πού καταντήσαμε....Η κόρη μας, αντί να αναγιώνει μωρά, αναγιώνει γατιά, τί ανωμαλίες είναι αυτές...»
«Μόλις που συγκρατήθηκα να μην την βρίσω», λέει με αγανάκτηση η κοπέλα. «Την άκουσε ολόκληρη η πολυκατοικία. Έκανε σάμπως και κατάντησα καμιά γεροντοκόρη διακοσίων ετών. Μα, για όνομα του Θεού, τί φρενίτιδα τις έχει πιάσει όλες;»

Δεν είναι ακριβώς φρενίτιδα που τις έχει πιάσει τις κοπέλες, τις μανάδες μας ήθελα να πω. Απλώς νιώθουν υποχρεωμένες να μεταδώσουν επιτυχώς τους κανόνες και τις παραδόσεις της κοινωνίας. Ίσως κρυφοκαίει και κάποια φλογίτσα ζήλιας βέβαια. Γιατί αυτές να έχουν παντρεφτεί από τα 20 τους και να μην ακολουθήσουν την καριέρα και τη ζωή που ίσως επιθυμούσαν και εμείς να μπορούμε να το κάνουμε;
Εδώ θα ήθελα να σημειώσω πως η δική μου η μαμά διαφέρει σ΄ αυτό το σημείο. Πάντα μου έλεγε να μην βιάζομαι για να παντρεφτώ, πως δεν χάθηκαν τα χρόνια, οι άντρες, οι μπομπονιέρες. Η μαμά μου όμως, πριν

τόσα χρόνια, παντρέφτηκε στα 29 της, αφότου τελείωσε τις σπουδές της στο πανεπιστήμιο Αθηνών και αφότου δούλεψε για 4 χρόνια. Και μεταξύ μας, πήρε και το καλύτερο παιδί! Η μάνα μου, λοιπόν, που έχει εκπληρώσει τα όνειρά της για σπουδές και επαγγελματική αποκατάσταση δεν είχε κανένα λόγο να με ζηλεύει σε αυτόν τον τομέα και να με ωθεί στο να παντρεφτώ νωρίς. Άσχετον που εγώ δεν την άκουσα. Αυτή προσπάθησε ⍰(υποσημείωση με αστερίσκο στο κάτω μέρος της σελίδας)

΄Ετσι οι περισσότερες κοπέλες νιώθουν την πίεση από τους γονείς, τους συγγενείς και τους γύρω τους για γάμο. Αυτό προκαλεί μια εσωτερική αντίδραση η οποία μεταφράζεται σ΄αρνητική στάση απέναντι στο φλερτ, τον έρωτα και τη δημιουργία σχέσης.

Αυτή η φίλη μου με τη γάτα πέρσι είχε την εξής κωμικοτραγική εμπειρία. Είχαμε βγει όλη η παρέα για ποτό σε ένα γνωστό μπαράκι. Εγώ ως συνήθως, καθυστέρησα να καταφτάσω και στην είσοδο συνάντησα έναν φίλο άγνωστο στις υπόλοιπες. Ωραίο παιδί ο Τάκης, στρατιωτικός, 28 χρονών, άρτι αφιχθείς από Θεσσαλονίκη για να υπηρετήσει εδώ για 2 χρόνια. Τέλοσπάντων, τον τραβολόγησα μαζί μου στην παρέα μας και τον σύστησα στη φίλη μου η οποία ήταν η μόνη που «ήθελε» να γνωρίσει κάποιον εκείνη την εποχή. Το ήθελε το βάζω σε εισαγωγικά, γιατί όπως θα δείτε στη συνέχεια μόνο έλεγε πως ήθελε. Τέλοσπάντων, ο Τάκης άρχισε να την φλερτάρει, είναι και ωραία κοπέλα η «βλαμμένη», και μέχρι το τέλος της βραδιάς της ζήτησε και το τηλέφωνό της. Μέχρι εδώ όλα καλά.
Μετά από 2-3 μέρες την παίρνω τηλέφωνο να τη ρωτήσω τι έγινε.
-Α! Αυτός; Τίποτα μωρέ, δε μ’αρέσει.
-Τί έννοείς δε σ’ αρέσει; Εσύ δεν είσαι που τρελλάθηκες προψές που τον γνώρισες;
-Δε μ’αρέσει πια, ρε παιδί μου.
-Και αν επιτρέπεται γιατί; (έχω υποσχεθεί στον εαυτό μου δεκάδες φορές πως δεν θα ξανακάνω προξενιό και πάλι αθετώ την υπόσχεσή μου και βασανίζομαι)
-Ε, είναι βλάκας. Πολύ απελπισμένος μου φάνηκε.

-Τί λες βρε; Ξέρεις πόση πέραση έχει ο Τάκης στη Θεσσαλονίκη; Όταν είμασταν φοιτητές είχε πάντα 2-3 γυναίκες να τον φλερτάρουν ταυτόχρονα.
-Δεν ξέρω τι έκανε στη Θεσσαλονίκη, εμένα αλλιώς μου παρουσιάστηκε. Πήγαμε χθες για φαγητό και μετά για ποτό. Ως εδώ καλά. Είδες, μου άρεσε προφές που μου τον σύστησες. Μετά το ποτό θέλησε να με συνοδεύσει ως το αυτοκίνητό μου. Και καθίσαμε εκεί και μιλούσαμε. Προσπάθησε βέβαια να με φιλήσει, αλλά εγώ δεν τον άφησα. Δεν ήθελα να με πάρει και για καμιά εύκολη.
-Μμμ μάλιστα. Αλλάξαμε τώρα τις τακτικές μας...
-Μη με κοροϊδεύεις, πρέπει να παίζεις σωστά το παιχνίδι. Στην Κύπρο βρισκόμαστε.
-Μόνο, που αν δε σου διαφεύγει, ο Τάκης δεν είναι κυπραίος.
-Τελοσπάντων, πάλι άντρας είναι. Λοιπόν, του ανέπτυξα λοιπόν τις απόψεις μου για τη ζωή και πόσο σοβαρά βλέπω το μέλλον μου και πως στην ηλικία μας πρέπει να σκεφτόμαστε πιο σοβαρά το θέμα γάμος και παιδιά, πως στενεύουν τα περιθώρια...
-Δεν το πιστεύω! Από το πρώτο ραντεβού, βρε αθεόφοβη. Και τί έγινε; Χέστηκε απάνω του, φαντάζομαι.
-Μμ, μμ, όχι. Το αντίθετο ο βλάκας. Μου είπε πως κι αυτός έτσι σκέφτεται τώρα τελευταία και αναζητά κάτι σοβαρό στη ζωή του. Το διανοείσαι; Συμφώνησε μαζί μου! Αν είναι δυνατόν! Θα τον στείλω να κάνει παρέα με τη μάνα μου!»

Σ’αυτό το σημείο θα μου πείτε : «Ε, είναι εντελώς τρελλή η φίλη σου. Δεν ξέρει τι θέλει». Κι εγώ θα διαφωνήσω. Όχι επειδή είναι φίλη μου, αλλά επειδή καταλαβαίνω το χώρο αντίδρασης από τον οποίο κινείται. Η μάνα της την πιέζει τόσο πολύ για να παντρευτεί, ώστε όταν συναντήσει κάποιον είναι και η ίδια μπερδεμένη ως προς το ποιες είναι οι πραγματικές της επιθυμίες. Θέλει να πιστεύει πως συμφωνεί με τη μάνα της και κοροϊδεύει τον εαυτό της με τόσο πάθος ώστε καταφέρνει να παρασύρει κι άλλους σ’αυτή την πλάνη, όπως τον καημένο τον Τάκη. Κι όταν ο άλλος της πει αυτά που επιδιώκει ν’ακούσει, τότε αφού της δώσει μια αντανάκλαση της

δικής της εικόνας, τότε ξυπνά και επανέρχεται στην πραγματικότητα.

Και σ’αυτό το μπέρδεμα, κρίμα δεν είναι μόνο ο Τάκης κι ο κάθε Τάκης που έρχεται αντιμέτωπος με την πεμπτουσία της τρέλλας, αλλά κι η ίδια, ακόμη και η μάνα της. Γιατί όταν πιέζεις το παιδί σου να πάρει τόσο σοβαρές αποφάσεις για τη ζωή του, απλά και μόνο για να σε ευχαριστήσει, το μόνο που θα πετύχεις είναι να το μπερδέψεις, να το κάνεις αντιδραστικό και να εξασφαλίσεις μια στασιμότητα στα πράγματα και τις καταστάσεις.

4. Φοβούνται να μη χάσουν τη νεοαποκτηθείσα γυναικεία τους δύναμη με τέτοια απόπειρα.

Πριν καμιά δεκαετία ίσως και λιγότερο, ήταν σπάνιο φαινόμενο για μια νεαρή κύπρια κοπέλα να ζει μόνη της, μακριά από το πατρικό της, χωρίς να είναι παντρεμένη. Κάτι τέτοιο θεωρείτο επαναστατικό και μια αισχρή κουβέντα που συχνά ακουγόταν από τους γονείς όταν η εικοσάχρονη ή και τριαντάχρονη κόρη τους τους ανακοίνωνε την απόφασή της να ζήσει μόνη της ήταν : «Δηλαδή αποφάσισες ν’ανοίξεις καμαρούδα;» υπονοώντας πως με αυτό τον τρόπο ήθελε να μείνει μόνη της ώστε να ζήσει μια ζωή ηθικής ακολασίας και σεξουαλικής ελευθεριότητας.

Σήμερα, παρ’όλο που ακόμη υπάρχουν γονείς που σκέφτονται έτσι, για τις περισσότερες κοπέλες τα πράγματα είναι πιο εύκολα. Όλο και περισσότερες νέες γυναίκες στην Κύπρο αποφασίζουν να ζήσουν μόνες τους και να πάρουν τη ζωή στα χέρια τους. Όσο κι αν αυτό σημαίνει περισσότερες ευθύνες, για τις πιο πολλές γυναίκες η ανεξαρτησία σημαίνει μια πρωτόγνωρη αίσθηση ελευθερίας και δύναμης.

Παραδοσιακά, οι γυναίκες στην Κύπρο αναγιώνονταν για να ζήσουν εξαρτημένες από έναν άντρα χωρίς να έχουν τη δύναμη να παίρνουν οι ίδιες αποφάσεις για τον εαυτό τους και τα παιδιά τους. Στη σημερινή

εποχή, μια γυναίκα μπορεί να επιλέξει να έχει αυτού του είδους τη δύναμη και εξουσία πάνω στη ζωή της, που παλιά μόνο ένας άντρας μπορούσε να την έχει. Ένας πατέρας, ένας αδελφός ή ένας σύζυγος.
Αυτό το νέο αίσθημα της δύναμης και ανεξαρτησίας είναι μεθυστικό.

Η Ευγενία, μια δασκάλα 24 χρονών το περιγράφει ως εξής :
«Σπούδασα στη Λευκωσία και καθ'όλη τη διάρκεια των σπουδών μου έμενα με τους γονείς μου. Όλη μου τη ζωή θυμάμαι να δίνω αναφορά για το πού θα πάω και πότε θα γυρίσω. Ο πατέρας μου δεν είναι και τόσο αυστηρός, απλά ανησυχούσε για την ασφάλειά μου. Όταν διορίστηκα σε ένα χωριό στην Πάφο, όλοι στενοχωρήθηκαν, εγώ όμως καταχάρηκα. Θα είχα για πρώτη φορά την ευκαιρία να ζήσω μόνη! Να πηγαίνω όπου θέλω, να κοιμάμαι ο,τι ώρα θέλω, να ξυπνώ όποτε γουστάρω, να καθαρίζω το δωμάτιό μου όποτε μου κάνει κέφι, να καθορίζω μόνη μου τη ζωή μου, ρε παιδί μου. Και πραγματικά, έχει 2 χρόνια που ζω μόνη και δεν το αλλάζω με τίποτα. Όταν επιστρέψω από την ύπαιθρο, θα στήσω καυγά ώστε να ενοικιάσω δικό μου διαμέρισμα στη Λευκωσία. Με τίποτε δεν μπορώ να επιστρέψω στα ίδια!»

Η Ευγενία, παρ'όλο που περιγράφει τον μπαμπά της ως «όχι και τόσο αυστηρό», είναι φανερό πως προέρχεται από μια τυπικά παραδοσιακή και αυστηρή κυπριακή οικογένεια. Μέσα στο μυαλό της οι λέξεις άντρας, δεσμός, γάμος συνδέονται με εικόνες αρσενικής εξουσίας πάνω στη γυναίκα και γυναίκειας ανελευθερίας και αδυναμίας. Τέτοιου είδους ζωή, άλλωστε, όπως παραδέχτηκε μια άλλη φορά, έζησε και ζει και η μάνα της. Οπόταν δεν είναι καθόλου παράξενο που η Ευγενία είναι πολύ διστακτική στο να δημιουργήσει μια ερωτική σχέση. Υποσυνείδητα, φοβάται πως συνδεόμενη ερωτικά με έναν άντρα, θα διακυβεύσει την ελευθερία και τη δύναμή της. Δεν το συνειδητοποιεί, όμως, πως είναι η ίδια που σαμποτάρει τις γνωριμίες της και δεν της αφήνει να εξελιχθούν σε αίσθημα και σχέση.

«Θυμάται πως μια φορά συνάντησε σε ένα σταθμό βενζίνης στην Πάφο,

ένα πολύ εμφανίσιμο παιδί το οποίο την εξυπηρέτησε στο ταμείο. Επειδή σύχναζε σ'εκείνο το σταθμό, ήταν στον δρόμο της, μετά από κανένα μήνα της ζήτησε το τηλέφωνό της για να βγούνε έξω. Ο ΄Αγγελος, άνκαι συνομήλικός της ήταν ένας πολύ δυναμικός και αποφασιστικός νέος, ο οποίος κατάφερε από απλός υπάλληλος να εξελιχθεί σε συνιδιοκτήτης εκείνης της επιχείρησης.
Η Ευγενία του απάντησε ευγενικά , πως ήταν πολύ κουρασμένη εκείνη τη μέρα, αλλά τον ευχαριστούσε για την πρόσκληση και θα του τηλεφωνούσε αυτή. Πήρε το τηλέφωνό του, γραμμένο πάνω στην επαγγελματική του κάρτα την οποία έχωσε βιαστικά στο πορτοφόλι της. Όταν πήγε σπίτι, ξέχασε να γράψει το τηλέφωνο του ΄Αγγελου στο κινητό της, γιατί ήταν, όπως ήδη είπαμε κουρασμένη. Την επομένη το ξέχασε. Μετά από 2 μέρες όταν χρειάστηκε να βάλει βενζίνη, πήγε από άλλο σταθμό, επειδή ντρεπόταν που δεν είχε πάρει ακόμη τηλέφωνο τον ΄Αγγελο. Μετά από 5 μέρες, όταν επιτέλους αποφάσισε να του τηλεφωνήσει, ανακάλυψε πως είχε χάσει την κάρτα του, κάπου είχε παραπέσει. Αλλά, δεν την ένοιαξε και πολύ. Αν ο ΄Αγγελος ενδιαφερόταν τόσο πολύ γι'αυτήν, θα έψαχνε ο ίδιος το τηλέφωνό της. Αυτό ήταν το σκεπτικό της το οποίο της ενίσχυσε και η κολλητή της η οποία ήταν και συγκάτοικός της. Το γεγονός πως κι η συγκάτοικος είναι χρόνια χωρίς γκόμενο, δε θεωρήθηκε σημαντικό. Ήταν η κατάλληλη για να τη συμβουλεύσει. Εννοείται πως δεν ξαναπήγε από εκείνον το σταθμό βενζίνης γιατί ντρεπόταν.
Όταν ήρθε στο γραφείο για να μιλήσουμε και μου διηγήθηκε αυτή την ιστορία, τη ρώτησα ποιος νομίζει ότι έφταιξε που τελικά δε συναντήθηκαν ποτέ ξανά με τον ΄Αγγελο.
-Αυτός φυσικά. Δεν έκανε και τίποτε για να με κερδίσει.
-Σοβαρομιλάς; Αφού ο άνθρωπος σε προσέγγισε φιλικά και σε κάλεσε και για φαγητό!
-΄Εμεινε όμως ως εκεί. Δεν προχώρησε παραπέρα.
-Πού να προχωρήσει, κοπέλα μου, αφού τον έφτυσες!
-Εγώ; Πότε τον έφτυσα εγώ; Απλά ήμουν κουρασμένη εκείνη τη μέρα. Δεν μπορούσε να με καλέσει μια άλλη μέρα;
-Πες μου, είχε το τηλέφωνό σου;

-΄Οχι, εγώ είχα το δικό του. Δεν μπορούσε να καταλάβει ότι μπορεί να το έχασα;
-Α! Καλά πάμε. Δεν μου λες; Μετά από εκείνη τη μέρα που σε ζήτησε έξω, πήγες άλλη φορά από τη δουλειά του;
-΄Οχι, βέβαια, αφού σου είπα, δεν ένιωθα καλά να ξαναπεράσω από εκεί.
-Μάλιστα, ο τύπος έδειξε ενδιαφέρον, σου έκανε πρόταση, σου έδωσε το τηλέφωνό του, εσύ δεν του έδωσες το δικό σου, απέρριψες την πρότασή του, έχασες το τηλέφωνό του, δεν ξαναπέρασες από εκεί, αλλά αυτός φταίει που δεν προχώρησε η κουβέντα. Δε λέω, είναι λογικό!»

Σ'αυτό το σημείο η Ευγενία τα'χασε. Συνειδητοποίησε το παιχνίδι που έπαιζε με τον εαυτό της. Δεν ήθελε ουσιαστικά να έχει σχέση γιατί, όπως φάνηκε από βαθύτερη ανάλυση, φοβόταν μήπως με μια σχέση παγιδευτεί και χάσει την νεοαποκτηθείσα δύναμή της.

Πολλές νεαρές κοπέλες, που όπως την Ευγενία προέρχονται από παραδοσιακές κυπριακές οικογένειες αντιδρούν με παρόμοιο τρόπο στην προοπτική μιας γνωριμίας ή σχέσης. Αποφεύγουν τη συνέχεια, επειδή φοβούνται μήπως σκλαβωθούν και καταλήξουν όπως τη μαμά ή τη γιαγιά τους. Ή τον εαυτό τους όταν ήταν έφηβες.

Το παιχνίδι των γνωριμιών και της δημιουργίας ερωτικών σχέσεων ανάμεσα στα δύο φύλα παρουσιάζεται πολύ δύσκολο στην Κύπρο του σήμερα. Αρκεί κανείς να κάνει ένα γύρω στα δημοφιλή στέκια κάθε πόλης ένα Σαββατόβραδο. Θα συναντήσει πολλές αντροπαρέες, ακόμη περισσότερες γυναικοπαρέες και ελάχιστα ζευγάρια. Τί φταίει γι'αυτό; Έχουμε καταλήξει τελικά ένας ανέραστος λαός; Τζάμπα πάει η φήμη μας ως συναισθηματικών και ερωτιάρηδων;
Στη σύγχρονη κυπριακή κοινωνία οι περισσότεροι νέοι άνθρωποι είναι διστακτικοί στο να προχωρήσουν στη δημιουργία μιας ερωτικής σχέσης. Είτε γιατί έφαγαν τα μούτρα τους παλιά και απογοητεύτηκαν είτε γιατί φοβούνται μήπως τα φάνε στο μέλλον, χάνοντας την ανεξαρτησία, τη δύναμη και την ελευθερία τους.

Υπάρχουν λόγοι που οι νέοι άνθρωποι παραμένουν μόνοι και δεν είναι απλές συμπτώσεις ή φταίξιμο αποκλειστικά των αντρών.

Κεφάλαιο.3

Πώς αυτά που μας φύτεψαν στο μυαλό μας μας παιδεύουν.Η βασανιστική επιταγή του γάμου, ιδέα, σκέψη, υποσυνείδητο κίνητρο

Η κόρη μου, 5 χρονών, παρακολουθούσε με προσήλωση μια ερωτική σκηνή φιλιού από μια βραζιλιάνικη σαπουνόπερα η οποία βέβαια μεταδιδόταν στις 5 το απόγευμα! Τη ρώτησα πώς νιώθει όταν βλέπει τη σκηνή αυτή και μου περιέγραψε με τον πιο αθώο τρόπο τον ερωτικό ερεθισμό ο οποίος φυσικά ενεργοποιείται και σ'αυτή την ηλικία. « Νιώθω πως θέλω να κατουρήσω, αλλά όταν πάω στην τουαλέτα, δεν έχει κατούρημα». Ωραία, μέχρι εδώ. Φυσιολογικά. ΄Οταν τη ρώτησα τι σκέφτεται, εκεί έπαθα σοκ : «σκέφτομαι πως είμαι γυναίκα και κρατάω από το χέρι έναν άντρα και τον παίρνω να τον παντρευτώ!»
Φανταστείτε, ένα μικρό κοριτσάκι 5 χρονών που μεγαλώνει σε ένα σπίτι όπου η ιδέα του γάμου συνειδητά δεν καλλιεργείται, και παρ'όλ'αυτά έχει μολυνθεί με το μικρόβιο του γάμου. Από τα παραμύθια, από τα τηλεοπτικά έργα, από τις συζητήσεις με τις φίλες της, από την κοινωνία γενικότερα. Γουάου!

Η κυπριακή κοινωνία καλλιεργεί στα κορίτσια από μωρά την σύνδεση ερωτικής αγάπης και γάμου. Κι αυτό επηρεάζει πολύ αρνητικά την ψυχοκοινωνική εξέλιξη και ανάπτυξη της γυναίκας.

«Η Χλόη είναι μια κοπέλα 35 χρονών. ΄Οταν ήρθε να με δει ήταν

πολύ ωραία ντυμένη, στην τρίχα, με άψογο μακιγιάζ και υπέροχα κόκκινα μαλιά.
Δεν μπορούσα παρά να τις κάνω κοπλιμέντο για την εμφάνισή της.
-« Και τι να το κάνω που είμαι τόσο όμορφη; Είμαι 35 χρονών κι ακόμη δεν παντρεύτηκα. Η μάνα μου έχει αρρωστήσει από το κακό της κι εγώ δεν πάω πίσω. Ξέρεις πόσα λεφτά δίνω στους γιατρούς;»
Η Χλόη κατέχει διευθυντική θέση σε μια μεγάλη εταιρεία, πέρσι ανακηρύχθηκε πρώτη στον τομέα πωλήσεων της εταιρείας της παγκύπρια και απολαμβάνει συχνά ταξίδια στο εξωτερικό. Φυσικά οι απολαβές της είναι πολύ υψηλές. ΄Οπως μου είπε, έχει ένα πολύ ωραίο σπίτι στη Λευκωσία και εξοχικό στο βουνό. Τώρα σκέφτεται ν’αγοράσει ένα δεύτερο εξοχικό στη θάλασσα. Κυκλοφορεί μ’ένα καινούριο καμπριολέ αυτοκίνητο και όπως είπαμε είναι εξαιρετικά εμφανίσιμη. ΄Εχει ένα μεγάλο κύκλο από φίλους, και συχνά διοργανώνει πάρτι στο σπίτι της με ποιοτική μουσική και καλό φαγητό το οποίο μαγειρεύει η ίδια. ΄Εχει πολλά από τα αγαθά που ονειρεύονται πολλοί άνθρωποι. Η ίδια όμως νιώθει αποτυχημένη και δυστυχισμένη επειδή ακόμη δεν παντρεύτηκε.
-«Αν ήσουνα κόρη μου, θα ήμουν περήφανη για σένα!» της λέω και γελώ συνομωτικά, γιατί έστω κι αν δε μου φαίνεται, είμαι κατά μία πενταετία τουλάχιστον μικρότερή της.

- «Εγώ που μεγαλώνω 2 παιδιά, δεν έχω τόσο μεγάλη οικονομική ευκολία και ναι, θα επιθυμούσα πολύ 2-3 ταξίδια στο εξωτερικό το χρόνο. Αχ! και τον ελεύθερό σου χρόνο, πραγματικά τον ζηλεύω.»
- «Εσείς όμως, όπως καταλαβαίνω, ζείτε μόνη σας, δεν είστε πλέον παντρεμένη»

- «Καλή μου, αυτό είναι δική μου επιλογή. Και δεν το μετανιώνω καθόλου. Ξέρεις, ο γάμος δεν είναι πάντα όπως τον ονειρευόμαστε.»
- «Εγώ όμως, δεν έχω φορέσει ποτέ μου νυφικό.»
- «΄Εχω ένα στο ντουλάπι, μεταξωτό, θέλεις να το δοκιμάσεις;»

Η Χλόη γελούσε με τα αστεία μου, και της φαίνονταν ίσως και τρελλά. Τρελλή και αστεία δεν είναι η ιδέα του γάμου που καταβασανίζει τόσες από εμάς; Για να μην πω όλες;

-« ΄Εχεις καμιά σχέση; με την ερωτική σου ζωή, τί γίνεται;»

-« ΄Αστα, χάλια μαύρα. ΄Οχι σχέση. Σχέσεις πολλές κι ανώφελες. Μόλις ακούσουν για γάμο, φεύγουν, γίνονται Λούης!»

- « ΄Ολοι αυτοί που γνωρίζεις είναι άτομα που είναι κατάλληλα για γάμο ή κατάλληλα για να παντρευτούν με σένα;»
- « Αυτά δεν είναι όμως που λέμε όταν τελειώσει μια σχέση για να παρηγοριόμαστε; Τόσες άσχετες, με λιγότερα προσόντα από μένα πώς καταφέρνουν και τελικά βρίσκουν άντρα;»
- « Σκέφτηκες ποτέ, όμως, πως όταν χωρίζουμε από κάποιον, τότε ακριβώς τον κατεβάζουμε από το ψηλό βάθρο που τον είχαμε και τον βλέπουμε στις πραγματικές του διαστάσεις, επειδή ακριβώς τότε δεν φαντάζει ως γαμπρός;»
- « ΄Ισως. Εσένα σου συνέβηκε αυτό καμμιά φορά;»
- « Μόνο μια; Πολλές φορές. Γυναίκα δεν είμαι κι εγώ; Στην Κύπρο δε μεγάλωσα; Οι ψυχολόγοι δεν είναι θεοί, ούτε ζουν μια αφύσικη ζωή. Προσπαθώ να παρατηρώ, όμως, αυτά που μου συμβαίνουν, και όταν είμαι έτοιμη και μπορώ, να μην τα επαναλαμβάνω. Περίγραψέ μου την τελευταία σου σχέση»

- « Πριν 3 μήνες, ένα πρωινό, ενώ πήγα για μια δουλειά της εταιρείας στην τράπεζα, συνάντησα κάποιον που μου έκανε αμέσως κλικ. ΄Ηταν ο καινούριος υπάλληλος που εξυπηρετούσε το λογαριασμό μας. Ψηλός, γεροδεμένος, μελαχροινός, χαμογελαστός, μορφωμένος και με ακριβό αυτοκίνητο όπως διαπίστωσα αργότερα. Φλερτάραμε για λίγο και μετά μου ζήτησε το τηλέφωνό μου να πάμε για καφέ. Εγώ έπαιξα για λίγες μέρες τη δύσκολη και την επόμενη φορά που πήγα στην τράπεζα του το έδωσα. Βγήκαμε κι όλας το επόμενο βράδυ και όλα ήταν καταπληκτικά. Στο τρίτο ραντεβού κάναμε έρωτα και ήταν… το κάτι άλλο. Μέχρι τη στιγμή εκείνη δεν το είχα σκεφτεί σοβαρά. ΄Οταν όμως βρεθήκαμε μαζί στο κρεββάτι, άρχισα να νιώθω παράξενα. Σαν να αγχώθηκα κι όλας. Την επόμενη φορά που κοιμηθήκαμε μαζί, κι αυτό ήταν το επόμενο απόγευμα, εμένα μου ξέφυγε και του είπα: σ’αγαπώ. Αυτός δε μου είπε το ίδιο και κάτι μέσα μου άρχισε να σπάζει. Την επόμενη μέρα δεν ήθελε να βρεθούμε κι όταν τον ρώτησα γιατί, βρήκε μια χαζή δικαιολογία, σίγουρα ψεύτικη. Μετά από 3 μέρες ήρθε πάλι πίσω, γιατί όλοι τους τρέχουν πίσω από το μέλι, και με τέτοια πείρα στο σεξ, έγινα εξπέρ! Να μη σας τα πολυλογώ, μετά από 2 εβδομάδες εγώ του ζήτησα να συγκατοικήσουμε κι αυτός αρνήθηκε. Είπε πως δε νιώθει έτοιμος. Εννοείται πως εγώ σκεφτόμουνα ήδη τον εαυτό μου με νυφικό και βέλος. Η σχέση χάλασε από τότε. Βρεθήκαμε άλλες 2 φορές καθαρά για σεξ και εγώ τον αποφεύγω τώρα, επειδή δε μου αρέσει να με χρησιμοποιούν! Τώρα καταλάβατε τι εννοώ;»
- «Κατάλαβα, ή δηλαδή προσπαθώ να καταλάβω. Δε μου

λες, Χλόη, πριν να κάνετε έρωτα δεν σκεφτόσουν ούτε γάμο, ούτε καν συγκατοίκηση;»

- «Εεμ… όχι, υποθέτω»
- «Δηλαδή, από τη στιγμή που θα κοιμηθείς με κάποιον, αρχίζεις να σκέφτεσαι τη δέσμευση και το γάμο»
- «Ναι, μα αυτό δεν είναι το σωστό;»
- «Σύμφωνα με την ηθική της κυπριακής κοινωνίας, άμα θέλεις να θεωρείσαι καλή κοπέλα, οπωσδήποτε»
- « Τότε, τι εισηγείστε; Να γίνουμε κακές κοπέλες;»
- «Εντελώς ανήθικες! ΄Οχι, σκέφτομαι όπως πως οι άντρες τα καταφέρνουν καλύτερα με αυτές τις κοινωνικές επιταγές και τις ενοχές. Αν τους αντιγράφαμε ίσως;»
- «Δηλαδή;»
- «Να, όπως τους αντιγράψαμε στον κόσμο των επιχειρήσεων για παράδειγμα. Εσύ, δεν είσαι μια πετυχημένη επιχειρηματίας; Ακολούθησες τις συμβουλές της γιαγιάς σου για να το πετύχεις αυτό; ΄Οχι βέβαια, ακολούθησες το πετυχημένο κοινωνικό πρότυπο το οποίο βέβαια δημιουργήθηκε ως ανδρικό και όχι γυναικείο. Προτείνω λοιπόν, να κάνουμε το ίδιο και στο θέμα των ερωτικών σχέσεων. Δηλαδή, να αποδεσμεύσουμε τη δέσμευση από το σεξ. Να μπορούμε να κάνουμε σεξ και χωρίς δέσμευση, ή χωρίς προοπτική. Και να το απολαμβάνουμε. Να μπορούμε να ξεκινούμε έτσι τουλάχιστον ώστε να μη δενόμαστε τυφλά πριν γνωρίσουμε καλά καλά τον άλλον.»
- «Δεν το σκέφτηκα ποτέ έτσι. Τόσο πρακτικά. Θα μπορέσω όμως ν’αλλάξω τον τρόπο σκέψης μου; ΄Εχει 15 χρόνια που άρχισα να βγαίνω ραντεβού και πάντα έτσι λειτουργώ.»

- « Είναι δύσκολο βέβαια. Ο τρόπος σκέψης και ζωής ενός ανθρώπου δεν αλλάζει εύκολα. Θα μπορούσες να δοκιμάσεις για ένα διάστημα, ας πούμε 6 μήνες, να μείνεις χωρίς καθόλου φλερτ, σεξ ή σχέση;»
- « Τι λέτε; Και να χάσω τόσο πολύτιμο χρόνο; Είμαι ήδη 35 χρονών; Πότε θα παντρευτώ, πότε θα προλάβω να κάνω οικογένεια;»
- «Είπες πως έχει 15 χρόνια που χρησιμοποιείς το συγκεκριμένο μοντέλο δράσης. ΄Εφερε κάποια αποτελέσματα; Με τη δική σου λογική, δεν έχεις ήδη ‘χάσει’ 15 ολόκληρα χρόνια; Τί είναι έξι μήνες μπροστά σ’αυτό;»
- « Η μάνα μου θα πάθει εγκεφαλικό, αν μάθει ότι σταμάτησα να προσπαθώ για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα.»
- « Η Χλόη τι θα πάθει; Μια σκέψη, λέω, πως ίσως στη δική σου ζωή το σημαντικό άτομο να είσαι εσύ. ΄Ετσι, λέω εγώ… Μπορεί να λέω και τρέλλες!»
- « Το χιούμορ σας πραγματικά με ξεαγχώνει! Θα το σκεφτώ…»

Η Χλόη θα μπορούσε κάλλιστα να απολαμβάνει την επιτυχία της, τους φίλους της, τα ενδιαφέροντά της και όταν γνωρίζει έναν άντρα να μην πανικοβάλλεται και να καταστρέφει τη σχέση, αναφέροντας το θέμα του γάμου από τα πρώτα ραντεβού. ΄Ετσι βέβαια, ίσως καταφέρει να μαζέψει κανένα προικοθήρα, ευτυχία όμως με τίποτα.
Δεν είμαι εναντίον του γάμου. ΄Εχω ζήσει μέσα σ’ένα πετυχημένο γάμο των γονιών μου, ο αδελφός μου κι η γυναίκα του συμβιώνουν αρμονικά, έχω φίλους και πελάτες που δε θα χαλούσαν με τίποτα το γάμο τους.
΄Εχω δει κι έχω ζήσει δεκάδες γυναίκες όμως που μπαίνουν πρόωρα σε αταίριαστους γάμους, δίχως όραμα, απλά και μόνο για

να ικανοποιήσουν αυτή την κοινωνική και ψυχική επιταγή για γάμο. Είναι κρίμα να μην μπορούμε ν'απολαύσουμε τον εαυτό μας, τη ζωή επειδή ακόμη δεν είμαστε έτοιμοι να παντρευτούμε. Κι ίσως ο γάμος να μη μας ταιριάζει. Το σκεφτήκαμε ποτέ αυτό; ΄Η ακολουθούμε τυφλά αυτά που μας φύτεψαν στο μυαλό καταστρέφοντας το παρόν μας και προιωνίζοντας δύσκολο το μέλλον μας;

Αντέχουμε όμως ν'αλλάξουμε αυτό το πρότυπο και ν'αρχίσουμε να σκεφτόμαστε αντρικά;

Άντρες : σεξ = ευχαρίστηση, παιχνίδι, ηδονή

Γυναίκες : σεξ = πράξη αγάπης, στοργής, βρόμικη όταν γίνεται χωρίς προοπτική γάμου, αξιόλογη και σημαντική όταν γίνεται με αυτό τον σκοπό.

Κεφάλαιο 4.
Πώς ο τρόπος που σχετιζόμαστε με τους γονείς μας επηρεάζει τον τρόπο που σχετιζόμαστε ερωτικά.

Η Φωτεινή, μια πετυχημένη δικηγόρος 32 χρονών, χωρισμένη και μητέρα ενός παιδιού διηγείται:

«Η σχέση μου με τους γονείς μου επηρέασε καθοριστικά τον τρόπο που σχετίζομαι με τους άντρες. Τόσο η παιδική μου σχέση με τον πατέρα μου όσο και η παιδική μου σχέση με τη μητέρα μου. Διευκρινίζω την παιδική μου σχέση μαζί τους, επειδή ευτυχώς, τώρα στην ενήλικη ζωή η σχέση μας έχει αλλάξει και έχει εξυγιανθεί σε μεγάλο βαθμό.

Ο πατέρας μου είναι ένας γοητευτικός άντρας, μορφωμένος, ομιλητικός, με αναμφίβολο ρητορικό και πειστικό ταλέντο, αισιόδοξος και ευχάριστος χαρακτήρας. Είναι δικαστής στο επάγγελμα.

Η μητέρα μου είναι μια αυστηρή γυναίκα με τον εαυτό της και με τους

άλλους. ΄Εχει μια δική της ελκυστικότητα και αυταρχικότητα. Είναι ιδιαίτερα έξυπνη και μορφωμένη και έχει άτεγκτη άποψη για τα πράγματα. Είναι συνήθως απόμακρη συναισθηματικά, αλλά κάποιες φορές εκδηλώνεται ιδιαίτερα τρυφερά. Είναι δασκάλα στο επάγγελμα.

Ο πατέρας μου συνδεόταν μαζί μου με τον εξής τρόπο :
Από μωρό παρακολουθούσε όλα μου τα βήματα με ενθουσιασμό. Κατ'ακρίβεια αυτός ήταν που με έμαθε να περπατώ από πολύ νωρίς και να μιλώ πριν ακόμη κλείσω τον πρώτο χρόνο της ζωής μου. Πάντα πίστευε σε μένα και στις δυνάμεις μου. ΄Ετσι με δίδαξε την αισιοδοξία και την πίστη στον εαυτό μου και σ'ένα καλύτερο μέλλον. Αυτό είναι ένα σημαντικό κομμάτι του εαυτού μου.
Η μητέρα μου από την άλλη, βέβαια, είναι απαισιόδοξη και καχύποπτη. ΄Ετσι κληρονόμησα το άλλο μου κομμάτι, αυτό της απαισιοδοξίας και της καχυποψίας απέναντι στον εαυτό μου. Αυτά είναι τα δυο μου κομμάτια, τα οποία αντιμάχονται το ένα το άλλο με ενίοτε αρητικά η θετικά αποτελέσματα.»

Η Φωτεινή έθεσε σωστά το θέμα αυτό. Όταν οι δυο γονείς είναι διαφορετικοί χαρακτήρες, και έχουν και οι δύο γεμάτη και έντονη συναισθηματικά σχέση με το παιδί τους, τότε το παιδί παίρνει και από τους δυο όλως αντίθετα στοιχεία στο χαρακτήρα και την ψυχοσύνθεση από τα οποία καλείται να διαλέξει κάποια και να απορρίψει άλλα ή να τα συνδυάσει επιτυχώς και όχι σχιζοφρενικά, ωριμάζοντας έτσι και αποκτώντας δικό του εαυτό.

«Μεγαλώνοντας ένιωθα πως όφειλα πολλά στον πατέρα μου. Πως ήταν ανεξήγητα κι ανέλπιστα καλός μαζί μου. ΄Ετσι εγώ έπρεπε να φροντίζω να τον ευχαριστώ για τα καλά που μου προσέφερε, φτιάχνοντάς του καφέ, φέρνοντάς του τις παντόφλες του κι ακούγοντας τα παράπονά του, για τη δουλειά, για το σπίτι, ακόμη και για τη μητέρα μου. Τα παράπονά για τη μητέρα μου, δεν τα έλεγε βέβαια φανερά, αλλά συγκαλυμμένα. ΄Οταν δηλαδή τσακωνόμουνα εγώ μαζί της, τις φορές που έπαιρνε το μέρος μου,

με παρηγορούσε λέγοντας : «μη δίνεις σημασία όταν σου φωνάζει, κι εμένα έτσι μου κάνει, μου μουρμουρά κτλπ , κι εγώ σιωπώ». Στη σχέση μου με τον πατέρα μου, ένιωθα πως εγώ δεν άξιζα από μόνη μου αγάπη και στοργή. Κι αυτό επειδή τις παραπάνω φορές μου θύμωνε και απέρριπτε τις πρωτοβουλίες μου, αλλά παρ'όλ'αυτά μου έδινε σημασία, αγάπη και στοργή. ΄Ετσι κι εγώ ένιώθα πως έπρεπε να τον ευγνωμωνώ που μου τα έδινε και να υποτάσσομαι στις επιθυμίες και διαταγές του, θάβοντας το δικό μου θέλημα, επειδή αυτός ήταν τόσο καλός και μου συμπεριφερόταν ως σε ενήλικα.»

Πραγματικά, είναι λάθος οι γονείς να συμπεριφέρονται στα παιδιά τους ωσάν αυτά να είναι μεγαλύτερα από την ηλικία τους. Τους στερούν την παιδικότητά τους και τα καταδικάζουν σε μια ενήλικη ανωριμότητα. Το παιδί δικαιούται και πρέπει να περνάει με φυσικό τρόπο όλα τα στάδια της ψυχοκοινωνικής του ανάπτυξης ώστε να μεγαλώσει σε ένα ώριμο και συγκροτημένο χαρακτήρα.

«Πώς αυτό το συγκεκριμένο κομμάτι της σχέσης μου με τον πατέρα μου με επηρέασε στον τρόπο που ασυνείδητα σχετιζόμουνα ερωτικά μέχρι τώρα;
Με τον πρώτο μου άντρα πάντα ένιωθα πως έπρεπε και ήμουν υποχρεωμένη να τον φροντίζω επειδή μου έκανε τη μεγάλη χάρη να με θέλει και να με παντρευτεί. ΄Ετσι από μόνη μου, υποσυνείδητα, χωρίς να το καταλαβαίνω, έβαζα τον εαυτό μου σε κατώτερη θέση μέσα στη σχέση. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα, εγώ να ταλαιπωρούμαι, αυτός να κακομαθαίνει και να αποθρασύνεται και στο τέλος εγώ να θυμώνω και να ξεσπώ και να είμαι η κακιά της υπόθεσης!
Με τον ίδιο τρόπο, σε επόμενες σχέσεις μου, πάντα έκανα περισσότερα απ'ότι ο άλλος και χωρίς να μου το ζητήσει καν. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα κάποιες φορές ο άλλος να μη θέλει να είναι μαζί μου επειδή ένιωθε «πνιγμένος» από τις φροντίδες μου ή να υπάρχουν σοβαρές ανισομέρειες στην κατανομή βαρών μέσα στη σχέση και εγώ να την τερματίζω.»

Γουάου! Καταπληκτικό! Και για όλα βέβαια φταίνε οι άντρες, όπως

διαπίστωσε και η υπάλληλος στο φούρνο του δεύτερου κεφαλαίου. Τρομάρα μας! Εμείς, χωρίς να το συνειδητοποιούμε τους κακομαθαίνουμε και τους καταστρέφουμε από την αρχή της γνωριμίας, επειδή κουβαλούμε μέσα μας σχήματα σχέσεων, μαθημένα από τη σχέση μας με τους γονιούς μας, τα οποία δεν έχουμε δουλέψει. Αλλά, γι’αυτό τα επισημαίνουμε εδώ και τα καταγγέλλουμε, ακριβώς για να τα δούμε, να τα συνειδητοποιήσουμε και να τα ανασκευάσουμε.

«΄Ενα άλλο «καλό συνήθειο» που είχε ο πατέρας μου μαζί μου, ήταν να μου κάνει πλύση εγκεφάλου για να ασπαστώ τις ιδέες του. Ως δικαστής συνήθισε να επιβάλλεται. Με την ίδια πειθώ και αδιαμφισβήτητη επιχειρηματολογία επέβαλλε τις απόψεις του σε μένα.
Τι αποτέλεσμα είχε αυτό στις σχέσεις μου;
΄Εστω κι αν καταλάβαινα κάποια στιγμή σε κάποια σχέση μου, να μην πω στις μισές τουλάχιστον;, πως ο σύντροφός μου είχε λάθος κάπου ή με κοροϊδευε, παρ’όλα αυτά πειθόμουν από την επιχειρηματολογία του. Για παράδειγμα, μου πήρε 6 χρόνια να συνειδητοποιήσω πως ο πρώην άντρας μου με παραμύθιαζε σε κάποια βασικά θέματα, ακριβώς επειδή ήμουν μαθημένη να υποτάσσω το πνεύμα μου στον άντρα με τον οποίο συνδέομαι. Μη φανταστείτε πως δεν αντιδρούσα καθόλου μέσα στον πρώτο μου γάμο. Αντιδράσεις να δεις, φωνές, καυγάδες, βλαβερά θεάματα κι ακούσματα, για μένα, για τα παιδιά μου, γι’αυτόν. Και στο τέλος βέβαια πειθόμουν. Για να συνεχιστεί η κοροϊδία, για να συνεχιστεί το δράμα.

Το τελευταίο και καλό που έχω να σημειώσω για τον πατέρα μου είναι λίγο δύσκολο να το πω.
Ο «άψογος» δικαστής πατέρας μου που επέβαλλε θεσμικά δικαιοσύνη στους άλλους, διάλεξε για μένα έναν «ιδιόμορφο» τρόπο για να μου την διδάξει. Μιλώ φυσικά για τη σωματική κακοποίηση ή το «ξύλο που βγήκε από τον παράδεισο» και οδηγεί εξπρές, κατευθείαν στην κόλαση! Ο πατέρας μου, από τότε που ήμουν νήπιο μέχρι την ηλικία των 14 χρονών, με έδερνε, ή με απειλούσε ότι θα με χτυπήσει όταν τσακωνόμασταν ή

φυσικά όταν ήθελε κάπου να ξεσπάσει τα νεύρα του.
Πώς αυτό με επηρέασε στον τρόπο που σχετίζομαι με τους άντρες;
Πρώτον : έχω αναπτύξει μια συμπεριφορά θύματος κακοποίησης με πρώτο και κύριο χαρακτηριστικό να προκαλώ τον άλλο να με δείρει. Κάνω πολύ καυστικά σχόλια στο σύντροφό μου και δεν ξέρω να κρατάω τα όρια της λογικής και της ευπρέπειας όταν πρόκειται να στηλιτεύσω τον άλλο με τη γλώσσα μου. Σαν να προσπαθώ να βάλω τον εκάστοτε σύντροφό μου σε ένα τεστ, να δούμε άν θα με δέρει, αν θα φτάσει σε εκείνο το αποτρόπαιο σημείο. Κακώς χρησιμοποιώ τον ενεστώτα χρόνο, επειδή πριν κανένα χρόνο, βρέθηκε κάποιος που ήταν βίαιος, έχοντας από πριν να με γνωρίσει πρόβλημα με τη βία, και με έδειρε. ΄Ετσι αναγκάστηκα να συνειδητοποιήσω αυτό το μοτίβο στη συμπεριφορά μου και να το αλλάξω. Εννοείται πως αλλάχθηκε κι ο σύντροφος βέβαια!
Δεύτερον : το ξύλο που έτρωγα ως παιδί, με οδήγησε στο σημείο να μη σέβομαι αρκετά το σώμα μου και να μην το διαφυλάσσω σε μία σχέση.»

Το ξύλο καθιστά παραβίαση της σωματικής ακεραιότητας του αδύναμου παιδιού, που μέσα από τη γονική σχέση μαθαίνει τον κόσμο, το παιδί μαθαίνει και το εφαρμόζει και ως ενήλικας, πως το σώμα του δεν του ανήκει σε μια σχέση και πως μπορεί να το αφήσει να παραβιάζεται από το σύντροφό του με και χωρίς τη θέλησή του. Παραβίαση εννοούμε και το να συγκατατίθεσαι να έχεις ερωτική επαφή χωρίς να το θέλεις, να δέχεσαι να κουραστείς για κάτι που σου ζητά ο σύντροφός σου ενώ εσύ θα προτιμούσες να ξεκουραστείς κ.λ.π. Παραβίαση δεν είναι μόνο ο βιασμός ή ο εξαναγκασμός για σεξουαλικές πράξεις που δεν προτιμάς.

«Εγώ έβρισκα τον εαυτό μου να αφήνω το σύντροφό μου να με παραβιάζει ιδιαίτερα με τον εξής τρόπο. Ενώ είμαι ασθενικός οργανισμός και κουράζομαι εύκολα, πολλές φορές παραιτούμουν από την ξεκούρασή μου και τον ύπνο μου, προκειμένου να ικανοποιήσω την εκάστοτε επιθυμία του συντρόφου μου, για να μαγειρέψω για ξένους που αυτός προσκάλεσε ή για να τον συνοδεύσω σε μια έξοδο που αυτός διάλεγε κ.λ.π.»

Διακόπτοντας τη διήγηση της Φωτεινής, θέλω να παραθέσω ένα περιστατικό το οποίο με συγκλόνισε πριν αρκετά χρόνια, στην αρχή της σταδιοδρομίας μου. Ήρθε να με δει μια κοπέλα η οποία είχε σοβαρό πρόβλημα με χρήση απαγορευμένων ουσιών και εξάρτηση από το σεξ. Δουλέψαμε αρκετό καιρό μαζί και σε κάποια φάση, ζήτησε να δω τους γονείς της. Ο ίδιος ο πατέρας της μου ανέφερε με μεγάλη φυσικότητα ότι «από μικρή ήταν πολύ άταχτη, και παρ'όλο που την έδερνα τακτικά, δεν έστρωσε» και το πιο τραγικό απ'όλα μου ανέφερε πως όταν αυτή η κοπέλα ήταν 15 χρονών «την έσπασα στο ξύλο επειδή έμαθα ότι είχε δεσμό και φιλήθηκε με το παιδί που ήταν ερωτευμένη» και μάλιστα την έδερε στο κρεββάτι ενώ κοιμόταν. Ο καημένος ο πατέρας αυτός αναρωτιόταν γιατί η κόρη του κοιμόταν με όποιον έβρισκε μπροστά της και γιατί δε σεβόταν το σώμα της ώστε να μην χρησιμοποιεί ναρκωτικά. Τη στιγμή που ο ίδιος, με τον πιο αποτρόπαιο τρόπο, της δίδαξε την ασέβεια προς το σώμα της και την ψυχή της.

Η Φωτεινή συνεχίζει τη διήγησή της για τη μητέρα της:

«΄Οπως προανέφερα, η μητέρα μου, σε αντίθεση με τον πατέρα μου, σπάνια μου έδινε σημασία και στοργή. Οι σκηνές που θυμάμαι έντονα είναι αυτές με τη μάνα μου να κάνει δουλειές, να πλένει, να καθαρίζει, να μαγειρεύει κι εγώ να την τρέχω ξοπίσω εκλιπαρώντας τη σημασία της. ΄Ηταν πάντα απασχολημένη και συνέχεια μου έλεγε : «σιώπα, κόψε το , πήγαινε να παίξεις». Κάποιες φορές, όμως, όταν ήταν στις καλές τις, μου έλεγε παραμύθια, με αγκάλιαζε πολύ σφικτά και με άφηνε να την προσεγγίσω.
#(Οι ψυχολόγοι παλιά εστιάζονταν στη σχέση πατέρα-κόρης για την εξήγηση των ερωτικών συμπεριφορών της γυναίκας. Σήμερα, ερευνούμε με την ίδια, αν όχι περισσότερη έμφαση και τη σχέση μάνας-κόρης.)
Αυτή η εναγώνια προσπάθεια να κερδίσω τη σημασία και τη σωματική επαφή από τη μάνα μου είχε την εξής μετάφραση στον ενήλικο ερωτισμό

μου. Επιλέγω συντρόφους οι οποίοι είναι πολύ απασχολημένοι και πολυάσχολοι. Έτσι αναβιώνω την οικεία συνθήκη και προσπαθώ με νύχια και με δόντια να την αλλάξω μετά, νιώθωντας φυσικά ανικανοποίητη και αδικημένη. Ή εάν συναντήσω κάποιο σύντροφο που έχει αρκετό χρόνο και πάθος για μένα, τότε τον εξαναγκάζω με την αρνητική συμπεριφορά μου να απομακρυνθεί ερωτικά. Δεν μπορώ να ανεχτώ πολλή σωματική οικειότητα και αγάπη. Με δόσεις, μετά από καυγάδες, τσακωμούς κ.λ.π. εντάξει. Αλλά εάν ο άλλος είναι διαθέσιμος να με καλύψει συναισθηματικά και σωματικά, τότε εγώ βρίσκω τρόπο να ξεγλιστράω. Φαίνεται πως δεν αντέχω να αγαπιέμαι φυσικά και χωρίς διακοπές. Μου φαίνεται ανοίκειο και άδικο.

Επιπλέον, η μητέρα μου πολύ σπάνια μου έλεγε καλά λόγια, σχεδόν ποτέ δε με επαινούσε. Όταν της το ζητούσα, μου έλεγε πως αυτά δεν τα λέμε, εννοούνται. Έτσι ήταν η νοοτροπία της. Αυτό με έκανε πάντα να προσπαθώ να την εντυπωσιάσω και να μάθω να τρέφομαι με ψίχουλα σημασίας και ενθάρρυνσης, νιώθωντας πάντα κενό σε αυτό το σημείο και απόρριψη. Χαρακτηριστικά θυμάμαι πως από μικρή είχα βάλει στόχο όταν τελείωνα το λύκειο να έβγαινα πρώτη, με την ψηλότερη βαθμολογία από όλους τους τελειόφοιτους, ώστε να εκφωνήσω την ομιλία στην τελική γιορτή αποχαιρετισμού των τελειοφοίτων στο σχολείο μου. Αυτό ήθελα να το δώσω ως δώρο στη μητέρα μου και να την ευχαριστήσω, επειδή και η ίδια, 30 χρόνια πριν από μένα είχε πετύχει το ίδιο πράγμα, στο ίδιο σχολείο. Πραγματικά πέτυχα το στόχο μου, και όλο χαρά και καμάρι εκφώνησα την ομιλία στη γιορτή, μαζεύοντας και αρκετά από τα βραβεία. Η μητέρα μου ήρθε στην εκδήλωση προς το τέλος της ομιλίας, ήταν πολύ συγκρατημένη στις εκδηλώσεις της απέναντί μου και όταν οι άλλοι γονείς και συνάδελφοι, όπως είπαμε είναι δασκάλα, της έδιναν συγχαρητήρια αυτή απαντούσε στερεότυπα : «χαρά στο πράγμα, δεν είναι τίποτα σπουδαίο, από δω και μπρος να δούμε τι θα πετύχει». Εύκολα μπορεί ν'αντιληφθεί κανείς πως αυτό με έκανε να νιώθω και πως με επηρέασαν οι "προφητείες" της στο υπόλοιπο της ζωής μου.
Μια άλλη παράμετρος αυτής της κατάστασης, ήταν ότι η μητέρα μου, ποτέ

δε μου είπε πως ήμουν όμορφη. ΄Οταν τη ρωτούσα εάν είμαι όμορφη, αυτή μου απαντούσε στερεότυπα : «όμορφη; όχι, δεν μπορεί να σε πει κανείς όμορφη, μάλλον γλυκιά κι αυτό όταν είσαι φρόνιμη». Είναι πολύ σημαντικό πράγμα για ένα μικρό κορίτσι να μεγαλώσει με ενθάρρυνση και τόνωση της αυτοπεποίθησής της και της σωματικής και εξωτερικής της εικόνας γενικά.
Πώς με επηρέασε αυτό στη σχέση μου με τους άντρες;
Η χαμηλή μου αυτοεκτίμηση με ωθούσε στο να επιλέγω συντρόφους διαφορετικούς από εμένα σε σημαντικά σημεία : στο μορφωτικό επίπεδο, στην εξωτερική εμφάνιση, στο χαρακτήρα, στην οικονομική κατάσταση. ΄Ενιωθα πως δεν μου άξιζε να διεκδικήσω ένα σύντροφο που να βρίσκεται σε παρόμοια θέση με εμένα. Ακριβώς επειδή εγώ η ίδια υποτιμούσα την θέση στην οποία βρισκόμουν. ΄Ενιωθα ανεπαρκής : λιγότερο μορφωμένη, λιγότερο έξυπνη, λιγότερο οικονομικά δυνατή, λιγότερο καλός χαρακτήρας από ότι πραγματικά και αντικειμενικά ήμουν. Και αυτές οι αρχικά κακές επιλογές είχαν οπωσδήποτε ως αποτέλεσμα έλλειψη ουσιαστικής ικανοποίησης δικής μου και του συντρόφου μου μέσα από αυτές τις σχέσεις.
Αυτή η υποτίμηση από τη μάνα μου με επηρέαζε και με ένα άλλο επίσης δραστικό τρόπο στις σχέσεις μου. ΄Οπως ήμουν μαθημένη στα κακά λόγια και στην απόρριψη από τη μάνα μου, έτσι δεχόμουνα τα ίδια ή τα προκαλούσα από το σύντροφό μου.»

΄Οταν γνωρίσουμε κάποιον, νιώθουμε ιδιαίτερη έλξη, ή αλλιώς κάνουμε «κλικ» μαζί του, όταν αυτός ο άνθρωπος μας θυμίζει τους γονείς μας ή μας δίνει ασυνείδητα με τη συμπεριφορά του και τη στάση του, την υπόσχεση πως θα σχετιστεί μαζί μας με ένα παρόμοιο τρόπο όπως εκείνο που σχετίζονταν μαζί μας οι γονείς μας. Νιώθουμε οικεία, σαν στο σπίτι μας, όταν ένας πιθανός σύντροφος μοιάζει εξωτερικά και εσωτερικά στους γονείς μας.
Το να μοιάζει κάποιος εξωτερικά στους γονείς μας είναι ακίνδυνο και ίσως επιθυμητό. Το να μοιάζει εσωτερικά, στο χαρακτήρα και στον τρόπο

συμπεριφοράς με τους γονείς μας, είναι μάλλον επικίνδυνο.
Πρώτον, επειδή οι περισσότεροι γονείς στην Κύπρο μεγαλώνουν τα παιδιά τους με αφύσικες τεχνικές και προβάλλουν πάνω σ'αυτά απωθημένα και κακίες που έχουν με τον εαυτό τους. Αυτό ακριβώς συμβαίνει επειδή υπάρχει πολύ λίγη παιδεία στον τόπο μας γύρω από τη γονική τέχνη. Οι περισσότεροι γονείς αναπαράγουμε άσκεφτα τρόπους και στρατηγικές αναγιώματος των παιδιών μας, ξεσηκωμένα από το «λαμπρό» παράδειγμα των δικών μας γονιών.
Και δεύτερον, επειδή οι περισσότεροι από εμάς δεν έχουμε κάνει σοβαρή δουλειά με τον εαυτό μας ή με κάποιο ψυχολόγο, όπως για χρόνια έκανε η Φωτεινή, ώστε να εντοπίσουμε τα προβληματικά σημεία της σχέσης μας με τους γονείς μας και να αποβάλουμε όσο δυνατόν περισσότερο την αρνητική επίδραση που έχουν σ'εμάς και στον τρόπο που σχετιζόμαστε ερωτικά.

΄Αρα, εάν ένας πιθανός σύντροφος με ελκύει για τα εσωτερικά του στοιχεία τα οποία μοιάζουν στους γονείς μου, και αυτά τα στοιχεία είναι τα θετικά τους, τότε νιώθω αυτή τη δυνατή ερωτική έλξη, χωρίς να κινδυνεύω να αναπαράξω για ακόμη μια φορά το δράμα και την ταλαιπωρία.
Εάν διαλέγω όμως τον επόμενο σύντροφό μου με βάση τα αρνητικά του στοιχεία που μοιάζουν μ'εκείνα των γονιών μου, σίγουρα θα ταλαιπωρηθώ. Υπάρχει μια άποψη πως διαλέγουμε ερωτικούς συντρόφους ικανούς ν'αναπαράξουν μαζί μ'εμάς το δράμα που ζούσαμε στην παιδική μας ηλικία, ώστε με αυτό τον τρόπο να μπορέσουμε αυτή τη φορά να αντιδράσουμε. Εκδικούμενοι νοερά τους γονείς μας. Στην πραγματικότητα, όμως, αυτοί που υποφέρουν είναι πρώτα εμείς και έπειτα ο ανύποπτος σύντροφός μας.

Σίγουρα υπάρχουν και πολλά άλλα στοιχεία που επηρεάζουν τον καθένα

μας σε παρόμοιες καταστάσεις και είναι ιδιαίτερα παρακινδυνευμένο και υπεραπλουστευτικό να θεωρήσουμε τέτοιους είδους αναλύσεις και διαγνώσεις ως την τελευταία λέξη γύρω από την ανάλυση της ερωτικής συμπεριφοράς μιας γυναίκας. Οπωσδήποτε, εξαιρετικά σημαντικό ρόλο στη χάραξη της πορείας ενός ατόμου παίζει ο παράγοντας που ονομάζεται προσωπική θέληση και επιλογή. Η ανάλυση όμως των παραγόντων που πιθανόν έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της συμπεριφοράς και της εμπειρίας μας στο παρελθόν, μας βοηθά αδιαμφισβήτητα να κάνουμε πιο ξεκάθαρες και πιο ελεύθερες επιλογές στο μέλλον. Και όσο περισσότερο αποδίδουμε τις ευθύνες για τις κακές επιρροές του παρελθόντος στους ανθρώπους στους οποίους ανήκουν, εν προκειμένω στους γονείς μας, τόσο περισσότερο μπορούμε να αναλάβουμε τις δικές μας ευθύνες για το μέλλον και να αλλάξουμε τη ζωή μας. Αυτή είναι κατά τη γνώμη μου και όλη η ουσία της ψυχοθεραπείας και της ανάλυσης ή αυτοανάλυσης.

Κεφάλαιο 5.

Γυναίκες που εθίζονται σε σχέσεις.

Ο εθισμός είναι μια πολύ συνηθισμένη λέξη την οποία συνήθως χρησιμοποιούμε για να περιγράψουμε τον εθισμό στα ναρκωτικά, στο ποτό, στο τσιγάρο, στα χαρτιά, στο φαγητό κ.λ.π.

Η ψυχοπαθολογία των ερωτικών σχέσεων όμως, χρησιμοποιεί τον όρο «εθισμός στις ερωτικές σχέσεις».

Η χημική και ψυχολογική υποδομή που βρίσκεται κάτω από κάθε εθισμό, λειτουργεί ακριβώς με τον ίδιο τρόπο και για τον εθισμό στις ερωτικές σχέσεις.

Τα άτομα που παρουσιάζουν εθισμούς είναι συνήθως άτομα με μια βαθιά εσωτερική θλίψη τα οποία προσπαθούν να διασκεδάσουν τη θλίψη τους

επιδιδόμενα σε δραστηριότητες που τους κάνουν να νιώθουν καλύτερα. Αυτές οι δραστηριότητες που μας χαροποιούν, προκαλούν την έκκριση στον εγκέφαλό μας ενδορφινών και άλλων χημικών ουσιών, οι οποίες αποκαθιστούν, για όση ώρα ή όσο διάστημα κάνουμε αυτές τις δραστηριότητες, την εγκεφαλική χημική μας ανισορροπία και έτσι νιώθουμε καλύτερα.

#Είναι αποδεδειγμένο επιστημονικά πως όταν είμαστε στενοχωρημένοι, λυπημένοι, ή βαθιά θλιμμένοι παρατηρείται χημική ανισορροπία στον εγκέφαλό μας.

Τα άτομα, με τάση προς εθισμό, αναπτύσσουν σταδιακά την έντονη ανάγκη για επανάληψη των δραστηριοτήτων που τους κάνουν να νιώθουν καλύτερα. Μέχρι που οι δραστηριότητες αυτές γίνονται αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής τους, και νιώθουν έντονα συμπτώματα στέρησης, εάν αναγκαστούν να τις διακόψουν.

Μεγάλο ποσοστό κύπριων γυναικών, παρουσιάζει συμπτώματα εθισμού σε ερωτικές σχέσεις.

Πώς να καταλάβω αν έχω την τάση να εθίζομαι σε σχέσεις.

- Αρχίσατε να ερωτεύεστε από πολύ μικρή ηλικία και ως έφηβος περνούσατε ατέλειωτες ώρες κάνοντας όνειρα για τον ιδανικό άντρα και τον ιδανικό έρωτα που θα σας έσωζε από τη δυστυχία σας;
- Ο γάμος ήταν πάντα για σας το μεγαλύτερο όνειρο ζωής;
- Περνάτε με τις φιλενάδες σας περισσότερο από 15 λεπτά την ημέρα στο τηλέφωνο αναλύοντας τη σχέση σας ή τα φλερτ σας;
- Διατηρείτε με το κινητό σας μια πολύ στενή σχέση; Νιώθετε γυμνή αν πάτε πουθενά χωρίς αυτό;
- Βρίσκετε τον εαυτό σας να παραμελεί τη σωματική ή ψυχική φροντίδα των παιδιών σας για να βρεθείτε με τον εραστή σας ή να συζητήσετε με τις φίλες σας γι’αυτόν;
- ΄Οταν έχετε μια σχέση ξεκόβετε από τους φίλους, τους συγγενείς και παραμελείτε τις κοινωνικές σας υποχρεώσεις;
- ΄Οταν έχετε μια σχέση παραμελείτε τα ενδιαφέροντα, τα χόμπυ, τις

σπουδές σας;
- Οι σχέσεις σας διαρκούν πολύ λίγο και έρχονται η μια μετά την άλλη ασταμάτητα;
- Ερωτεύεστε πάντοτε κεραυνοβόλα και νιώθετε στιγμιαία έλξη για τον άλλο;
- Μόλις γνωρίσετε ένα νέο άντρα, πιστεύετε και δηλώνετε πως «αυτός είναι ο έρωτας της ζωής μου, ο άντρας των ονείρων μου» ;
- Μετά το τέλος μιας σχέσης διερωτάστε «τί γύρευα εγώ μ’αυτόν και τί του βρήκα»;
- ΄Οταν είστε χωρίς σχέση νιώθετε χάλια;
- Δεν μπορείτε να μείνετε χωρίς σχέση για χρόνικο διάστημα πάνω από ένα μήνα;
- ΄Οταν τελειώνει μια σχέση νιώθετε ανακούφιση, σχεδόν θριαμβική χαρά;
- ΄Οταν χωρίζετε από μια σχέση νιώθετε χάλια, πως δεν μπορείτε να ζήσετε χωρίς αυτόν;

Φίλες μου, αν απαντάτε ναι σε δύο ή περισσότερες ερωτήσεις, τότε είναι πολύ πιθανό να είστε κι εσείς μια γυναίκα που εθίζεται σε σχέσεις.

Ο εθισμός στις σχέσεις είναι πολύ συχνό φαινόμενο στην κυπριακή κοινωνία. Η ελληνική κουλτούρα γενικότερα ευνοεί την ανάπτυξη αυτού του φαινομένου.

Αν ακούσει κάποιος προσεκτικά τα ελληνικά ερωτικά τραγούδια θα καταλάβει τι εννοώ. Η μεγαλύτερη πλειοψηφία των ερωτικών τραγούδιών εξυμνεί μια αρρωστημένη πλευρά του έρωτα, ενός έρωτα εθιστικού, που προκαλεί πόνο, θλίψη και δυστυχία και καταλαμβάνει πολύ μεγάλο κομμάτι της ενέργειας των ανθρώπων.

Μου έκανε πολύ μεγάλη εντύπωση, όταν το 98 βρισκόμουν για σπουδές στην Αγγλία και συγκεκριμένα στο Manchester, το περιεχόμενο των τραγουδιών του τοπικού ραδιοφώνου. Λιγότερα από τα μισά τραγούδια είχαν ερωτικό περιεχόμενο κι αυτά ήταν πολύ πιο ήπια από τα ελληνικά ερωτικά τραγούδια. Μιλούσαν λιγότερο για χωρισμούς, για πόνο, για θλίψη και για εξάρτηση από τη σχέση.

Θα μου πείτε, εμείς ως ΄Ελληνες είμαστε καθαρά ερωτικός λαός. Τι θα μας βγάλεις τώρα; Τον ερωτισμό μας αρρωστημένο και την αγάπη μας εθιστική;
Δεν ξέρω, είναι ενδιαφέρον πάντως να γίνει μια συγκριτική έρευνα πάνω σ'αυτή την ιδέα. Πως τα ελληνικά τραγούδια προωθούν και διαφημίζουν μια αρρωστημένη μορφή των ερωτικών σχέσεων.
«Χώρισα και δεν μπορώ να ζήσω χωρίς εσένα».
«Μου λείπεις τρομερά»
«΄Αμα δε σε δω, πεθαίνω»
«΄Ολη μέρα σε σκέφτομαι»
«Ξυπνώ με τη δική σου σκέψη στο μυαλό, και δεν μπορώ να κοιμηθώ γιατί δεν είσαι εδώ»
Τα ελληνικά ερωτικά τραγούδια είναι γεμάτα με τέτοιου είδους δηλώσεις.
Κάποτε ο γιος μου, όταν ήταν 5 χρονών, με ρώτησε με αφοπλιστική αθωότητα : «μαμά, είναι απαραίτητο να χωρίσει κάποιος για να δικαιούται να τραγουδήσει ένα τραγούδι;»

« Η Νίνα είναι μια κοπέλα 24 χρονών. Την πρώτη φορά που πέρασε την πόρτα του γραφείου μου, μου έκανε τρομερή εμφάνιση η ψηλή της κορμοστασιά και τα κατάμαυρα μακριά μαλλιά της, που σε συνδυασμό με τα μεγάλα εκφραστικά μάτια και τα σαρκώδη χείλη της, την έκαναν εντυπωσιακή. Η Νίνα ήταν πολύ δυστυχισμένη και ήρθε να ζητήσει τη βοήθειά μου για το πρόβλημα που αντιμετώπιζε. Δεν μπορούσε με τίποτα να ξεπεράσει τον τελευταίο δεσμό της με ένα παιδί 2 χρόνια μικρότερό της, με χαμηλότερη μόρφωση, χαμηλότερης οικονομικής στάθμης, και φυσικά, φυσικά λιγότερο εμφανίσιμο.
΄Εκλαιγε απαρηγόρητη και βρισκόταν σε βαθιά κατάσταση πένθους. Δεν ήταν η πρώτη της σχέση που τελείωνε τόσο άδοξα. Κατ'ακρίβεια ήταν η 6η της σχέση και ποια ένιωθε πως είτε έπρεπε να βρει άλλον να τον αντικαταστήσει γρήγορα ή να πάει να κόψει τα μαλιά της πολύ κοντά ώστε να ξεσπάσει επιτέλους κάπου.
Τη ρώτησα τι δουλειά κάνει και μου απάντησε αδιάφορα πως είχε τελειώσει μόλις πέρσι τις σπουδές της σε ένα πολύ γνωστό πανεπιστήμιο

του εξωτερικού και εδώ και ένα χρόνο είχε προσληφθεί σε μια γνωστή εταιρία. ΄Ηταν πολύ καλά ντυμένη, με ακριβά ρούχα και γούστο και φαινόταν φανερά πως τόσο η ίδια, όσο και η οικογένειά της είχαν πολύ ψηλό οικονομικό status. Τη ρώτησα τι άλλα ενδιαφέροντα έχει και απάντησε πως της αρέσει η γυμναστική, αλλά δεν έχει και πολλή ώρα να πάει στο γυμναστήριο και πως ούτε το σκύλο πια βγάζει βόλτα επειδή βαριέται.
΄Ολη την ώρα της συνομιλίας μας κοιτούσε συνεχώς το κινητό της με αγωνία και απαντοχή. ΄Οταν τη ρώτησα αν μπορούσε να το κλείσει και να το βάλει στην τσάντα της, απάντησε πως κάτι τέτοιο ήταν πάρα πολύ δύσκολο, δεν μπορούσε λεπτό να μείνει χωρίς κινητό επειδή αυτός ίσως της τηλεφωνούσε και μπορεί να ήθελε να τα ξαναβρούν, ξέρεις, κάτι τέτοιο θα την έκανε πολύ χαρούμενη.»

Η Νίνα και πολλές άλλες κοπέλες σαν τη Νίνα περνούν πολλές εφιαλτικές και εντελώς άχρηστες ώρες πάνω από τα κινητά και κάτω από τα σκεπάσματα κλαίγοντας και ξοδεύοντας τον εαυτό τους για αγάπες χωρίς μέλλον και χωρίς ουσιαστικό παρόν. Εθισμός και εξάρτηση πρώτου βαθμού από τις ερωτικές σχέσεις.
Γιατί;

Επειδή είμαστε δυστυχισμένες και πιστεύουμε βαθιά μέσα μας πως μόνο μέσα από μια επιτυχημένη σχέση θα βρούμε την ευτυχία!

Γιατί είμαστε δυστυχισμένες;
΄Ελα ντε! Επειδή έτσι μας μεγάλωσαν με πόνο και δυστυχία. Με μια αδυναμία να βρούμε ισορροπία στην προσωπική μας ζωή και στον εαυτό μας. Επειδή είμαστε γυναίκες και μόνο μέσα από την ερωτική αγάπη και το γάμο θα ολοκληρωθούμε. ΄Ετσι μας δίδαξαν βέβαια, γιατί η αλήθεια είναι πως ο κάθε άνθρωπος κι η κάθε γυναίκα βέβαια, μπορεί να ζήσει ευτυχία και μέσα από πράγματα που αφορούν αποκλειστικά την ίδια, κι όχι ένα άλλο άτομο, όπως τη μόρφωσή της, την καλλιέργειά της, τη δουλειά της,

τα ενδιαφέροντά της.

Η δυστυχία βέβαια, σε κάθε γυναίκα μπορεί να έχει και άλλα ετερόκλητα αίτια όπως :
-τραυματικά παιδικά χρόνια
-χρόνια οικογενειακά προβλήματα
-γονείς με σοβαρά προβλήματα σωματικής ή και ψυχικής υγείας
-προσωπικά ψυχολογικά προβλήματα
-προβλήματα στη δουλειά

Ας δούμε την περίπτωση της Μαρίνας. Η Μαρίνα είναι μια νέα κοπέλα 30 μόλις χρόνων η οποία όταν ήρθε να με δει για πρώτη φορά έμοιαζε 40. Μέτριου ύψους, γεμάτη, αλλά με ωραίες καμπύλες, βαμμένα ξανθά μαλλιά σε μοντέρνο χτένισμα και με ένα σπιρτόζικο βλέμμα που ώρες – ώρες φαινόταν βαθιά θλιμμένο. – «Ξέρεις πως ήμουν η καλύτερη μαθήτρια στο γυμνάσιο; Κι όμως δεν κατάφερα ποτέ να σπουδάσω. Νάμαι τώρα με 3 παιδιά, χωρισμένη και με μια σειρά αποτυχημένες σχέσεις τα τελευταία 3 χρόνια που χώρισα.»
Τη ρώτησα ευγενικά να μου πει τι νομίζει πως φταίει για όλα αυτά.
-« Η κακή μου τύχη, βέβαια. Ξέρεις πόσο δυστυχισμένη ήμουν από μικρή; Οι γονείς μου συνέχεια τσακώνονταν και η μητέρα μου είχε μια σπάνια ασθένεια η οποία την ανάγκαζε να μένει για πολλές ώρες στο κρεββάτι. Από μικρή θυμάμαι τον εαυτό μου πως ονειρευόμουνα το γάμο για να ξεφύγω από τη δυστυχία μου και την εσωτερική μου θλίψη. Περνούσα ώρες ολόκληρες στο δωμάτιό μου κάνοντας όνειρα για το πώς θα ήταν ο γάμος μου, το νυφικό μου, οι παράνυμφοι, η ανθοδέσμη… Το πρόσωπο του γαμπρού δεν φαινόταν βέβαια καθαρά, ήταν όμως όμορφος, ψηλός και γελαστός. Γαμώτο… κι όταν το όνειρο έγινε πραγματικότητα στα 19 μου, μόνο ευτυχία δεν βρήκα. Μετά περίμενα τη γέννηση του πρώτου μου παιδιού και νόμιζα πως εκεί θα κτυπούσαν επιτέλους οι καμπάνες. ΄Ομως, πάλι τίποτα. Το μωρό όλο έκλαιγε κι ο άντρας μου παραπονιόταν πως τον παραμελούσα. Κάπου εκεί ξεκίνησαν τα προβλήματά μας. Φταίω κι εγώ βέβαια που ξεσπούσα πάνω του, κι έβγαζα έτσι τα νεύρα μου για το

μωρό και για όλα που μου πήγαιναν στραβά. ΄Εφταιγα όμως εγώ για όλα; Εκείνος γιατί δε μου φερνόταν στοργικά, όλο έρωτα, έτσι όπως τα είχα ονειρευτεί;»
Η Μαρίνα, και πολλές άλλες Μαρίνες, βρίσκουν τον εαυτό τους πελαγωμένο και δυστυχισμένο καμιά δεκαετία μετά που τελειώνουν το σχολείο. Αιτιούνται τη μαύρη τους τύχη, τον άντρα τους, ή τον πρώην άντρα τους, το γκόμενο ή τους γκόμενους που τις παράτησαν ή που πιο συχνά αυτές παρατούν, και δεν μπορούν να δουν πως η θλίψη και η δυστυχία που νιώθουν τώρα δε διαφέρει και πολύ από αυτή που ένιωθαν μικρές ή στο γυμνάσιο. Είναι επώδυνο να το παραδεχτούμε, αλλά αληθινό. Η δυστυχία που έχουμε μέσα μας όταν είμαστε μόνες, δε θα φύγει μαγικά με τη δημιουργία μιας νέας σχέσης. Ο έρωτας δεν είναι θεός θεραπευτής, αλλά αντίθετα γίνεται άρρωστημένος, εθιστικός και επικίνδυνος όταν βρίσκει έδαφος σε προηγούμενη δυστυχία.

Κεφάλαιο 6.
Πότε μια σχέση είναι πολύ δύσκολο να πάει καλά;

Και πες ότι καταφέραμε να βρούμε γκόμενο και επιτέλους! Είμαστε μέσα σε μια σχέση. Από κει και πέρα ξεκινά άλλος γολγοθάς. **Θα πάει καλά η σχέση μας;** Θα μπορέσουμε να τη χαρούμε για μεγάλο χρονικό διάστημα; Θα έχει αίσιον τέλος; (γάμος, γάμος, γάμος! Το όνειρο κάθε κυπραίας!)

Με οδηγό πάντα τις αληθινές ιστορίες σύγχρονων κυπρίων γυναικών, θα φτιάξουμε ένα κατάλογο με συνθήκες κάτω από τις οποίες είναι πολύ δύσκολο να πάει καλά μια ερωτική σχέση.

<u>Πότε μια σχέση είναι δύσκολο να πετύχει:</u>

1. ΄Οταν η περίοδος του φλερτ πριν τη δημιουργία της σχέσης δεν είναι ικανή.

Στα παλιά παραμύθια, ο πρίγκηπας και η βασιλοπούλα αγαπιόντουσαν πολύ καιρό πριν οι συνθήκες γίνουν κατάλληλες για να σμίξουν. Στη σύγχρονη εποχή η βασιλοπούλα βγαίνει για ένα ποτό, συναντάει τον πρίγκηπα, φλερτάρουν πάνω από δυο ή εικοσιδυο ποτήρια βότκα, καταλήγουν μαζί στο κρεββάτι και ίσως έτσι αρχίσει μια σχέση. Κυνικά τα περιγράφω ε;
Η αλήθεια είναι πως ένα μεγάλο ποσοστό από τις ερωτικές σχέσεις ανάμεσα στα νέα παιδιά σήμερα στην Κύπρο ξεκινά από το σεξ. Υπάρχει και ολόκληρη θεωρητική και πρακτική βέβαια προσέγγιση πως κατά το «ο έρωτας περνάει από το στομάχι», έτσι και «ο έρωτας περνάει από το σεξ». Σύμφωνα με αυτή την άποψη, το σωματικο δέσιμο που επιφέρει το σεξ, βοηθάει τα άτομα να υπερνικήσουν τις όποιες αναστολές τους γύρω από τη δημιουργία μιας σχέσης. Αυτό βέβαια δεν είναι απόλυτα λανθασμένο. Οι περισσότεροι άνδρες, καθώς και αρκετές γυναίκες σήμερα είναι κουμπωμένοι και αρνητικοί ως προς τη δημιουργία μιας ερωτικής σχέσης. Κανένας όμως δεν μπορεί να πει ότι είναι αρνητικός απέναντι στην ηδονή και την ευχαρίστηση που προσφέρει το σεξ. ΄Ετσι μια σχέση ευκολότερα ξεκινάει από το σεξ.

Αυτό υποστηρίζει και η Λυδία. Η Λυδία είναι μια φίλη που όπως όλες μας λίγο ή πολύ αντιμετωπίζει πρόβλημα με τα ερωτικά της. Για ένα πράγμα όμως είναι σίγουρη. Πως είναι πιο εύκολο να προσελκύσεις ένα άντρα αν «του κάτσεις» εύκολα και ίσως και από το πρώτο ραντεβού. Η τελευταία της σχέση κάπως έτσι ξεκίνησε.
«Είχα βγει έξω ένα βράδυ με την ξαδέλφη μου. ΄Ημουνα πολύ καιρό μόνη. Για κανένα χρόνο περίπου. Εκείνο το βράδυ ήμουν αποφασισμένη να βρω γκόμενο. Πήγαμε σε μια γνωστή μπυραρία που συχνάζει αρκετά καλός κόσμος. Ντύθηκα, βάφτηκα, ήμουν μια θεά, άπαιχτη! Εκεί συνάντησα το Γιώργο. Μου άρεσε πολύ εξωτερικά, ξανθός, αδύνατος, όπως μου αρέσουν εμένα οι άνδρες. ΄Αρχισα να τον φλερτάρω με τα μάτια, το ποτό βοηθούσε. ΄Οταν ήρθε να μου μιλήσει, εγώ ήμουν άνετη. Για να μην τα πολυλογώ, καταλήξαμε το βράδυ να φύγουμε μαζί.

Πήγαμε φυσικά στο διαμέρισμά μου επειδή αυτός έμενε με τους γονείς του. Κάναμε έρωτα, ή καλυτερα προσπαθήσαμε να κάνουμε έρωτα, το ποτό δεν τον βοηθούσε κι ιδιαίτερα. ΄Ετσι μεθυσμένος καθώς ήταν κοιμήθηκε στο κρεββάτι μου. Το επόμενο πρωι τα πράγματα ήταν αμήχανα. Εγώ δεν είμαι και τόσο μαθημένη στο να κοιμάμαι με κάποιον από το πρώτο βράδυ. ΄Ενιωθα άσχημα. Τί γνώμη θα σχημάτιζε για μένα; ΄Ετσι ήμουν πολύ περιποιητική, του έφτιαξα πρωινό και του έδωσα να πιει παυσίπονο για τον πονοκέφαλό του.
Μετά από δυο τρεις μέρες ο Γιώργος μου έστειλε ένα μήνυμα ρωτώντας αν είμαι καλά. Εγώ του απάντησα πολύ ευγενικά και το επόμενο βράδυ πήγαμε για φαγητό και μετά για κρεββάτι. Ποιος λόγος υπήρχε να τηρούμε τα προσχήματα, αφού αυτό το κάναμε ήδη από την πρώτη νύχτα; Για να μην τα πολυλογώ κάπως έτσι τα φτιάξαμε. Γίναμε ζευγάρι χωρίς να το πολυκαταλάβω. Ο Γιώργος με σύστησε ως την κοπέλα του στους λίγους φίλους που είχε μετά από λίγο καιρό και κυκλοφορούσαμε μαζί.
-Μέχρι εδώ όλα καλά Λύδια. Συνήθως οι γυναίκες παραπονιούμαστε πως οι άντρες εύκολα κάνουν σεξ μαζί μας, αλλά δύσκολα φτιάχνουν σχέση. Εσένα ποιο ήταν το πρόβλημά σου; Μια χαρά τα πήγες. Από ένα one night stand, βρέθηκες με μια σχέση. Και με ένα παιδί που εξωτερικά έμοιαζε όπως τον ήθελες.
-Εξωτερικά. Πολύ σωστά το σημειώνεις. Γιατί όσο περνούσε ο καιρός διαπίστωνα πως ο Γιώργος δε μου άρεσε καθόλου εσωτερικά. ΄Ηταν μαμόθρεφτος και τσιγγούνης. Πολύ ανασφαλής και πρήχτης. Συνέχεια ρωτούσε τη γνώμη μου για όλα. Και φυσικά ποτέ δεν έριχνε τη γνώμη της μαμάς του. Και στο κρεββάτι, δεν έλεγε και πολλά πολλά.
-Δηλαδή ήταν καλός για μια νύχτα αλλά όχι για ένα μηνα ή για ένα χρόνο;
-Ναι. Και για μια νύχτα, όλη είναι καλοί, ρε συ Θέκλα. Δε χρειάζεται παραπάνω από μερικά φιλιά και κάποιες κινήσεις. Ειδικά όταν είσαι και στερημένη.
-Γιατί τα έφτιαξες τότε μαζί του;
-Δεν ξέρω, δεν κατάλαβα. ΄Ισως ήθελα να αποδείξω στον εαυτό μου πως είμαι καλή κοπέλα και πως μπορώ να τραβήξω ένα άντρα έστω κι έτσι;»

Η δική μου γνώμη, την οποία φυσικά επανειλημμένως είπα ή φώναξα στη Λυδία είναι πως φτιάχνουμε σχέση μετά από φλερτ και όχι αυτόματα. Ακόμα, κι αν κοιμηθήκαμε για ένα βράδυ με κάποιον, ο οποίος τελικά μας αρέσει και το επόμενο πρωί, χρειάζεται να φλερτάρουμε μαζί του για να φτιάξουμε μια σχέση με θεμέλια. Οι σχέσεις που ξεκινούν αυτόματα εγκυμονούν τον κίνδυνο να φέρουν τις κοπέλες μπροστά από μεγάλες εκπλήξεις όταν περάσει λίγος καιρός. Να διαπιστώσουν με τρόμο πως ο τύπος που κατάφεραν να «τυλίξουν» δεν αξίζει, ή καλύτερα είναι πολύ διαφορετικός από αυτές ή από αυτό που περιμένουν από έναν άντρα ή να βρεθούν χωρίς να το πάρουν καλά καλά είδηση μέσα σε μια αρρωστημένη σχέση.
Τί εννοούμε με το **φλερτ;** Και πόσο διάστημα είναι **ικανό** για να φλερτάρουμε πριν από μια σχέση με καλά θεμέλια;
Φλερτ είναι η διαδικασία κατά την οποία δυο άτομα που αρχικά αρέσκονται εξωτερικά το ένα στο άλλο ή μόνο το ένα αρέσει στο άλλο, αναλόγως, προσπαθούν μέσα από κινήσεις, συζητήσεις, συναντήσεις να κερδίσουν το ένα την καρδιά του άλλου. Είναι η διαδικασία γνωριμίας δύο ατόμων πριν από τη δημιουργία ερωτικής σχέσης η οποία έχει ως στόχο τη δημιουργία ερωτικών συναισθημάτων στα άτομα και την ευτυχή κατάληξη σε σχέση. Είναι όλα αυτά που χρειάζονται να γίνουν για να νιώσουμε ερωτευμένοι και σίγουροι πως επιθυμούμε να σχετιστούμε με το άλλο άτομο.
Ικανή περίοδος φλερτ, κατά τη γνώμη μου, είναι τουλάχιστον 3 μήνες. Μέσα σε αυτή την περίοδο έχουμε όλο το χρόνο να γνωρίσουμε τον άντρα που μας φλερτάρει ή εμείς τον φλερτάρουμε και να αποφασίσουμε αν είναι κατάλληλος για να σχετιστούμε μαζί του. Κι αυτός επίσης έχει το χρόνο και το δικαίωμα να αποφασίσει αν είμαστε κατάλληλες γι’αυτόν για να σχετιστεί μαζί μας.

Το καλό με μια σχέση που ξεκινάει μετά από ικανή περίοδο φλερτ είναι πως τα άτομα έχουν αρκετή γνώση της προσωπικότητας του άλλου και έχουν ήδη ερωτικά αισθήματα το ένα για το άλλο. Τα ερωτικά αισθήματα παραπέμπουν σ’εκείνου του είδους τον ιδιαίτερο σεβασμό που

επιδεικνύει κάποιος για ένα άτομο με το οποίο είναι ερωτευμένος.
«Η Μαριλίτα είναι δημοσιογράφος. Δουλεύει σε μια μεγάλη εφημερίδα. ΄Εχει κλείσει ήδη 4 χρόνια δουλειάς εκεί. Πριν 5 μήνες ένας νέος συνάδελφος προσλήφθηκε στην εφημερίδα της και κάθισε στο διπλανό γραφείο. Ο ΄Ακης της άρεσε από την αρχή. Της φάνηκε πολύ συμπαθητικός. Κοντούλης, γεματούλης με σπιρτόζικα μάτια και πλατύ πονηρό χαμόγελο. Σιγά σιγά άρχισε να αναπτύσσεται μια γνωριμία μεταξύ τους. Τις πρώτες 3 βδομάδες ήταν καθαρά σε ένα συναδελφικό επίπεδο. Μετά ο ΄Ακης άρχισε να της κάνει κοπλιμέντα, τα οποία μπορούσε κανείς να τα πάρει και γι'αστείο :
-ωραία τα μαλλιά, σήμερα!
-Γιατί βρε ΄Ακη, χθες πώς ήταν;
-άλουτα.
-καλά, είσαι μ…..
ή:
-Βάλαμε τις φουστίτσες μας;
-Κι έσάς αυτό, πώς σας επηρεάζει;
-΄Εχουμε μάτια και βλέπουμε κοπέλα μου. Και είναι πολύ κουραστικό να ατενίζεις την κυτταρίτιδα!
-Γκρρρρ….

Τα σχόλια του ΄Ακη ήταν σίγουρα φλερταριστικά, αλλά συγκαλυμμένα. Μια μέρα της έφερε ένα κόκινο τριαντάφυλο. Αυτή τον ρώτησε:
-Πού το βρήκες;
-Από τον κήπο της γειτόνισσας, βέβαια. Δεν την χωνεύω καθόλου κι είπα να της σπάσω τα νεύρα κόβοντάς της το ωραιότερο μπουμπούκι.

Η Μαριλίτα έκανε πως δεν καταλάβαινε. ΄Επαιζε τη χαζή επειδή ήθελε να πάρει το χρόνο της να γνωρίσει καλύτερα αυτό τον τύπο που έκανε την καρδιά της να χτυπάει σαν τρελλή. Ανταπέδιδε τα πειράγματά του, αλλά με μέτρο.
Πέρασαν έτσι περίπου 3 μήνες. Μια μέρα ο αρχισυντάκτης τους ανέθεσε να γράψουν μαζί ένα ρεπορτάζ. ΄Ολη μέρα γύριζαν στους δρόμους και το

βράδυ κατέληξαν στο διαμέρισμα του ΄Ακη για να τελειώσουν τη δουλειά. Εκεί συνέβηκε και το πρώτο τους φιλί. Η Μαριλίτα θυμάται:

- Ήταν τόσο ξαφνικό, τόσο τρυφερό, τόσο ερωτευμένο… Μου θύμισε το πρώτο φιλί που πήρα στο γυμνάσιο. ΄Ηρθε την κατάλληλη στιγμή. Από έναν άντρα που τον ήξερα αρκετά ώστε να μην τον φοβάμαι και που με ήξερε αρκετά ώστε να με διεκδικεί χωρίς φόβο.
- Το ξέρεις ότι σ'αγαπώ; Τους τελευταίους 4 μήνες, από την πρώτη στιγμή που σε γνώρισα, σε σκέφτομαι συνέχεια. Είσαι τόσο όμορφη και τόσο καλή συνάμα. Είσαι η πιο καθαρή κοπέλα που γνώρισα.
- Ε, ναι, έχει πολύ καιρό να κάνω ενέσεις.
- ΄Ελα, αγάπη μου, καταλαβαίνεις τι εννοώ. Ας σταματήσουμε τ'αστεία. Βλέπω στα μάτια σου τόση καθαρότητα. Σαν να είσαι ένα 18χρονο κοριτσάκι, άβγαλτο κι αθώο. Καμία σχέση με όποια άλλη γυναίκα γνώρισα.

Η Μαριλίτα μας είναι 35 χρονών. Ούτε άβγαλτη είναι και ευτυχώς ούτε αθώα. Ο ΄Ακης όμως, μετά από μια ικανή περίοδο φλερτ, χωρίς να νιώθει την παραμικρή πίεση από τη δικιά μας, η οποία ας σημειωθεί έχει τρομερή αυτοπεποίθηση, μπόρεσε να δει και ν'αγαπήσει τα καλά της στοιχεία. Και τώρα, από την αρχή της σχέσης τους είναι όλο στοργή και τρυφερότητα μαζί της. Εάν όμως τα έφτιαχναν από την πρώτη στιγμή, ή έστω την πρώτη εβδομάδα που συναντήθηκαν, είναι πολύ πιθανόν ο φόβος της δέσμευσης και οι κυπριακές αντρικές προκαταλήψεις να μην άφηναν ποτέ τον ΄Ακη να φτάσει σ'αυτό το ρομαντικό επίπεδο θαυμασμού και έρωτα για τη Μαριλίτα. Και επιπλέον, σε δύσκολες στιγμές διαφωνιών και κλονισμού που σίγουρα θα έρθουν, γιατί σε όλες τις ζωντανές σχέσεις αυτά συμβαίνουν, αυτά που νιώθει για την Μαριλίτα θα τον στηρίξουν κι αυτόν και τη σχέση τους.

2.Όταν η σχέση χρησιμοποιείται ως παυσίπονο.

Θυμάμαι μόλις χώρισα ένιωθα πολύ πόνο. Τερμάτισα με μεγάλη δυσκολία μια σχέση και ένα γάμο 6 χρόνων και μαζί μ'αυτό έχασα τους

γονείς και τους περισσότερους συγγενείς και φίλους μου, οι οποίοι είχαν αντίθετη άποψη με την απόφασή μου και σταμάτησαν να είναι φιλικοί μαζί μου. Προσπαθούσαν να με πείσουν να αλλάξω την απόφασή μου και έτσι σιγά σιγά απομακρύνθηκα από αυτούς.΄Εχασα μαζί σύντροφο, γονείς, συγγενείς και φίλους. Τα μωρά μου ήταν πολύ μικρά και χρειαζόντουσαν συνεχή φροντίδα και επιπρόσθετα αντιμετώπιζα κάποιες οικονομικές δυσκολίες. ΄Ενιωθα τόσο πόνο, που σταμάτησα να δουλεύω για ένα διάστημα, ώστε να μη βλάψω άθελά μου τους πελάτες μου.
Εκείνη την εποχή, λοιπόν, ποθούσα απεγνωσμένα να βρω μια ερωτική σχέση. ΄Ηθελα να ερωτευτώ, να τρελαθώ από έρωτα, ώστε να μη νιώθω τον τεράστιο πόνο που κουβαλούσα, τον οποίο δεν άντεχα. ΄Εψαχνα λοιπόν, για μια ερωτική σχέση που να λειτουργούσε σαν παυσίπονο.

Εννοείται πως δεν ήταν εύκολο να τη βρω, επειδή όσο λίγη ψυχολογία και να γνωρίζει κάποιος άντρας, υποσυνείδητα πιάνει τις δονήσεις και αποφεύγει να εμπλακεί ερωτικά με μια γυναίκα που θέλει να τον χρησιμοποιήσει σαν παυσίπονο. Και όταν βρήκα αυτή τη σχέση, φυσικά δε λειτούργησε. Πολύ σύντομα τελείωσε, αφήνοντάς με με επιπρόσθετο πόνο και επιτακτικότερη την ανάγκη για την εξεύρεση άλλου παυσίπονου. ΄Ετσι μπορεί εύκολα να δημιουργηθεί μια σειρά, ένα γαϊτανάκι από αποτυχημένες σχέσεις-παυσίπονα.

«Παρόμοια εμπειρία αντιμετώπισε και μια πελάτισά μου, η Μαίρη. Η Μαίρη ήταν μόλις 19 χρονών και ήταν φοιτήτρια στη Λευκωσία. Καταγόταν από ένα χωριό της επαρχίας και για 2 χρόνια, από τα 16 μέχρι τα 18 της ήταν αρραβωνιασμένη με ένα συγχωριανό της, στρατιώτη. ΄Οταν η Μαίρη τελείωσε το σχολείο, ο Θανάσης της πρότεινε να παντρευτούνε. Μόλις είχε αποστρατευτεί κι αυτός κι έψαχνε για δουλειά. Η Μαίρη, παρ’όλο που ήταν πολύ ερωτευμένη με το Θανάση, ήταν ο πρώτος της έρωτας, κατανίκησε τα συναισθήματά της και του πρότεινε να συγκρατηθούν λίγο, να περιμένουν μέχρι να τελειώσει αυτή το κολέγιο και να βρει και ο Θανάσης μια δουλειά,

γοα να μπορέσουν να ξεκινήσουν σωστά την κοινή ζωή τους. Ο Θανάσης θίχτηκε από την απάντηση της Μαίρης, αλλά τελικά συμφώνησε. Δυο μήνες μετά, η Μαίρη ανακάλυψε μέσα από διαβολικές συμπτώσεις πως ο αρραβωνιαστικός της την απατούσε με μια φίλη της και μακρινή ξαδέλφη της. Φυσικά, χώρισε με το Θανάση και προσπάθησε να αφοσιωθεί στις σπουδές της.

Ο πόνος της όμως, ήταν αβάσταχτος. Αγαπούσε το Θανάση, ήταν πολύ συνδεδεμένη μαζί του. ΄Ηταν το πρώτο σκίρτημα στην εφηβική της καρδιά, το πρώτο της φιλί, ο πρώτος άντρας που έκανε έρωτα μαζί του. Για 2-3 μήνες έκλαιγε συχνά και δεν μπορούσε να λειτουργήσει στην καθημερινότητά της. ΄Εχανε τα μαθήματά της από τη σχολή και παραμελούσε τον εαυτό της και τις φίλες της. Μια μέρα, από τις λίγες που πατούσε στο κολέγιο, γνώρισε το Μάριο. Ο Μάριος ήταν κι αυτός φοιτητής στο κολέγιο 3 χρόνια μεγαλύτερος από τη Μαίρη. ΄Οταν αυτός της έδειξε το ενδιαφέρον του, αυτή άμεσα προχώρησε στο να δημιουργήσει σχέση μαζί του. ΄Ενιωθε τόση μοναξιά και δεν άντεχε άλλο να σκέφτεται τί της συνέβηκε με το Θανάση και να κλαίει μόνη της τα βράδυα.

Ο Μάριος ήταν πολύ τρυφερός μαζί της, ίσως γιατί κι αυτή ήταν τόσο απόμακρη και δεν τον φόβιζε. Οι κύπριοι άντρες, το γνωρίζετε σίγουρα εμπειρικά, όταν νιώθουν πως η γυναίκα είναι απόμακρη και δεν απειλείται η ανεξαρτησία τους, τότε δείχνουν όλη την τρυφερότητα και το ενδιαφέρον τους! Σχήμα οξύμωρο, αλλά κυπριακό. Τελοσπάντων , ο Μάριος όσο και να προσπαθούσε δεν μπορούσε να κερδίσει εκατό τοις εκατό την καρδιά της Μαίρης. Ποτέ δεν του δινόταν εντελώς. Προσπάθησε πολλές φορές να το συζητήσει μαζί της, αλλά αυτή απέφευγε την ουσιαστική κουβέντα.

Τελικά, το πράγμα ξεκαθάρισε από μόνο του. Μια μέρα, ενώ περπατούσαν σε ένα γνωστό πεζόδρομο της πρωτεύουσας συνάντησαν φάτσα το «αγαπημένο» ζευγάρι, το Θανάση αγκαλιά με την ξαδέλφη της Μαίρης. Είχαν ακόμη και το θράσος να τους χαιρετήσουν και να τους προσκαλέσουν στο γάμο τους. Η Μαίρη έγινε έξαλλη. ΄Οταν επέστρεψαν στο αυτοκίνητο, άρχισε να κλαίει και να ωρύεται και να

βρίζει τους δυο «εχθρούς» της. Ο,τι κι αν της έλεγε ο Μάριος για να την παρηγορήσει, ήταν σαν να έριχνε αυγά στον τοίχο. Σε μια στιγμή, η Μαίρη στην απελπισία της του φώναξε : «άντε κι εσύ από δω, βλάκα. Πού να ξέρεις εσύ τι νιώθω;» Τότε ο Μάριος συνήλθε. Κατάλαβε πως η Μαίρη ποτέ δεν τον αγάπησε. Απλά τον χρησιμοποίησε για να ξεπεράσει το τραύμα του χωρισμού και της απιστίας.
Παρ’όλο που ο ίδιος ο Μάριος ένιωθε ερωτευμένος με τη Μαίρη, μάζεψε την τσακισμένη του αξιοπρέπεια κι αποχώρησε από τη ζωή της. ΄Ηθελε, όπως της είπε, μια γυναίκα που να τον αγαπά για τον εαυτό του κι όχι να τον χρησιμοποιεί για να νιώθει καλύτερα.
Η Μαίρη έμεινε ξανά μόνη της, νιώθωντας περισσότερο πόνο αυτή τη φορά. Εγκαταλείφθηκε για δεύτερη φορά κα ένιωθε διπλά εξαπατημένη. Δεν μπορούσε να καταλάβει γιατί κι ο Μάριος την άφησε. ΄Ηταν τόσο τυφλωμένη από τον πόνο και το θυμό που ένιωθε για όλα αυτά που της συνέβηκαν.
Η συμβουλή που πήρε, ήταν φυσικά να μείνει για ένα ικανό διάστημα μόνη της. Χωρίς φλερτ, χωρίς σχέση. ΄Ωστε να μπορέσει να ξεπεράσει τον πόνο που ένιωθε για το διπλό χωρισμό τώρα και να αρχίσει να φλερτάρει ξανά όταν καθαρίσει τον εαυτό της από το θυμό, τον πόνο, και το αίσθημα της αβοηθησίας. Το πολύ σε έξι μήνες, με τη βοήθεια ψυχολόγου και των φίλων της, θα μπορούσε να φτάσει σε αυτό το σημείο. Περίπου αυτό το χρονικό διάστημα χρειάζεται ένας άνθρωπος για να ξεπεράσει το πένθος, εκτός κι αν αυτό εξελιχθεί σε κλινική κατάθλιψη. Πιστεύω πως ένας χωρισμός από ένα γάμο ή μια μακρόχρονη ερωτική σχέση βιώνεται από την ανθρώπινη ψυχή ως πένθος και ως τέτοιο πρέπει να αντιμετωπίζεται θεραπευτικά.

3.΄Οταν υπάρχει το στοιχείο του εθισμού.

Για τις γυναίκες που εθίζονται σε σχέσεις αφιερώνεται ολόκληρο το 5ο κεφάλαιο. Σ’αυτό το σημείο θα παραθέσω μια ιστορία που αναφέρεται στο φαινόμενο ο άντρας να παρουσιάζει στοιχεία εθισμού στη σχέση.

Η Αλεξία ήρθε να με δει ένα απόγευμα καταστενοχωρημένη. Εδώ και καιρό σκεφτόταν να κάνει αυτή την κίνηση, να ζητήσει βοήθεια από έναν ειδικό, αλλά χρειαζόταν ακόμη σπρώξιμο.

«-΄Ε, αυτό το σπρώξιμο μου το έδωσε και με το παραπάνω ο Βαγγέλης με την συμπεριφορά του αυτές τις μέρες. Μου έχει γίνει στενός κορσές.

Ο Βαγγέλης είναι ο φίλος μου, γνωριστήκαμε μόλις πριν 3 μήνες. Φαινόταν μια χαρά παιδί όταν μου τον σύστησε η φίλη μου η Αιμιλία σε ένα πάρτι που έκανε στο σπίτι της. Ψηλός, μελαχροινός, με ωραία πράσινα μάτια. Ο τύπος μου. Μορφωμένος αλλά χωρίς ακόμα να έχει ξεκινήσει ουσιαστικά την καριέρα του. Δουλεύει όμως στο βενζινάδικο του θείου του και πιάνει αρκετά καλά χρήματα. Γιατί σας τα λέω όμως εσάς όλα αυτά;

- Καλά κάνεις και μου τα λες. ΄Ολα μας χρειάζονται για να κατανοήσουμε καλύτερα αυτό που σε προβληματίζει.
- Ε, λοιπόν. Συστηθήκαμε όπως είπα στο πάρτυ, μιλήσαμε για αρκετή ώρα μαζί και φεύγοντας μου ζήτησε το τηλέφωνό μου. Τι ευγενική χειρονομία, σκέφτηκα. Τόσο διαφορετικός από τους άλλους τους κόπανους. Τελοσπάντων, σε μια βδομάδα μέσα ο κ. Βαγγέλης κι εγώ γίναμε αχώριστοι.
- ΄Ολα ακούγονται τόσο μαγικά.
- Ναι, σαν να μου είχαν κάνει μάγια ήμουν εκείνες τις μέρες. Τον ακολουθούσα στην τρέλλα του σαν υπνωτισμένη. Τελοσπάντων, στο τέλος της δεύτερης εβδομάδας μου ζήτησε να συγκατοικήσουμε.
- Γουάου!
- ΄Αου! Δε με έδερνε καλύτερα; Θα ήταν πιο προφανής κακοποίηση.
- Εσύ δέχτηκες ευχαρίστως τη μετακόμιση;
- Βέβαια, εννοείται. Είμαι 26 χρονών, έχω βγει με πάνω από 30 άντρες ραντεβού. Τα έφτιαξα με το ένα τρίτο από αυτούς και κανείς δε διανοήθηκε ποτέ να προχωρήσουμε τη σχέση ένα βήμα πιο πέρα με τη συγκατοίκηση. Ο Βαγγέλης μου φάνηκε εντάξει, καλό παιδί, που σέβεται την κοπέλα δεν την κοροϊδεύει.

  Τα προβλήματα άρχισαν μετά από καμιά βδομάδα. Εγώ τότε παρακολουθούσα κάποια σεμινάρια 2 απογεύματα της εβδομάδας

και το Σάββατο στη Λευκωσία για τη δουλειά μου. Φυσικά με Βαγγέλη ή όχι Βαγγέλη στο σπίτι, συνέχισα να πηγαίνω. Ο Βαγγέλης όμως δεν το χώνευε. Ζήλευε, ήθελε να είναι συνέχεια μαζί μου. Μου τηλεφωνούσε κάθε 10 λεπτά για να ελέγξει πού είμαι. Στην αρχή κολακευόμουν, αλλά μετά αυτό άρχισε να γίνεται ενοχλητικό.

Περίμενα να τελειώσουν τα σεμινάρια για να ησυχάσω. Τον δικαιολογούσα και απέδιδα τις πράξεις του στο μεγάλο έρωτά του για μένα. Τρομάρα μου.

Τελείωσαν όμως τα σεμινάρια και το ίδιο βιολί συνεχιζόταν. Ο Βαγγέλης έπαθε ένα κόλλημα άνευ προηγουμένου μαζί μου. Σαν ένα κακομαθημένο μωρό απαιτεί τη συνεχή προσοχή μου επί 24ώρου βάσεως.

- Είστε σπουδαία γυναίκα τελικά για να πάθει τέτοιο κόλλημα ο άνθρωπος!

- Δε θα το'λεγα! Εγώ δεν είναι έτσι που νιώθω. Νομίζω πως ο Βαγγέλης έχει πρόβλημα με τον εαυτό του και τα κάνει όλ'αυτά. Του λείπει ίσως η μητρική στοργή, δεν ξέρω, αυτά που λέτε εσείς οι ψυχολόγοι. Δεν είναι αυτό που με απασχολεί όμως εμένα. ΄Ηρθα για να ζητήσω από σας μια συμβουλή για να γλιτώσω από αυτό το μαρτύριο. Θέλω να τον ξεφορτωθώ, αλλά τον λυπούμαι από τη μια και φοβάμαι πως θα με ταλαιπωρήσει μέχρι να το πάρει απόφαση από την άλλη.»

Ατομα όπως το Βαγγέλη πιθανόν έχουν πίσω τους ένα παρελθόν με συναισθηματική παραμέληση όταν ήταν μωρά ή τραυματικές ερωτικές σχέσεις ως ενήλικες. Το σίγουρο είναι πως μαστίζονται από συναιθηματικές ανασφάλειες κι έτσι κολλούν πάνω στο σύντροφό τους για να βεβαιωθούν πως δε θα τους φύγει.

Κι η Αλεξία είχε δίκιο. Ο Βαγγέλης δεν αγαπούσε τόσο πολύ αυτήν την ίδια. Αλλά την ασφάλεια και σιγουριά που η σχέση μαζί της του παρείχε. Κι αυτό ακριβώς το στοιχείο είναι που την κάνει να θέλει να φύγει από τη σχέση. ΄Οτι κατά κάποιον τρόπο ο Βαγγέλης τη χρησιμοποιεί. Τη χρησιμοποιεί για να εφαρμόσει πάνω της την εθιστική του τάση. ΄Αρα πολύς ντόρος για το

τίποτα. Δεν είναι πραγματική αγάπη αυτό, γι'αυτό και την κουράζει. Το υγιέστερο μέρος σε μια εθιστική σχέση, φεύγει πρώτο.

Βέβαια, υπάρχει και η περίπτωση και τα 2 πρόσωπα που εμπλέκονται σε μια ερωτική σχέση να είναι εθισμένα σ'αυτήν. Εκεί, είναι πολύ πιο δύσκολα τα πράγματα και τους παίρνει πολύ περισσότερο χρόνο να συνειδητοποιήσουν τί γίνεται και να απαγκιστρωθούν ή να εξυγιάνουν τη σχέση. Περισσότερα όμως για το θέμα αυτό στο κεφάλαιο για τις γυναίκες που εθίζονται σε σχέσεις.

4.΄Οταν δεν μπορούσαμε να μείνουμε μόνοι μας πριν δημιουργήσουμε καινούρια σχέση.

Σε πολλές από τις πραγματικές ιστορίες που διαβάστηκαν μέχρι τώρα υπάρχει αυτό το στοιχείο της αδυναμίας της γυναίκας να μείνει μόνη της για ένα χρονικό διάστημα τουλάχιστον 6 μηνών από τη μια σχέση στην άλλη. Αυτό θεωρώ το ελάχιστο διάστημα για ψυχολογική ανάρρωση και ανάνηψη μετά το τέλος μιας σχέσης. Οι στατιστικές δείχνουν πως αν ξεκινήσουμε μια νέα σχέση προτού περάσει αυτό το ελάχιστο διάστημα, είναι πολύ πιθανόν η νέα σχέση να μην πάει καλά.
Αυτό ανακάλυψε και η Χρυσάνθη, μια δυναμική δικηγόρος 35 χρονών που επικοινώνησε μαζί μου απελπισμένη ένα φθινοπωρινό πρωινό.
Μπήκε στο γραφείο ορμητική, σχεδόν οργισμένη.
«-Γιατί τίποτα δε μου πάει καλά με τις σχέσεις μου; ΄Εχει δέκα χρόνια να δω άσπρη μέρα στα ερωτικά μου. Ο ένας γκόμενος μετά τον άλλο και πάλι είμαι μόνη μου. Τί είναι αυτό το πράγμα; Ποια κατάρα με δέρνει;
-Ο ένας γκόμενος μετά τον άλλο; Δηλαδή; Εσείς πότε ξεκουράζεστε;
Χαμογέλασε νευρικά και ίσιωσε με το αριστερό της χέρι το υπέροχο κολλάρο του λευκού δικηγορίστικου πουκαμίσου της. Με το δεξί πήγε να τραβήξει ένα τσιγάρο από το πακέτο που όπως φαίνεται είχε πάντα πρόχειτο στην τσάντα της.
-Ελεύθερα. Δεν περιμένω άλλο ραντεβού για 2 ώρες μετά από εσάς, οπότε

προλαβαίνει να αεριστεί το γραφείο.
-Εσείς; Καπνίζετε;, έτεινε το χέρι και μου πρότεινε ένα από τα βαριά τσιγάρα που κάπνιζε.
-Καπνίζω, αλλά όχι ευχαριστώ. Τα δικά μου τσιγάρα είναι εντελώς ελαφριά και πριν λίγο κάπνισα ένα ενώ σας περίμενα.
Της φάνηκε παράξενο. Τί κι αν κάπνισα ένα μετά από λίγο; Γιατί να αρνούμαι την απόλαυση;
-Ξέρεις, Χρυσάνθη, βρίσκω πως αν καπνίζω το ένα τσιγάρο μετά το άλλο, δεν προλαβαίνω να τα απολαμβάνω.
-Χμ, τέλοσπάντων, εγώ θέλω συνέχεια να τα απολαμβάνω. Είναι κι η μόνη απόλαυση που μου απέμεινε βέβαια.
-Είπες ότι έχεις και τους γκόμενους. Κι αν κατάλαβα κι αυτούς όπως τα τσιγάρα, τον ένα μετά τον άλλο.
Η Χρυσάνθη με κοιτούσε απορημένη. Με τι είδους τρελλή έμπλεξα, φαντάζομαι θα σκεφτόταν.
-Ας αρχίσουμε από τον τελευταίο. Ποιος ήταν;

- Ο Μάκης, ένας συνάδελφος που γνώρισα σε μια δίκη σε άλλη πόλη. Καλό παιδί, μορφωμένος, εμφανίσιμος.
- Και τι έγινε μ'αυτόν;
- Να σου πω δεν πολυκατάλαβα. Τα είχαμε 3 μήνες τώρα και ξαφνικά σταμάτησε να επικοινωνεί μαζί μου. ΄Ολο δικαιολογίες μου έβρισκε, μια η μάνα του ήταν άρρωστη και δεν μπορούσε να έρθει να με δει, μια είχε μίτιγκ ως αργά και δεν πρόλαβε να μου τηλεφωνήσει, ξέρεις τα γνωστά.
- Μου φαίνεται πως υπάρχει μια νοητή εποχή, γύρω στους 3 μήνες από την αρχή μιας σχέσης που ο άντρας κάνει λίγο πίσω, απομακρύνεται για λίγο μέχρι να σκεφτεί τη σχέση λίγο πιο σοβαρά. Αν θα προχωρήσει παρακάτω ή θα διακόψει εννοώ. Και, ο Μάκης τελικά αποφάσισε να διακόψει;
- Ποιος Μάκης; Εγώ το αποφάσισα. Δεν είμαι εγώ για τέτοια. Να κάθομαι να περιμένω τον κάθε βλάκα να αποφασίσει αν του κάνω ή όχι. Να πάει να…
- Τελικά εσύ διέκοψες τη σχέση. Και ποιο είναι το παράπονό σου

τώρα; Μου το είπες στην αρχή, αλλά με συγχωρείς το ξέχασα.

Η Χρυσάνθη βρισκόταν ήδη στο 2ο τσιγάρο.

- Το παράπονό μου είναι γιατί να έχω τη μια σχέση μετά την άλλη και να μη στεριώνω με κανένα. Γιατί να μη με βλέπει κανείς σοβαρά και να αποκτήσω κι εγώ κάτι σοβαρό. Καλύτερες είναι οι άλλες που το πετυχαίνουν;
- Αφού, γλυκιά μου, εσύ τον χώρισες το Μάκη.
- Μα, αυτός αποτραβήχτηκε.
- Για να σκεφτεί ίσως, ή πραγματικά είχε δουλειές και ένιωθε πως σ’αυτό το σημείο της σχέσης σας εσύ θα μπορούσες να τον κατανοήσεις. Ποιος ήταν πριν από το Μάκη.
- Δε μου αρέσει καθόλου που τους δικαιολογείτε. Τελοσπάντων, πριν από το Μάκη ήταν ο Οδυσσέας. ΄Ενας τεχνικός που μου επισκεύασε το κομπιούτερ μου. Μόλις είχα χωρίσει από το Γιάννη και ήμουν στις μαύρες μου. Πήγα να του πάρω τοlaptop για επισκευή, χρειάστηκε να καθίσω εκεί κανένα μισάωρο μέχρι να τελειώσει, του είπα τον πόνο μου, με παρηγόρησε κι από κει ξεκίνησε το ειδύλλιο.
- Μάλιστα, και γιατί χωρίσατε με τον Οδυσσέα;
- Με τον Οδυσσέα χώρισα επειδή, όταν πέρασαν 5 μήνες και πλέον έπεσαν οι μάσκες, τότε κατάλαβα πως δεν μου ταίριαζε. ΄Ηταν πολύ άξεστος, σχεδόν καθόλου καλλιεργημένος. Δεν μας άρεσαν τα ίδια πράγματα, μας χώριζαν πολλά. ΄Ασε που ήταν και μαμόθρεφτος. Κάθε τρεις και λίγο του τηλεφωνούσε η μαμά του. Κι αυτός της έδινε αναφορά, ακόμα και πότε θα πήγαινε για κατούρημα της έλεγε.
- ΄Αρα έχουμε Γιάννη και αμέσως μετά Οδυσσέα. Πόσο καιρό μετά που χώρισες με τον Οδυσσέα γνώρισες το Μάκη.
- Α! Δε θυμάμαι ακριβώς. Δεν με πείραξε και τόσο πολύ που χωρίσαμε με τον Οδυσσέα. ΄Αλλωστε όπως καταλαβαίνεις εγώ τον έδιωξα. ΄Ενιωθα πολύ καλά τότε.΄Αρχισα να κάνω γυμναστική, να προσέχω τη διατροφή μου, έχασα και 3 κιλά. ΄Ημουν μια χαρά. Μέχρι που όπως σας είπα γνώρισα το Μάκη.
- Πόσος καιρός μεσολάβησε μεταξύ Οδυσσέα και Μάκη;

- Α! Δε θυμάμαι. ΄Εχει τόση σημασία αυτό;

Η Χρυσάνθη δε θυμόταν, ηθελημένα ,επειδή ντρεπόταν, ή άθελά της. Πάντως δεν πρέπει να πέρασε και πολύς καιρός. Όσο λίγο της πήρε για να φτάσει στο 3ο από το 4ο τσιγάρο το τελευταίο 20λεπτο.

΄Οταν δεν αφήνουμε τον εαυτό μας να ξεκουραστεί μεταξύ της προηγούμενης και της επόμενης σχέσης μας για ένα διάστημα τουλάχιστον 6 μηνών, τότε είναι πολύ πιθανόν να αποτύχουμε και στην επόμενη σχέση. Δε θα έχουμε συνέλθει ακόμη από την ταλαιπωρία του προηγούμενου χωρισμού. Δε θα έχουμε τα μάτια μας καθαρά για να επιλέξουμε σωστά τον επόμενο σύντροφο. Θα κινούμαστε από την στενοχώρια μας, την ανάγκη μας για αποκατάσταση του κενού που αφήνει ο σύντροφος που φεύγει. Κι όταν το κίνητρο για επιλογή του νέου συντρόφου είναι η ανάγκη και όχι η επιθυμία, τότε τη βάψαμε! ΄Η θα δημιουργήσουμε μια σχέση εξάρτησης ή μια πολύ σύντομη σχέση. Εκτός κι αν αυτό είναι που ζητούμε στην παρούσα φάση της ζωής μας. ΄Η καλύτερα, εκτός κι αν αυτό είναι το καλύτερο που μπορούμε να κάνουμε για τον εαυτό μας τώρα.

5. ΄Οταν έχουμε χαμηλή αυτοεκτίμηση.

Η χαμηλή αυτοεκτίμηση, μπορεί να χαρακτηριστεί, κατά τη γνώμη μου, ως το πιο συχνό σύμπτωμα ψυχικής δυσλειτουργίας. Για μένα, ψυχική δυσλειτουργία αποτελεί οποιαδήποτε μορφή απόκλισης από τη φυσική και ισορροπημένη ψυχοκοινωνική λειτουργία του ανθρώπου.
Οι περισσότεροι κύπριοι παρουσιάζουμε χαμηλή αυτοεκτίμηση. Αυτό πηγάζει από τη διαπαιδαγώγηση, την κουλτούρα και την ιστορία μας. Πόσοι κατακτητές δεν πέρασαν ανά τους αιώνες από το νησί μας; Πόσοι κίνδυνοι δεν απειλούσαν τα δυναμικά, αποφασιστικά άτομα με δική τους

γνώμη την εποχή της τουρκοκρατίας για παράδειγμα; Οι μανάδες έπρεπε να μεγαλώνουν τα παιδιά τους με ταπεινότητα και κακή ιδέα για τον εαυτό τους, ώστε να είναι αποδυναμωμένα, να μην ξεχωρίζουν από το πλήθος, να μην προβαίνουν σε επαναστατικές πράξεις που να απειλούν τη ζωή τους.

Η κυπριακή κουλτούρα και ο παραδοσιακός τρόπος αναγιώματος των παιδιών στην Κύπρο έχει ως ένα από τους βασικούς της στόχους την δημιουργία ανθρώπων με χαμηλή αυτοεκτίμηση, κοινωνικές φοβίες και δειλία. Και οι γυναίκες, παραδοσιακά, υποβάλλονται από τους γονείς τους και την κοινωνία σε περισσότερη προπαγάνδα για τη χαμηλή τους αξία.
Τι εφαρμογή μπορεί να έχει αυτό στις ερωτικές σχέσεις των σύγχρονων κυπρίων γυναικών, ίσως απορήσετε. ΄Ενας από τους βασικούς παράγοντες που μπορεί να βάλει σε κίνδυνο την επιτυχία μιας ερωτικής σχέσης είναι η χαμηλή αυτοεκτίμηση.

Η Ντία ήρθε να με συναντήσει μετά από παρόρμηση της μητέρας της. Στα 29 της χρόνια είχε μεγάλη δυσκολία «να βρει άντρα» όπως το διαπίστωσε η μαμά της, να στεριώσει σε μια σχέση, όπως το είπε η ίδια.
«-Είμαι απελπισμένη. Είχα 5 σχέσεις μέχρι τώρα. Παρ’όλο που όλα ξεκινούσαν καλά στην αρχή, φαίνεται πως μόλις αυτοί με γνώριζαν καλύτερα, δεν τους άρεσα βέβαια και έβρισκαν τρόπο να φύγουν.
-Βέβαια;
-Η αλήθεια να λέγεται, δεν είμαι και η καλύτερη περίπτωση. Είμαι αρκετά παχουλή, δεν είμαι πολύ μορφωμένη, μόνο στο κολλέγιο έχω πάει και δεν ξέρω να μιλώ και τόσο καλά μπροστά σε κόσμο, η δουλειά μου είναι μέτρια, ο μισθός μου χαμηλός, δεν έχω σπίτι. Κι επιπλέον, η εμφάνισή μου είναι μέτρια, δεν έχω πολλά χρήματα να ξοδεύω στις αισθητικούς και στα κομμωτήρια και έχουν βγει και κάτι εικοσάρες τώρα όχι δίμετρες, τρίμετρες!
-΄Εχεις δίκιο. ΄Αμα ήμουν άντρας και σε άκουγα να μιλάς έτσι δε θα σε ήθελα.
-Ορίστε;

-Αυτό που άκουσες. Τώρα που σε άκουσα, πείσθηκα για τη γνώμη σου που έχεις για τον εαυτό σου. Γιατί να μείνει κάποιος μαζί σου; Αφού έχεις τόσα πολλά ελαττώματα;
-Βέβαια, αυτά που σκέφτομαι, συνήθως δεν τα λέω σε κάποιον όταν βγαίνουμε έξω ή όταν ξεκινήσουμε μια σχέση.
-Ενδόμυχα τα λες στον εαυτό σου. Και το ίδιο είναι. Αυτό το αίσθημα χαμηλής αυτοεκτίμησης βγαίνει στη συμπεριφορά σου και ο άλλος τα πιάνει τα μηνύματα. Δεν χρειάζεται να του το κάνεις λιανά.»

Πραγματικά, φαίνεται πως η εκτίμηση που κάνουμε οι ίδιοι του εαυτού μας βγαίνει στη συμπεριφορά μας και επηρεάζει τον πιθανό σύντροφο ή τον σύντροφό μας για τη γνώμη που θα σχηματίσει αυτός για μας.

Μια κουβέντα που ακούγεται συχνά στις γυναικοπαρέες είναι η εξής: «Γιατί κάτι κοπέλες που δεν έχουν ιδιαίτερα προσόντα, και που έχουν και εμφανή ελαττώματα όπως να είναι χοντρούλες, ή να είναι κοντές, ή να έχουν μεγάλη μύτη, ή να είναι χωρισμένες με παιδιά, καταφέρνουν και βρίσκουν κάτι καλούς άντρες, ενώ κοπέλες με περισσότερα προσόντα και στην εξωτερική τους εμφάνιση και στο χαρακτήρα δεν καταφέρνουν να βρουν σύντροφο ή αν βρουν είναι κάποιος που φεύγει ή που δεν αξίζει;». Αυτή την απορία, βέβαια, την έχουν αυτές που μένουν μόνες τους και όχι οι άλλες. Επειδή οι άλλες γνωρίζουν την αξία τους και δεν τους φαίνεται παράξενο πως καταφέρνουν να ζευγαρώσουν.

Στα ζώα υπάρχει μια συγκεκριμένη τελετουργία ζευγαρώματος. Αυτή η τελετουργία είναι κάτι σαν διαγωνισμός ομορφιάς και δύναμης. Για παράδειγμα το αρσενικό παγώνι παρελαύνει μπροστά από το θηλυκό επιδεικνύοντας τα πανέμορφα φτερά του για να το δελεάσει, το αρσενικό λιοντάρι επίσης αποδεικνύει την ομορφιά και τη δύναμή του μπροστά από το υποψήφιο ταίρι του. Κάτι παρόμοιο φαίνεται πως συμβαίνει και στις ανθρώπινες σχέσεις. Ένα βαριεστημένο, απογοητευμένο «παγώνι» με χαμηλή αυτοεκτίμηση, όσο ωραία φτερά και να διαθέτει δε θα τα ανοίξει αρκετά, δε θα περπατήσει με αυτοπεποίθηση, δε θα κερδίσει τη μάχη των

εντυπώσεων με έπαθλο το ζευγάρωμα. Και μπορεί, ένα πιο μέτριο παγώνι, το οποίο πιστεύει στον εαυτό του και στη λαμπρότητα,ποικιλία και τέχνη των χρωμάτων των φτερών του, να προσελκύσει την καλύτερα παγώνα, και μετά τρέχα γύρευε. Να οι καφέδες με τις κολλητές για να αναλύσουμε την κατάσταση, να οι κλάψες και οι βρισιές για την «τυχερή» φιλενάδα μας που «τύλιξε» τον γκόμενο, αλλά πάει, το πουλάκι πέταξε κι εμείς πίνουμε πάλι καφέ στη Μακαρίου, μόνες.

΄Αρα η ψηλή αυτοεκτίμηση είναι απαραίτητη για την προσέλκυση ενός επιθυμητού συντρόφου.
Και επιπλέον:
Η ψηλή αυτοεκτίμηση είναι απαραίτητη για να «κρατήσεις» το σύντροφό σου.

Η Στέλλα είναι μια φίλη μας από το γυμνάσιο. Πάντα τη ζηλεύαμε. Δεν ήταν ποτέ ιδιαίτερα όμορφη ή ιδιαίτερα έξυπνη, ή ιδιαίτερα ταλαντούχα σε ο,τιδήποτε, αλλά εμείς πάντα τη ζηλεύαμε. Είχε αυτό το κάτι, αυτό τον αέρα, αυτή την αρχοντιά και φυσικά προσέλκυε όλα τα αγόρια. Πάντα τη γλωσσοτρώγαμε, αλλά φυσικά δεν την έπιανε το μάτι μας. Γιατί το δικό μας ήταν ζηλιάρικο ενώ το δικό της τσαχπίνικο και ναζιάρικο.
Οι γονείς της είχαν μόνο αυτό το παιδί και τη μεγάλωσαν με αγάπη, ελευθερία και συνεχή επιβεβαίωση. Αυτός ήταν και ο βασικός λόγος που η Στέλλα μας ήταν τόσο σίγουρη για τον εαυτό της και τόσο πετυχημένη γκόμενα. ΄Ηταν από τις λίγες που είχαν δεσμό στο γυμνάσιο. Απ’ο,τι μαθαίναμε από κάποιες άλλες γνωστές, καθόλου κουτσομπόλες, και στην Ελλάδα που πήγε να σπουδάσει πάλι έσκισε με τους «καλαμαράδες» και όταν επέστρεψε πίσω δρυμύτερη, όλες λέγαμε ότι κανείς δε θα την πάρει, τέτοια που είναι, τόσες σχέσεις που είχε. Και να δεις τη Στελλίτσα μας που παντρεύτηκε το καλύτερο παιδί και κρατάει και το γάμο της, μια χαρά, 5 χρόνια τώρα, κι έχει και 1 παιδάκι, κουκλί, κι ο άντρας της δεν έχει μάτια γι’άλλην. Κι αυτό γιατί η Στέλλα νιώθει σπουδαία και το δείχνει. Επιβάλλει την υπεροχή της με χάρη και πετυχαίνει για τον εαυτό της ο,τι ονειρεύεται (και σε άλλους τομείς όπως στο επάγγελμα, όχι μόνο στο γάμο). Και

πιστέψτε με, κάνει μεγάλα όνειρα, ακριβώς επειδή έχει μεγάλη πίστη πως θα τα καταφέρει. Μπράβο της!

Πώς θα μοιάσουμε στην Στέλλα, γιατί με το να την κατηγορούμε δε βγαίνουμε πουθενά;

- Να κάνουμε μια λίστα με τα καλά μας στοιχεία (τουλάχιστον 20!). Ψάξτε, θα βρείτε. Αν δυσκολεύεστε, ζητήστε βοήθεια από την κολλητή σας, τη μαμά σας (αν δε μοιάζει στη μαμά μου), τον μπαμπά σας, το ανιψάκι σας, εκείνον τον παλιό γκόμενο που δε λέει με τίποτα να σας ξεπεράσει.
- Κάντε κάθε μέρα τουλάχιστον 3 εβλαβικές αναγνώσεις αυτών των υπέροχων χαρακτηριστικών σας.
- Κάντε μια λίστα των αρνητικών στοιχείων σας (σίγουρα δε θα ξεπερνούν τα 5) και δίπλα από το καθένα γράψετε πρακτικούς τρόπους για να τα υπερβείτε. Η κολλητή σας ή ο ψυχολόγος σας θα είναι ιδιαίτερη βοήθεια σ'αυτό. 3 ψυχωφέλιμες αναγνώσεις την ημέρα των τρόπων βελτίωσης είναι εξαιρετικά απαραίτητες.
- Διώξτε από τη ζωή σας άτομα που σας κάνουν να νιώθετε μειονεκτικά. ΄Οταν δεν μπορείτε να τους εξοστρακίσετε (μόνο λόγω συγγένειας 1^{ου}, άντε και 2^{ου} βαθμού συγχωρείται αυτό), αποφεύγετε τις επαφές και τις συζητήσεις μαζί τους όσο μπορείτε. Τα οικογενειακά τραπέζια είναι μεγάλη παγίδα, προσοχή!
- Επιλέγετε να κάνετε παρέα και να επικοινωνείτε περισσότερο με ανθρώπους που πιστεύουν σ εσάς και σας κάνουν να νιώθετε θεές, όπως άλλωστε και είστε. Εκτός φυσικά και αν δε θέλουν πια να σας δουν μπροστά τους επειδή κάθε φορά που σας υπεδείκνυαν τα καλά σας στοιχεία, εσείς τους βγάζατε τρελλούς.
- Λίγη ή πολλή ψυχοθεραπεία, δεν έβλαψε ποτέ κανέναν.

Τελικά, σοβαρά τώρα, αν καταφέρουμε να πιστέψουμε στην αξία μας, θα προσεγγίσουμε όποιον σύντροφο επιλέξουμε και θα μπορέσουμε να **τον** κρατήσουμε κοντά μας, εάν το θέλουμε.

6. ΄Οταν κάνουμε ασυνείδητα κακές επιλογές επειδή κατά βάθος θέλουμε να είμαστε μόνοι μας, παρ'όλο που δεν το παραδεχόμαστε.

Η Ευαγγελία είναι γιατρός. Είναι 33 χρονών. Ελεύθερη. Ζει μόνη στη Λευκωσία και εργάζεται σε μια ιδιωτική κλινική. ΄Ηρθε να με δει μετά που άκουσε μια σχετική εκπομπή στο ραδιόφωνο.
«- Νιώθω αρκετά άβολα που βρίσκομαι σ αυτή τη θέση.
-Σας καταλαβαίνω. Κι εγώ αν θα ερχόμουνα να με εξετάσετε, ίσως να ένιωθα το ίδιο.
-΄Αλλο όμως να βγάλεις ένα εξάνθημα στο χέρι, κι άλλο στην ψυχή.
-Πολύ σοβαρά ακούγονται τα πράγματα.
-΄Εχω πρόβλημα. Είμαι 32 χρονών και αυτή τη στιγμή δεν έχω σχέση. Πιστέψετέ με, δε μου αρέσει να είμαι μόνη, αλλά, δεν τα καταφέρνω στις σχέσεις μου. Ενώ ερωτεύομαι κεραυνοβόλα και τις περισσότερες φορές το ίδιο κι ο εκάστοτε σύντροφός μου, παρ'όλα αυτά οι σχέσεις μου δεν πετυχαίνουν.
-Πότε απέτυχε η τελευταία σας σχέση;

- Πριν 3 μήνες.
- Θέλετε να μου μιλήσετε λίγο γι αυτήν;
- Τί να σας πω; Να, είναι και λίγο αστείο. Θυμάστε μια παλιά ελληνική κομεντί με το Σάκη τον υδραυλικό;
- Φυσικά. Ο τύπος ήταν υδραυλικός και τα'χε με μια γιατρίνα, λοιπόν;
- Ο Αντώνης δεν ήταν ακριβώς υδραυλικός. Ψυκτικός ήταν. Επιδιόρθωνε aircondition. Τον γνώρισα όταν ήρθε να επιδιορθώσει το δικό μου πέρσι το καλοκαίρι.
- Και, τα φτιάξατε.
- Ενώ είμαι πολύ δύσκολη στις επιλογές μου, με τον Αντώνη κόλλησα αμέσως. Κεραυνοβόλος έρωτας. Κι αυτός το ίδιο.

- Γι’αυτόν το καταλαβαίνω. Ωραία κοπέλα είστε, γιατρός είστε, τί παραπάνω να ζητούσε ο άνθρωπος;
- Κι ο Αντώνης είναι πολύ ωραίο παιδί. Ψηλός, γυμνασμένος, μαυρισμένος.
- Και, τί πήγε στραβά; Γιατί κάτι θα πήγε στραβά για να χωρίσετε πριν 3 μήνες.
- Στην αρχή τα πηγαίναμε θαυμάσια. Μετά εγώ άρχισα να νιώθω περίεργα. Ο Αντώνης ήταν χρυσό παιδί και με τον τρόπο του μ αγαπούσε. Ως και πρόταση γάμου, μεταξύ αστείου και σοβαρού, μου έκανε. Εγώ όμως, μετά τον πρώτο καιρό, άρχισα να βλέπω αρνητικά πάνω του.
- Όπως;
- Να, δεν ταιριάζαμε στα γούστα στη μουσική, στο σινεμά, στις παρέες. Ο Αντώνης έχει μια συγκεκριμένη παρέα και πάνε σε συγκεκριμένα μέρη. Με την παρέα του δεν έβρισκα τίποτα να πω. Ο ένας ήταν ηλεκτρολόγος, ο άλλος υδραυλικός, η άλλη κομμώτρια. Δεν βρίσκαμε τίποτα κοινό. Και τα μέρη στα οποία συχνάζουν μου φαίνονταν κιτς.
- Σωστά, δεν έβγαιναν για καφέ στο κυλικείο του γενικού νοσοκομείου.
- Θέλετε να πείτε πως εγώ υποσυνείδητα προτιμούσα να τα είχα φτιάξει με γιατρό;
- Όχι, γιατί αν επιθυμούσες κάτι τέτοιο θα το έκανες.
- Τότε;
- Εσύ δεν ήθελες να τα φτιάξεις με κανέναν, κι έτσι τα έφτιαξες με τον Αντώνη ο οποίος ήταν τόσο διαφορετικός από εσένα, και επομένως κακή επιλογή, ώστε εύκολα να μπορείς να του δίνεις την άγουσα.
- Εγώ, ειλικρινά, δεν το σκέφτηκα έτσι. Απλώς τον είδα και μου άρεσε.»

Η Βαγγελιώ είχε δίκιο. Είδε τον Αντώνη και της άρεσε. Της φάνηκε απλή ακαταμάχητη έλξη εκείνη την ώρα. Το τι συνέβαινε όμως στο

υποσυνείδητό της της ήταν μια άγνωστη υπόθεση. Ο χωρισμός μετά της στοίχισε και της ίδιας.

Πιστεύει πως χρειάζεται οπωσδήποτε σύντροφο, δεν ξέρει όμως πως να τον βρει, τον κατάλληλο, αυτόν που θα τον κρατήσει. Τα ίδια έπαθε και πέρσι με τον Σωτήρη, ένα νοσοκόμο που γνώρισε στο νοσοκομείο, ο οποίος φαινόταν μια χαρά τύπος, αλλά τελικά ζήλευε υπερβολικά τους συναδέλφους της και τη μείωνε.

Όταν φτάσαμε σε βαθύτερη ανάλυση, καταλήξαμε στο συμπέρασμα πως υποσυνείδητα η Ευαγγελία δεν ήθελε να δεσμευτεί. Οι γονείς της είχαν πάντοτε ομηρικούς καυγάδες και τελικά χώρισαν όταν αυτή ήταν στην Ειδικότητα. Μέσα της υπήρχε ένας απροσδιόριστος φόβος για το ότι το ίδιο θα μπορούσε να συμβεί και σ΄αυτήν.

Επιπλέον, θέλει πολύ να συνεχίσει τις σπουδές της και να εξειδικευτεί περισσότερο στον τομέα της. Άρα μια σχέση που πάει καλά, ένας κατάλληλος σύντροφος που μένει μαζί του, μπορεί να καταστεί τροχοπέδη στην εκπλήρωση των σχεδίων της. Να παντρευτούν, να κάνουν παιδιά και να μην μπορεί να φύγει πάλι έξω. Είναι κυπραία όμως, η Ευαγγελία, και δυσκολεύται να πιστέψει κι'η ίδια πως μπορεί να αποδιώχνει τις «τύχες» της. Έτσι προσπαθεί φιλότιμα να βρει άντρα, για να ικανοποιήσει τον εαυτό της και τα πρότυπα που της βάζει η κοινωνία, η μάνα της, η γιαγιά της. Οι άντρες που της αρέσουν όμως είναι πάντα ακατάλληλοι. Έτσι εξασφαλίζει την ανεξαρτησία της.

7. ΄Οταν φοβόμαστε την οικειότητα. (κακοποίηση στην παιδική ηλικία ή σε προηγούμενη σχέση)

Η Φιλιώ είναι 35 χρονών. Μένει μόνη με 1 σκυλί και 2 γάτες. Είναι πολύ ευαίσθητος άνθρωπος, καλλιτεχνική φύση. Ζωγραφίζει, παίζει μουσική, τραγουδά. Στην καθημερινότητά της είναι τραπεζικός υπάλληλος.

Είναι το μικρότερο παιδί της οικογένειάς της. Πριν από αυτήν έρχονται

3 αγόρια. Η μητέρα της πέθανε όταν η Φιλιώ ήταν μόλις 8 χρονών και μεγάλωσε με τη γιαγιά της και τον πατέρα της. Ο πατέρας της ήταν πολύ αυστηρός και πονεμένος άνθρωπος και συχνά ξεσπούσε πάνω στη Φιλιώ με φωνές και ξύλο. Θυμάται, πως η τελευταία φορά που την έδειρε ήταν το καλοκαίρι μετά που τελείωσε το σχολείο. Μετά από ψυχοθεραπεία ενός χρόνου φτάσαμε στο συμπέρασμα πως πρέπει να υπήρχε και κάποια μορφή σεξουαλικής παρενόχλησης από τον πατέρα της και ή και τον μεγαλύτερο αδελφό της, παρ’όλο που η ίδια δε θυμάται κάτι συγκεκριμένο, μόνο κάποιες στιγμιαίες εικόνες με αγγίγματα και χάδια που την έκαναν να νιώθει ιδιαίτερα άβολα.

Ο πατέρας της Φιλιώς πέθανε όταν αυτή ήταν 30 χρονών και από τότε ζει μόνη. Και τα 3 αδέλφια της έχουν παντρευτεί. Η Φιλιώ όμως δυσκολεύεται πολύ να τους ακολουθήσει.

- Και να φανταστείτε πως έχω βγει με πολλούς άντρες ραντεβού. Ειδικά από τότε που μένω μόνη... Αλλά, τίποτα! Ακόμη κι αν τα φτιάξω με κάποιον, πάντα η ίδια ιστορία. Στους 3-4 μήνες κάτι πάει στραβά και...
- Πράγματι, στους 3-4 μήνες δοκιμάζεται μια σχέση αν θα κρατήσει.
- Ε, λοιπόν, οι δικές μου σχέσεις δεν κρατούν. Και δε μετανιώνω για καμιά σχέση που χάλασα. Καλά έκανα. Αφού δεν ένιωθα καλά. Χαλούσε η ισορροπία μου. Ούτε να ζωγραφίσω δεν μπορούσα. Ενώ μόλις χώριζα, όλα τα πράγμα πήγαιναν στη θέση τους.
- Πότε ακριβώς άρχιζες να νιώθεις άβολα μέσα στη σχέση, Φιλιώ;
- Δε θυμάμαι ακριβώς. Πάντως, όταν πρωτοβγαίνω με κάποιον νιώθω μια χαρά. Όλο αυτοπεποίθηση κι αισιοδοξία. Νομίζω πως μετά το πρώτο φιλί αρχίζει η αντίστροφη μέτρηση. Παρ’όλο που δεν είμαι ανέραστη, και οπωσδήποτε επιθυμώ τη στενή σωματική επαφή, τη φαντασιώνομαι κι όλας όταν είμαι μόνη, όταν έρθω σ’ εκείνο το σημείο, κάτι παθαίνω. Νιώθω χάλια.
- Χάλια, δηλαδή;
- Να, στην τελευταία μου σχέση, όταν με πρωτοφίλησε, μετά από

λίγο, έκανα εμετό.

- Τόσο καλά δηλαδή. Πώς το εξηγείς εσύ;
- Δεν ξέρω, γι αυτό άλλωστε ήρθα να σας συμβουλευτώ.
- Μπορεί να μύριζε το στόμα του, να μην είχε πλύνει τα δόντια του, τέλοσπάντων.
- Ο συγκεκριμένος πάντα μύριζε καθαριότητα και τα δόντια του ίσως τα έπλενε και πιο συχνά από εμένα.
- Άρα, εντοπίζουμε την αιτία του εμετού και των λοιπών ψυχοσωματικών αντιδράσεων ως ψυχολογική. Και προερχόμενη από εσένα, αφού σου συνέβηκε σε περισσότερες από μία σχέσεις.»

Η Φιλιώ αντιμετωπίζει δυσκολία με την ψυχική κυρίως, αλλά και τη σωματική οικειότητα. ΄Εχει πληγωθεί πολύ στο παιδικό της παρελθόν από το θάνατο της μητέρας της και την κακοποίηση που δέχθηκε από τον πατέρα της. Δεν είναι καθόλου παράξενο που φοβάται και αποφεύγει την οικειότητα. Το μυαλό της, υποσυνείδητα, προσπαθεί να την εμποδίσει από του να συνδεθεί στενά με έναν άντρα και να αναπτύξει αισθήματα οικειότητας μαζί του. Για να μην πληγωθεί ξανά. Η μάνα της που τόσο αγαπούσε και ήταν στενά συνδεδεμένη μαζί της, πέθανε στα 8 της χρόνια και ψυχολογικά και σωματικά την εγκατέλειψε. Ο πατέρας της που ήταν το επόμενο πρόσωπο με το οποίο ήταν συνδεδεμένη, την έκανε να πονάει και να υποφέρει. Οι εμπειρίες της από την ως τώρα ζωή της της δίνουν το μήνυμα πως πρέπει να προστατεύσει τον εαυτό της από περισσότερο πόνο. Άρα, με το να αναπτύσσει σωματικές και ψυχολογικές αντιδράσεις όταν αρχίζει να γίνεται οικεία με έναν πιθανό σύντροφο, αυτό προκαλεί τη διάλυση του αρχόμενου δεσμού με αποτέλεσμα να μην υπάρχει περίπτωση να πληγωθεί ξανά. Πώς να πληγωθεί όταν δεν υπάρχει δέσιμο;

Υπάρχει περίπτωση η Φιλιώ να μπορέσει να δημιουργήσει μια υγιή σχέση που να κρατήσει πάνω από 3 μήνες;
Άνκαι δύσκολο, πιστεύω πως μπορεί να επιτευχθεί. Ήδη με την ψυχοθεραπεία έχει φτάσει σε ένα σημείο που αναγνωρίζει και

συνειδητοποιεί αυτά που της συνέβηκαν στο παρελθόν και με ποιο τρόπο την επηρεάζουν στο παρόν. Χρειάζεται να περάσει ακόμη για αρκετό χρόνο μια θεραπευτική διαδικασία στην οποία να εκφράσει τα αρνητικά της συναισθήματα για αυτά τα αρνητικά γεγονότα, να αφεθεί να νιώσει τελείως ανήμπορη, στηριγμένη από την ασφάλεια στη θεραπευτική σχέση και στη συνέχεια να υιοθετήσει νέους υγιείς τρόπους σκέψης και τρόπους που να σχετίζεται με τους ανθρώπους. Οι φιλίες επίσης μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο στην προσπάθειά της να μάθει να εμπιστεύεται ξανά τους ανθρώπους.

8. ΄Οταν φοβόμαστε τη δέσμευση.

Παραπλήσιος με το φόβο προς την οικειότητα είναι και ο φόβος προς τη δέσμευση. Παραδοσιακά, αυτός ο φόβος θεωρείται αντρικός. Υπάρχουν όμως και αρκετές γυναίκες οι οποίες βιώνουν παρόμοια φοβικά συναισθήματα και αναπτύσσουν φοβικές συμπεριφορές, διαφορετικές ίσως, αλλά πάντοτε με στόχο την αποφυγή της δέσμευσης.

«Η Τίνα είναι 24 χρονών. Επέστρεψε από τις σπουδές της και ψάχνει για δουλειά. Η σπουδές της είναι πάνω σε μια πολύ συγκεκριμένη εξειδίκευση της οικονομικής επιστήμης την οποία δεν μπορώ να προφέρω, τόσο πολύπλοκη είναι. Σπούδασε στη Νέα Υόρκη και καθ’όλη τη διάρκεια των σπουδών της δούλευε ως σερβιτόρα στο εστιατόριο του θείου της εκεί.

Η Τίνα είναι η κοπέλα ενός φίλου μου. Ο Μάριος είναι απελπισμένος μαζί της. Γνωρίζονταν από το σχολείο και πάντα υπήρχε συμπάθεια. Λίγες εβδομάδες μετά που η Τίνα επέστρεψε στην Κύπρο, άρχισαν να βγαίνουν έξω. Ο Μάριος φυσικά την προσέγγισε, αλλά κι αυτή δεν είπε όχι. Στην αρχή, γιατί μετά όλο όχι λέει. Ούτε ο Μεταξάς να ήταν. Στους 3 μήνες ο Μάριος της πρότεινε να συγκατοικήσουν κι αυτή είπε όχι. Στους 5 μήνες της ξαναπρότεινε να συγκατοικήσουν κι αυτή του είπε να χωρίσουν. Όταν

τα ξαναβρήκαν, στους 7 μήνες, της πρότεινε να πάνε μια Κυριακή να φάνε στους γονείς του, κι αυτή τον ξαναχώρισε. Το καλοκαίρι, της έκανε δώρο ένα χρυσό δακτυλίδι με μια κόκκινη πέτρα κι αυτή του το πέταξε στα μούτρα, ούτε γι αστείο δε θα έβαζε δακτυλίδι από το Μάριο στο χέρι της, τι, θα την προπονούσε γι αρραβώνα; Ούτε λόγος για να πάνε μόνοι τους ταξίδι. Έπρεπε να έρθει κι όλη η παρέα, διαφορετικά η κοπελιά δεν ένιωθε άνετα. Και πάει λέγοντας.

Δεν είναι πως η Τίνα δεν αγαπά τον Μάριο. Όταν μιλήσαμε μαζί, ιδιαιτέρως, μου εκμυστηρεύθηκε πως νιώθει πολύ ερωτευμένη μαζί του και δεν μπορεί να φανταστεί τον εαυτό της με άλλον. Μάλιστα, έτρεφε αισθήματα γι αυτόν από τον καιρό του σχολείου. Και η ίδια δεν μπορεί να εξηγήσει τί της συμβαίνει. Όταν νιώσει πως τα πράγματα στη σχέση τους παίρνουν μια σοβαρή τροπή, τότε θυμώνει και θέλει να φύγει μακριά. Νιώθει να πνίγεται και να απειλείται η ελευθερία της. Τότε τσακώνεται μαζί του, ή του ζητά να χωρίσουν και στιγμιαία ανακουφίζεται.»

Η Τίνα γεννήθηκε σε μια οικογένεια παραδοσιακή. Ο πατέρας της ήταν υψηλόβαθμος υπάλληλος σε μια τράπεζα και η μητέρα της, παρ’όλο που ήταν πολύ έξυπνη γυναίκα και τελείωσε το σχολείο με πολύ καλή βαθμολογία, ποτέ δε σπούδασε. Αρραβωνιάστηκε στα 17 της με τον πατέρα της, ο οποίος ήταν μεγαλύτερος και ήδη εργαζόταν. Η μαμά της Τίνας ήταν οικοκυρά μέχρι να τελειώσουν και τα 3 παιδιά της το γυμνάσιο και τότε άρχισε να δουλεύει σαν υπάλληλος σε ένα κατάστημα με παπούτσια. Η μητέρα της συχνά παραπονιόταν για τη ζωή της και καταριόταν την ώρα και τη στιγμή που παντρεύτηκε τόσο μικρή χωρίς να εκπληρώσει τα όνειρά της. Εννοείται πως οι γονείς της Τίνας δεν είχαν και την καλύτερη σχέση. Καυγάδες και αλληλοβρισιές ήταν στο καθημερινό ρεπερτόριο.

Μπορούμε λοιπόν να σχηματίσουμε μια πρώτη εικόνα για τα αίτια του φόβου της δέσμευσης που παρουσιάζει η Τίνα.

Πώς μπορεί να απελευθερωθεί από αυτόν και αν δε θα δεσμευτεί,

τουλάχιστον να γνωρίζει καλύτερα τον εαυτό της και να μην ταλαιπωρείται ούτε η ίδια ούτε ο Μάριος;

Η ψυχοθεραπεία είναι η πιο σίγουρη λύση σε αυτή την περίπτωση. Ή να επιμένει ως είναι και να καταλήξει σε μια σειρά από σχέσεις που να τελειώνουν άδοξα μόλις νιώσει πίεση και που ίσως τελικά την οδηγήσουν σε έναν μάγκα που θα της σφίξει τα λουριά και θα την κάνει να τον αγαπήσει τόσο παράφορα ώστε να υπερνικήσει τους φόβους της. Αυτός ο μάγκας όμως μπορεί να έχει ένα σωρό κουσούρια όπως βία, επιθετικότητα, συναισθηματική ψυχρότητα κ.τ.λ.π.

΄Αρα, εμμένουμε στην ψυχοθεραπεία, η οποία θα την βοηθήσει να συγκεκριμενοποιήσει τους φόβους της και τα αίτιά τους και να δουλέψει με τον εαυτό της προς μια πιο συνειδητή δράση γνωστικά και συναισθηματικά.

9. ΄Οταν οι γονείς επεμβαίνουν στη σχέση (τοξικά πεθερικά) και εμείς τους το επιτρέπουμε.

Η Χριστίνα ήρθε ένα Σαββατιάτικο πρωινό, αναστατωμένη, αναμαλλιασμένη, να με συναντήσει.

- Με συγχωρείτε που σας έφερα πρωι πρωι για να με δείτε με τόση λίγη προειδοποίηση. Βρίσκομαι στα όρια της τρέλας, καταλαβαίνετε.

-Οι περισσότεροι που έρχονται εδώ για πρώτη φορά έχουν το ίδιο χτένισμα.

-Με τη φούρια που έφυγα από το σπίτι, ξέχασα να χτενιστώ.

-Το ανέμελο λουκ είναι στη μόδα!

-Το πρόβλημά μου, όμως, δεν είναι καθόλου μοντέρνο. Νιώθω πως ζω μια ταινία με τη ζωή της μάνας μου, της γιαγιάς μου ίσως;

Πριν 5 μήνες γνώρισα τον Στέλιο. Μας σύστησαν κάποιοι κοινοί γνωστοί. Δουλεύω σε ένα υπουργείο κι ο Στέλιος στο διπλανό. Τελοσπάντων, συναντηθήκαμε στο σπίτι των γνωστών μας, άρεσε ο ένας στον άλλο κι αρχίσαμε να βγαίνουμε. Στην αρχή, φυσικά, όλα καλά και άγια.

-Δεν είναι έτσι που γίνεται συνήθως;
-Πέστο ψέματα. Τέλοσπάντων στους 3 μήνες αποφασίσαμε να συγκατοικήσουμε. Εγώ μένω σε ένα μεγάλο τριάρι, προίκα από τη μάνα μου, κι ο Στέλιος έμενε τότε με τους γονείς του. ΄Ετσι, του πρότεινα κι αυτός δέχτηκε να έρθει να μείνει μαζί μου. Τί στο καλό, 30 χρονών άνθρωποι είμαστε, δεν μπορούμε ν'αποφασίζουμε για τη διαμονή μας;
-Ποιος είπε το αντίθετο;
-Ποιος; Η μάνα του βέβαια. Γιατί ο Στελάκης δεν έδειχνε κανένα κουσούρι στην αρχή κι εγώ όλο έλεγα με τις φίλες μου : «δε θάχει, θάχει κι αυτός κάποιο ελάττωμα, ποιο θα είναι άραγε; Και τελικά, το μάθαμε. ΄Εχει μητέρα!»
-΄Ωστε η μητέρα του Στέλιου είχε πρόβλημα με τη μετακόμισή του.
-Πρόβλημα; Τρελάθηκε η γυναίκα όταν της το είπε. Έβαλε θεούς και δαίμονες να τον μεταπείσει. Μέχρι που αρρώστησε κι όλας. Όλη νύχτα την έτρεχε στις Πρώτες Βοήθειες μια γιατί είχε δύσπνοια, άλλη επειδή έκανε εμετούς, άλλη πονούσε το στομάχι της...
-Πιστεύεις πως δεν ήταν πραγματικά άρρωστη, το έκανε επίτηδες;
-Επίτηδες, βέβαια. Για να τον κάνει να νιώθει ένοχος που την εγκαταλείπει.
-Πόσων χρονών είναι η μητέρα του Στέλιου;
-Δε θα το πιστέψετε. Είναι μόνο 65. Και μια χαρά στην υγεία της, απ'ότι φαίνεται. Η μάνα μου είναι 67 και έχει κιρσούς, τα πόδια της είναι γεμάτα πληγές, η πίεσή της είναι υψηλή, αλλά δεν το κάνει και τόσο ζήτημα. Πίνει τα φάρμακά της, πάει συχνά στο γιατρό και δεν επιβαρύνει τα παιδιά της.
-Ο Στέλιος πώς τα αντιμετωπίζει όλα αυτά με τη μαμά του;
-Ο Στέλιος στενοχωριέται πολύ κάθε φορά που τον παίρνει τηλέφωνο και κλαίει. Μόλις του πει, αυτός τρέχει να την πάρει αμέσως στο γιατρό. Κάθε μεσημέρι πάει και τρώει μαζί της για να της κάνει παρέα. Και να φανταστείς, ο πατέρας του Στέλιου ζει ενώ ο δικός μου πατέρας έχει και 3 χρόνια που πέθανε.
Το πιο σοβαρό απ'όλα, αυτό που με κάνει έξαλλη είναι που από την ημέρα που ξεκίνησαν αυτά τα τροπάρια, ο Στέλιος έχει αλλάξει πολύ. ΄Εχει χάσει την όρεξή του, το κέφι του, νιώθω πως πια δεν είναι ερωτευμένος μαζί μου. Είναι συνέχεια λυπημένος, ξαπλώνει στον καναπέ, βλέπει τηλεόραση.

Του μιλάω συνήθως και δεν μου απαντάει. Τόσο χαμένος στις σκέψεις του είναι. Κι όταν εγώ επιμένω να συζητήσουμε το θέμα της μάνας του και πως πρέπει επιτέλους να της βάλει ένα φρένο, αρνείται να το συζητήσει. Αν εγώ επιμένω πολύ τότε γίνεται καυγάς. Μου λέει πως είμαι πολύ εγωίστρια, πως τον θέλω μόνο για τον εαυτό μου και ότι δεν μπορώ να καταλάβω τον πόνο της μάνας. Ποιο πόνο; Πώς ο γιος της στα 35 του γνώρισε μια κοπέλα, ερωτεύτηκε και προσπαθεί να φτιάξει τη ζωή του; Τα νεύρα μου!!»

Τί να της πεις της Χριστίνας, ας πρόσεχε;
Πάντως αυτό το οποίο της επισήμανα είναι πως το πρόβλημα είναι ο Στέλιος που το έχει και όχι η μάνα του. Δηλαδή, η μάνα του μπορεί να λέει και να κάνει ο,τι θέλει. Δεν μπορεί να βλάψει την ηρεμία και τη σχέση τους, εκτός και αν αυτοί της το επιτρέψουν.
Ο Στέλιος, από την περιγραφή της Χριστίνας, φαίνεται πως επιτρέπει αυτή η αρνητικότητα και η αντίθεση της μάνας του να μπαίνει στη ζωή τους και στη σχέση τους. Μόνο ο Στέλιος μπορεί να βάλει ένα τέρμα σ αυτό. Και η Χριστίνα βέβαια, καλό είναι να μη δίνει τόση σημασία σε αυτό που συμβαίνει, αλλά είναι εύκολο άραγε να το κάνει; Η σχέση τους είναι στην αρχή και ακόμη δεν έχουν χτισθεί γερά θεμέλια εμπιστοσύνης και σιγουριάς μεταξύ τους. Κι αυτό που συμβαίνει με το Στέλιο και την τοξική μαμά του τα δυναμιτίζει.

Άρα εάν ένας από τους συντρόφους ή και οι δύο διαθέτουν τοξικούς γονείς και τους επιτρέπουν να επεμβαίνουν στη ζωή τους, τότε η σχέση θα δυσκολευτεί να πάει καλά. Αρνητικά συναισθήματα θα συσσωρεύονται σε αυτόν που νιώθει αδικημένος και πληγωμένος από την επέμβαση των τρίτων και οι καυγάδες και τα ξεσπάσματα θα είναι άκρως αναμενόμενα και βλαβερά. Ακόμη και αν μια τέτοια σχέση καταφέρει να επιβιώσει, είναι πολύ πιθανόν αυτές οι αρχικές πληγές να σημαδεύουν την προσωπική και την οικογενειακή ζωή τους στο μέλλον.

Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Ιουλίας, μιας αξιοπρεπέστατης

κυρίας 50 χρόνων. Αντιμετωπίζει ένα σοβαρό πρόβλημα με την υγεία της και ήρθε να με δει μετά από παρότρυνση του θεράποντος γιατρού της ο οποίος διέγνωσε υποθάλπουσα κατάθλιψη η οποία δεν τη βοηθούσε με τη θεραπεία της.
«Η Ιουλία έχει 30 χρόνια που είναι παντρεμένη. ΄Εχει 3 παιδιά. Τα παιδιά της έχουν τελειώσει τις σπουδές τους και εργάζονται. Η κόρη της είναι παντρεμένη και περιμένει παιδί. Οι δυο γιοι της είναι ακόμη ελεύθεροι.
Όταν της έπαιρνα το ιστορικό, η Ιουλία στάθηκε ιδιαίτερα στην περίοδο του αρραβώνα της, την οποία θεωρεί ως την πιο δύσκολη, βασανιστική και βλαπτική περίοδο της ζωής της, που τη σημάδευσε μέχρι σήμερα.
-Εκείνη την εποχή, στην περιοχή μας, η νύφη όταν αρραβωνιαζόταν, πήγαινε να μείνει στο σπίτι του γαμπρού. Έτσι κι εγώ μετακόμισα στο σπίτι της πεθεράς μου. Μείναμε εκεί 3 χρόνια, μέχρι να τελειώσει το σπίτι μας για να παντρευτούμε. Δεν μπορείτε να φανταστείτε τι κάστια μου έκανε η πεθερά μου. Ο Θεός μακαρίσει την, τώρα βέβαια, αλλά με βασάνισε πολύ.
-Δηλαδή;
-Εγώ ήμουνα μόνο 17 χρονών. Δεν είχα καλά καλά τελειώσει το σχολείο όταν αρραβωνιάστηκα. Ήμουνα ένα μικρό, άβγαλτο κοριτσάκι. Δεν ήξερα να κάνω πολλές δουλειές του σπιτιού, επειδή είχα 3 μεγαλύτερες αδελφές στο πατρικό μου, ήμουν το μικρότερο και καλομαθημένο. Τέλοσπάντων, η πεθερά μου με έβαζε να κάνω σχεδόν όλες τις δουλειές του σπιτιού. Και μου έκανε συνέχεια παρατηρήσεις. Το ένα δεν το έκανα καλά, το άλλο δεν το πρόλαβα στην ώρα του. Και δεν έφτανε αυτό. Με μείωνε μπροστά στον άντρα μου. Κατηγορούσε τη μάνα μου πως ήταν ανεπρόκοπη και δεν με έμαθε να είμαι νοικοκυρά.
-Ο αρραβωνιαστικός σας πώς αντιδρούσε;
-Δεν έλεγε τίποτα. Και τις λίγες φορές που βρισκόμασταν μόνοι μας κι εγώ του έκανα παράπονα, μου έλεγε πως είμαι υπερβολική και έχει δίκιο η μάνα του!
-Εσείς πώς νιώθατε τότε;
-Πολύ δυστυχισμένη. Χάλια. Πολλές φορές έκλαιγα και ήθελα να πάω πίσω στη μάνα μου. Αλλά, επειδή με τον άντρα μου αγαπηθήκαμε και κατά κάποιον τρόπο κλεφτήκα με κι όλας, δεν τολμούσα να κάνω παράπονα τις

λίγες φορές που έβλεπα τους δικούς μου.
-Πώς επηρέασε αυτό τη σχέση σας με το σύζυγό σας;
-Πολύ άσχημα. Για πολλά χρόνια, και μετά που φύγαμε από την πεθερά μου, τσακωνόμασταν γι αυτό το θέμα. Και μέχρι τώρα δεν τον έχω συγχωρήσει. Ακόμη και μετά που πέθανε η μάνα του, εξακολουθώ να πιστεύω πως η αιτία της δυστυχίας μας ως ζευγάρι και της δικής μου κατάθλιψης είναι όλα αυτά που περάσαμε εκείνα τα τρία χρόνια. Τότε έπρεπε να είμασταν ευτυχισμένοι και να ζούμε τον έρωτά μας, όχι έτσι. Πραγματικά, δε θα ήθελα κανένα από τα παιδιά μου να περάσει αυτό το πράγμα. Κι όταν αρραβωνιάστηκε η κόρη μου, την προέτρεψα να μείνουν μόνοι τους σε ένα διαμέρισμα, παρά να μείνουν είτε μ΄εμάς, είτε με τους συμπεθέρους.»

Άρα, εάν στην αρχή της σχέσης σας, διαπιστώσετε την ύπαρξη τοξικών γονιών ή πεθερικών, σκεφτείτε το καλά το ζήτημα. Αν μπορεί να αντιμετωπιστεί από τους 2 συντρόφους, και εάν όχι, αν αξίζει τον κόπο να υποστείτε όλη αυτή την ψυχική και σωματική ταλαιπωρία.

10. ΄Οταν έχουμε κακά παραδείγματα σχέσεων από τους γονείς μας, τους συγγενείς, τους φίλους μας τα οποία μας επηρεάζουν ώστε να φοβόμαστε πως κι η δική μας σχέση δε θα πάει καλά.

Υπάρχει μια παλιά κυπριακή παροιμία **«Ο φόβος φέρνει κόλαση»** η οποία εφαρμόζει απόλυτα στην περίπτωση αυτή. Όταν φοβόμαστε πως μπορεί να πάθουμε κάτι τότε το προκαλούμε , άθελά μας βέβαια, και κολαζόμαστε, δηλαδή βασανιζόμαστε. Στην ορολογία της ψυχολογίας το φαινόμενο αυτό ονομάζεται «το φαινόμενο της αυτοεκπληρούμενης

προφητείας».

«Η Χρύσω είναι μια νεαρή γυναίκα 37 χρονών. Εδώ και 15 χρόνια ζει μόνη σε ένα διαμέρισμα στη Λεμεσό. Προέρχεται από μια αγροτική οικογένεια της επαρχίας και από τότε που τελείωσε το σχολείο δουλεύει σε ένα ξενοδοχείο.
Η Χρύσω είναι μια όμορφη κοπέλα με ευχάριστη προσωπικότητα. Δυσκολεύεται όμως να βρει μια σχέση και να μείνει σ αυτή. Δεν είναι πως δεν δοκίμασε. Είχε 4 σημαντικές σχέσεις στη ζωή της μέχρι τώρα, αλλά τα πράγματα κάπου χαλάνε. Τη μια φορά μάλιστα έφτασε μέχρι και το γάμο, αλλά 1,5 χρόνο μετά χώρισε.
-Ποιο νομίζεις πως είναι το πρόβλημα, Χρύσω;
-΄Αμα το γνώριζα, δε θα ερχόμουνα σε εσάς. Είμαι τρομερά απογοητευμένη από τους άντρες και τις σχέσεις, αλλά παρ'όλα αυτά θέλω, δηλαδή πρέπει να παντρευτώ.
-΄Αλλο θέλω κι άλλο πρέπει. Το πρέπει το κατανοώ. Είσαι κυπραία, προέρχεσαι από ένα χωριό, η νοοτροπία της μικροκοινωνίας γύρω σου, οπωσδήποτε σου επιβάλλει αυτό το πρέπει. Εσύ όμως σαν να μην θέλεις να παντρευτείς, παρ'όλο που πρέπει;
-Τί να σου πω; Θέλω, δε θέλω; Έχουμε συνηθίσει να λέμε ότι θέλουμε, δεν είναι; Άμα το σκεφτώ καλύτερα, όμως νομίζω πως είμαι καλύτερα μόνη μου. Έτσι, χωρίς τα βάσανα ενός γάμου. Να μην έχω κανέναν πάνω στο κεφάλι μου.
Πες μου, αλήθεια, Χρύσω, τί σημαίνει για σένα ο γάμος; Ποιες είναι οι εικόνες του γάμου που έχεις στο μυαλό σου;
-Από το σύντομο γάμο μου με τον πρώην άντρα μου πριν 12 χρόνια;
-Και από αυτόν και από πριν απ΄αυτόν.
-Τί θέλετε να πείτε δεν κατάλαβα;
-Οι γονείς σου περνούσαν καλά μεταξύ τους;
Και άρχισε η Χρύσω να μου διηγείται την πονεμένη ιστορία του γάμου των γονιών της, τους καθημερινούς καυγάδες, τη βία, τον αλκοολισμό του πατέρα της, τους συχνούς χωρισμούς τους, τα οικονομικά προβλήματα. Και η οικογενειακή δυστυχία δεν περιοριζόταν εκεί.

-Η μητέρα μου είχε 2 αδελφές. Η μια έμεινε χήρα σε πολύ μικρή ηλικία και μεγάλωσε μόνη της με χίλια βάσανα 3 παιδιά. Η άλλη η μικρότερη, είχε πολλά προβλήματα με το γάμο της και χώρισε λίγο καιρό πριν χωρίσω κι εγώ.
-΄Ωστε δηλαδή, Χρύσω, όλα τα παραδείγματα από το στενό σου οικογενειακό περιβάλλον ήταν αυτά των δυστυχισμένων ή διαλυμένων γάμων.
-Είναι αλήθεια, πως ένας από τους μεγαλύτερους φόβους που είχα από μικρή ήταν πως όταν θα παντρευόμουνα κι εγώ θα περνούσα τα ίδια. Είχα και τη μάνα μου που μέρα νύχτα καταριόταν την ώρα και τη στιγμή που παντρεύτηκε τον πατέρα μου. Τον θεωρούσε υπεύθυνο για όλη της τη δυστυχία.»

Η Χρύσω μας ήταν φυσικό να αναβιώσει σκηνές απείρου κάλλους μέσα στο σύντομο γάμο της. Αυτό που φοβόταν πως θα πάθαινε να το πάθει τελικά.

«- Θέλεις ίσως να μου πεις λίγα πράγματα για το γάμο σου;

- Τί να σου πω; Πέρασαν και τόσα χρόνια τώρα. Δε θυμάμαι και πολλά πράγματα. Πάντως η κατάσταση δεν ήταν καλή. Είχαμε συνεχώς καυγάδες και προστριβές. Γι'αυτό και αναγκάστηκα να χωρίσω. Αυτός ο τύπος δεν μου ταίριαζε καθόλου. Ήταν αλκοολικός, είχε πολλά οικονομικά προβλήματα και συχνά ξεσπούσε πάνω μου. Άσε που ήταν και εξαρτημένος από τον τζόγο.
- Μάλιστα! Κι εσύ τον διάλεξες αυτόν;
- Εγώ τον διάλεξα, αυτός με διάλεξε δεν ξέρω. Πάντως γνωριστήκαμε σε μια καφετέρια. Μου ζήτησε το τηλέφωνό μου, εγώ ο βλάκας του το έδωσα και αρχίσαμε να βγαίνουμε έξω. Τί έξω δηλαδή; Δεν είχε λεφτά να με κεράσει ούτε ένα καφέ.
- Αλλά εσύ τελικά τον παντρεύτηκες!
- Αφού τον αγαπούσα.
- Κι αφού τον αγαπούσες, γιατί τελικά τον χώρισες;»

Εδώ, εγώ η κακιά, της έβαλα δύσκολα. Έχω αυτή τη γνώμη πως τέτοιου είδους επιλογές μόνο από αγάπη δεν μπορούν να χαρακτηριστούν. Η Χρύσω προχώρησε τη γνωριμία με αυτόν τον τύπο επειδή ακριβώς ταίριαζε στο πρότυπο του άντρα που είχε στο μυαλό της και θα της παρείχε αυτού του είδους τη δυστυχία που αυτή ονειρευόταν – φοβόταν. Μόνο αγάπη δεν είναι αυτό. Εξορκισμός του δικού μας φόβου και εγωιστική χρησιμοποίηση των αδυναμιών του άλλου για να εκπληρώσουμε τραυματικά τη δική μας προφητεία.

Άρα, όταν ξεκινούμε μια σχέση ενώ διακατεχόμαστε από έναν ισχυρό φόβο πως η σχέση δε θα πάει καλά και θα μοιάσει στις αποτυχημένες σχέσεις των γονιών μας και των φίλων μας, τότε ακριβώς έχουμε πολλές πιθανότητες να το επαληθεύσουμε αυτό.

Και ποια ίσως να είναι η θεραπεία της Χρύσως;
Μια πολύ εύκολη αρχή είναι να παραδεχτεί πως κατά βάθος δεν θέλει να παντρευτεί και να εξακολουθεί να ζει μόνη της χωρίς τύψεις και ενοχές που δεν εκπληρώνει το κοινωνικό πρέπει.
Εάν, όμως, επιμένει στο να αναζητά τη συντροφικότητα, τότε καλά έκανε και επισκέφτηκε ψυχολόγο. Λίγη ή πολλή ψυχοθεραπεία δεν έβλαψε ποτέ κανέναν και σε αυτήν την περίπτωση χρειάζεται πολλή.
Παράλληλα με την ψυχοθεραπεία, το να επιδιώξει να κάνει παρέα με ανθρώπους που βιώνουν θετικές εμπειρίες στις ερωτικές τους σχέσεις ή στους γάμους τους, θα ήταν εξαιρετικά βοηθητικό.

11. Όταν υπάρχει παράλληλη σχέση ή αυτή είναι η παράλληλη σχέση

Η Μύρια μπήκε μια μέρα στο γραφείο φουριόζα.

«-Διάβασα τη στήλη σας με τα γράμματα σε ένα περιοδικό και νομίζω πως μπορείτε να με βοηθήσετε στην περίπτωσή μου.

- ΄Ισως, σας ακούω.
- Λοιπόν, ο Γιάννης είναι ο δεσμός μου. Η σχέση μας ξεκίνησε πριν από 4 μήνες και θέλω πολύ να πετύχει. Κι επειδή ο Γιάννης μου κάνει ορισμένα νερά, θέλω να βεβαιωθώ πως θα τον χειριστώ σωστά, ώστε να μην τον χάσω. Είδα κι έπαθα να τον βρω; Παρατηρήσατε πόσο δύσκολο είναι να βρει κανείς άντρα τη σημερινή εποχή;
- Φαντάζομαι. Εγώ δε βγαίνω και πολύ από αυτό το γραφείο. Τέλοσπάντων, πες μου περισσότερα για το Γιάννη και τα νερά που σου κάνει.
- Να, με παραμελεί. Μπορεί να του στείλω ένα μήνυμα και να κάνει 3 ώρες να μου απαντήσει. Ή να του ζητήσω να βγούμε έξω για φαγητό και να αρνείται. Μα είναι πράγματα αυτά;
- Πραγματικά, όλα αυτά ακούγονται ύποπτα. Φαίνεται πως ο Γιάννης δεν αφιερώνει πολύ χρόνο στη σχέση σας. Υποπτεύεσθε πως ίσως υπάρχει άλλη γυναίκα;
- Όχι, μη μου βάζεις τέτοιες ιδέες. Εκτός από τη γυναίκα του δεν πιστεύω να υπάρχει άλλη. Θα τον σκίσω!
- Ορίστε;
- Ο Γιάννης φυσικά είναι παντρεμένος. Τί λέγαμε πριν; Πως οι άντρες λιγόστεψαν;»

Λόγω επαγγέλματος δεν είμαι συντηρητική και ειδικά με τους πελάτες μου. Δικαίωμα της Μύριας να επιλέγει να είναι με έναν παντρεμένο. Πώς μπορεί όμως να περιμένει αυτός να τηρεί κάποιους συνηθισμένους κανόνες στη σχέση τους, η οποία δεν είναι συνηθισμένη,είναι παράλληλη; Ή μήπως εγώ έχασα επεισόδια και οι παράλληλες σχέσεις είναι πλέον συνηθισμένες;

Είναι κοινός τύπος πως μια παράλληλη σχέση δεν έχει μεγάλη βιωσιμότητα. Κι αυτό λόγω του ότι έρχεται δεύτερη στην αξιολόγηση του

δεσμευμένου μέρους το οποίο τη χρησιμοποιεί για να ξεσκάζει, ή για να ξεφύγει από την άλλη σχέση ή το γάμο του. Ακόμα και στην απίθανη περίπτωση που κάποιος χωρίζει για να είναι μαζί με την παράλληλη\παράνομη σχέση του , είναι αναμενόμενο και αυτή η σχέση να τερματιστεί σύντομα αφού εξετέλεσε ήδη τον σκοπό της, ή να δημιουργηθεί μια άλλη νέα παράλληλη σχέση σε αυτήν που τώρα γίνεται νόμιμη.
Για τη συζυγική απιστία θα επεκταθούμε περισσότερο στο σχετικό κεφάλαιο.

12. ΄Οταν εμείς ή ο σύντροφός μας έχουμε πρόβλημα εξάρτησης από ουσίες και οινοπνεύματα, χαρτιά, «αππάρους», καφενέδες.

Μιλήσαμε εκτεταμένα για το φαινόμενο της εξάρτησης από τις ερωτικές σχέσεις. Τι γίνεται όμως με τα άτομα που πάσχουν από άλλων ειδών εξαρτήσεις; Μπορούν να μπουν σε μια ερωτική σχέση και να λειτουργήσουν φυσιολογικά; Πιο απλά, μπορούμε να έχουμε μια υγιή ερωτική σχέση όταν εμείς ή ο σύντροφός μας πάσχουμε από εξάρτήσεις σε ουσίες ή κακές συνήθειες;

Η Λήδα έχει απόλυτη άποψη σ’αυτό:
«Γνώρισα τον Κώστα σε ένα μπαράκι. Ψηλός, γοητευτικός, με ύφος ζεν πρεμιέ με ένα ποτήρι καλό σκοτσέζικο ουϊσκι στο χέρι. Μου είχε εξηγήσει αμέσως πόσα είδη ουϊσκι υπάρχουν σύμφωνα με τον τρόπο και το χρόνο παλαίωσης, κι εκείνο ήταν ένα από τα καλύτερα.
Εντυπωσιάστηκα από την ομορφιά του, τις γνώσεις του γύρω από την καλή ζωή, είναι γόνος αριστοκρατικής οικογένειας, βλέπετε. Τον ερωτεύτηκα παράφορα. Η αρχή της σχέσης μας ήταν ονειρικη. Με έπαιρνε στα καλύτερα εστιατόρια όπου δοκιμάζαμε τα καλύτερα κρασιά. Βγαίναμε στα πιο ιν μέρη, όπου πίναμε τα καλύτερα ποτά. Ερχόταν στο σπίτι μου για φαγητό με μια μπουκάλα ακριβό λικέρ. Πάντα.

Τότε δεν κατάλαβα πως ο Κώστας ήταν εξαρτημένος από το ποτό. Εντάξει, είχε μεθύσει την Πρωτοχρονιά και χρειάστηκε να γυρίσουμε στο σπίτι με ταξί, αλλά εγώ θεώρησα πως είναι φυσιολογικό να πιει λίγο παραπάνω για το καλό του χρόνου. Ή μια φορά που τσακωθήκαμε μέθυσε και έκανε εμετό πάνω στο καινούριο μου χαλί, αλλά πάλι δεν ανησύχησα ιδιαίτερα. Ήθελα να πιστεύω πως με αγαπούσε τόσο πολύ και γι’αυτό παραφέρθηκε με το ποτό, επειδή φοβόταν πως θα με έχανε.

Τελικά, μετά που συγκατοικήσαμε, κατάλαβα με τον πιο άσχημο τρόπο πως ο Κώστας ήταν εξαρτημένος από το ποτό και μάλιστα άσχημα. Δεν περνούσε μέρα που να μην πιει και όταν δεν έπινε ήταν πολύ διαφορετικός. Φαίνεται πως το ποτό τον βοηθούσε να δείχνει τόσο κοινωνικός και ομιλητικός. Όταν μια φορά έκανε 3 μέρες να πιει για να μου αποδείξει πως δεν ήταν αλκοολικός, ήταν σιωπηλός και κλεισμένος στον εαυτό του. Επιπλέον, λόγω του ποτού, η σεξουαλική μας ζωή ήταν από χάλια έως ανύπαρκτη. Όσο περνούσε ο καιρός οι καυγάδες γίνονταν περισσότεροι και εντονότεροι.

Ευτυχώς, βρήκα το θάρρος και τον χώρισα στους 5 μήνες. Παρόλο που ήταν σχετικά λίγος ο καιρός που ήμασταν μαζί και εγώ ήμουν αυτή που πήρα την απόφαση του χωρισμού, πάλι με πείραξε πολύ επειδή είχα αρχίσει να συνδέομαι πολύ μαζί του. Δεν ήθελα, όμως να καταντήσω σαν τη θεία μου την Πελαγία που παντρεύτηκε ένα αλκοολικό άντρα και όλη η ζωή της πήγε στράφι και κατάντησε τα παιδιά της με ψυχολογικά προβλήματα.»

Ένας άντρας που υποφέρει από αλκοολισμό ή άλλη εξάρτηση είναι ακατάλληλος για δημιουργία και διατήρηση υγιούς ερωτικής σχέσης. Η αρρώστια του δεν του επιτρέπει να αφιερώσει το χρόνο και την ενέργεια που έχει ανάγκη η σχέση και ο σύντροφός του.

Χαρακτηριστικό είναι και το παράδειγμα της Μαρούλας. Η Μαρούλα είναι 45 χρονών και είναι παντρεμένη με το Χρυσόστομο, ο οποίος είναι

εθισμένος στον τζόγο.

«Τον τελευταίο καιρό η κατάσταση έχει καταντήσει τραγική. Μπαίνει σπίτι τα χαράματα και κοιμάται πάνω στον καναπέ, χωρίς καν να κάνει ένα ντους. Πολλές φορές αργεί για τη δουλειά και ο μάστρος του απειλεί πως θα τον απολύσει. Και τί θα κάνουμε αν μείνει χωρίς δουλειά; Τα λεφτά που βγάζω εγώ δεν μας φτάνουν ούτε για τ'απαραίτητα.
Δεν είναι βέβαια πως φέρνει και πολλά λεφτά σπίτι. Περισσότερα από τα μισά τα τρώει στους καφενέδες και τις χαρτοπαιχτικές λέσχες που γυρίζει. Να δούμε και πόσα χρέη έχει στα χαρτιά και μου το κρύβει.
Η σχέση μας πάει από το κακό στο χειρότερο. Ξέχασα πότε ήταν η τελευταία φορά που κοιμηθήκαμε μαζί. Και δεν εννοώ να κάνουμε έρωτα. Μιλώ απλά να έρθει στο κρεββάτι την ίδια ώρα μαζί με τη γυναίκα του. Ξενυχτά καθημερινά.
Κι όσο για τα παιδιά. Δεν τους βλέπει σχεδόν καθόλου. Γυρίζει από τη δουλειά η ώρα 4 το απόγευμα, τρώει και πέφτει ξερός. Ξυπνάει γύρω στις 8, τρώει βιαστικά, ντύνεται και φεύγει.»

Πολλά τέτοια παρόμοια παραδείγματα δυστυχώς έχουν να διηγηθούν αρκετές κύπριες γυναίκες.
Πολύ δύσκολα ένας άντρας εξαρτημένος είτε από το αλκοόλ, είτε από τον τζόγο, είτε από τα ναρκωτικά, μπορεί ν'απεξαρτητοποιηθεί και να ζήσει μια φυσιολογική ζωή κι αυτός κι η σύντροφός του. Μόνο αν ο ίδιος το αποφασίσει και δεσμευτεί σε μια μακροχρόνια ψυχοθεραπεία είτε μέσα σε ειδικές μονάδες απεξάρτησης (για το αλκοόλ και τα ναρκωτικά), είτε με κάποιον ειδικευμένο ψυχολόγο (εξάρτηση από τα χαρτιά, internet, sex.)

Είναι μάταιος κόπος για μια γυναίκα να πιστέψει πως μπορεί να σώσει έναν άντρα που υποφέρει από τέτοιου είδους σοβαρές εξαρτήσεις κα καλύτερα είναι να αποσύρεται όσο είναι νωρίς. Τα πρώτα σημάδια είναι περισσότερο από εμφανή και αν έχουμε τα μάτια μας ανοιχτά, μπορούμε να τα εντοπίσουμε και να προφυλαχθούμε.

13. ΄Οταν υπάρχει πρόβλημα βίας.

« Η Σοφία ήρθε στο γραφείο φορώντας μαύρα γυαλιά και φουλάρι. Κάθισε μαζεμένη και περίμενε από εμένα να ξεκινήσω τη συζήτηση.

- Σε τι μπορώ να σας φανώ χρήσιμη;
- Αντιμετωπίζω συζυγικά προβλήματα.
- Τί είδους;

Έβγαλε το φουλάρι και τα γυαλιά. Το μάτι της ήταν μαυρισμένο από μπουνιά και στο λαιμό της διακρίνονταν καθαρά οι δαχτυλιές του «αγαπημένου» της συζύγου.

- Για τέτοιου είδους προβλήματα μιλούμε. Τώρα κατάλαβα.
- Εγώ όμως δεν το κατάλαβα από την αρχή. Και τώρα βρίσκομαι σ'αυτή την τραγική κατάσταση με ένα μικρό μωρό και ένα άλλο που έρχεται.
- Είστε έγγυος;
- Ναι, στον τρίτο μήνα. Είναι πολύ τραγική η κατάστασή μου. Δεν ξέρω τι να κάνω.»

Ποια ήταν τα σημάδια που η Σοφία «αγνόησε» στην αρχή;
Πιστεύω πως πάντα υπάρχουν προειδοποιητικά σημάδια για επερχόμενες καταστροφές στην αρχή μιας σχέσης, οι γυναίκες όμως τα παραβλέπουμε είτε λόγω άγνοιας είτε λόγω αδυναμίας να τερματίσουμε μια καινούρια αρχή, είτε λόγω δικής μας ψυχοπαθολογίας και αυτοκαταστροφικότητας.

Ένας δυνητικά βίαιος άντρας έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Είναι ευερέθιστος. «Αρπάζεται» και παρεξηγεί κουβέντες και κινήσεις που κάποιος άλλος ή εμείς δε θα παρεξηγούσαμε.

- Έχει πολύ χαμηλή αυτοεκτίμηση και νιώθει μειονεκτικά.
- Θυμώνει πολύ εύκολα.
- Φωνάζει δυνατά και δεν ελέγχει τα νεύρα του όταν υπάρχει μια συζήτηση ή λογομαχία.
- Αδυνατεί να χειριστεί με λογικά επιχειρήματα μια διαφωνία ή μια σύγκρουση με τη σύντροφό του.
- Διηγείται ιστορίες για καυγάδες στους οποίους έμπλεξε παλιά και για άγριο ξύλο που έδωσε.
- Φοβάστε να διαφωνήσετε μαζί του, είναι απρόβλεπτες οι άντιδράσεις του.
- Έχει απλώσει χέρι πάνω σας έστω και μια φορά.

Ένας βίαιος άντρας δεν μπορεί να δημιουργήσει και να διατηρησει μια υγιή ερωτική σχέση. Και ούτε η αγάπη, ούτε η κατανόηση της συντρόφου του μπορούν να τον θεραπεύσουν ή να προστατεύσουν την ίδια.
Εάν ήδη αντιμετωπίζετε βία στη σχέση σας το πρώτο που επιβάλλεται να κανετε είναι να τηλεφωνήσετε στο 1440 και να ζητήσετε άμεση βοήθεια.
Εάν βρίσκεστε στην αρχή μιας σχέσης και βιωνεται τα πρώιμα σημάδια βίας που αναπτύχθηκαν παραπάνω για σας ισχύει το **«φεύγου και σώζε»!**

Σε αυτό το κεφάλαιο αναλύσαμε 13 λόγους ή περιπτώσεις όπου μια σχέση που βρίσκεται στο ξεκίνημά της έχει κακή πρόγνωση.
Είναι άραγε τυχαίο που αυτό το κεφάλαιο είναι το μεγαλύτερο του βιβλίου; Οι σχέσεις και οι επιτυχία τους είναι δύσκολο πράγμα στη σημερινή εποχή. Οι περισσότερες αποτυγχάνουν. Λίγες είναι αυτές που τα παν καλά.
Κατά τη γνώμη μου ο βασικότερος λόγος που οι σχέσεις σήμερα αποτυγχάνουν είναι όταν το ένα ή και τα δύο μέρη, κρατά πισινή και δεν αφήνεται εντελώς. Προστατεύει τον εαυτό του, ώστε σε περίπτωση κινδύνου να μπορέσει να διαφύγει. Ο χωρισμός πλέον είναι εύκολο ή ευκολότερο να γίνει απ’ότι παλιά. Η σημερινή κυπριακή κοινωνία

δέχεται εύκολα το χωρισμό από μια ερωτική σχέση και ευκολότερα από παλιά το χωρισμό από ένα γάμο.
Σαν δίδαγμα από το κεφάλαιο αυτό, (θυμάστε τα μαθήματα του Κατηχητικού που πάντα στο τέλος είχαν ένα δίδαγμα;) θα σημείωνα πως :
Όταν υπάρχουν λόγοι που είτε εμείς είτε ο σύντροφός μας δεν αφήνεται εντελώς μέσα στη σχέση, δεν αφήνει τον εαυτό του να μεθύσει από έρωτα, τότε η σχέση αυτή δεν έχει πολλές προοπτικές να επιτύχει!

Κεφάλαιο 7

Οι παντρεμένες είναι πράγματι ευτυχισμένες;

Ο γάμος μπορεί να λειτουργήσει ως αυτοσκοπός; Γάμοι με ή χωρίς όραμα

Μεγαλώνοντας με μια κούκλα στην αγκαλιά και ένα νυφικό όνειρο στην καρδιά, παρακολουθούσαμε όλο δέος τις παλιές ελληνικές αισθηματικές ταινίες που τελείωναν κοινότυπα με ένα εντυπωσιακό ενσταντανέ στα σκαλιά της εκκλησίας.

Στην καρδιά των εφήβων κοριτσιών ο γάμος ισοδυναμεί με ένα εκπληκτικό όνειρο, υπόσχεση ευτυχίας και αιώνιου χαμόγελου. Σαν άλλες, «μοντέρνες Σταχτοπούτες», περιμένουν τον πρίγκηπα πάνω στο άσπρο άλογο, ο οποίος θα έρθει να τις απελευθερώσει από τις στάχτες, τη δυστυχία και την εσωτερική κενότητα.

Η εκπλήρωση του ονείρου της Σταχτοπούτας φέρνει, όμως, πραγματικά την ευτυχία;
« Η Αρίστη μπήκε διστακτικά στο γραφείο. ΄Ηταν απροσδιορίστου ηλικίας.

΄Ανετα θα την έβαζες 45, αν πρόσεχες όμως καλύτερα τα άψογα χαρακτηριστικά του προσώπου της που τα διακοσμούσαν λιγοστές μόνο ρυτίδες θα μπορούσες να πεις πως ήταν και 30. Το ντύσιμό της, τα μαλλιά της και η στάση του σώματός της, ήταν τελικά αυτά που σε μπέρδευαν. ΄Ηταν πολύ πρόχειρα ντυμένη, μ’ένα απλό ζευγάρι αθλητικές φόρμες, οπωσδήποτε παλιές και κάτι μαύρα παπούτσια αταίριαστα. Τα μαλιά της ήταν αχτένιστα και απεριποίητα. Περπατούσε διστακτικά και έγερνε λίγο προς τα μπρος. Θα έλεγε κανείς πως ετοιμαζόταν να καμπουριάσει.

Δε με χαλάει καθόλου το πως έρχεται ντυμένος κάποιος για να με δει. Απλά, πιστεύω πως ντυνόμαστε και περιποιούμαστε τον εαυτό μας, ανάλογα με τη διάθεσή μας και τη στάση ζωής που κρατούμε.
Η Αρίστη είχε μάθει για μένα από μια φίλη της η οποία είχε έρθει να με συμβουλευτεί για το παιδί της, το οποίο παρουσίαζε σχολική άρνηση.
«-Δεν είμαι μαθημένη να επισκέπτομαι γιατρούς, πόσο μάλλον ψυχολόγους.

- Ευτυχώς οι ψυχολόγοι δεν είναι γιατροί, γέλασα εγώ, με το συνήθες βιαστικό και ίσως άτοπο χιούμορ μου.

Η Αρίστη με κοίταξε παραξενεμένη. Είχε το ύφος ενός ανθρώπου που έχει πολύ καιρό να γελάσει, ή ξέχασε απλά τι είναι χιούμορ. Μπορεί, βέβαια, να ένιωσε άβολα που εγώ γελούσα κι αστειευόμουνα σε μια ώρα προφανώς πολύ δύσκολη γι’αυτήν.

- ΄Ηρθα εδώ να μιλήσουμε για τα παιδιά μου. Παρουσιάζουν προβλήματα συμπεριφοράς και το βράδυ ξυπνούν από εφιάλτες.
- Μμ, μμ…
- Και η φίλη μου η Μαρία μου είπε για σας, πόσο τη βοηθήσατε με το γιο της πέρσι.

Από κει και πέρα η κουβέντα προχώρησε πολύ πιο εύκολα. Η Αρίστη ήταν τελικά 28 χρονών, παντρεμένη εδώ και 6 χρόνια. Είχε 2 μωρά στην ηλικία των 5 και 3 χρόνων τα οποία τα μεγάλωνε αποκλειστικά μόνη της. Ο άντρας της, επιχειρηματίας με πολλές υποχρεώσεις, έλειπε πολλές ώρες από το σπίτι και η Αρίστη παράτησε τη δουλειά της με δική της θέληση.

«Είναι πολύ καλύτερα τα μωρά να μεγαλώνουν με τη μάνα!».
Γρήγορα προχωρήσαμε στα δικά της συναισθήματα και πώς αυτή νιώθει απέναντι σ’αυτά που αντιμετωπίζει.

- Δε με βλέπετε;
- Σας βλέπω, τί θέλετε να δω σ’εσάς ακριβώς;

Αυτή τη φορά ήταν η Αρίστη που γέλασε.

- ΄Εχει και τίποτα να δείτε; Μια νοικοκυρά με άβαφα κι αχτένιστα μαλλιά που κυκλοφορεί σαν γύφτισσα…
- Δε νομίζετε πως παραείστε αυστηρή με τον εαυτό σας και την εμφάνισή σας;
- ΄Επρεπε να με δείτε πως ήμουν πριν 10 χρόνια, μόλις τελείωσα το σχολείο.
- Τότε που ασφαλώς ονειρευόσασταν πώς και πώς ένα γάμο, με νυφικό, τούλια και πολλά πολλά παρανυφάκια.
- Πώς το ξέρετε;
- Γυναίκα δεν είμαι κι εγώ; στην Κύπρο δε μεγάλωσα; Τα ίδια δεν έκανα;
- Μα, εσείς δεν μοιάζετε με μένα. Είστε καλά ντυμένη και τα μαλλιά σας είναι πολύ περιποιημένα.
- ΄Επρεπε να δεις μια δική μου φωτογραφία πριν 5 χρόνια. Το ίδιο έμοιαζα κι εγώ. Εγώ όμως, Αρίστη, δεν ήμουν ευτυχισμένη στο γάμο μου, και γι’αυτό παραμελούσα τον εαυτό μου. Εσύ πριν λίγο είπες πως περνάς μια χαρά.
- Μια χαρά;

κι εδώ άρχισε τα κλάματα. Ο πραγματικός λόγος που ήρθε να με δει ήταν πως ήταν πολύ δυστυχισμένη στο γάμο της. Τα πράγματα δεν ήταν καθόλου όπως τα περίμενε. Τίποτα δεν της είχε έρθει βολικό. Είχε πολλά προβλήματα με τα πεθερικά της και καμμιά επικοινωνία με τον άντρα της. Και τα μωρά ήταν πολύ πολύ ζωηρά, που μερικές φορές ένιωθε πως δεν τα άντεχε άλλο. Και είχε και κάποιες υποψίες πως ο άντρας της πήγαινε πολλά ταξίδια με τη γραμματέα του.

Πολλές κοπέλες όπως την Αρίστη, αγωνιούν να παντρευτούν από πολύ μικρή ηλικία, πιστεύοντας πως έτσι θα κερδίσουν την ευτυχία. Για ν'ανακαλύψουν αργότερα πως ο γάμος από μόνος του δε φέρνει την ευτυχία και πως γύρω μας, μεγάλη μερίδα των παντρεμένων γυναικών παραδέχονται πως δεν είναι ευτυχισμένες στο γάμο τους.

Η Αιμιλία είναι γύρω στα 40. Είναι μια πετυχημένη δικηγορίνα που κυκλοφορεί στην τρίχα τόσο στο δικαστήριο όσο και στην καθημερινή της ζωή. ΄Εχει 2 παιδιά, 14 και 11 χρονών, και όλη την οικονομική άνεση για να παίρνει βοήθεια από οικιακή βοηθό και γραμματέα. Δε μοιάζει καθόλου με την Αρίστη και τα παιδιά της έχει καιρό που σταμάτησαν να είναι ζωηρά. ΄Οταν ήρθε να με δει για να πάρει βοήθεια να χάσει μερικά έξτρα κιλά, τα οποία εγώ δεν κατάλαβα που τα έκρυβε, ξέσπασε κι αυτή σε κλάματα παραδεχόμενη πως δεν είναι ευτυχισμένη στο γάμο της.

«- Καμμιά επικοινωνία. Σε κανένα επίπεδο.
-Ούτε και στο κρεββάτι;
-Εκεί είναι το δυνατό μας σημείο. Αλλά κι αυτό το αραιώσαμε πια. Ο Αντρέας είναι συχνά κουρασμένος και αποκοιμάται στον καναπέ. Να σου πω την αλήθεια, κι εγώ πια δεν έχω τόση όρεξη.
-Ποιο νομίζετε πως είναι το πρόβλημα;
-Δεν ταιριάζουμε. Μετά από 16 χρόνια γάμου, δεν έχουμε τίποτα κοινό πλέον. Εκτός από τις κοινές μας αναμνήσεις που κι αυτές ο καθένας τις αξιολογεί διαφορετικά. Για να καταλέβεις τί εννοώ :΄Εβαλαν προχθές τα παιδιά ένα παλιό οικογενειακό βίντεο με μια εκδρομή στη θάλασσα πριν 6-7 χρόνια. Εγώ ενθουσιάστηκα που είδα την Παυλίνα μικρή που προσπαθούσε να μάθει να κολυμπά, που τραγουδούσε ένα τραγουδάκι από το νηπιαγωγείο τόσο παράφωνα… κι αυτός σχολίαζε τι ωραία που ψήσαμε τη σούβλα εκείνη τη μέρα και πόσο ακριβά κόστιζε, θυμόταν το δωμάτιο που νοικιάσαμε για 2 μέρες στο Λατσί. Καταλαβαίνετε τι εννοώ;
-Προσπαθώ.

-Και το άλλο; Εμένα μου αρέσει πολύ η ποίηση και η ζωγραφική. Ο Αντρέας ούτε κουβέντα για να με συνοδεύσει σε μια έκθεση ζωγραφικής ή να καθίσουμε μαζί να διαβάσουμε ένα βιβλίο. Σε όλα διαφέρουμε. Αυτός τη βρίσκει με την μπάλα στην τηλεόραση κι εκείνες τις αντρικές ταινίες, όλο βία, μυστήριο και αίματα.

- Δεν ήταν πάντα έτσι ο Αντρέας;

Η Αιμιλία δεν μπορούσε να μου απαντήσει αυτή την ερώτηση.
΄Οταν γνώρισε τον Αντρέα, ήταν τόσο ενθουσιασμένη που αυτός την ήθελε, κι ακόμη σπουδαιότερο ήθελε να την παντρευτεί, που κάτι τέτοια της φάνηκαν τότε λεπτομέρειες.»

Η μεγάλη επιθυμία για γάμο, οδηγεί πολλές φορές τις γυναίκες σε γάμους βιαστικούς και αταίριαστους και οπωσδήποτε αυτό καθιστά δύσκολο πράγμα την οικογενειακή επιτυχία και την ευτυχία.

΄Οταν ο γάμος είναι αυτοσκοπός, δηλαδή όταν μια γυναίκα επιθυμεί να παντρευτεί, απλά για να παντρευτεί κι όχι επειδή είναι έτοιμη και σίγουρη για γάμο και επιπλέον γνώρισε και το κατάλληλο άτομο, τότε προχωρεί σε ένα γάμο δίχως τα κατάλληλα θεμέλια, σε ένα γάμο που πολύ δύσκολα θα της δώσει την ευτυχία.
Παντρεύομαι επειδή θέλω να παντρευτώ. Ο γάμος είναι σκοπός από μόνος του, ανεξάρτητα από όλες τις άλλες συνισταμένες της ζωής μου και του ανθρώπινου πλέγματος του περιβάλλοντός μου.

Η Λέλια είναι 34 χρονών. Φαίνεται βέβαια 25, ψηλή, αδύνατη με ολόισια μαύρα μαλλιά και έντονα χαρακτηριστικά Σικελιανής σταρ. Είναι δασκάλα στο επάγγελμα και είναι πολύ αγαπητή τόσο από τους μαθητές, όσο και από τους γονείς και τους συναδέλφους στο σχολείο. Είναι μοναχοκόρη, δεν έχει άλλα αδέλφια, και οι γονείς της επένδυσαν σ’αυτήν όλα τα όνειρά τους. ΄Ηρθε να με δει ένα ζεστό καλοκαίρι, μια από εκείνες τις μέρες που ευχόμουνα να έμενα μέχρι τα μεσάνυχτα στο γραφείο, να μην ήταν ανάγκη να διασχίσω τη ζεστή καλοκαιρινή νύχτα μέχρι το αυτοκίνητο και το σπίτι μου.

Είχε ένα σοβαρό πρόβλημα. Οι γονείς της άρχισαν τελευταίως να την πιέζουν πολύ. Θεωρούν ότι βρίσκεται σε μια κρίσιμη ηλικία και είναι καιρός να αποφασίσει σύντομα να παντρευτεί.

- Νιώθω υπεύθυνη για την κακή υγεία του πατέρα μου. Τελευταίως παρουσίασε υψηλή πίεση και ανησυχώ μήπως πάθει κάτι η καρδιά του. Στενοχωριέται πολύ για μένα, βλέπετε. Είμαι 34 χρονών και ακόμα είμαι ελεύθερη.
- Πόσων χρονών είναι ο πατέρας σας;
- 63. Φέτος αφυπηρέτησε από τη δουλειά του και πήρε τη σύνταξη.
- Γιατί έχω την εντύπωση πως σ’αυτή την ηλικία τέτοια προβλήματα όπως της υπέρτασης παρουσιάζονται πολύ συχνά στους άνδρες, ακόμα και σ’αυτούς που έχουν 10 εγγονάκια;
- ΄Εχουν δίκιο, όμως. ΄Εχω καθυστερήσει αρκετά το θέμα του γάμου. Δε νομίζετε;
- Εγώ δε νομίζω τίποτα. Ο καθένας μπορεί να επιλέξει μόνος του αν θα παντρευτεί και την κατάλληλη στιγμή.
- Μα, οι περισσότερες φίλες μου είναι παντρεμένες με παιδιά.
- Και τρομερά ευτυχισμένες φαντάζομαι, κι οι πατεράδες τους δεν έχουν υψηλή πίεση…
- Να, δεν ξέρω πόσο ευτυχισμένες είναι. Πάντως λένε συχνά πόσο κουρασμένες είναι. Και για την υγεία των γονιών τους δεν ξέρω.
- Μήπως επειδή οι παντρεμένες φίλες σου δεν εξαρτούν την υγεία των γονιών τους από τις δικές τους επιλογές;
- Μα, οι γονείς μου έχουν εντελώς άδικο;
- Με το δικό τους τρόπο σκέψης, σίγουρα όχι. Εσύ πόσο ευτυχισμένη είσαι μόνη σου;
- Αρκετά φαντάζομαι, για να το διαλέξω για τόσο καιρό. Το καλοκαίρι, είχα μια σχέση για 2 μήνες με ένα συνάδελφο χωρισμένο με ένα παιδί. Κατάλαβα πόσο μ’αρέσει η μοναχικότητά μου, όταν ένα σαββατοκυρίακο πήγαμε μαζί διακοπές στον Πρωταρά. Την δεύτερη μέρα ένιωθα να πνίγομαι. Την τρίτη, έπιασα τα πράγματά μου κι έφυγα άρον άρον. Δεν άντεχα άλλο να μοιράζομαι το δωμάτιο με ένα άλλο άτομο, όσο ερωτευμένη και να πίστευα πως ήμουνα

μαζί του. Επίσης, το να καθορίζεται το πρόγραμμα του τι θα κάναμε από τις ανάγκες και τις απαιτήσεις άλλων 2 ατόμων, αυτό μου την έσπαγε. ΄Ενιωσα τρομερή καταπίεση.
- ΄Ετσι τελείωσε και η σχέση;
- Σχεδόν. Ο Πάρης προσπάθησε να επικοινωνήσει μαζί μου μετά, αλλά εγώ έβρισκα όλο δικαιολογίες, ώσπου κατάλαβε πως δεν τραβούσα άλλο.
- Πρέπει όμως να μάθεις να τ'ανέχεσαι αυτά. Αφού είναι επιτακτική ανάγκη να παντρευτείς. Για να πέσει η πίεση του μπαμπά σου. Δε θέλουμε να έχουμε κανένα εγκεφαλικό επεισόδιο ή έμφραγμα εξαιτίας σου, θέλουμε;»

Πολλές Λέλιες, βρίσκουν τα 2 στενά, κι αποφασίζουν να παντρευτούν όταν νιώθουν ενοχές για τις επιπτώσεις που έχει η μοναχικότητά τους στους γονείς τους και σε άλλους κοινωνικούς φορείς. ΄Ετσι καταντούν το γάμο αυτοσκοπό και τρώνε τα μούτρα τους! Όχι επειδή ο γάμος απαραίτητα οδηγεί στη δυστυχία. Καμμία σχέση. ΄Ισα ίσα είναι μια δοκιμασμένη κοινωνική δομή η οποία υπάρχει εδώ και χιλιάδες χρόνια. Αλλά, όταν χρησιμοποιούμε το γάμο για να ικανοποιήσουμε τις απαιτήσεις των άλλων ή να καλύψουμε τα δικά μας κενά, τότε τον φορτώνουμε με ένα αρνητισμό ο οποίος πολύ πιθανόν να γυρίσει ως μπούμερανγκ εναντίον μας.

Η δική μας Λέλια ευτυχώς δεν έφαγε τα μούτρα της τότε, εύχομαι να μην τα φάει στο μέλλον. Τώρα, μετά από 2 χρόνια δουλειάς με θεραπευτή, βρίσκεται σε ένα σημείο που έχει μια σχέση για ένα χρόνο και απ'ότι άκουσα πήγε και μια βδομάδα διακοπές χωρίς να το σκάσει! Ο μπαμπάς της βέβαια, εξακολουθεί να έχει ψηλή πίεση, χωρίς σοβαρές επιπτώσεις στην υγεία του. Απ'ο,τι άκουσα άρχισε να ασχολείται με την κηπουρική και το ψάρεμα.

Γάμοι με όραμα.

Θα μου πείτε, οκ. Μας παρέθεσες αρκετές ιστορίες προβληματικών γάμων

και δυστυχισμένων γυναικών. Εσύ η ίδια βγήκες από έναν τέτοιο γάμο. Θέλεις να μας πείσεις πώς ο γάμος οδηγεί στη δυστυχία; Καμμία παντρεμένη γυναίκα στην Κύπρο δεν είναι ευτυχισμένη τελικά; Μήπως πρέπει ν'αλλάξουμε το κοινωνικό σύστημα και να σταματήσουμε να παντρευόμαστε;

Θέλετε λοιπόν να διάβάσετε ευχάριστες ιστορίες; Για γάμους που φέρνουν ευτυχία;

Η Μαρία είναι 45 χρονών. Και φυσικά δεν τη γνώρισα στο γραφείο. Τη γνώρισα σε ένα φιλικό περιβάλλον, αλλά ήταν αρκετά ενθουσιώδης ώστε να μοιραστεί μαζί μου την ιστορία της όταν άκουσε για το βιβλίο. «Φαντάζομαι πως ως ψυχολόγος έχεις ακούσει πολλές αρνητικές ιστορίες, γεμάτες δυστυχία και πόνο. Γιατί να μην ακούσεις και μια με happy end;»

Η Μαρία γεννήθηκε στη Λεμεσό. Κατάγεται από ένα χωριό κοντά στην πόλη και ο πατέρας της ήταν βιοπαλαιστής ενώ η μητέρα της οικοκυρά. Από μικρή διακρινόταν στο σχολείο και είχε δείξει ιδιαίτερη κλίση για τα φιλολογικά μαθήματα. Στην τελευταία τάξη του γυμνασίου είχε ένα δεσμό με ένα συμμαθητή της. ΄Οταν αυτός πήγε φαντάρος και λίγες μέρες μετά που βγήκαν τα αποτελέσματα των Εισαγωγικών εξετάσεων για τα πανεπιστήμια, ο ΄Αρης της πρότεινε να αρραβωνιαστούνε. Η Μαρία αρνήθηκε και προτίμησε να πάει να σπουδάσει στην Αθήνα, όπου και πέτυχε θέση στη Φιλοσοφική Σχολή. ΄Ολοι τότε την κατέκριναν. Θεωρήθηκε πολύ χαζό εκ μέρους της ν'αφήσει τέτοια τύχη. Ο ΄Αρης ήταν πολύ καλό παιδί και ο πατέρας του είχε ένα μαγαζί το οποίο θα αναλάμβανε ο ΄Αρης αργότερα. Οι γονείς της την πίεσαν να σκεφτεί καλύτερα το μέλλον της , αλλά αυτή ήταν ανένδοτη. Οι σπουδές και η μόρφωση ήταν για τη Μαρία πιο σημαντικές.

Στην Αθήνα γνώρισε ένα παιδί Αθηναίο με τον οποίο συνέζησαν για 2 χρόνια, τα τελευταία 2 των σπουδών της. ΄Οταν αυτός της πρότεινε να παντρευτούνε και να έρθουνε μαζί στην Κύπρο, η Μαρία πάλι αρνήθηκε. ΄Ενιωθε πολύ μικρή για να κάνει τέτοια βήματα. ΄Ηθελε πρώτα να διορισθεί, να δουλέψει, ν'αποκτήσει εμπειρίες στη δουλειά της, να κάνει ταξίδια. Οι γονείς της φυσικά δεν ήξεραν γι'αυτή τη σχέση και αυτή τη φορά δε δέχτηκε καμμιά πίεση από αυτούς.

Για να μην τα πολυλογούμε, μέχρι τα 35 της χρόνια έζησε μόνη της στη Λευκωσία σε ένα διαμέρισμα το οποίο αγόρασε με δάνειο. Για 1 χρόνο έλειψε στην Αγγλία όπου τελείωσε τις μεταπτυχιακές της σπουδές. Εκεί γνώρισε ένα Σκωτσέζο συμφοιτητή της με τον οποίο πέρασαν πολύ καλά για 6 μήνες, αλλά ούτε καν σκέφτηκε τη σοβαρότερη σχέση μαζί του, λόγω της διαφοράς κουλτούρας και νοοτροπίας.

Στην ηλικία των 35 χρονών, ένιωθε πια ότι είχε χορτάσει την εργένικη ζωή και ήταν έτοιμη να παντρευτεί και να φτιάξει οικογένεια. Τα οιστρογόνα της κτυπούσαν κόκκινο και όταν έβλεπε μωρά στο σουπερμάρκετ, στο δρόμο, σταματούσε για να τα χαηδέψει και να τα θαυμάσει. ΄Ετσι, όταν μια συνάδελφός της της πρότεινε να της γνωρίσει τον Ιάσονα, ένα γνωστό της, 40 χρονών, χωρισμένο χωρίς παιδιά, δε δίστασε να πάει στο στημένο ραντεβού και να τον γνωρίσει. Από την αρχή του μίλησε ξεκάθαρα και του είπε πως ένιωθε πως ήταν πια έτοιμη να παντρευτεί και να του απαριθμήσει τί άκριβώς ζητούσε από έναν άντρα. Είχε ήδη περάσει μέσα από 3 σημαντικές σχέσεις στη ζωή της και σχεδόν όλες οι φίλες της ήταν παντρεμένες και ήξερε απ'έξω κι ανακατωτά τα παράπονά τους από τους συζύγους τους.
Ο Ιάσονας τα'χασε. Ποτέ δεν είχε συναντήσει μια τόσο δυναμική και συνειδητοποιημένη γυναίκα. ΄Ολες οι γυναίκες που γνώριζε μέχρι τότε προσποιούνταν πότε τις παρθένες πότε τις π…., ποτέ δε γνώρισε μια γυναίκα που να παρουσιάζει τον εαυτό της και τα αιτήματά της τόσο ξεκάθαρα. Αυτό που τον φόβισε στην αρχή, όμως, στη συνέχεια ήταν και εκείνο που τον δελέασε. ΄Αρχισαν να φλερτάρουν και σε λίγο καιρό έγιναν ζευγάρι. Σε 6 μήνες αποφάσισαν να συγκατοικήσουν και σε 2 χρόνια ήταν ήδη παντρεμένοι. Τώρα, μετά από 8 χρόνια γάμου και 3 παιδιά δηλώνουν ευτυχισμένοι και σίγουροι πως η αναμονή τόσων χρόνων μέχρι το γάμο δεν τους έβλαψε, αλλά αντίθετα τους βοήθησε στο να βρουν τον κατάλληλο σύντροφο».

Πρέπει λοιπόν, να περιμένουμε μέχρι τα 35 μας για να παντρευτούμε και να κάνουμε παιδιά; και μέχρι τότε να ζούμε μόνοι κι ασυντρόφευτοι; Κατά

τη γνώμη μου, αυτό δεν είναι απαραίτητο. Μέσα από τις παρατηρήσεις μου, πάνω στις περιπτώσεις τις οποίες μελετώ, έχω φτάσει στο συμπέρασμα πως ένας πετυχημένος γάμος βασίζεται:
α) στην ετοιμότητα και των 2 συντρόφων για γάμο
β) στις ξεκάθαρες απαιτήσεις τους από έναν πιθανό σύντροφο
και
γ) στο κοινό όραμα για οικογένεια που τους συνδέει και τους στηρίζει στις δύσκολες ώρες.

Τώρα, οι περισσότεροι χρειαζόμαστε να περάσουμε μέσα από μια μακρόχρονη πορεία για να πετύχουμε αυτά τα 3 σημεία. Εάν κάποιοι, μπορούν να φτάσουν πιο νωρίς σε αυτού του είδους την ετοιμότητα, fair enough, κανένα πρόβλημα.
Ας μελετήσουμε την ιστορία της Νίκης.
Η Νίκη, κατάφερε να φτάσει πολύ νωρίς σ'αυτή την ετοιμότητα, από την ηλικία των 24 χρόνων.
Η Νίκη μεγάλωσε σ'ένα σπίτι που η θρησκευτικότητα έπαιζε πολύ σημαντικό ρόλο. Ο πατέρας της είναι επίτροπος στην εκκλησία της ενορίας της και η μητέρα της καθηγήτρια θεολόγος. Η Νίκη, από μικρή παρακολουθούσε τα μαθήματα του Κατηχητικού Σχολείου και πάντοτε έβλεπε τον εαυτό της να μεγαλώνει και να ζει μέσα στο κλίμα της εκκλησίας. Από την ηλικία των 15 χρονών, εξομολογούνταν τακτικά και πάντοτε συμβουλευόταν τον πνευματικό της για τις σοβαρές αποφάσεις που έπαιρνε στη ζωή της. Πάντοτε ζούσε μια ζωή αρκετά διαφορετική από τις άλλες συνομίληκές της και 2 φίλες της μόνο την ακολουθούσαν στις δραστηριότητες που αυτή επέλεγε.
΄Οταν πήγε να σπουδάσει στην Αθήνα φιλολογία, βρήκε μια ενορία και έναν πνευματικό με τον οποίο συνδέθηκε. Συμμετείχε τακτικά στις συνάξεις νέων της ενορίας εκείνης με ενθουσιασμό. Εκεί γνώρισε και τον Πέτρο, έναν κύπριο φοιτητή από άλλη πόλη από αυτήν που καταγόταν η Νίκη. ΄Εκαναν παρέα, συναντιόντουσαν και στο πανεπιστήμιο. Είχαν πολλά κοινά στον τρόπο που σκέφτονταν, στις ιδέες και στα ιδανικά τους για το μέλλον. Μια φιλία αναπτύχθηκε μεταξύ τους η οποία αργότερα

εξελίχθηκε σε αίσθημα. ΄Οταν το συζήτησαν με τον πνευματικό τους, ο οποίος φυσικά ήταν κοινός, τους συμβούλευσε να προσευχηθούν πολύ και να ζητήσουν το «φωτισμό του Θεού» για τη σχέση τους. Το καλοκαίρι πριν από την τελευταία χρονιά στο πανεπιστήμιο, αρραβωνιάστηκαν. Για ένα ολόκληρο χρόνο, έμεναν χωριστά, επειδή οι ιδέες τους ήταν εναντίον της συγκατοίκησης και της σεξουαλικής ολοκλήρωσης της σχέσης πριν από το γάμο. Ο γάμος τους έγινε το καλοκαίρι μετά την αποφοίτησή τους από το πανεπιστήμιο. Τώρα, 10 χρόνια μετά, ζουν μαζί, πολύ ευτυχισμένοι, όπως δηλώνουν, με τα 4 παιδιά τους.
Η Νίκη λέει πως ποτέ δεν έκανε δεύτερες σκέψεις για τον Πέτρο και πως πιστεύει ακράδαντα, πως εκτός κι αν τους χωρίσει ο θάνατος, θα μείνουν για πάντα μαζί. Δεν έχει καμιά αμφιβολία για την συζυγική πίστη του Πέτρου, λόγω της θρησκευτικής του πίστης και της συχνής εξομολόγησης στην οποία υποβάλλεται. Δεν μπορεί να σκεφτεί τον εαυτό της με κανέναν άλλον άντρα και πιστεύει πως τα κοινά οράματα που τους ενώνουν είναι τόσο δυνατά ώστε να μην αφήνουν καμμιά αμφιβολία για την μακρόχρονη επιτυχία της σχέσης τους.

΄Ενα άλλο παράδειγμα για τα κοινά οράματα και πεποιθήσεις που συνδέουν ένα ζευγάρι είναι και το εξής. Το καλοκαίρι ταξίδευα αεροπορικώς προς ένα ελληνικό νησί και σύντομα έπιασα κουβέντα με τον μεσήλικα κύριο που καθόταν στο διπλανό κάθισμα. Μου μίλησε αυτός για τις επιχειρήσεις του, είναι ιδιοκτήτης μια γνωστής βιομηχανίας ειδών ένδυσης στην Αθήνα, του μίλησα κι εγώ για το βιβλίο. Ενθουσιάστηκε με το θέμα το οποίο μελετώ και μου έδωσε τη δική του ιστορία.
Είναι παντρεμένος εδώ και 30 χρόνια! Με τη γυναίκα του γνωρίστηκαν στο πανεπιστήμιο και σύντομα έγιναν αχώριστοι. Τους συνέδεαν άλλωστε πολλά κοινά. Και οι δύο από φτωχές οικογένειες της επαρχίας, με πολλές προσδοκίες για ένα καλύτερο μέλλον. Παντρεύτηκαν όταν ήταν ακόμη φοιτητές και μετά την αποφοίτησή τους άρχισαν να δουλεύουν μαζί για να υλοποιήσουν τα όνειρά τους για οικονομική άνοδο και επιτυχία. Γι’αυτό το σκοπό άλλωστε, καθυστέρησαν και μια δεκαετία για να αποκτήσουν

παιδιά. Μαζί δημιούργησαν τις επιχειρήσεις τους και μαζί κοπίασαν και μόχθησαν για ν'ανεβούν τόσο ψηλά οικονομικά και τα κατάφεραν.
«Σήμερα, μετά από 30 χρόνια γάμου, είμαι ακόμη ερωτευμένος με τη γυναίκα μου! Δεν μου έρχεται επιθυμία να κοιτάξω άλλη γυναίκα. Μαζί με τη γυναίκα μου έχουμε ολόκληρη ιστορία. Είναι το άλλο μου μισό. Χωρίς αυτήν δε θα κατάφερνα τίποτα στη ζωή μου, κι αυτή νιώθει το ίδιο για μένα!»
Μου ευχήθηκε φυσικά στη συνέχεια, να βρω κι εγώ το άλλο μου μισό, έναν άνθρωπο που να συμπορευτούμε με τόση ταύτιση, κι εγώ ευχαρίστησα ευγενικά και χαμογέλασα. Δεν είναι τόσο απλό και ξεκάθαρο το δικό μου όραμα. Δεν είναι απλά οικονομική άνοδος και επιτυχία. Αν ήταν βέβαια, ίσως να ήταν πιο εύκολη για μένα η ζωή μου και να είχα ήδη βρει τον κ.Τέλειο, τον πρίγκηπα με το λευκό άλογο και να μην έμενα τόσο καιρό ασυνόδευτη και ασυντρόφευτη. Από τη στιγμή, όμως, που γνωρίζουμε καλύτερα τον εαυτό μας και συνειδητοποιούμε τα οράματά μας , δεν μπορούμε παρά να τα ακολουθήσουμε με όποιο κόστος και όποιες συνέπειες. Και αν το σκεφτεί κανείς περισσότερο, οι συνέπειες δεν θα μπορούσαν παρά να είναι θετικές. Μπορεί μεν, να απορρίπτεις πολλούς πιθανούς συντρόφους επειδή δεν έχουν τα ίδια οράματα μαζί σου, γλιτώνεις, όμως, κι από πιθανές άλλες δύσκολες σχέσεις κι αποτυχημένους γάμους κι αρραβώνες.

΄Οραμα αποτελεί ένας κυρίαρχος σκοπός ζωής και ύπαρξης του ατόμου, που είτε επικεντρώνεται στην επίτευξη υλικών στόχων, όπως ο πλουτισμός και η επιχειρηματική επιτυχία, ή πνευματικών στόχων όπως η μόρφωση, η παιδεία και η καλλιέργεια , η θρησκευτικότητα ή η πίστη σε ένα πολιτικό σύστημα και ιδεολογία. ΄Οραμα αποτελεί ένα όνειρο για ένα καλύτερο μέλλον το οποίο καθορίζει την ταυτότητα του ατόμου ή του ζευγαριού που το μοιράζεται.

Ανακεφαλαιώνοντας:

1. Μεγάλη μερίδα από τις κύπριες γυναίκες που είναι παντρεμένες δε νιώθουν ευτυχισμένες στους γάμους τους.

2. ΄Οταν ο γάμος λειτουργεί ως αυτοσκοπός, κάνουμε μια κακή αρχή που πολύ συχνά οδηγεί σε δυστυχία στο γάμο.
3. Οι γάμοι που εμπνέονται από κοινά οράματα των συζύγων, έχουν πολύ καλές προοπτικές για επιτυχία.

Κεφάλαιο 8.
Εξωσυζυγικές σχέσεις. Πολύ ίν. Τα αισθήματα και οι παραισθήσεις πίσω από το κέρατο

Φαίνεται πως στη σημερινή κυπριακή κοινωνία οι εξωσυζυγικές σχέσεις είναι πολύ συνηθισμένο φαινόμενο. Πιο συχνό από ότι ίσως νομίζουμε.
Θυμάμαι ένα τραγελαφικό γεγονός που συνέβηκε πριν 7 περίπου χρόνια. Ένα μήνα η Α.Τ.Η.Κ. έκανε λάθος και έστειλε αναλυτικούς λογαριασμούς σε όλους τους χρήστες της κινητής τηλεφωνίας. Εκείνο το μήνα λοιπόν, έκανα υπερωρίες μερικές φορές μέχρι και τις 1 το πρωί. Εξαιτίας αυτού του τυχαίου λάθους αποκαλύφθηκαν πολλοί εξωσυζυγικοί δεσμοί! Ανύποπτες κυρίες ανακάλυψαν πως ο καθωσπρέπει σύζυγός τους διατηρούσε εξωσυζυγικό δεσμό με μια οικογενειακή φίλη ή συνάδελφό του. Ανυποψίαστοι σύζυγοι ανακάλυψαν με τρόμο πως η υπεράνω κάθε υποψίας γυναίκα τους τους τα φορούσε κανονικά! Ένα σας λέω, χαμός!

Το παρακάτω περιστατικό δεν ήρθε εις γνώσην μου την περίοδο εκείνη αλλά, δεν μπορώ ν'αντισταθώ στον πειρασμό να το διηγηθώ, ίσως γιατί θυμίζει λίγο «Τόλμη και Γοητεία» και ναι, δε συνέβηκε στο Χόλυγουντ.
Ήρθε να με δει μια νεαρή κοπέλα, 32 χρονών, παντρεμένη με 2 παιδιά. Αντιμετώπιζε πολλά προβλήματα στο γάμο της και επιζητούσε να βρει τη λύση. Γύρω στο 4^{ο} ραντεβού, μου εξομολογήθηκε πως διατηρούσε παράνομο δεσμό με έναν άλλο παντρεμένο και πως η μεγαλύτερη πηγή της στενοχώριας της δεν ήταν τα προβλήματα του γάμου της, αλλά τα προβλήματα που αντιμετώπιζε στην εξωσυζυγική της σχέση. Με παρακάλεσε, παράλληλα με το σύζυγό της, ο οποίος με είχε ήδη

επισκεφτεί, να δω και τον εραστή της, μήπως μπορέσω να τους βοηθήσω να βρουν μια άκρη. Έρχεται ο εραστής, παντρεμένος όπως είπαμε και μου αποκαλύπτει ότι δυσκολεύεται ν'ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις του, επειδή διατηρούσε 2 ,και όχι έναν όπως νομίζαμε, εξωσυζυγικούς δεσμούς. Σε κάποια φάση, ο εραστής προτείνει στη γυναίκα του να έρθει να μ'επισκεφτεί. Έρχεται η κοπέλα, ανυποψίαστη για τις εξωσυζυγικές δραστηριότητες του συζύγου της για να μου μιλήσει για τα προβλήματα του γάμου της. Στο 2ο ραντεβού, μου αποκαλύπτει πως εδώ και 3 χρόνια διατηρεί κι αυτή παράνομο δεσμό. Τελικά, ο μόνος ο οποίος ήταν πιστός στο γάμο του ήταν ο σύζυγος της 1ης αρχικής πελάτισας! Αν σας έπιασε εσάς ζαλάδα να τα διαβάζετε, φανταστείτε το δικό μου κεφάλι πως ήταν εκείνο το διάστημα που έβλεπα όλα αυτά τα άτομα και πόσο προσεκτική έπρεπε να ήμουν ώστε να μην αποκαλύψω κατά λάθος τα βαριά μυστικά που γνώριζα.

Ποιοι είναι οι λόγοι της συζυγικής απιστίας στην Κύπρο σήμερα;

Πριν εξετάσουμε αυτό νομίζω πως πρέπει να βρούμε ποιος είναι ο λόγος που η συζυγική πίστη είναι μια αρετή που διδάσκεται από την κυπριακή κουλτούρα.
Οι πρώτες ανθρώπινες κοινωνίες, σύμφωνα με τους ανθρωπολόγους, ήταν πολυγαμικές και μητριαρχικές. Δηλαδή, αρχηγική θέση στην κάθε φυλή είχαν οι γυναίκες και όχι οι άντρες και θεωρούνταν φυσιολογικό και αναμενόμενο ο κάθε άνθρωπος να έχει περισσότερους από ένα ερωτικούς συντρόφους παράλληλα. Χαρακτηριστικό αυτών των πρωτόγονων κοινωνιών είναι πως τα παιδιά μπορούσαν να γνωρίζουν μόνο ποια ήταν η μητέρα τους και όχι τον πατέρα τους.
Η ανθρωπότητα έχει περάσει πολλά στάδια κοινωνικής και πολιτισμικής εξέλιξης, τα οποία διάρκεσαν χιλιάδες χρόνια. Σήμερα ζούμε ακόμα στο κοινωνικό μοντέλο της πυρηνικής οικογένειας (με ραγδαία αυξανόμενο των αριθμό των μονογονεϊκών οικογενειών, ως επί το πλείστον αρχηγούμενων από γυναίκες). Τώρα, το κατά πόσον η σημερινή κυπριακή κοινωνία εξακολουθεί να είναι πατριαρχική όπως στην προηγούμενη

περίοδο της πατριαρχκής εκτεταμένης οικογένειας, παίζεται, έχουμε όμως σαν τυπική αρχή την πατριαρχία. Γι'αυτό και τα παιδιά παίρνουν το επώνυμο του πατέρα κ.λ.π.

Στο μοντέλο αυτό της πυρηνικής οικογένειας ισχύει η αρχή της μονογαμικότητας. Μονογαμικότητα σημαίνει το κάθε άτομο να έχει 1 ερωτικό σύντροφο κάθε φορά. Άρα, όταν παντρευτεί, να παραμένει πιστός ερωτικά και σεξουαλικά στον σύντροφό του, για όσο διαρκέσει ο γάμος. Η μονογαμικότητα και η συζυγική πίστη εξασφαλίζουν κοινωνική σταθερότητα και ένα σταθερό συναισθηματικά περιβάλλον μέσα στο οποίο να γεννιούνται και να μεγαλώνουν τα παιδιά. Η συζυγική πίστη διασφαλίζει επίσης πως μέσα στην μοντέρνα αποξενωτική κοινωνία που ζούμε, το ένα άτομο θα είναι εκεί για το άλλο και στις ευχάριστες, αλλά και στις δύσκολες στιγμές.

Υπάρχουν διάφορες απόψεις γύρω από αυτά τα θέματα. Για το κατά πόσον η μονογαμικότητα και η συζυγική πίστη είναι φυσιολογικά πράγματα και οι άνθρωποι μπορούν όντως να ζήσουν μια ψυχοσωματικά υγιή ζωή με αυτόν τον τρόπο.

Θα παραθέσω τη δική μου προσωπική άποψη.

Πιστεύω πως στα γονίδια μας και στο ασυνείδητο κομάτι της ψυχής μας κουβαλούμε την ανθρώπινη κληρονομιά τόσο της πολυγαμικότητας όσο και της μονογαμικότητας.

Η πολυγαμικότητα, μαζί με διάφορους άλλους τρόπους ζωής στις πρωτόγονες κοινωνίες, όπως η αιμομιξία, η αμφιφυλοφιλία, η συμμετοχή σε όργια, είναι τάσεις οι οποίες βρίσκονται μέσα στο ασυνείδητό μας και αν το επιλέξουμε, μπορούμε μια χαρά να τις ανασύρουμε και να τις αναβιώσουμε.

Για μας τους κύπριους, που κουβαλούμε μια ελληνοχριστιανική παράδοση τουλάχιστον 2000 ετών, είναι σημαντικό στοιχείο της ψυχοσύνθεσής μας και η μονογαμικότητα, η πίστη στην οικογένεια, το ανάγιωμα των παιδιών από 2 μονογαμικούς γονείς κ.λ.π.

Εγώ πιστεύω πως κάποιο άτομο μπορεί να επιλέξει συνειδητά να μην παντρευτεί και να ζει πολυγαμικά ή με οποιονδήποτε άλλο πρωτόγονο κομμάτι του πλήρως αναπτυγμένο. Αναλαμβάνοντας και την ευθύνη για τις τυχόν κοινωνικές ή προσωπικές συνέπειες αυτής της επιλογής.
Εάν κάποιο άτομο, όμως, επιλέξει να παντρευτεί ή να δημιουργήσει μια αποκλειστική ερωτική σχέση, τότε είναι ιδιαίτερα καλό για το ίδιο, το σύντροφό του και τα παιδιά του, να αποφασίσει να εμμείνει στο μονογαμικό κομμάτι του εαυτού του.Και λέω να αποφασίσει, επειδή όπως θα αναπτυχθεί παρακάτω, στις περισσότερες περιπτώσεις η συζυγική πίστη είναι καθαρά θέμα προσωπικής απόφασης.

Για μένα η μονογαμικότητα εξυπακούει και μια ψυχοκοινωνική ωριμότητα του ατόμου. Στα κεφάλαια για τις δυσκολίες των ερωτικών σχέσεων, αναλύσαμε εκτεταμένα τους λόγους για τους οποίους μια γυναίκα ή ένας άντρας δυσκολεύεται να μπει σε μια ερωτική σχέση ή να τη διατηρήσει. Το άτομο που καταφέρνει να υπερβεί αυτές τις δυσκολίες έχει ήδη διανύσει πολύ δρόμο προς την προσωπική του ωριμότητα.

Κάποτε μιλούσα με ένα αγαπημένο φίλο ο οποίος ζει στο εξωτερικό. Συζητούσαμε το θέμα αυτό της πολυγαμικότητας και της μονογαμικότητας. Μου έδωσε με ένα πολύ όμορφο και παραστατικό τρόπο την αξία της μονογαμικότητας:
«΄Οταν κάποιος ανακαλύπτει την πολυγαμικότητά του, κάνει ένα φανταχτερό ταξίδι σε νέα σώματα και νέες ψυχές. Αυτό το ταξίδι φαίνεται τόσο συναρπαστικό και ενδιαφέρον!
Όταν όμως ο άνθρωπος αγαπήσει και μπει σε μια μονογαμική σχέση τότε με μεγάλη έκπληξη θα ανακαλύψει πως το κατακόρυφο ταξίδι σ’ένα αγαπημένο σώμα και μια λατρεμένη ψυχή, έχει ακόμη περισσότερους θησαυρούς να του αποκαλύψει, ανεκτίμητους σε σχέση με τα φτηνά σουβενίρ του πολυγαμικού ταξιδιού!»
Κι αυτά από έναν άνθρωπο, ο οποίος από τα εφηβικά του χρόνια μέχρι την ηλικία των 35 χρονών, έζησε ουκ ολίγα φανταχτερά ταξίδια.

Ποιοι είναι οι λόγοι της συζυγικής απιστίας στην Κύπρο σήμερα;

1. **Οι κύπριοι, κατά κανόνα, μέχρι σήμερα παντρεύονται σε πολύ νεαρή ηλικία χωρίς να έχουν εξερευνήσει τον εαυτό τους και τον ερωτισμό τους πριν από το γάμο.**

Η Παναγιώτα είναι μόλις 34 χρονών. Έχει ήδη 4 παιδιά. Ο μεγάλος είναι 15 χρονών και η μικρή 6. ΄Οπως είναι φανερό, η Παναγιώτα παντρεύτηκε σε πολύ νεαρή ηλικία. Ήδη στα 19 της, είχε και το πρώτο της παιδί.
Πέρσι, για πρώτη φορά, η Παναγιώτα έπιασε δουλειά. Τα παιδιά μεγάλωσαν αρκετά και από τη μια είχε βαρεθεί να είναι συνέχεια στο σπίτι, από την άλλη μεγάλωσαν και τα έξοδα και ένας δεύτερος μισθός ήταν απαραίτητος. Βρήκε δουλειά σε ένα φούρνο. Εκεί γνώρισε τον ιδιοκτήτη, κι αυτός παντρεμένος, με 2 παιδιά, λίγο μεγαλύτερος από αυτήν. Ένας άντρας με φανερά ελαττώματα, όπως ποτό, τζόγο, καφενέδες...καμία σχέση με τον άντρα της, ένα ήσυχο οικογενειάρχη.

Όπως καταλαβαίνετε, η Παναγιώτα τα έφτιαξε με το αφεντικό της.

«-Δεν μπορώ να καταλάβω τί του βρήκα. Ο άντρας μου είναι πολύ πιο εμφανίσιμος από αυτόν και με πολύ καλύτερο χαρακτήρα. Όμως τώρα δεν μπορώ να ζήσω χωίς αυτόν, τρελάθηκα. Τίς ώρες που είμαι στο σπίτι, μακριά του, κάνω σαν τρελή και παλαβή μέχρι να έρθει η ώρα να πάω στη δουλειά να τον ξαναδώ.
-Πώς ξεκίνησε αυτή η σχέση;
-Να σου πω την αλήθεια, δεν θυμάμαι και πολύ καλά. Έχει ένα χρόνο που πήγα κοντά του για δουλειά. Στην αρχή όλα ήταν κανονικά. Σιγά σιγά όμως άρχισε να αναπτύσσεται μια φιλία μεταξύ μας. Αστεία, γέλια, πειράγματα. Περνούσαμε πολύ ωραία τις ώρες που δουλεύαμε μαζί. Με έκανε να νιώθω σαν να ήμουν ξανά νέα.
-Μα είσαι νέα, Παναγιώτα. Είσαι μόνο 34 χρονών. Πολλές κοπέλες στην ηλικία σου δεν έχουν καν παντρευτεί.
-Δεν έχουν καν παντρευτεί... Εγώ είμαι κοντά 16 χρόνια παντρεμένη και

έχω 4 παιδιά. Το διανοείσαι;
-Δεν μπορώ να το διανοηθώ, επειδή δεν το ζω. Αλλά, εσύ που το ζεις, πώς το νιώθεις;
-Να σου πω, αγαπώ τα παιδιά μου και τον άντρα μου. Δε θα ήθελα ποτέ να πάθουν τίποτα κακό. Όμως, εγώ πριν γνωρίσω τον Δημήτρη, ένιωθα πως ήμουν γερασμένη. ΄Εβλεπα μια ξαδέλφη που έχω που είναι 28 χρονών και είναι ελεύθερη και τη ζήλευα. Ερχόταν καμιά φορά από το σπίτι μου πριν να βγει έξω και την έβλεπα ντυμένη και βαμμένη και ζήλευα. Όλη η ζωή μπροστά της. Καταλαβαίνεις; Μπορεί να κάνει ταξίδια, να ερωτευτεί ελεύθερα, να αλλάξει πόλη, ο εαυτός της της ανήκει. Και δεν έχει και 5 άτομα συνέχεια να περιμένουν από αυτήν πράγματα. Καθαριότητα, πλύσιμο, σιδέρωμα, μαγείρεμα, να πάρεις τα παιδιά στο σχολείο, να τους πιάσεις από το σχολείο, να τους βάλεις να φάνε, να τους χωρίσεις όταν τσακώνονται. Η ζωή μου είναι μια ατελείωτη βαρετή ρουτίνα από τότε που τελείωσα το σχολείο και παντρεύτηκα τον Αντρέα. Αλλιώς τα ονειρεύτηκα κι αλλιώς ήρθαν. Σου το είπα πως ήμουν και καλή μαθήτρια; 18 γενικό είχα στο απολυτήριο. Θα μπορούσα κι όλας να σπουδάσω, αν δεν παντρευόμουνα»

Η Παναγιώτα μεταπήδησε αυτόματα από την εφηβική σχολική ζωή στην ενήλικη ζωή μιας παντρεμένης. Δεν της δόθηκε η ευκαιρία να ζήσει ως ελεύθερη νεαρή κοπέλα, να κάνει αυτά που επιθυμούσε, να ταξιδέψει, να ερωτευτεί, να δημιουργήσει 1, 2, 3 σχέσεις πριν να γνωρίσει τον κατάλληλο άντρα και να παντρευτεί. Ο σύζυγός της, απ’ότι τον περιγράφει και η ίδια, ίσως είναι ο καταλληλότερος σύντροφος που θα μπορούσε να συναντήσει. Επειδή όμως τον συνάντησε πολύ νωρίς, δεν μπορεί να εκτιμήσει την αξία του και να νιώσει πόσο τυχερή είναι που τον έχει.
Μέσα της διψά για ζωή, για περιπέτεια, για ένταση. Δικαιολογημένα, επειδή δεν τα έζησε στην ώρα τους.
Τα τελευταία χρόνια ευτυχώς άρχισαν να μειώνονται οι γάμοι σε πολύ νεαρή ηλικία. Όλο και περισσότερες κοπέλες στην Κύπρο παντρεύονται μετά τα 25, και ο άντρας τους δεν είναι ο πρώτος άντρας που γνωρίζουν. Πόσες δεκάδες χιλιάδες γυναίκες όμως στην ηλικία της Παναγιώτας και

μεγαλύτερες, νιώθουν το ίδιο παγιδευμένες μέσα σ’ένα γάμο που έγινε σε μια τόσο πρόωρη ηλικία, χωρίς να έχουν ζήσει ελεύθερες τη νεανική τους ηλικία;
Οι εποχές έχουν αλλάξει πολύ από την εποχή των μανάδων μας και των γιαγιάδων μας. Η κοινωνικοποίηση των νέων ανθρώπων παίρνει πολύ περισσότερο χρόνο από παλιά και η εφηβεία επεκτείνεται στη μισή τουλάχιστον δεκαετία των 20. Δικαιολογημένα, μια γυναίκα νιώθει παγιδευμένη και γερασμένη στα 30 ή τα 35 της όταν έχει παντρευτεί από τα 20 της.

Αυτό θα μου πείτε, αθωώνει την Παναγιώτα, που απατά το σύζυγό της;

Αν κάνατε την ερώτηση αυτή σε έναν ιερέα θα σας απαντούσε πως η φίλη μας είναι μοιχή και οι πράξεις της αμαρτωλές.

Ένας ψυχολόγος όμως, δεν είναι παπάς και ο ρόλος του δεν είναι να καταδικάζει τους ανθρώπους και να τους τιμωρεί. Ένας ψυχολόγος έχει διαφορετικό ρόλο. Εξετάζει τις συνθήκες κάτω από τις οποίες συμβαίνουν διάφορα γεγονότα και βοηθά τα άτομα να αποφασίσουν τί είναι καλύτερο γι’αυτά τα ίδια.

2. Η κυπριακή ανατροφή δεν μαθαίνει στους ανθρώπους πως να εκφράζουν στοργή, τρυφερότητα και ερωτισμό, έτσι πολλοί παντρεμένοι νιώθουν έλλειψη αγάπης και στοργής.

Η γιαγιά μου, μου έλεγε πως η δική της γιαγιά της δίδασκε αυτή τη στάση ζωής : «απού αγαπά ξατίμαζε, τζι απού μισάς σιεραίτα», δηλαδή να υβρίζεις αυτόν που αγαπάς κι αυτόν που μισάς να τον χαιρετάς. Η παραδοσιακή κυπριακή ανατροφή διδάσκει τόσο στις γυναίκες, όσο και στους άντρες να αποφεύγουν να δείχνουν την στοργή, την τρυφερότητα και την αγάπη τους στους συντρόφους τους ή τα παιδιά τους.

Πολλοί παντρεμένοι άνθρωποι υποφέρουν από έλλειψη τρυφερότητας, αγάπης και στοργής. Νιώθουν πως ο σύντροφός τους δεν είναι ερωτευμένος μαζί τους. Ούτε καν πως νοιάζεται γι’αυτούς.

«Η Μαρίνα είναι 39 χρονών. Παντρεμένη εδώ και 13 χρόνια με το Γρηγόρη. Έχουν 2 παιδιά, 10 και 8 χρονών. Ο Γρηγόρης δουλεύει σε ένα ημικρατικό οργανισμό και η Μαρίνα είναι δασκάλα αγγλικών.
Ήρθαν κι οι δυο για θεραπεία όταν αποκαλύφθηκε ο δεσμός του Γρηγόρη με μια συνάδελφό του κι ο δεσμός της Μαρίνας με ένα γονιό που φέρνει το παιδί του στο φροντιστήριο. Παρ’όλο που η αποκάλυψη ήταν άκρως συνταρακτική και συγκλονιστική και για τους 2 τους, αποφάσισαν να δώσουν στο γάμο τους άλλη μια ευκαιρία και να προσπαθήσουν να αφήσουν πίσω τους εραστές τους και να επικεντρωθούν στη συζυγική σχέση.

Θ:Ποιο νομίζετε πως είναι το βασικό πρόβλημα που αντιμετωπίζατε στο γάμο σας ώστε να στραφείτε και οι δύο σε άλλα άτομα, έξω από αυτόν;

Μαρίνα: Δεν έχω σοβαρά παράπονα από το Γρηγόρη ως σύζυγο και γι’αυτό άλλωστε συμφώνησα να ξαναπροσπαθήσουμε για το χατήρι και των παιδιών μας. Νομίζω όμως πως αυτό που μου έλειπε είναι η σημασία και το φλερτ. Ήθελα τον άντρα μου να με προσέχει. Να μου κάνει κοπλιμέντα. Να διακρίνει ρε παιδί μου, πότε έκοψα τα μαλιά μου, για παράδειγμα. Να μου λέει πόσο σέξι είμαι. Να με χουφτώνει πού και πού έξω από το κρεββάτι. Να με κάνει να νιώθω γυναίκα. Κι όταν κάναμε έρωτα, να με κρατάει αγκαλιά μετά, να μου χαϊδεύει τα μαλιά, να μου λέει «αγάπη μου»!

Γρηγόρης :Πώς μπορούσα να σου τα κάνω όλ’αυτά όταν εσύ μόνο παρατηρήσεις και φωνές έχεις στο στόμα σου για μένα; Δεν μου είπες ρε παιδί μου κι εσύ έναν καλό λόγο. Ευχαριστώ ρε μαλάκα, που έκανες εσύ τα ψώνια σήμερα. Ευχαριστώ που κρατούσες τα μωρά για να πάω για καφέ με τη φίλη μου, άσε που τώρα που το σκέφτομαι, να δούμε με ποια φίλη

πήγαινες και τί καφέ έπινες!

Θ:Αν μπορούμε να αποφύγουμε τα υπονοούμενα και τις κατηγορίες, θα ήταν καλύτερα. Μαρίνα, ήσουν 26 χρονών κι ο Γρηγόρης 30 όταν παντρευτήκατε. Πώς γνωριστήκατε;

Μαρίνα: Είμασταν σε κοινή παρέα για 2-3 χρόνια και με τον καιρό προέκυψε έρωτας. Ποτέ δεν είχα νιώσει έτσι για κανέναν άλλο μέχρι τότε.

Θ:Εσύ, Γρηγόρη, θυμάσαι τον πρώτο σας καιρό μαζί;

Γρηγόρης: Δεν περνούσε η ώρα μέχρι να σχολάσει η Μαρίνα από το φροντιστήριο και να συναντηθούμε στις 8 το βράδυ, θυμάσαι; Πηγαίναμε κατ’ευθείαν στο σπίτι μου... δεν συγκρατιόμασταν. Γκρίνιαζες και τότε, βέβαια, αλλά δεν έδινα σημασία. Ήμουν τόσο ερωτευμένος.

Μαρίνα: Κι εσύ δεν ήσουν και ο πιο εκδηλωτικός άνθρωπος του κόσμου. Να φανταστείς τώρα το ακούω πως δεν άντεχες μέχρι να νυχτώσει για να με δεις.

Γρηγόρης : Γιατί να σου το έλεγα; Δεν το καταλάβαινες από μόνη σου;

Θ: Α! Καλά! Μέντιουμ ήταν η γυναίκα, γιατί δεν της τόλεγες; Κι εσύ γλυκιά μου, γιατί του γκρίνιαζες από τότε;

Μαρίνα : Δεν ξέρω, φαντάζομαι επειδή κι η μαμά μου πάντα γκρινιάζει στον μπαμπά μου, δεν είμαστε έτσι όλες οι γυναίκες;»

Η Μαρίνα κι ο Γρηγόρης πέρασαν μια δύσκολη θεραπευτική διαδικασία για να διασώσουν το γάμο τους, και την περνούν ακόμα. Δεν ξέρουμε αν θα τα καταφέρουν, γιατί δύσκολα γιατρεύεται η πληγή μιας απιστίας, πόσο μάλλον δύο! Αυτό στο οποίο εκπαιδεύονται τώρα είναι να εκφράζουν στοργή και τρυφερότητα ο ένας στον άλλο. Δύσκολο μάθημα, γιατί αλλιώς

είναι προγραμματισμένοι. Ελπίζω να τα καταφέρουν. Κι αν δεν τα καταφέρουν τελικά μεταξύ τους, στις επόμενες σχέσεις τους να είναι πιο εκδηλωτικοί.

Η έλλειψη τρυφερότητας, σημασίας, αγάπης και στοργής είναι σημαντικός λόγος που συχνά ωθεί ένα άτομο να τα ψάξει αυτά έξω από τη συζυγική στέγη. Ειδικά αν δεν γνωρίζει, πως δικαιούται να τα διεκδικήσει αυτά από το σύντροφό του.

3. Ο σύγχρονος τρόπος ζωής με τις πολλές ώρες εργασίας έξω από το σπίτι συντείνει στην αποξένωση των συζύγων.

Η σύγχρονη εποχή της τεχνολογίας και της βιάσης αποξενώνει τους ανθρώπους. Όλοι τρέχουμε τρέχουμε να προλάβουμε τις σημαντικές και ασήμαντες υποχρεώσεις μας και περνούμε όλο και λιγότερες ώρες στο σπίτι με το σύντροφο ή και τα παιδιά μας.

«Η Αντρούλα είναι μια φίλη 45 χρονών. Πετυχημένη αρχιτέκτονας, με δικό της γραφείο και με πολλά δικά της έργα, καλλίμορφες οικοδομές να τις βλέπει στην πόλη της και να καμαρώνει. Ο σύζυγός της, ο Θεόδωρος είναι στρατιωτικός με πολύ ψηλή θέση στο στρατό. Τέλοσπάντων, πετυχημένοι και οι δυο, επαγγελματικά και οικονομικά και δύο παιδιά τα οποία σπουδάζουν στο εξωτερικό.

Τους κάλεσα ένα ζεστό καλοκαιρινό βράδυ να έρθουν στο εξοχικό μου για δείπνο. Χρειάστηκε μισή ώρα να εντοπίσω την Αντρούλα και άλλη τόση να πεισθούν. Μα, είχαν δουλειές, μα, δεν προλάβαιναν, μα, άλλη φορά.
-Δεν ακούω τίποτα. Είναι 10 Αυγούστου. Για όνομα του Θεού. Άμα δεν μπορείτε 10 του Αυγούστου να βρείτε λίγο χρόνο για τη φίλη σας και για τον εαυτό σας, πότε θα τον βρείτε; Τί ζωή είναι αυτή που κάνετε; Πού να είχατε και μικρά μωρά, όπως εμένα!

Τελικά ήρθαν επειδή τους απείλησα πως αν δεν έρχονταν δε θα τους ξαναμιλούσα. (Μεταξύ μας, αυτό ίσως να μην είναι απειλή, αλλά υπόσχεση, με τη μουρμούρα που με διακατέχει). Τελοσπάντων, καθίσαμε να φάμε, βγάλαμε και τα κρασιά και η συζήτηση φούντωσε.

Θ: Ρε παιδιά, τι κατάντια είναι αυτή;
Α: Τί εννοείς, για ποια κατάντια μιλάς;
Θ: Τί ώρα σχόλασες από το γραφείο εννοώ. Καλά άκουσα πως έφυγες στις 9.30;
Α: Καλά άκουσες, είχα ένα σχέδιο επείγον να τελειώσω.
Θεοδ:Γιατί και τις άλλες μέρες που δεν έχεις επείγοντα σχέδια, τί ώρα τελειώνεις βρε Αντρούλα, μας κοροϊδεύεις τώρα;
Α: ΄Ακου ποιος μίλησε! Και να πάω σπίτι θα σε βρω εκεί; Δεν είσαι εσύ που μόνο για ύπνο έρχεσαι πια στο σπίτι και όπου σε χάσω θα σε βρω στο στρατόπεδο, ακόμα και τις ώρες που δεν έχεις υπηρεσία;
Θεοδ:Σου αρέσει όμως να καμαρώνεις όταν συζητιούνται οι προαγωγές μου και η θέση μου.
Θ:Να σας πω μια ιστορία;
Α:Τί ιστορία, πού την ξέρεις εσύ; Έχει δεκαπέντε μέρες που απομονώθηκες εδώ πάνω στο χωριό, πού άκουσες την ιστορία;
Θ: Α, εγώ ξέρω πολλές ιστορίες με ζευγάρια...
Α:΄Εμεινε μόνη της σαν τον κούκκουφο και ξέρει και πολλές ιστορίες με ζευγάρια, πώς σου φαίνεται αυτό;
Θεοδ:΄Αστην, να μας την πει, ρε παιδί μου.
Θ:Δεν είναι και τόσο σπουδαία ιστορία. Ήταν ένα ζευγάρι που ο άντρας έβλεπε τη Φιλιππινέζα πιο πολύ από τη γυναίκα του και στο τέλος άρχισε να πηδάει τη Φιλιππινέζα.
Θεοδ:Καλό! Μόνο που εμείς δυστυχώς δεν έχουμε Φιλιππινέζα.
Α:Μην κοροϊδεύεις, βλαμμένο. Δηλαδή, θες να πεις πως αν είχαμε θα την πηδούσες;
Θεοδ:Δεν ξέρω, αν ήταν νόστιμη.
Θ:Ε! Παιδιά, σεμνά! Τί της λες κι εσύ βρε Θεόδωρε της γυναίκας, πράγματα είναι αυτά;

Θεοδ:Για πλάκα της τα λέω. Για να μάθει, να μην παραμελεί τον άντρα της.
Θ:Α! Κι εσύ πας πίσω. Δε σου είπα με ποιον τα΄φτιαξε η κυρία του κυρίου της ιστορίας.
Α: Για λέγε...
Θ: Τα έφτιαξε με τον κουμπάρο της, ο οποίος οδηγούσε φορτηγό.
Θεοδ: Α, καλά. Λέγε της τέτοια. Τελικά μόνο για να την διαφθείρεις είσαι εσύ;
Θ: Ποια ήταν η τελευταία φορά που κάνατε έρωτα;
Α: Α! Το παρατραβάς! Κι εσένα τι σε νοιάζει;
Θ:Μη μου πείτε, δε θέλω να ξέρω. Φτάνει να ξέρετε εσείς. Και ώρα να πηγαίνετε. Εκτός από τις δουλειές και τις παρέες, το ζευγάρι χρειάζεται να περνάει χρόνο μόνο του. Τουλάχιστον 2 ώρες τη μέρα. Ο έρωτας χρειάζεται να τρέφεται, ν'ανανεώνεται συνεχώς. Διαφορετικά ξεχνιέται. Κι οι πειρασμοί είναι πολλοί...
Θεοδ: Σαν παπάς ακούγεσαι τώρα τελευταία, αλλά σου την χαρίζω επειδή αυτή τη φορά σαν να έχεις δίκιο.»

Η Αντρούλα κι ο Θεόδωρος άφησαν εποχή ως ζευγάρι στα φοιτητικά τους χρόνια. Σπούδαζαν μαζί στην Αθήνα και ήταν πολύ ερωτευμένοι. Σήμερα, με τον απάνθρωπο τρόπο ζωής που ζουν, απορροφημένοι από τα επαγγέλματα και την καριέρα τους, κοντεύουν ν'αποξενωθούν κι αν δεν τρέξουν να διασώσουν την επαφή μέσα στη σχέση τους, θα είναι πλέον θέμα χρόνου ν'αρχίσουν να ξενοκοιτάζουν.

Γιατί ο άνθρωπος είναι ερωτικό ον. Άμα δεν είναι ερωτευμένος, αναπόφευκτα θα ερωτευτεί. Και άμα είναι ελεύθερος όπως εμένα, καλοδεχούμενος ο νέος έρωτας. Άμα όμως είναι παντρεμένος, τότε τί γίνεται; Κ έ ρ α τ ο !

4. Ο κυπριακός τρόπος ανατροφής αποτυγχάνει να δώσει εργαλεία

επικοινωνίας και λύσης των συγκρούσεων μέσα στο γάμο, έτσι τα άτομα βρίσκουν διεξόδους έξω από αυτόν.

«Του μιλάω και δεν μου απαντά. Του φωνάζω και κάνει τον κουφό. Του ρίχνω την εφημερίδα στα μούτρα, για να με προσέξει και τότε αρχίζει να ουρλιάζει...»

Έτσι περιγράφει μια πελάτισσά μου την επικοινωνία με τον άντρα της.
Ο άντρας της κατάγεται από ένα ορεινό χωριό. Μέχρι τα 12 του χρόνια ζούσε στο χωριό και μετά κατέβηκε στην πόλη για να πάει στο γυμνάσιο. Ήταν καλός μαθητής και αργότερα σπούδασε στην Αθήνα ηλεκτρολόγος μηχανικός. Η επικοινωνία, όμως δεν είναι το καλύτερό του όπλο. Δεν γνωρίζει πως να εκφράζει τα συναισθήματά του στη σύντροφό του, να τονίζει αυτά που τον ευχαριστούν, να ζητά αυτά που θέλει, να επισημαίνει τις αλλαγές που μπορούν να γίνουν, να λέει τα παράπονά του πολιτισμένα. Συμπεριφέρεται στη γυναίκα του λίγο πολύ όπως ο πατέρας του στη μάνα του στο χωριό πριν 40 χρόνια.

Καλά, κι αυτή βέβαια δεν πάει πίσω. Θα μπορούσε άνετα να χαρακτηριστεί ως η βασίλισσα της μουρμούρας. Κάπως έτσι ήταν και η μάνα της βέβαια, και είναι ακόμη. Τυπική κυπριακή νοοτροπία. Δεν ζητώ αυτά που επιθυμώ, δε λέω τα παράπονά μου, αφήνω τον εαυτό μου να καταπιέζεται και ξαφνικά αρχίζω μια ακατάσχετη μουρμούρα με συνεχείς κατηγόριες προς τον μέχρι αυτή την στιγμή ανυποψίαστο σύντροφο. Αρχίζω να τον κανονιοβολώ με γκρίνια και μουρμούρα μέχρι αυτός να σκάσει και ν’αρχίζει να φωνάζει ή ακόμα χειρότερα να βρίζει και να σπάει πράγματα και τότε σιωπώ μέχρι την επόμενη φορά που θα αρχίσει το ίδιο πατιρντί.

Τα περισσότερα ζευγάρια στην Κύπρο δεν γνωρίζουν πως να επικοινωνούν ορθά και αποτελεσματικά. Δεν το έχουν διδαχθεί αυτό από τη διαπαιδαγώγησή τους. Περιορίζονται στην ελάχιστη δυνατή ουσιαστική επικοινωνία και συζήτηση στην καθημερινότητά τους και στους ομηρικούς καυγάδες όταν υπάρχει θέμα προς διευθέτηση ή λύση. Μπορεί να είναι

λαλίστατοι οι άντρες με τους φίλους τους για θέματα πολιτικής ή μπάλας, λαλίστατες οι γυναίκες με τις φίλες τους για θέματα κουτσομπολιού ή νοικοκυριού, αλλά όταν έρχεται η κουβέντα στα σοβαρά θέματα που αφορούν ένα ζευγάρι, δεν ξέρουν πως να επικοινωνήσουν τις απόψεις τους, τα συναισθήματά τους, τους φόβους τους, τις επιθυμίες τους, το θυμό τους.

Κι όταν ένα ζευγάρι αντιμετωπίζει, συγκρούσεις, καυγάδες, έχουν προβλήματα που απαιτούν λύση, αυτή η έλλειψη επικοινωνιακών τεχνικών φαίνεται ακόμη περισσότερο. Ο ένας κατηγορεί τον άλλο. Ο καθένας θέλει να πει τη γνώμη του χωρίς ν'ακούσει τη γνώμη του άλλου. Ο ένας περιμένει από τον άλλο να υποχωρήσει, ενώ ο ίδιος δεν είναι διατεθειμένος να κάνει καμιά παραχώρηση κ.ο.κ.

΄Ετσι, είναι πολύ συχνό φαινόμενο, όταν ένα ζευγάρι αντιμετωπίζει προβλήματα και καυγάδες, τότε ο ένας από τους δύο συντρόφους ή και οι δύο να αναζητούν ανακούφιση από τα προβλήματα σε τρίτα άτομα έξω από το γάμο.

Η Ιωάννα, μια νηπιαγωγός 40 χρονών, χωρισμένη με 2 παιδιά, αναπολεί τις συνθήκες κάτω από τις οποίες διαλύθηκε ο γάμος της:
«Η μητέρα μου πέθανε πριν από 3 χρόνια, αφήνοντας την περιουσία της αμοίραστη. Ήταν πολύ πεισματάρα η μακαρίτισσα η μάνα μου και κρατούσε μέχρι τελευταία στιγμή όλα τα χωράφια στο όνομά της ώστε να νιώθει δυνατή.
Στις 40 της μάνας μου καθίσαμε μαζί με τα αδέλφια μου, έχω ένα μεγαλύτερο αδελφό και μια μικρότερη αδελφή, να μοιράσουμε μεταξύ μας την περιουσία. Ο αδελφός μου επέμενε να πιάσει το σπίτι στο χωριό επειδή ένιωθε αδικημένος που οι γονείς μου δεν τον σπούδασαν, ενώ εμένα και την αδελφή μου μας σπούδασαν. Τέλοσπάντων, εγώ δεν ήθελα καυγάδες με τ'αδέλφια μου, το ίδιο και η αδελφή μου, και υποχωρήσαμε, παρ'όλο που η γριά αρκετές φορές έλεγε πως το σπίτι θα το έδινε από μισό στα κορίτσια επειδή δεν κατάφερε να μας κτίσει σπίτι, όπως είναι το έθιμο.

Όταν πήγα σπίτι και είπα στον άντρα μου τί μοιρασιά κάναμε, αυτός έγινε έξαλλος και άρχισε να φωνάζει. Με αποκάλεσε βλαμμένη και δειλή. Δεν μπορούσε να το χωνέψει πως άφησα τον αδελφό μου να με αδικήσει έτσι στη μοιρασιά. Εγώ πείσμωσα και του ανταπάντησα πως είναι αχάριστος και ασεβής προς την οικογένειά μου.
Από εκείνη την αποφράδα μέρα ξεκίνησαν ομηρικοί καυγάδες μέσα στο σπίτι. Τόσο ο Λάκης, όσο κι εγώ εμμέναμε στη θέση μας. Όταν αποφάσισε πως θα έκοβε και την καλημέρα στ’αδέλφια μου, τότε κι εγώ τον εκδικήθηκα παίρνοντας την ίδια απόφαση για τους δικούς του συγγενείς. Δεν προσπάθησα καθόλου να καταλάβω τη θέση του, ούτε κι αυτός βέβαια τη δική μου. Να μη σας τα πολυλογώ, καυγαδίζαμε έτσι άγρια 1-2 φορές τη βδομάδα για κανένα χρόνο περίπου. Εννοείται πως κι η σεξουαλική μας ζωή επηρεάστηκε. Σιγά σιγά αρχίσαμε να την αραιώνουμε. Πώς μπορείς να πας στο κρεββάτι με κάποιον που μόλις πριν 5 λεπτά βριζόσουνα;
Ο Λάκης είναι πλασιέ. 6 μήνες πριν αρχίσουν οι καυγάδες μας, προσελήφθη στη δουλειά του μια νεαρή κοπέλα, χωρισμένη με ένα μωρό. Κάθε μέρα περνούσε 5-6 ώρες μαζί της μέσα στο αυτοκίνητο οδηγώντας. Φαίνεται πως άρχισε να της λέει τα προβλήματά μας, και αυτή, για το δικό της συμφέρον, οπωσδήποτε, άρχισε να του δείχνει σημασία και κατανόηση. Και φυσικά τα φτιάξανε. Εγώ το έμαθα πολύ αργά. Όταν αυτή είχε μείνει έγγυος από το Λάκη. Πριν ενάμιση χρόνο, ήρθε η κοπέλα και με βρήκε στο σχολείο, και μου είπε πως ήταν 4 μηνών έγγυος από τον άντρα μου! Κι εγώ τσακωνόμουνα για το παλιόσπιτιο ακόμη...
Εννοείται πως χωρίσαμε αμέσως.
Ο Λάκης συζεί με αυτή την κοπέλα. Το μωρό τους τώρα θα είναι ενός χρονού. Τον βλέπω όταν έρχεται να πιάσει τα κορίτσια για το Σαββατοκυρίακο και λιώνω. Τον αγαπούσα τον άντρα μου και τον αγαπώ ακόμη. Δεν μπορώ να συγχωρέσω τον εαυτό μου πως άφησα αυτούς τους ανόητους καυγάδες να μας αποξενώσουν και να μας χωρίσουν.»

Φυσικά, δεν μπορούμε να είμαστε σίγουροι πως η μοναδική αιτία του εξωσυζυγικού δεσμού του Λάκη ήταν η αποξένωση που δημιουργήθηκε στο ζευγάρι από τους συνεχιζόμενους ανεπίλυτους συζυγικούς καυγάδες.

Μπορούμε να είμαστε σίγουροι όμως πως η κατάσταση αυτή έπαιξε πολύ σημαντικό ρόλο.

5. Η συζυγική απιστία θεωρείται ιν. Η σημασία του μιμητισμού στην νεόπλουτη κυπριακή κοινωνία.

Μια βόλτα από ένα κομμωτήριο γνωστό ή μη, θα σας πείσει. Οι γυναίκες συζητούμε μεταξύ μας τα πάντα. Όταν σας λέω τα πάντα, τα πάντα. Η αισθητικός μας ξέρει τί φάγαμε το μεσημέρι. Η μανικιουρίστα μας ξέρει πότε βγήκαμε τελευταία φορά για φαγητό, η κομμώτριά μας πόσα πληρώνουμε στα φροντιστήρια των παιδιών κι η κολλητή μας πότε το κάναμε για τελευταία φορά. Δεν είναι φήμες. Οι περισσότερες γυναίκες συζητούμε τα πάντα με τις φίλες μας.

Θυμάμαι μια σκηνή σε έναν φιλικό καφέ πριν 5 χρόνια, όταν ήμουν ακόμη παντρεμένη. Με είχε προσκαλέσει μια γνωστή κοπέλα με την οποία δεν είχαμε κι ιδιαίτερες σχέσεις. Επειδή όμως επέμενε και δεν ήταν η πρώτη φορά, παρ’ όλο που δεν το συνηθίζω πήρα και το βρέφος μου και πήγα.
Είχε καλέσει και 2 άλλες φίλες της, γνωστές κι αυτές. Ίσως λόγω της ιδιότητάς μου ένιωθαν άνετα μπροστά μου, και μετά από κανένα τέταρτο η συζήτηση έγινε ιδιαίτερα πιπεράτη. Εγώ χαμογελούσα συγκατανευτικά κι απολάμβανα όσα άκουγα.
Θα ονομάσουμε τις κυρίες Χ, Ψ, Ω.
Χ: Έτσι που λέτε. Βρεθήκαμε προχθές στο γνωστό στέκι. Ήταν χάλια ο καημένος. Πάλι τσακώθηκε με τη μαλακισμένη. Η κακίστρω δεν μας αφήνει να απολαύσουμε τη ζωή μας. Να φανταστείς δεν είχε όρεξη για τίποτα. Κι εγώ που περίμενα πως και πώς αυτό το Σάββατο.
Ψ: Εμείς βρεθήκαμε την Παρασκευή και περάσαμε τέλεια! Πήγαμε σ’εκείνο το ξενοδοχείο, ξέρεις, που έχει είσοδο κι από πίσω, όχι μόνο από τη ρεσεψιόν, κι έγινε το έλα να δεις! Το φαντάζεσαι; 3 φορές μέσα σε μια ώρα. Κι είναι 37 χρονών. Είναι φυσιολογικό; Εγώ νόμιζα πως μετά τα 30,

άντε τα 35 δεν μπορούν να το κάνουν παραπάνω από 1 φορά σε μια ώρα. Εσύ, Θέκλα, σαν ψυχολόγος τι νομίζεις;
Θ: Ως ψυχολόγος νομίζω ότι ίσως έχει καμιά ορμονική διαταραχή. Υπάρχει μια κατηγορία ανδρών που ονομάζονται PA addicts. Αυτοί είναι εθισμένοι στη φαινυλαλανίνη, μια ουσία που είναι υψηλή τους 3 πρώτους μήνες που ένας άντρας πάει με μια νέα σεξουαλική παρτενέρ. ΄Ετσι νιώθουν την ανάγκη να αλλάζουν συνέχεια συντρόφους ώστε να έχουν αυτή την ουσία συνέχεια ψηλά. ΄Η μπορεί να έχει υπερβολικά ψηλές ανδρικές ορμόνες ή δεν ξέρω μπορεί να σε θέλει πολύ.
(αυτή η τελευταία εξήγηση την ικανοποίησε περισσότερο από τις άλλες…)
Ω: Δεν μπορώ να σας ακούω άλλο. Εμείς δεν καταφέραμε να βρεθούμε εδώ και 10 μέρες. ΄Αρχισα να έχω υποψίες πως ίσως με απατά.
Θ: ΄Ισως σε απατά με τη γυναίκα του, συμβαίνουν κι αυτά!
Ω: Γιατί παίζεις με τον πόνο μου; Μήπως είσαι κι εσύ καμένη; Δεν μας είπες τα δικά σου, δεν είναι δίκιο. Πες μας και ξέρεις εμείς, τάφος!
Χ: ΄Ελα Θέκλα, τώρα που φιλέψαμε, πες μας. Δε γίνεται, όλο και κάτι θα έχεις.
Ψ: Δεν είναι δίκιο να ακούς τα δικά μας κι εσύ να μη μας λες τίποτα.
Θ: μμμ… πρώτα απ'όλα δε σας ζήτησα ν' ακούσω τα δικά σας. Εσείς, οικειοθελώς τα μοιραστήκατε μαζί μου. Βέβαια, μην ανησυχείτε, εγώ και λόγω επαγγέλματος, αποδεδειγμένα είμαι τάφος. Δεύτερον, εγώ δεν έχω τίποτα τέτοιο να σας πω. Λυπούμαι θα σας απογοητεύσω. Μπορώ βέβαια να σας μιλήσω για κάποια πράγματα που μ' απασχολούν αυτή την εποχή και ίσως μου δώσετε τη γνώμη σας για να με βοηθήσετε, αλλά γκόμενο, λυπάμαι δεν έχω. ΄Εχω όμως άντρα και αυτός με απασχολεί αρκετά, έχω και νεογέννητο, έχω και νήπιο, έχω και γραφείο και δουλειές του σπιτιού, και μάνα, και πατέρα και πεθερά…

Ευτυχώς, μετά από κανένα δεκάλεπτο, χτύπησε το κινητό μου, προφασίστηκα επείγουσα δουλειά και την έκανα αφήνοντας τις 3 φιλενάδες απογοητευμένες και βαριεστημένες με τα πραγματικά προβλήματα τα οποία τους απαριθμούσα.

Στο δρόμο, οδηγώντας προς το σπίτι, σκεφτόμουνα όλη αυτή την τραγελαφική κατάσταση. Χρειάστηκε να απολογηθώ που δεν είχα εξωσυζυγική σχέση για να μοιραστώ μαζί τους τις περιπέτειές μου! Αν είναι δυνατόν!

Στην οικογένεια που μεγάλωσα εκτός από κάμποσα αρνητικά, πήρα και αρχές αρκετές από τις οποίες επιλέγω ακόμη να τηρώ. Δεν θα μπορούσα ποτέ να διανοηθώ πως θα απατούσα τον άντρα μου ή έστω έναν ερωτικό μου σύντροφο. ΄Εμαθα να αντιμετωπίζω τα προβλήματα σε μια σχέση κατάμουτρα χωρίς υπεκφυγές. Γι’αυτό το λόγο, άλλωστε 1,5 χρόνο μετά από αυτό το περιστατικό χώρισα με τον πρώην άντρα μου, χωρίς να χρειαστεί ούτε αυτός ούτε εγώ να δημιουργήσουμε εξωσυζυγική σχέση. ΄Οσο καιρό είμασταν ακόμη παντρεμένοι είμασταν πολύ απασχολημένοι με την προσπάθειά μας να λύναμε τα προβλήματά μας. Δεν είχαμε χρόνο για οποιονδήποτε άλλο. Δεν τα βρήκαμε. Δεν τα βρήκαμε. Χωρίσαμε.

Δεν θέλω να κατηγορήσω τις κοπέλες που είχαν παράλληλες σχέσεις. Δικαίωμά τους και πρόβλημά τους. Σκέφτομαι, όμως, πως αν σ’εκείνο τον καφέ δεν πήγαινα εγώ που είμαι σκεπτόμενο και ξεκαθαρισμένο άτομο λόγω ιδιοσυγκρασίας, ανατροφής και επαγγέλματος, και πήγαινε μια άλλη κοπέλα, η οποία όπως εμένα αντιμετώπιζε προσωπικά και οικογενειακά προβλήματα, δεν θα έμπαινε στον πειρασμό να μιμηθεί τις 3 αυτές κυρίες; Το γεγονός ότι και οι 3 ακολουθούσαν την ίδια τακτική δεν θα την προβλημάτιζε; Δεν θα ένιωθε out με το να είναι πιστή στο γάμο της και in με το να άρχιζε να ξενοπηδάει;

Ο μιμητισμός είναι ένα φαινόμενο πολύ συνηθισμένο στη σύγχρονη νεόπλουτη κυπριακή κοινωνία. Αυτός είναι ένας από τους λόγους που το κέρατο πάει σύννεφο, γιατί εκτός των άλλων, είναι και της μόδας!

6. Κάποια άτομα, κυρίως άντρες, είναι εθισμένα στις εξωσυζυγικές σχέσεις.

Οπως εξήγησα στην κυρία της προηγούμενης ιστορίας, υπάρχει ένας

ανδρικός εθισμός στο σεξ που ονομάζεται PA addiction. Αυτός ο εθισμός, κατά τους γιατρούς ωθεί το άτομο στο να ψάχνει νέο σεξουαλικό σύντροφο τουλάχιστον κάθε τρεις μήνες ή να έχει πολλούς συντρόφους ταυτόχρονα.

Βέβαια, η ψυχολογία έχει μια ανοιχτή συζήτηση με την ιατρική, για το κατά πόσον τα βιοχημικά εγκεφαλικά φαινόμενα είναι οι αιτίες συγκεκριμένων ψυχολογικών παθήσεων ή το αντίστροφο. Αν δεχτούμε την άποψη της ιατρικής, αυτοί οι άντρες (γιατί συνήθως για άντρες μιλούμε), είναι καταδικασμένοι στο να αλλάζουν συνεχώς συντρόφους και να μην μπορούν να παραμείνουν μονογαμικοί για διάστημα πάνω από 3 μήνες. Δηλαδή, τελικά, πρέπει να τους λυπούμαστε κι όλας!

Αν δεχτούμε την άποψη της ψυχολογίας, τότε θα αναζητήσουμε για το κάθε ένα από αυτά τα άτομα τα ψυχολογικά αίτια που τους οδηγούν σ'αυτή την εξαρτητική συμπεριφορά. Παδικά τραύματα, ενήλικα τραύματα, υποθάλπουσα κατάθλιψη, σοβαρά προσωπικά προβλήματα, έντονο στρες, χαμηλή αυτοεκτίμηση, κοινωνιοπαθητική συμπεριφορά ή κοινωνιοπαθητική προσωπικότητα κ.λ.π.

Θα σας αναφέρω την περίπτωση του Τάκη, και βγάλτε μόνοι σας τα συμπεράσματά σας :
« Ο Τάκης είναι ένας εστιάτορας 43 χρονών. Ήρθε να με δει μετά από υπόδειξη του δικηγόρου του. Βρίσκεται σε διάσταση με το σύζυγό του και επιθυμεί επανασύνδεση. Η σύζυγός του έχει ήδη καταθέσει αγωγή διαζυγίου στην οποία παραθέτει αποδεικτικά στοιχεία για 6 εξωσυζυγικές σχέσεις του Τάκη τα τελευταία 4 χρόνια!
Τ: Εγώ αγαπώ τη Σούλα. Ποτέ δεν ήθελα να την πληγώσω. Δεν καταλάβαινα τί έκανα. Κάθε φορά που τσακωνόμασταν στο σπίτι και άρχιζε να μου μουρμουρά και να μου λέει πως είμαι ανεπρόκοπος, το βράδυ δεν μπορούσα ν' αντισταθώ στον πειρασμό όταν μου κολλούσε κάποια τουρίστρια στο μαγαζί. Και με τη δουλειά που έχω, ξέρεις, συνέχεια έχω ευκαιρίες.

Θ: Για ευκαιριακό σεξ.
Τ: Ναι, για τίποτε σοβαρό, εγώ την αγαπάω τη Σούλα.
Θ: Αν η Σούλα κάθε φορά που τσακωνόσασταν πήγαινε και με κάποιον, πως θα ένιωθες, ότι σε αγαπούσε;
Τ: Η Σούλα είναι καλή γυναίκα, δεν κάνει τέτοια πράγματα.
Θ: Γιατί, εσύ δεν είσαι καλός άντρας;
Τ: Είμαι. Δηλαδή, τώρα έτσι που το λες, μάλλον δεν είμαι. ΄Οχι, για να κάνω κάτι τέτοια δεν είμαι. ΄Ομως κι η Σούλα είναι πολύ μουρμούρα ώρες ώρες.
Θ: Η Σούλα έχει αδελφή;
Τ: Ναι, την Χρυσάνθη.
Θ: Η Χρυσάνθη είναι μουρμούρα;
Τ: Φάουσα!
Θ: Με πόσες γυναίκες πήγε ο άντρας της τον τελευταίο χρόνο:
Τ: Αυτός; Μα αυτός είναι μαλάκας. ΄Ολη μέρα κάθεται σπίτι. Είναι μαλθακός. Δεν πάει με άλλες.
Θ: Δεν είναι καλός άντρας, είναι μαλθακός.
Τ: ΄Οχι, είναι καλός που δεν απατά. Αλλά κατά τα άλλα είναι μαλθακός.
Θ: Ο.Κ. Κατάλαβα. Αν ήσουν γυναίκα, ποιον θα ήθελες για άντρα σου, τον μαλθακό ή τον αλανιάρη;
Τ: Συγγνώμη, δεν είμαι αλανιάρης. Απλά, μερικές φορές παρασύρομαι.
Θ: Απολογούμαι, το αποσύρω. Ποιον θα ήθελες για άντρα σου αυτόν που είναι μαλθακός, όπως εσύ είπες, ή αυτόν που μερικές φορές παρασύρεται;
Τ: Είσαι πολύ έξυπνη και καταλαβαίνω που το πας.
Θ: Πού νομίζεις ότι το πάω;
Τ: Να με κάνεις να χάσω την αυτοπεποίθησή μου, να με κάνεις να νιώσω σκατά.
Θ: Δεν είναι αυτός ο στόχος μου και λυπούμαι αν είχε αυτό το αποτέλεσμα. Εγώ απλά ήθελα να προσπαθήσουμε να καταλάβουμε πως νιώθει η Σούλα, την οποία αγαπάς. Και πραγματικά, δεν θέλω να σε κάνω να χάσεις την αυτοπεποίθησή σου. Η αυτοπεποίθησή σου μας χρειάζεται, αν τελικά αποφασίσεις να προχωρήσεις σε θεραπεία.»

Τελικά ο Τάκης αποφάσισε να προχωρήσει σε περαιτέρω ψυχοθεραπεία.

Παραθέτω ένα κομμάτι από επόμενη συνάντησή μας:
«Θ: Θέλεις να μου πεις λίγα λόγια για τον πατέρα σου:
Τ: Ο πατέρας μου ήταν ένας λεβεντάνθρωπος. Είχε πολύ καλό όνομα στο παζάρι. ΄Ηταν έμπορος και είχε κεντρικό μαγαζί, παντοπωλείο.
Θ: Πώς έβλεπες τη σχέση του με την μητέρα σου τότε;
Τ: Κοίταξε, η μάνα μου, όπως όλες εσάς τις γυναίκες, ήταν μουρμούρα κι όταν ο πατέρας μου έκανε κάτι που δεν του άρεσε, κατέβαζε μούτρα. Μπορεί να μην του μιλούσε και για καμιά εβδομάδα.
Θ: Πολύ σκληρό αυτό. Ο πατέρας σου πως αντιδρούσε;
Τ: ΄Επαιζε τον άνετο. ΄Εκανε πως δεν τον ενοχλούσε. Αλλά εγώ ξέρω πόσο τον πείραζε. Κατά βάθος ήταν πολύ ευαίσθητος άνθρωπος. Σαν κι εμένα.
Θ: Πραγματικά, Τάκη, όσο κι αν δεν το δείχνεις, πρέπει να είσαι ιδιαίτερα ευαίσθητος.
Τ: Και δεν αντέχω τις φωνές και τα μούτρα. Και το έχω πει εκατό φορές στη Σούλα, αλλά αυτή δε λέει να καταλάβει.
Θ: Τί είδους πράγματα έκανε ο πατέρας σου που ενοχλούσαν τη μητέρα σου; Θυμάσαι κανένα τέτοιο περιστατικό;
Τ: Δε θυμάμαι και πολλά πράγματα, επειδή ήμουν μικρός και δεν μου έλεγαν και πολλά. Μετά όταν μεγάλωσα, έφευγα συνέχεια από το σπίτι, δεν ασχολούμουν μαζί τους. Αλλά, θυμάμαι μια φορά που είχε πάρει ο μπαμπάς μια υπάλληλο στο μαγαζί. ΄Ηταν μια νεαρή κοπέλα από χωριό, πολύ όμορφη. Η μάνα μου πρέπει να ζήλευε, παρ’ όλο που δεν το έδειχνε. Μια φορά, λοιπόν, που περνούσε η μάνα μου έξω από το μαγαζί και ήταν έτοιμη να μπει στην πόρτα, είδε τον πατέρα μου να τραβά την κοτσίδα της κοπέλας και να την αστειεύει. Το θυμάμαι, γιατί του το είπε μετά πολλές φορές.
Θ: Ο πατέρας σου δηλαδή πείραξε ερωτικά την κοπέλα.
Τ: Δεν νομίζω. Μου φαίνεται πως ήταν ένα αθώο φιλικό πείραγμα. Η μάνα μου ήταν υπερβολική.»

Και ένα τελευταίο κομμάτι:
« Θ: Πόσα χρόνια είστε μαζί με τη Σούλα, Τάκη;
Τ: Δεκαπέντε χρόνια.

Θ: Και πόσα παιδιά έχετε;
Τ: Τρία.
Θ: Πρέπει να ήταν μεγάλος έρωτας η Σούλα.
Τ: Και είναι ακόμη. Γι΄αυτό κάνω όλη αυτή την προσπάθεια, μήπως διορθωθώ και καταφέρω να την κερδίσω πίσω.
Θ: Έχω πολλές ελπίδες πως θα τα καταφέρεις, Τάκη.
Τ: Μα, πρέπει, δεν υπάρχει άλλος τρόπος. Μπορεί να σου φανεί παράξενο, αλλά μ΄αρέσει η οικογενειακή ζωή και μου έλειψε τώρα 4 μήνες που είμαστε σε διάσταση.
Θ: Θα προσπαθήσουμε για το καλύτερο. Ήδη βάζεις τα δυνατά σου και παραδεχόμενος πια ότι έχεις πρόβλημα, έκανες την καλύτερη αρχή. Θέλω να σε ρωτήσω κάτι άλλο τώρα. Ποια ήταν η πρώτη σοβαρή ερωτική σου σχέση πριν από τη Σούλα;
Τ: Αυτό είναι εύκολο. Πριν από τη Σούλα, αγάπησα μόνο μια γυναίκα. Τη Σουζάνα. Τη Σουζάνα την πουτάνα, όπως την αποκαλώ από τότε.
Θ: Είναι πολύ βαριά λέξη αυτή να τη χρησιμοποιήσεις για οποιανδήποτε γυναίκα, Τάκη.
Τ: Για το άτομο αυτό, καμιά λέξη δεν είναι βαριά. Μου ράγισε την καρδιά και μου έσπασε τα όνειρά μου. Ξέρεις πως αν δεν ήταν αυτή η π… εγώ τώρα θα ήμουν σπουδασμένος;
Θ: Πόσων χρονών ήσουν όταν τη γνώρισες;
Τ: Δεκαεφτά χρονών, στη Β΄Λυκείου. Τη γνώρισα στο φροντιστήριο. Ήταν καλαμαρού. Ο πατέρας της αξιωματικός και ήρθε στη Λεμεσό με μετάθεση.
Θ: Και ερωτευτήκατε…
Τ: Παράφορα. Πρώτη φορά ερωτευόμουνα. Να φανταστείς, ήμουν ακόμα παρθένος.΄Οχι όπως την κυρία, όμως.
Θ: Προτιμώ τη λέξη «κυρία» από την προηγούμενη.
Τ: Τα έφτιαξε μαζί μου η κυρία, κάναμε όνειρα για το μέλλον. Να πάμε μαζί στην Αθήνα για σπουδές, να συγκατοικήσουμε… Έβαλα τα δυνατά μου και πέρασα τις εξετάσεις, Νομική στην Αθήνα. Πήγα στον στρατό και δεν έβλεπα την ώρα πότε να τελειώσω για να πάω στην Αθήνα να βρω την αγάπη μου την που…

Θ: Πάλι τα ιδια.
Τ: Και λίγα της σούρνω. Τέλοσπάντων, είχα ένα φίλο που είχε ένα μικρό πρόβλημα με το πόδι του και πήγε για σπουδές κατευθείαν, απαλλάχτηκε από το στρατό. Και τί μου λέει τα Χριστούγεννα που ήρθε πίσω για διακοπές;
Θ: Τί σου είπε;
Τ: Τον ρώτησα αν έβλεπε τη Σουζάνα, ήταν στην ίδια σχολή, Φιλοσοφική. Μου έγραφε βέβαια τακτικά η κυρία, αλλά ρώτησα και τον φίλο μου, όλο χαρά, αν τη βλέπει, πως είναι. Και τί μου λέει; Πώς η Σουζάνα δεν τα είχε με ένα μόνο, αλλά με 2, ο ένας κρητικός κι ο άλλος θεσσαλονικιός και πως άκουσον άκουσον έκανε πρόταση και στο φίλο μου σ'ένα πάρτι. Ηταν μεθυσμένη και του πρότεινε να το κάνουνε, γιατί ποτέ, λέει δεν το έκανε με κουτσό!
Θ: Φαντάζομαι πόσο άσχημα ένιωσες Τάκη…
Τ: ΄Ασχημα; ΄Ηθελα να τη σκοτώσω την πού… Με κοροϊδεψε, με ξεγέλασε, με κεράτωσε, με έκανε ρεζίλι σε όσους κυπραίους στην Αθήνα με ήξεραν.
Θ: Γι'αυτό δεν πήγες να σπουδάσεις;
Τ: Τα όνειρά μου όλα έσπασαν, έγιναν χίλια κομμάτια. Εγώ για εκείνην προσπαθούσα μέχρι τότε. Για να είμαι μαζί της ήθελα να σπουδάσω. Δεν ήθελα να ακούσω κουβέντα για Αθήνα από εκείνη τη μέρα. Κλείστηκα στον εαυτό μου και σπάνια έβγαινα από το σπίτι. Για κανένα χρόνο περίπου. Και μετά… όταν αποστρατεύτηκα, άρχισα να βγαίνω έξω κάθε βράδυ και δεν άφηνα θηλυκό για θυλυκό. Σαν να μίσησα τις γυναίκες από τη μια και να τις αγάπησα από την άλλη. Παράξενο πράγμα. Μέχρι να γνωρίσω τη Σούλα, για 8 χρόνια ήμουν ένας αλήτης κι ένας άνθρωπος της νύχτας. Η Σούλα με έφτιαξε, με έκανε άνθρωπο…»

Οπως είπα και στην αρχή, τα σχόλια και τα συμπεράσματα για την ιστορία του Τάκη είναι δικά σας. Δεν μπορώ όμως να μη σημειώσω την ιστορία των γονιών του και πως αυτή τον επηρέασε ως προς το ανδρικό πρότυπο του πατέρα του και το γυναικείο πρότυπο από τη μητέρα του, την τραυματική εμπειρία με τον πρώτο του έρωτα, πως η Σούλα του θυμίζει τη μητέρα του. Υπάρχουν άντρες που είναι εξαρτημένοι από το σεξ και τη συχνή αλλαγή

συντρόφων. Σε πολλές από αυτές τις περιπτώσεις, εάν το αποφασίσουν οι ίδιοι, η ψυχοθεραπεία μπορεί να τους βοηθήσει να απεξαρτηθούν.

7. Πολλοι από εμάς, κουβαλούμε μέσα στο γάμο μας άλυτα προσωπικά και ψυχολογικά προβλήματα, τα οποία βρίσκουν προσωρινή διέξοδο μέσα σε μια εξωσυζυγική σχέση.

Η Λίζα είναι μια ελκυστική γυναίκα 35 χρονών. Εδώ και 10 χρόνια είναι παντρεμένη με τονΑντρέα, έναν ώριμο άντρα 45 χρονών. Η Λίζα ήρθε να με δει μετά από παρότρυνση της κουμπάρας της.
Η Λίζα έβλεπε και παλιά ψυχολόγο. ΄Οταν τελείωσε το σχολείο πήγε στην Αγγλία για να σπουδάσει και έπαθε σοβαρή κατάθλιψη. Επέστρεψε πίσω στην Κύπρο μετά από 1 μήνα και παράτησε έκτοτε τις σπουδές της. Επισκεπτόταν τότε τον ψυχολόγο για κανένα χρόνο. Μετά σταμάτησε επειδή πίστευε πως δεν το χρειαζόταν πλέον. Τότε πήγε σε ένα ψυχίατρο, ο οποίος της χορήγησε αντικαταθλιπτικά, αλλά κι αυτά τα πήρε μόνο για ένα μήνα και μετά σταμάτησε επειδή, όπως μου είπε την έκαναν να νιώθει παράξενα. Η οικογένεια της Λίζας έχει μακρύ ιστορικό με ψυχολογικά προβλήματα. Τόσο η μητέρα της, όσο και η γιαγιά της έπασχαν από διάφορες διαταραχές και για μεγάλο χρονικό διάστημα έπαιρναν φάρμακα.
Η κουμπάρα της Λίζας την προέτρεψε να επισκεφτεί ξανά ψυχολόγο, όταν η Λίζα της εκμυστηρεύτηκε την εξωσυζυγική σχέση που διατηρεί με ένα γείτονά της εδώ και δύο χρόνια.

« Λ: Εγώ δεν ήθελα να έρθω, αλλά η κουμπάρα μου με απείλησε πως αν δεν ερχόμουνα, θα τα έλεγε όλα στον άντρα μου.
Θ:Μάλιστα, έχω τη γνώμη πως αυτό δεν είναι και το καλύτερο κίνητρο για να κάνει κάποιος μια τέτοια κίνηση για να βοηθήσει τον εαυτό του. Θα προτιμούσα να το αποφάσιζες από μόνη σου, χωρίς εκβιασμό.

Λ: Η κουμπάρα μου όμως με αγαπά. Φαντάζομαι ότι θέλει το καλό μου.
Θ: Εσύ θέλεις το καλό σου, Λίζα;
Λ: ΄Εχει κανένα που δε θέλει το καλό του;
Θ: Συνειδητά όλοι πιστεύουμε πως θέλουμε το καλό μας. Οι πράξεις πολλών ανθρώπων, όμως, αποδεικνύουν το αντίθετο.
Λ: ΄Οπως οι δικές μου για παράδειγμα;
Θ: Εσύ τι νομίζεις;
Λ: Δεν ξέρω. Τώρα, αν έχεις ένα τόσο καλό άντρα όπως εγώ και τον κερατώνεις…
Θ: Είναι καλός ο άντρας σου;
Λ: Πολύ καλός. Είναι στοργικός, τρυφερός, ερωτευμένος μαζί μου. Ποτέ δεν κάνει παράπονο που δεν μπόρεσα να του δώσω παιδιά.
Θ: Δεν έχετε παιδιά, ε;
Λ: Εγώ όχι. Ο Αντρέας έχει ένα γιο από τον προηγούμενο γάμο του, ο οποίος τώρα είναι 16 χρονών, αλλά ήθελε πολύ να αποκτήσει και μαζί μου ένα παιδί.
Θ: Υπάρχει κάποιο γυναικολογικό πρόβλημα σε σένα;
Λ: Δεν ξέρω. ΄Ισως. ΄Εμεινα μια φορά έγγυος και το έχασα. Μετά δεν ήθελα να ξαναπροσπαθήσω. Κι ο Αντρέας το σεβάστηκε.
Θ: Μάλιστα. Παρ'όλο που ο Αντρέας είναι τόσο καλός άντρας, ίσως υπάρχουν κάποια σοβαρά προβλήματα στη σχέση σας που να σε ωθούν στο να βρεις ανακούφιση έξω από το γάμο. Σεξουαλικά ίσως;
Λ: Καμία σχέση. Ο Αντρέας είναι ο καλύτερος εραστής που είχα ποτέ. Και πίστεψέ με, είχα πολλούς πριν να τον γνωρίσω. Είναι ο μόνος που ξέρει να με κάνει να νιώθω τόσο όμορφα. Για να καταλάβεις, ο Νίκος, ο γείτονάς μου, που σου είπα, ξέρεις, ο παράνομος δεσμός μου, είναι χάλια στο κρεββάτι. Χάλια, χύνει γρήγορα, δεν ξέρει πως να φιλήσει, άσχετος στα προκαταρκτικά.
Θ: ΄Ισως είναι καλός σε άλλα πράγματα.
Λ: Χα! Ενας χώρκατος είναι. Ούτε να μιλήσει ξέρει, ούτε να επικοινωνήσει, τίποτα.
Θ: Γιατί τον θέλεις, τότε;
Λ: Ξέρω γω; Κόλλησα μαζί του. Κι εγώ η ίδια δεν ξέρω τί του βρίσκω. ΄Ισως

επειδή μου κάνει τον δύσκολο, και ειναι και λίγο άγριος. Ο Αντρέας ξέρεις είναι πολύ γλυκός και τρυφερός. Αυτός έχει κάτι το άγριο που με τραβά.
Θ: Ο μπαμπάς σου τί τύπος ήταν;
Λ: Τί σχέση έχει ο μπαμπάς μου μ'αυτά; Και εξάλλου πού να ξέρω; Πέθανε όταν ήμουν τριών χρονών.»

Είναι φανερό πως η Λίζα δεν αντιμετωπίζει κάποιο ουσιαστικό πρόβλημα στο γάμο της. Ο σύζυγός της φαίνεται να είναι καλός και στοργικός μαζί της. Δεν έχει κανένα σκοπό να χωρίσει μαζί του.
Η Λίζα δεν αντιμετωπίζει προβλήματα με το γάμο της, αντιμετωπίζει όμως προβλήματα με τον εαυτό της. Ορφανή από πολύ μικρή ηλικία, με μια μητέρα που μονίμως είχε κατάθλιψη, παραχαϊδεμένη από μια εξίσου καταθλιπτική γιαγιά. Τα προσωπικά προβλήματα της Λίζας άρχισαν να φαίνονται καθαρά στα 18 της, όταν πήγε να σπουδάσει και επέστρεψε με συμπτώματα κατάθλιψης και δυσκολίας να μείνει μόνη. Παρ'όλο που επισκέφτηκε ειδικούς τότε δεν δόθηκε ούτε από την ίδια, ούτε από τους δικούς της ιδιαίτερη σημασία στο πρόβλημα και στη θεραπεία του.
΄Ετσι η Λίζα κουβαλά τα άλυτα προσωπικά της προβλήματα στο γάμο της. Και παρ'όλο που βρίσκει έναν κατανοητικό σύζυγο δεν μπορεί να τα ξεπεράσει. Η εξωσυζυγική της σχέση έχει άμεση σχέση με τα προβλήματά της. Η Λίζα είναι αυτοκαταστροφική και δεν αντέχει την αγάπη, τη στοργή και την κατανόηση του συζύγου της. ΄Εχει ανάγκη να ζει μέσα σε ένα δράμα για να νιώθει οικεία. ΄Ετσι δημιουργεί τη σχέση με τον καθ'όλα ακατάλληλο γείτονά της για να τιμωρεί η ίδια τον εαυτό της, επειδή νιώθει πως η ευτυχία και η καλοσύνη δεν της αξίζουν.

Πολλές φορές τα αίτια για την απιστία βρίσκονται στα άλυτα προσωπικά προβλήματα του άπιστου συντρόφου.

8. Η κρίση της μέσης ηλικίας .

Ο κ. Αρέστης μπήκε ασθμαίνοντας στο γραφείο μου.

- ΄Εχω πρόβλημα.
- Παρακαλώ, καθίστε.
- Πού να καθίσω. Κάθομαι σ’αναμμένα κάρβουνα.
- Τί είναι αυτό που σας καίει;
- Με καίει, μ’έκαψε. Καλά το είπες. Λοιπόν, άκου κοπέλα μου. Εγώ είμαι ένας απλός άνθρωπος 52 χρονών, οικοδόμος στο επάγγελμα. Εδώ και 30 χρόνια είμαι παντρεμένος με τη Μαρία, τη γυναίκα μου, έχω 4 παιδιά, 10 εγγόνια. Η ζωή μου ήταν μια χαρά μέχρι πρόπερσι, που φέραμε στο σπίτι μια Βουλγάρα οικιακή βοηθό για να φροντίζει την πεθερά μου, που είναι πολύ ηλικιωμένη. Κι εκεί άρχισαν όλα τα προβλήματά μου.
- Δηλαδή;
- Να, μέχρι τότε εγώ ποτέ δε σκέφτηκα ν’απατήσω τη γυναίκα μου ή να χωρίσω. Με τη Μαρία είμαστε τόσα πολλά χρόνια μαζί που πλέον αγαπιόμαστε πάρα πολύ.
- Μάλιστα.
- ΄Ομως, από τη σχέση μας λείπει ο έρωτας. Δηλαδή, ενώ αγαπιόμαστε, δε νιώθω όπως ένιωθα μόλις την πήρα.
- Μήπως αυτό που λείπει είναι το πάθος;
- Ακριβώς. Εγώ πριν έρθει η βουλγάρα στο σπίτι, δεν σκέφτηκα να πάω με άλλη γυναίκα. Άκουγα τους φίλους μου που έλεγαν ότι κάνουν και κάνουν, εγώ τους έλεγα: «κάτσετε στ’αυγά σας. Στην ηλικία μας, αυτά τα πράγματα.»
- Κ. Αρέστη, εσείς δεν είπατε πως είστε μόνο 52 χρονών;
- Ναι, τόσο είμαι.
- Δεν είστε δα και 72. Η ηλικία σας δεν είναι απαγορευτική για τη δημιουργία μιας οποιασδήποτε ερωτικής σχέσης.
- ΄Ετσι λες εσύ. Εγώ βλέπω όμως πως γερνάω. Τα μαλιά μου τα μισά έπεσαν, έχω κάνει μια κοιλιά όπως τον μακαρίτη τον πατέρα μου, δε σώνω πια όπως παλιά. Και μεταξύ μας, εσύ σαν γιατρός ξέρεις πως ο άντρας δεν είναι το ίδιο δυνατός στα 50 με τα 20.

- Κ. Αρέστη, δεν είμαι γιατρός, αλλά έχω ακούσει γιατρούς που λένε πως η σεξουαλική λειτουργία του άντρα μπορεί να διατηρηθεί ακμαία ακόμη και σε γεροντική ηλικία.
- Καλά, καλά, βλακείες. Εγώ ξέρω τον εαυτό μου, ρωτάω και τους συνομήλικούς μου, πέφτει η απόδοση, δυστυχώς. Γεράσαμε. Πάνε τα χρόνια εκείνα που δε μας ένοιαζε τίποτα. Τώρα… Ο,τι σας πω θα μείνει μεταξύ μας;
- Εννοείται. Είμαι υποχρεωμένη να προστατεύω το απόρρητο των πελατών μου.
- Θα σου το πω, εδώ που φτάσαμε, θα σου τα πω όλα, μήπως δούμε καμιά βοήθεια, γιατί θέλει να με διώξει η γυναίκα και πού θα πάω;
- Τί θέλετε να μου πείτε,και σας προβληματίζει τόσο;
- ΄Εχω ένα φίλο που πάει συχνά ταξίδια έξω και μου έφερνε από εκείνα τα χαπάκια για να μπορώ να με την Βουλγάρα, ξέρεις…
- Μήπως μιλάτε για το viagra;
- Αυτό. Χωρίς εκείνο δεν νομίζω να …
- Αυτά τα φάρμακα όμως, κ. Αρέστη, πρέπει να χορηγούνται μόνο με συνταγή ιατρού, γιατί διαφορετικά, μπορεί να καταστούν επικίνδυνα για την υγεία.
- Επικίνδυνα κι επικίνδυνα, εδώ που φτάσαμε…»

Ο κ. Αρέστης είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα κύπριου άντρα, ο οποίος πανικοβάλλεται από την είσοδό του στη μέση ηλικία και ζητά επιβεβαίωση του ανδρισμού του μέσα από εξωσυζυγικές δραστηριότητες με νεαρότερη/ες, κυρίως αλλοδαπές γυναίκες.

9.Οι περισσότεροι σύγχρονοι κυπριακοί γάμοι είναι γάμοι χωρίς πνευματικό όραμα.

΄Εχω την αίσθηση, πως μετά την τουρκική εισβολή και τον πόλεμο του 1974, οι περισσότεροι κύπριοι χάσαμε μεγάλο μέρος από τα οράματα και τα ιδανικά μας. ΄Ενας πόλεμος, εκτός από τις υλικές, ανθρώπινες και

πολιτικές απώλειες, προκαλεί και ψυχολογικά τραύματα στους επιζήσαντες. Αρνητική πνευματική κληρονομιά στις επερχόμενες γενιές. Θυμάμαι το καλοκαίρι του 1994 σε ένα πανευρωπαϊκό συνέδριο ψυχολογίας στην Αθήνα που παρακολούθησα την παρουσίαση μιας διαχρονικής έρευνας που έγινε από μια ομάδα κυπρίων ειδικών, η οποία απεδείκνυε αυτό ακριβώς: τις ψυχολογικές συνέπειες της εισβολής στους κύπριους.

Την ίδια ακριβώς γνώμη, χωρίς να είναι επιστήμονας ερευνητής, έχει και η κ. Μαρία, μια κυρία 65 χρονών που ήρθε να μ’επισκεφτεί για να πάρει συμβουλές για το πώς μπορεί να βοηθήσει την κόρη της, που αντιμετωπίζει προβλήματα στο γάμο της.
« –Εμάς ήταν πολύ διαφορετική η ζωή μας, Θέκλα, πριν την εισβολή. Εσύ είσαι μικρή, δεν τα έζησες αυτά. Εγώ τελείωσα το Παγκύπριο γυμνάσιο την εποχή της Ε.Ο.Κ.Α. Κι εγώ και ο μακαρίτης ο άντρας μου ήμασταν ενεργά αναμεμειγμένοι στον Αγώνα. Αναγιωθήκαμε με τα ιδανικά της πατρίδας και της θρησκείας, τα οποία πιστεύαμε με όλη την ψυχή μας. ΄Οταν παντρευτήκαμε το 62 ήμασταν και οι δύο αγνοί. Ποτέ δεν μας πέρασε από το μυαλό πως υπήρχε περίπτωση να χωρίσουμε ή να απατήσουμε ο ένας τον άλλο. Δυστυχώς τώρα δεν είναι έτσι τα πράγματα.

- Ακουγεστε πολύ απαισιόδοξη κ.Μαρία.
- Είναι να μην είμαι μ’όλη αυτή την κατάντια που βλέπω γύρω μου; Πονάει η ψυχή μου.
- Τί ακριβώς σας ενοχλεί;
- Τί με ενοχλεί; Τί με θλίβει, τί με πονεί κατάκαρδα, θέλεις να πείς. Το θέμα για το οποίο ήρθα να σε δώ. ΄Εχω μια κόρη, την Αναστασία. Είναι 38 χρονών, παντρεμένη με 2 παιδιά. Μαζί με τον άντρα της έχουν ένα εργοστάσιο, το οποίο πάει πολύ καλά και βγάζουν πολλά χρήματα. Εμείς είχαμε πάντα οικονομικά προβλήματα, αλλά με την πίστη στο Θεό και στα ιδανικά μας, είμασταν πάντοτε αγαπημένοι. Αυτοί είναι άλλοι άνθρωποι.
- Δεν είναι αγαπημένοι ή δεν πιστεύουν στο Θεό;
- Και τα δυο. Δεν πάνε την Κυριακή στην εκκλησία, δεν τους νοιάζει

τι γίνεται με το εθνικό μας πρόβλημα. ΄Ολοι η έννοια τους είναι να βγάζουν λεφτά.

- Δεν έχουν δηλαδή, τις ίδιες απόψεις και στάσεις ζωής μαζί σας. Δεν είναι όμως φυσικό τα παιδιά να διαφέρουν από τους γονείς τους;
- ΄Οχι κι έτσι όμως, όχι κι έτσι. Ξέρεις τί έμαθα προχθές; Πως ο γαμπρός μου έχει φιλενάδα.
- Μάλιστα. Και ποιος σας το είπε;
- Η κόρη μου. Μου το είπε έτσι απλά. Και θέλει λέει να τον χωρίσει. Αν είναι δυνατόν, που καταντήσαμε.
- Να έχει φιλενάδα και να θέλει να τον κρατήσει, θα ήταν πιο καλό;
- Δεν μπορείς να φανταστείς με πόση αναισθησία μου το είπε. Δεν έδειχνε καθόλου στενοχωρημένη. Εγώ αν μάθαινα κάτι τέτοιο για το μακαρίτη τον άντρα μου, θα ήμουνα σαν να με πυροβολούσες. Αυτή, μέσα στην απάθεια. Υποψιάζομαι πως κι αυτή έχει φίλο.
- Μάλιστα.
- Γιατί τον τελευταίο καιρό, κάνει κάτι παρέες που δεν μου αρέσουν. Κάτι φιλενάδες πολύ έξαλλες. Βγαίνει συχνά μόνη της χωρίς τον άντρα της, αφήνει τα παιδιά με τις οικιακές βοηθούς και πάει με τις φίλες της ταξίδια στην Αθήνα, στο Λονδίνο. Λείπει για μέρες. Ντύνεται σαν να είναι 20 χρονών. Τα στήθη όλα έξω. Τί θα κάνω; Θα σκάσω.»

Η κ. Μαρία μας νιώθει πολύ θυμωμένη με την κόρη της, η οποία δεν ενστερνίζεται τα δικά της ελληνοχριστιανικά ιδεώδη και την παραδοσιακή πίστη στις αρχές της οικογένειας. Η κ. Μαρία ξεχνά όμως πως η κόρη της είναι ένα παιδί της εισβολής. ΄Ηταν μόνο 7 χρονών όταν βίωσε την τραυματική εμπειρία του πολέμου και του χαμού του πατέρα της. Ο σύζυγος της κ. Μαρίας σκοτώθηκε στον πόλεμο. Ξεριζώθηκαν από το σπίτι τους και βρέθηκαν χωρίς στέγη, χωρίς χρήματα, χωρίς πατέρα. Πώς περιμένει η κ. Μαρία η κόρη της και ο γαμπρός της να ενστερνίζονται τα ίδια οράματα με την ίδια και να ακολουθούν την ίδια πορεία ζωής;
Μετά την εισβολή, παρατηρήθηκε στη νέα γενιά, μια έντονη απαξία και

απόρριψη θρησκευτικών, εθνικών και πολιτικών ιδεωδών. Το μόνο όραμα που φαίνεται να επιβίωσε μαζικά είναι αυτό της οικονομικής προόδου και υλικής ευμάρειας, το οποίο καθ'ότι μη πνευματικό δεν επαρκεί στο να ενώσει βαθιά τα ζευγάρια.

Αφού εξετάσαμε τους συνηθιστέρους λόγους για την απιστία στα ζευγάρια, ας ρίξουμε μια ματιά και στις αισθήσεις και παραισθήσεις των 2 συντρόφων σε ένα γάμο που υπάρχει απιστία.

Πώς νιώθει ο απατημένος;

1. **Παραίσθηση**

Ο απατημένος σύντροφος που δεν έχει γνώση της απιστίας του συντρόφου του ζει σε ένα ψέμα. Υπάρχει μια παροιμία που λέει: « ο κερατάς το μαθαίνει τελευταίος». Η διαίσθηση όμως του απατημένου μέλους είναι εντελώς νεκρή; ΄Η το διαισθάνεται άνκαι δε θέλει να το πιστέψει;

« Η Θάλεια είναι μια νοικοκυρά 43 χρονών. Εδώ και 25 χρόνια είναι παντρεμένη με τον Μάνθο, 46 χρονών, εργολάβο οικοδομών. ΄Εχουν 4 παιδιά.

Η Θάλεια ήρθε να με δει για να με συμβουλευτεί για τα προβλήματα μαθησιακών δυσκολιών που αντιμετωπίζει ο μικρότερος γιος της που είναι στην 5η δημοτικού. ΄Οταν την ρώτησα για τις οικογενειακές συνθήκες μου απάντησε:

- Τί να σας πω; Είμαστε καλά. Δεν τσακωνόμαστε μέσα στο σπίτι. Δεν έχουμε κανένα σοβαρό πρόβλημα.
- Η σχέση σας με το σύζυγό σας, πώς είναι;
- Η σχέση μου με το σύζυγό μου. Καλή. Βέβαια, είμαστε και σε μια ηλικία που δεν μπορεί κανείς να περιμένει και πολλά πράγματα. Να είμαστε για παράδειγμα όπως στην αρχή ή όπως πριν 10 χρόνια. Τα

χρόνια περνούν, τα παιδιά μεγαλώνουν και οι ευθύνες τους. Χρειάζεται να δουλεύεις παραπάνω για να τα βγάλεις πέρα.

- Πόσες ώρες δουλεύει ο σύζυγός σας;
- Πολλές. Φεύγει νωρίς το πρωί και επιστρέφει αργά το βράδυ.
- Είπατε πως είναι εργολάβος οικοδομών. Δεν σχολνούν όταν νυχτώσει;
- Ναι, αλλά πρέπει να κάνει κάποιες συναντήσεις. Κάποιες επαφές. Δεν μπορεί να έρθει αμέσως. Να σας πω, κι όλας καλύτερα. Τί να έρθει σπίτι να κάνει; Να με βλέπει και να τον βλέπω; Καλύτερα να συναντά τους φίλους του.
- Η ερωτική σας ζωή πώς πάει; Πότε βρίσκεστε;
- Ου … Ερωτική ζωή στα 45. ΄Οταν μεγαλώνει ο άνθρωπος δεν έχει διαθέσεις. Να, βρισκόμαστε αραιά και που.
- Θυμάστε πότε ήταν η τελευταία φορά;
- Μου βάζετε δύσκολα. ΄Εχει πολύ καιρό. Μπορεί να'χει και χρόνο, ή περισσότερο, δε θυμάμαι.
- Μμμ… Κι εσείς είστε εντάξει μ'αυτό;
- Μια χαρά. Γιατί να έχω πρόβλημα; Ο Μάνθος είναι πολύ καλός σύζυγος. Φέρνει ψωμί στο σπίτι. Κουράζεται όλη μέρα για την οικογένειά του.
- Πότε ήταν η τελευταία φορά που βγήκατε έξω μαζί;
- Αυτό τι σχέση έχει με τις μαθησιακές δυσκολίες του Παναγιώτη;
- Μπορεί καμιά, μπορεί μεγάλη. Η υγιής σχέση των γονιών, επηρεάζει θετικά τα παιδιά. Η προβληματική σχέση τους επηρεάζει αρνητικά.**»**

΄Οπως μάθαμε αργότερα, μετά από 3 μήνες, ο κ. Μάνθος διατηρούσε για κάμποσο καιρό εξωσυζυγική σχέση με μία ρωσίδα, την οποία μάλιστα είχε και σπιτωμένη. Η κ.Θάλεια δεν παραξενευόταν καθόλου που ερχόταν το βράδυ λουσμένος και μπαναρισμένος. Κοιμόταν στα χαμομήλια. ΄Η για να ειμαστε πιο αντικειμενικοί, η κ. Θάλεια διαισθανόταν, τί συνέβαινε, δεν ήταν κουτή η γυναίκα, απλώς δεν άντεχε να το αντιμετωπίσει και γι'αυτό έκλεινε οικειοθελώς τα μάτια της. Σαν κι αυτήν και πολλές άλλες σύζυγοι, οικοκυρές, χωρίς προσωπική οικονομική και κοινωνική δύναμη,

παγιδευμένες στα δίχτυα ενός προβληματικού γάμου κι ενός σύντροφου που τις απατά σκανδαλωδώς.
΄Αρα, όσο κι αν κλείνει τα μάτια, ο απατημένος σύντροφος, δεν νιώθει ευτυχισμένος. Διαισθάνεται πως κάτι συμβαίνει, αλλά πολλές φορές το αγνοεί, επειδή δεν μπορεί να το αντέξει.

2. Αισθήματα

Πώς νιώθει ο απατημένος σύντροφος όταν τελικά το μάθει;

Αισθήματα προδοσίας, αβοηθησίας, θυμού, κατάθλιψης, επιθυμίας για εκδίκηση μπορεί να είναι μερικά από τα αισθήματα του απατημένου συντρόφου όταν αναγκαστεί να μάθει την απιστία του συντρόφου του. Και λέω αναγκαστεί να μάθει, επειδή όπως είδαμε και πριν, κάθε απατημένος σύντροφος διαισθάνεται την απάτη, απλά δε θέλει, ή δεν αντέχει να την παραδεχτεί.
«Η Νιόβη μπήκε μέσα στο γραφείο φουριόζα. Κάθισε στην πολυθρόνα και δεν μπορούσε «να βρει αμάντα», όπως λέμε στα κυπριακά. Στριφογύριζε την τσάντα της στα χέρια της και κοιτούσε γύρω της ανήσυχα.

- Καλοσωρίσατε. Πρέπει να είστε η κυρία Νιόβη.
- Εγώ είμαι. Μπορώ ν'ανάψω τσιγάρο;
- Λυπάμαι, θα έρθουν κι άλλοι πελάτες μετά από εσάς και η μυρωδιά ίσως τους ενοχλήσει.
- Δεν μπορούμε ν'ανοίξουμε το παράθυρο; Είμαι πολύ νευρική και δε θ'αντέξω μια ολόκληρη ώρα χωρίς καπνό.
- Εντάξει, αφού νομίζετε πως δεν μπορείτε αλλιώς. Τί σας φέρνει κοντά μου;
- Ο άντρας μου, ο άχρηστος, έχει γκόμενα! Θέλω να τον πιάσω να τον σφάξω.
- Είστε πολύ θυμωμένη μαζί του.
- Θυμωμένη; ΄Εξαλλη! Θέλω να τον σκοτώσω κι αυτόν κι εκείνη την τσούλα με τα ίδια μου τα χέρια!

- Πόσα χρόνια είστε παντρεμένη;
- Συγγνώμη, δεν σας άκουσα τι με ρωτήσατε. Τις τελευταίες μέρες δε λειτουργώ κανονικά. Το μυαλό μου πάει να σπάσει από τις σκέψεις. Γιατί; Γιατί; Γιατί να μου το κάνει εμένα αυτό;
- Πότε το μάθατε;
- Την περασμένη Κυριακή. Πήγαινα με τα μωρά σε μια φίλη μου, αυτός ο άχρηστος είπε πως θα πήγαινε να δει το ματς. Ο μικρός μου επέμενε να του πάρω γλυφειντζούρι. ΄Ετσι σταμάτησα σ'ένα περίπτερο μακριά από τη γειτονιά μας. Στα μισά της διαδρομής προς τη φίλη μου. Κι εκεί τους είδα! Αυτός κατέβηκε να της ψωνίσει της τσούλας κι αυτή καθόταν μέσα στο αυτοκίνητό μας, στη θέση μου, είχε κατεβασμένο το καθρεφτάκι κι έβαζε κοκινάδι!
- Φοβερό. Πρέπει να πάθατε μεγάλο σοκ. Πώς αντιδράσατε εκείνη την ώρα;
- Πώς αντέδρασα; Δεν έκανα τίποτα. Είπα στον μικρό πως αυτό το περίπτερο δεν έχει πολλά πράγματα και να πάμε σ'ένα άλλο πιο κάτω που έχει πιο καλά γλυφειντζούρια. Μπήκα στο αυτοκίνητο ψύχραιμη σαν παγοκολώνα. ΄Οταν έφτασα στη φίλη μου, κατέβασα τα παιδιά από το αυτοκίνητο, κάθισα στο τιμόνι και άρχισα να κλαίω μ'αναφυλλητά. Ευτυχώς που ήταν και η φίλη μου εκεί και μου συμπαραστάθηκε. ΄Επαθα σοκ. Δεν μπορούσα ν'αντιδράσω. Για 3 μέρες ήμουν σαν υπνωτισμένη. Μόνο τ'απαραίτητα μπορούσα να κάνω. Κυκλοφορούσα συνέχεια με τις φόρμες και κοιμόμουνα πάνω στον καναπέ. Αυτός εννοείται πως μόλις του είπα, ή μάλλον του γαύγισα πως το έμαθα, πήρε τα ρούχα του κι έφυγε.
- Τώρα πώς νιώθετε;
- Κάπως καλύτερα, αλλά είμαι πολύ θυμωμένη. Θέλω να τον σκοτώσω. Η φίλη μου με συμβούλευσε να σας επισκεφτώ επειδή ανησυχεί για την υγεία μου. Δεν τρώω σχεδόν τίποτα κι όλη μέρα καπνίζω. 4 πακέτα την ημέρα, εγώ που μετά βίας κάπνιζα ολόκληρο πακέτο πριν. Δεν μπορώ, θα τρελαθώ.
- Πώς είναι ο ύπνος σας;
- Χάλια. Ζήτημα αν κοιμάμαι 2-3 ώρες το εικοσιτετράωρο κι αυτές

γεμάτες εφιάλτες. Το βράδυ, μετά που θα κοιμηθούν τα μωρά είναι η χειρότερη ώρα για μένα. Μαύρες σκέψεις περνούν συνέχεια από το μυαλό μου. Τη μια, σαν παρανοϊκή σχεδιάζω πως θα τον εκδικηθώ και την άλλη σκέφτομαι πού φταίω εγώ, τί έκανα λάθος, πως έπρεπε να χάσω αυτά τα έξτρα κιλά που έβαλα από την εγκυμοσύνη του μικρού, πως αν ήμουν πιο νέα, πιο όμορφη, πιο ψηλή, πιο ρωσίδα τέλοσπάντων, θα με ήθελε εμένα και δε θα με κεράτωνε. Σας λέω, είμαι στα όρια της τρέλας…»

Πώς νιώθει αυτός που απάτησε;

1. Παραίσθηση

Ο σύντροφος που απατά, νιώθει μια ψευδαισθητική ευφορία στην αρχή της εξωσυζυγικής του σχέσης. Νιώθει σαν να ερωτεύεται για πρώτη φορά και αυτά τα ευφορικά συναισθήματα τον συνεπαίρνουν, τον μαγεύουν, τον μεθούν.
Εθίζεται από την επαφή με το παράνομο ταίρι του, και ολόκληρη η ζωή του ρυθμίζεται γύρω από τα τηλεφωνήματα, τα μηνύματα και τις κρυφές συναντήσεις τους.
Απωθεί οποιεσδήποτε σκέψεις ενοχής ή ευθύνης προς την οικογένειά του. Είναι σαν τρελός και παλαβός, μεθυσμένος από έρωτα.
΄Οταν περάσουν οι 3 πρώτοι μήνες της εξωσυζυγικής σχέσεις και τα πράγματα αρχίζουν να είναι πιο οικεία, τότε αρχίζουν και οι σκέψεις ενοχής προς το νόμιμο σύντροφό του και την κοινωνία. Αρχίζει να δυσανασχετεί από τυχόν πιέσεις του μέχρι τότε «τέλειου» εξωσυζυγικού σύντροφού του.
Αρχίζει να νιώθει πίεση από το φορτωμένο του πρόγραμμα και όταν ο εξωσυζυγικός σύντροφος αρχίζει να προβάλλει αξιώματα πάνω στο χρόνο του και απαιτεί να γίνουν κάποια ξεκαθαρίσματα, τότε βρίσκεται κάτω από μεγάλο στρες και ψυχική ταλαιπωρία.

« Ο Γιάννης είναι 32 χρονών. Είναι παντρεμένος με τη Μαίρη εδώ και 8

χρόνια. ΄Εχει 2 παιδιά. Πριν 6 μήνες γνώρισε τη Νάτια, ένα βράδυ που βγήκε έξω με μια παρέα για να γιορτάσουν το εργένικο πάρτυ του κολλητού του που παντρευόταν. Εντυπωσιάστηκε από την ομορφιά και το νάζι της 20χρονης ρωσίδας σερβιτόρας και της έδωσε το τηλέφωνό του. Μετά από 2 μέρες συναντήθηκαν ένα απόγευμα στο διαμέρισμα της κοπέλας και έκτοτε διατηρεί μαζί της εξωσυζυγικό δεσμό.

-Βρίσκομαι σε πολύ άσχημη ψυχολογική κατάσταση. Βρήκα το τηλέφωνό σας στον κατάλογο.

- Τί ακριβώς σας συμβαίνει;
- ΄Εχω μπλέξει άσχημα και χρειάζομαι βοήθεια για να ξεμπλέξω. Εδώ και 6 μήνες τα έχω με μια ρωσίδα.
- Ο.κ.
- Και παρ'όλο που στην αρχή, από βλακεία μου, της υποσχέθηκα πως θα χωρίσω για να την παντρευτώ, τώρα καταλαβαίνω τί λάθος είχα και θέλω να τελειώσω αυτή την ιστορία. Αλλά δεν είναι εύκολο.
- ΄Αμα θέλουμε πραγματικά κάτι, τότε τίποτα δεν είναι δύσκολο.
- Είναι που δεν έμπλεξες ποτέ με δυο γυναίκες.
- Ομολογώ πως όχι.
- Το θέμα είναι πως αγαπώ τη γυναίκα μου και τα μωρά μου. Εντάξει, όπως όλα τα ζευγάρια, έχουμε κάποιες μικροδιαφορές, αλλά το τελευταίο πράγμα που θέλω να κάνω είναι να χωρίσω.
- Για τη Νάτια πώς νιώθεις;
- ΄Αμα σου πω πως την αγαπώ κι αυτήν, τί θα πεις;
- Δε θα πω τίποτα. Είναι αλήθεια πως μπορεί να νιώθουμε διαφορετικού είδους αγάπη για κάθε άνθρωπο.
- Στην αρχή τρελάθηκα μαζί της. Είναι νέα, όμορφη, σέξυ. Με έκανε να νιώθω κι εγώ νέος. Τρελάθηκα μαζί της. Χρόνια είχα να νιώσω τόσο όμορφα. Ξέρεις, η γυναίκα μου ήταν η πρώτη μου αγάπη και είμαστε μαζί από το γυμνάσιο. Αμέσως μετά το τέλος των σπουδών μας παντρευτήκαμε. Δεν είχα ποτέ την ευκαιρία να κάνω τη ζωή μου, καταλαβαίνεις. Αλλά, καλύτερα να μην έκανα τίποτα παρά να μπλέξω έτσι. Νιώθω απαίσια. Νιώθω πως τις κοροϊδεύω και τις δυο.
- Η γυναίκα σας γνωρίζει γι'αυτή τη σχέση;

- ΄Οχι, κι ούτε θέλω να μάθει. Υπάρχει εμπιστευτικότητα ε;
- Φυσικά. Προστατεύεστε κι από το νόμο.
- Πώς νιώθεις για τη Νάτια;
- Από τη μια θυμώνω πολύ μαζί της όταν με πιέζει για να με βλέπει πιο συχνά ή για να χωρίσω. Από την άλλη, τη λυπάμαι όταν κλαίει και μου λέει πως με αγαπά.
- Ποιο είναι το πιο δυνατό συναίσθημα;
- Δεν ξέρω. Πότε θυμός, πότε λύπη.
- Για τον εαυτό σας πώς νιώθετε;
- Το ίδιο. ΄Οταν κάθομαι μόνος μου στο γραφείο και σκέφτομαι πού έμπλεξα, θυμώνω πολύ με τον εαυτό μου για την επιπολαιότητά μου. ΄Οταν χτυπά το κινητό και είναι η Νάτια και στο σταθερό είναι η γυναίκα μου, με λυπάμαι για την κατάντια μου. Που δε μ'έφτανε μια γυναίκα να μου μουρμουρά και ήθελα δύο. Μερικές φορές σκέφτομαι να μπω σ'ένα αεροπλάνο και να εξαφανιστώ.
- Πολύ ωραία λύση. Ούτε σύζυγος, ούτε ερωμένη θα μπορούν να σας βρουν!
- Μην αστειεύεστε με τον πόνο μου. ΄Εχω και τα μωρά μου να σκεφτώ. Τα οποία είναι αθώα. Το απόγευμα που γυρνάω στο σπίτι, έρχονται όλο χαρά να με αγκαλιάσουν. Κι εγώ νιώθω κουρασμένος, εξαντλημένος, νευριασμένος, δεν έχω πια υπομονή για να παίξω μαζί τους.΄Ασε και το άλλο άγχος που θα με φάει. Η Νάτια απειλεί πως αν δεν της δώσω ημερομηνία που θα χωρίσω από τη γυναίκα μου, θα πάει να την βρει να της τα πει όλα. Καταλαβαίνετε τη θέση μου;
- Προσπαθώ. Πάντως, το μόνο σίγουρο είναι πως δεν σας ζηλεύω καθόλου…»

2. αισθήματα

Πώς νιώθει ο σύντροφος που απατησε, μετά που θα μαθευτεί το «ατόπημά του»;

Ήδη μια πρόγευση ενοχών έχει κι από πριν μαθευτούν τα πράγματα. Κι αυτό ίσως είναι που τον ωθεί στο ν'αποκαλύψει τελικά τον εξωσυζυγικό δεσμό του. Πιστεύω πως δεν είναι τυχαία που γίνεται η αποκάλυψη. Τα

μοιραία λάθη που οδηγούν στο να μαθευτεί η εξωσυζυγική σχέση δεν είναι καθόλου μοιραία. Για παράδειγμα, ο σύζυγος της Νιόβης, λίγο πριν στο κεφάλαιο αυτό, δεν είναι τυχαία που σταμάτησε σ’εκείνο το περίπτερο. Ήξερε πως η Νιόβη πήγαινε στη φίλη της, γνώριζε τη διαδρομή. Γιατί διάλεξε να σταματήσει σε ένα περίπτερο που βρισκόταν σ’αυτή τη διαδρομή; Μήπως δεν άντεχε άλλο τη διπλή ζωή, τα ψέματα και τις ενοχές να τον βασανίζουν; ΄Οπως πρόσεχε 1 χρόνο πριν, δεν μπορούσε να είναι προσεχτικός κι εκείνη τη μέρα;

Ο Θέμης, ένας έμπορος 44 χρονών, ένιωσε ανακούφιση όταν η φιλενάδα του τα ξέρασε όλα στη γυναίκα του.

« Να σου πω, ρε φίλε, δεν άντεχα άλλο αυτό το βάσανο και το άγχος. Από τη μια η Σούλα με πίεζε να χωρίσω κι αν δε χώριζα θα τα’λεγε όλα στη γυναίκα μου. Από την άλλη η γυναίκα μου να με πιέζει και να μου μουρμουρά για ένα σωρό μαλακίες. Δεν άντεχα άλλο, ρε παιδί μου, κανένας να μην καταλαβαίνει τον πόνο μου. ΄Ηθελα συμπαράσταση. Συμπαράσταση και ξεκούραση. Γιατί με τα αποκαλυπτήρια, θα έφευγε η μια από τη μέση. ΄Η η γυναίκα ή η γκόμενα. Πόσο καιρό να χρεώνουμε δύο εγώ; Βλάκας είμαι; Διπλά άγχη, διπλές έγνοιες, διπλά προβλήματα, διπλά έξοδα, διπλές παραστάσεις… Καταλαβαίνεις τι εννοώ. Στην ηλικία μας χρειαζόμαστε ξεκούραση. ΄Οχι να έχουμε να ικανοποιούμε 2 γυναίκες. Γιατί κι η Βούλα, η γυναίκα μου, μην την βλέπεις που είναι ίσα με μένα, έχει μια όρεξη στο κρεββάτι αχόρταγη!

- Τελικά, ποια σας ξεκαθάρισε κύριε Θέμη;
- Ευτυχώς η Βούλα. Θύμωσε βέβαια, έγινε έξαλλη, έσπασε πιάτα, καρέκλες, τραπέζια, μάζεψε όλα τ’αδέλφια της στο σπίτι, αλλά τελικά δέχτηκε να με πάρει πίσω αν χωρίσω με την «τσούλα». Κι επειδή η Σούλα μου έγινε στενός κορσές τώρα τελευταία, όλο απαιτήσεις, και είναι και 15 χρόνια μικρότερή μου και έχουμε εντελώς διαφορετική νοοτροπία, θα είχαμε πολλά προβλήματα στο μέλλον. Ενώ με τη Βούλα, αναγιωθήκαμε μαζί. Είμαστε σαν αδέλφια. Η Βούλα, άνκαι μουρμούρα και ιδιότροπη, μ’αγαπάει, είμαι σίγουρος γι’αυτό. Θέλω να γεράσω με τη Βούλα, ρε παιδί

μου, ενώ με τη Σούλα, χλωμό το βλέπω να έμενε μαζί μου, άμα δεν είχα πια χρήμα και νιότη. Δεν ξέρω βέβαια στα σίγουρα, έτσι, λέω.

- Δηλαδή, όλα είχαν αίσιο τέλος.
- ΄Οχι κι ακριβώς αίσιο. Τώρα έχω να τραβήξω άλλο ζόρι. Εγώ τα'πα κι ησύχασα. Τώρα άρχισε η Βούλα. Κάθε τρεις και λίγο το θυμάται κι αρχίζει ν'ανακαλιέται. Κατεβάζει κάτι μούτρα… Με απειλεί πως αν το ξανακάνω κάηκα. Δεν μου κάθεται στο κρεββάτι τη μια μέρα, την άλλη με ξεθεώνει. Σαν να τρελλάθηκε, παραπάνω απ' ότι ήταν, βέβαια. Ανησυχώ μήπως κάνει κανένα αντίποινο, γιατί δε θα το αντέξω. Θα' χω χάσει και τ'αυγά και τα καλάθια τότε. Και ξέρεις, οι γυναίκες δεν είναι όπως τους άντρες. Δένονται με τους γκόμενους. Ερωτεύονται, δεν τους πηδάν απλώς. Ωχ…βάσανα δεν είχαμε και βάσανα γυρεύαμε»

Πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της συζυγικής απιστίας τόσο σε κοινωνικό όσο και σε προσωπικό επίπεδο;

1. Ν'αναγκάσουμε τους απίστους να ζήσουν με τον εραστή τους!

Μια καλή λύση, είναι να αναγκάσουμε αυτούς που διατηρούν εξωσυζυγική σχέση να ζήσουν για 6 μήνες, όχι παραπάνω με τον παράνομο εραστή τους! Θα πείτε, πάει, τρελάθηκε αυτή. Γι'αστείο το λέω, βέβαια, επειδή κάτι τέτοιο φυσικά δεν μπορεί να εφαρμοστεί. Όμως, λέμε τώρα, αν γινόταν κάτι τέτοιο, οι περισσότεροι «μοιχοί», θα επέστρεφαν τρέχοντας στο γάμο τους. Το να ζήσεις με κάποιον για 6 μήνες, συνιστά την τέλεια απομυθοποίηση. Βλέπεις πως ο «ιδανικός» παράνομος εραστής σου είναι άνθρωπος, κι έχει κι αυτός ελαττώματα, όπως κι ο σύντροφός σου. Πως θα βρεθείς σε μια σχέση με πολλά προβλήματα, με πολύ μικρή ιστορία, ενώ με το νόμιμο σύντροφό σου έχεις μια κοινή ιστορία και μια δουλειά χτισίματος της σχέσης, που έχει ήδη γίνει.

Επιπλέον, με τον άντρα σου ή τη γυναίκα σου έχεις ίσως ήδη παιδιά, που γνωρίζουν εσάς τους δυο για γονείς, έχεις κοινούς συγγενείς και φίλους κι

ένα ολόκληρο πλέγμα προσωπικό, οικογενειακό, κοινωνικό, ακόμη και οικονομικό που στηρίζει καλύτερα τη σχέση εκείνη.

2. Ατομική ψυχοθεραπεία όταν το απατημένο μέλος δεν το γνωρίζει.

Στις περιπτώσεις που υπάρχει εξωσυζυγική σχέση και ο απατημένος σύντροφος δεν το γνωρίζει, και αυτός που διατηρεί την εξωσυζυγική σχέση μετανιώνει και θέλει να διορθώσει τα πράγματα, τότε είναι καλό να αρχίσει ατομική ψυχοθεραπεία. Το αν θα το πει στο σύντροφό του, αργότερα, είναι μια απόφαση που θα πάρει μόνος του, γνωρίζοντας τις συνθήκες του γάμου του και τις αντοχές του συντρόφου του. Το να πάει κατευθείαν να τα «ξεράσει» όλα στο σύντροφό του, αυτό σίγουρα θα περιπλέξει ακόμη περισσότερο τα πράγματα και ίσως διαλύσει κάθε ελπίδα σωτηρίας του γάμου.

«Η Λίζα, η κοπελιά που γνωρίσαμε σε ένα προηγούμενο υποκεφάλαιο, η οποία ήρθε να με δει μετά από παρότρυνση και απειλές της κουμπάρας της, διατηρούσε εξωσυζυγική σχέση με το γείτονά της, χωρίς να το γνωρίζει ο σύζυγός της.

Όπως είδαμε, η Λίζα είχε προσωπικά ψυχολογικά προβλήματα, τα οποία παρέμεναν άλυτα και έπαιζαν σημαντικό ρόλο στην δημιουργία της εξωσυζυγικής σχέσης.

Αυτό που κάναμε μαζί με τη Λίζα ήταν μια συμφωνία. Για να δουλέψω μαζί της, έπρεπε να υποσχεθεί πως θα έκοβε κάθε σχέση με τον παράνομο εραστή της μέχρι να ολοκληρωθεί η θεραπεία. Μετά από αυτό θα μπορούσε να διαλέξει να κάνει ο,τι ήθελε.

Αυτό το θεώρησα απαραίτητο, ώστε να είναι ανεπηρέαστη από τις πιέσεις του εραστή της και να μπορέσει να δεσμευτεί ολοκληρωτικά στο να επιλύσει τα προβλήματά της από τη μια και να αποφασίσει ανεπηρέαστη για το πώς ένιωθε για το γάμο της,από την άλλη. Γιατί μπορεί η Λίζα να παρουσίαζε το σύζυγό της ως ιδανικό και το γάμο της ως τέλειο, από τη στιγμή όμως που δημιουργήθηκε μια εξωσυζυγική σχέση, έπρεπε να δούμε βαθύτερα και το πώς ήταν η ίδια μέσα στο γάμο της.

Η Λίζα ήταν πολύ διστακτική στο να πάρει την απόφαση να αφήσει τον

εραστή της. Ένιωθε εξαρτημένη από αυτόν τον άντρα και φοβόταν ότι δε θα μπορούσε να επιβιώσει ψυχολογικά χωρίς τη σχέση τους. Από την άλλη, ένιωθε πολύ δυστυχισμένη και γεμάτη ενοχές, ούτως ή άλλως. ΄Ετσι αποδέχτηκε τον όρο μου και διέκοψε τη σχέση. (Πράγμα το οποίο, δεν ήταν καθόλου εύκολο. Ο γείτονάς της την πίεζε πολύ να επιστρέψει. Τελικά, όμως μετά από 3 μήνες το αποδέχτηκε. Δεν ήθελε ούτε εκείνος να διακυβεύσει το γάμο του. Πρέπει το Λιζάκι να τον απείλησε πως αν δεν την άφηνε ήσυχη θα το έλεγε στη γυναίκα του, αλλά αυτό δεν μπορώ να το ξέρω.)
Η Λίζα μετά από ένα χρόνο ψυχοθεραπεία, πάει πολύ καλά. Άρχισε να συνειδητοποιεί καλύτερα τον εαυτό της και τις πραγματικές αιτίες των προβλημάτων της. Όσο για το γάμο της, θέλει να τον διατηρήσει.
Σε κάποια φάση, στους 6 μήνες περίπου, ο σύζυγός της έμαθε «τυχαία» για εκείνη την εξωσυζυγική σχέση. Τα πράγματα έγιναν πολύ δύσκολα για τη Λίζα. Δεν μπορούσε ν’αντέξει το θυμό του και τους καυγάδες. Ο σύζυγός της έγινε επιθετικός λεκτικά μαζί της και (μια συνηθισμένη αντίδραση) επιζητούσε πολύ συχνά σεξ. Μέχρι που την εξανάγκαζε να κάνει παιδί μαζί του. Σ’εκείνη τη φάση, συμβούλευσα τη Λίζα να τον προτρέψει να δει κάποιον άλλο ψυχολόγο, όπως και έγινε. Τα πράγματα είναι ακόμα δύσκολα μεταξύ τους. Η σχέση τους όμως, βρίσκεται σε πιο αληθινές βάσεις τώρα απ’ότι πριν. Δεν ξέρω αν θα τα καταφέρουν. Το ελπίζω.

2.Συζυγική συμβουλευτική και ψυχοθεραπεία.

Ευτυχώς, δεν έτυχε (ίσως ακόμα!) να βρεθώ στη θέση του απατημένου σύντροφου που μαθαίνει για το κέρατο. Φαντάζομαι πως πρέπει να είναι πολύ δύσκολα και αντιφατικά τα συναισθήματά του, όπως είδαμε και προηγουμένως.

Πιστεύω όμως, πως είναι βεβιασμένη κίνηση να χωρίζεις αμέσως μόλις το μάθεις. Ειδικά σε γάμους μακροχρόνιους, αξίζει τον κόπο να δίνεις μια δεύτερη ευκαιρία. Όχι μια δεύτερη ευκαιρία στον άπιστο, αλλά μια δεύτερη ευκαιρία στο γάμο. Η απιστία είναι σαν μια αρρώστεια μιας

σχέσης. Η σχέση νοσεί και χρειάζεται θεραπεία.

Ο απατημένος σύντροφος επίσης χρειάζεται θεραπεία. Κι αυτός που έχει απατήσει, όπως τη Λίζα το ίδιο. Θα έλεγα πως μια προσπάθεια 6 μηνών μαζί με ψυχοθεραπευτή είναι ένα καλό διάστημα δοκιμής ώστε ν'αποφασίσουν οι δύο σύζυγοι για το αν θα συνεχίσουν το γάμο τους ή αν θα τον διαλύσουν.

Μου έχει τύχει να ακούσω αρκετές γυναίκες που έδιωξαν τον άντρα τους μόλις έμαθαν ότι της απάτησε, να το έχουν μετανιώσει μετά. ΄Ισως επειδή δυσκολεύονται ν'αντιμετωπίσουν τη ζωή μόνες, ίσως επειδή θα ήθελαν να μείνουν κι άλλο μαζί του για να τον εκδικηθούν, ίσως επειδή εκ των υστέρων εκτιμούν πως άξιζε τον κόπο να προσπαθήσουν να σώσουν την σχέση τους και αναγνωρίζουν πως κι οι ίδιες είχαν κάποιο μερίδιο ευθύνης για ο,τι συνέβηκε.

Οι βεβιασμένες κινήσεις, όπως «τον διώχνω αμέσως μόλις διαπιστώσω πως με απατά», δείχνουν ψυχική ανωριμότητα και δυσκολία του ατόμου να μείνει σε μια δύσκολη συναισθηματικά κατάσταση. Αξίζει τον κόπο, όμως, να περάσουμε αυτό το μανίκι επειδή ίσως έτσι μας δοθεί μια ανεπανάληπτη ευκαιρία να ξαναδιαπραγματευτούμε τους όρους και τις συνθήκες της σχέσης μας και ίσως μετά από αυτό να είμαστε καλύτερα από πριν. ΄Ισως και να χωρίσουμε. Αξίζει τον κόπο όμως να διαπιστώσουμε με τον ενδεδειγμένο τρόπο αν υπάρχει σωτηρία.

Ο ενδεδειγμένος τρόπος, κατά τη γνώμη μου είναι τόσο η συζυγική ψυχοθεραπεία όσο και η ατομική ψυχοθεραπεία του κάθε μέλους ξεχωριστά. Αν θέλουμε να κάνουμε σωστή δουλειά. Διαφορετικά, αν αφεθεί το ζευγάρι μόνο του να ξεκαθαρίσει την κατάσταση, είναι επικίνδυνο να χειροτερέψουν τα πράγματα, αντί να καλυτερέψουν.

Ο Άριστος και η Μηλίτσα είναι ένα ζευγάρι που πέρασε μέσα από 1 χρόνο τακτική ψυχοθεραπεία, τόσο συζυγική όσο και ατομική μετά από την αποκάλυψη του εξωσυζυγικού δεσμού της Μηλίτσας.
Άριστος: « Είμασταν 14 χρόνια παντρεμένοι όταν έμαθα πως η γυναίκα

μου διατηρούσε εξωσυζυγική σχέση. Το σοκ για μένα ήταν τεράστιο. Νόμιζα πως έφυγε η γη κάτω από τα πόδια μου. Για μέρες ήμουν σαν ζωντανός νεκρός.
Πριν από αυτό νόμιζα πως είχαμε, αν όχι τον τέλειο, έναν πολύ καλό γάμο. Δεν μπορούσα ποτέ να φανταστώ πως θα συνέβαινε κάτι τέτοιο. Πέρασαν διάφορες σκέψεις από το μυαλό μου, να χωρίσω αμέσως, να της κάνω αντίποινα, να την εκδικηθώ με οποιοδήποτε δυνατό τρόπο. Ευτυχώς, η αδελφή μου στάθηκε δίπλα μου εκείνες τις δύσκολες ώρες και με συμβούλευσε από τη μια να μη βιαστώ να κάνω οποιαδήποτε κίνηση, κι από την άλλη να πάμε να δούμε έναν ειδικό. Η Μηλίτσα συμφώνησε αμέσως. Ήταν κι η ίδια σε πολύ άσχημη ψυχολογική κατάσταση. Δεν είναι ο τύπος της γυναίκας που κάνει κάτι τέτοιο χωρίς να νιώθει ενοχές. Έκλαιγε κι αυτή συνέχεια τότε και μου ζητούσε συγγνώμη από το πρωί μέχρι το βράδυ. Εγώ βέβαια δεν ένιωθα πως μπορούσα να τη συγχωρήσω.
Για το χατήρι των 2 παιδιών μας και των τόσων χρόνων που ήμασταν μαζί, συμφώνησα να προσπαθήσουμε. Πηγαίναμε τακτικά στον ψυχολόγο, στην αρχή δυο φορές την εβδομάδα και μετά μία. Δεν το περίμενα πως θα ήταν έτσι τα πράγματα. Εκεί μου δόθηκε η ευκαιρία να θυμώσω με την Μηλίτσα και να της το εκφράσω με «υγιεινό τρόπο» όπως μου είπε και ο ψυχολόγος, να εκφράσω τα παράπονα που είχα μαζί της τόσα χρόνια χωρίς να τσακωθούμε και μετά από λίγο καιρό να μπορώ ν’ακούσω και τα δικά της παράπονα. Η αποκάλυψη αυτών που ενοχλούσαν τη Μηλίτσα σε μένα, μπορώ να πω πως ήταν το ίδιο σοκαριστική με την αποκάλυψη της απιστίας της. Δεν περίμενα ποτέ να την ενοχλούσαν τόσα, μικρά αλλά πολλά πράγματα.
Εγώ, βλέποντας τους γονείς μου, που τα πάνε καλά, νόμιζα πάντα πως ήταν εύκολο πράγμα να είσαι παντρεμένος και πως δεν χρειάζεται πολλή προσπάθεια για να διατηρήσεις το γάμο σου. Να, όμως που δεν είναι τόσο εύκολα τα πράγματα στη σημερινή κοινωνία και που χρειάζεται πολλή δουλειά, ειλικρίνεια και επικοινωνία για να τα καταφέρεις.
Σήμερα, ένα χρόνο μετά, δεν μπορώ να πω ότι το ξεπέρασα ακόμη. Έχει ώρες που θέλω να την αρπάξω από τα μαλιά και να την χτυπήσω κάτω. Να την κάνω να καταλάβει πόσο πόνο μου προκάλεσε. Συγκρατιέμαι, όμως

γιατί αναγνωρίζω και το πόσο την είχα παραμελήσει πριν από αυτό, πόσο κλεισμένος ήμουν στον εαυτό μου και στον κόσμο μου, που δεν δεχόμουνα να συζητήσω μαζί της αυτά που εκείνη θεωρούσε προβλήματά μας κι εγώ δεν τα έβλεπα έτσι. Άλλες φορές πάλι θέλω να κλαίω, ή να φωνάζω να βγάλω το άχτι μου.

Δεν μπορώ να πω πως μπορώ ακόμα να την εμπιστευτώ, άνκαι αμέσως μόλις μαθεύτηκε η απιστία της, έκοψε κάθε επαφή και προσπαθεί να μου αποδείξει πως δεν θα το ξανακάνει. Πώς μπορείς όμως να την εμπιστευτείς; Νομίζω πως θα περάσει πολύς καιρός μέχρι να μου φύγει κάθε αμφιβολία, αν μου φύγει κι όλας.

Υπάρχουν όμως, όσο κι αν φαίνεται παράξενο και κάποια καλά στοιχεία που βγήκαν από αυτή την ιστορία. Νιώθω πως τώρα καταλαβαίνω καλύτερα τη Μηλίτσα. Έμαθα από τον ψυχολόγο να την ακούω. Να σταματάω να μιλώ και να την ακούω προσεχτικά τι έχει να μου πει. Το ίδιο κι αυτή με μένα. Μάθαμε επιτέλους να μιλούμε, να επικοινωνούμε.

Επίσης, κάναμε κάποιες αλλαγές στη ζωή μας, οι οποίες μας έκαναν την καθημερινότητα πολύ πιο εύκολη. Βγάλαμε αρνητικά άτομα από το περιβάλλον μας, τοξικούς φίλους, έτσι τους ονομάζει ο ψυχολόγος, μάθαμε να διασκεδάζουμε περισσότερο. Αρχίσαμε να κάνουμε διασκεδαστικά πράγματα μαζί με τα παιδιά μας. Πήγαμε και 2 ταξίδια στη διάρκεια του περασμένου χρόνου. Και αυτά τα πράγματα έκαναν πολλή διαφορά στο πως περνούμε.

Δεν ξέρω αν θα πάνε καλά τα πράγματα στο γάμο μου. Έχει μέρες που νιώθω μια χαρά, ευτυχισμένος, έχει μέρες που θέλω να χωρίσω εδώ και τώρα. Γι’αυτό άλλωστε και συνεχίζω να πηγαίνω μόνος μου 1 φορά την εβδομάδα και μιλώ με τον ψυχολόγο. Στο τέλος μπορεί και να μην το αντέξω και να χωρίσω. Δεν ξέρω. Μακάρι να μη συνέβαινε ποτέ αυτό. Από την άλλη όμως τώρα έχω μπροστά μου καινούριους τρόπους ζωής και καινούρια πράγματα που ποτέ δεν τα σκέφτηκα. Τι καλά να τα κάναμε όλα αυτά από πριν, πριν να φτάσουμε σ’αυτό το σημείο!»

Δυστυχώς, σήμερα η συζυγική απιστία είναι ένα φαινόμενο πιο συχνό απ'ότι παλιά στην κυπριακή κοινωνία. Υπάρχουν πολλά αίτια και πολλές δικαιολογίες γι'αυτό. Δεν παύει όμως να αποτελεί μια τραυματική κατάσταση για όλα τα άτομα, που εμπλέκονται. Τόσο τους «θύτες», όσο και τα «θύματα». Και μια αιτία διάλυσης πολλών οικογενειών.

Θα ήταν ευχής έργον να γινόταν πραγματική αφορμή για εξυγίανση πολλών προβληματικών γάμων. Μια αφορμή για καλυτέρευση της ποιότητας ζωής των παντρεμένων και των παιδιών τους. Δύσκολο, αλλά όχι ανέφικτο.
Τί στο καλό; Δεν είμαστε εμείς που θέλουμε να εκμοντερνιστούμε;

Κεφάλαιο 9.
Η θέση της γυναίκας μέσα σε μια σχέση, ένα γάμο. Θέματα ισότητας φύλων ως σημείο προστριβής.

«Η Κυριακή είναι μια πετυχημένη γιατρός 37 χρονών. Ο σύζυγός της, ο Αργύρης είναι ένας όχι και τόσο πετυχημένος δικηγόρος 42 χρόνων. Το ζευγάρι γνωρίστηκε στην Πάτρα κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Κατάγονται κι οι δυο από τη Λεμεσό. Είναι παντρεμένοι εδώ και 7 χρόνια και έχουν μια κόρη 5 χρονών.
Η Κυριακή με επισκέφτηκε απρόοπτα μια Παρασκευή βράδυ, την ώρα που έκλεινα το γραφείο.

- Καλησπέρα, είστε η ψυχολόγος;
- Καλησπέρα σας, η ίδια.
- Είμαι η Κυριακή Γεωργίου, η γυναικολόγος. Μιλήσαμε στο τηλέφωνο για κάποιες κοινές πελάτισσες.
- Καλησπέρα, α, τώρα γνωριζόμαστε από κοντά. Δεν είχαμε ξαναβρεθεί. Τί μπορώ να κάνω για σας;
- Μμμ…Είναι λίγο δύσκολο. Θέλω να σας δω επαγγελματικά. Τελικά σας χρειάστηκα προσωπικά.

- Ξέρετε, τώρα έκλεινα. Δεν μπορούμε να τα πούμε από Δευτέρας; Έχω κάποια κενά το απόγευμα.
- Μέχρι τη Δευτέρα μπορεί και να το μετανιώσω.
- Καλά. Καθίστε. Θα κάνω ένα τηλεφώνημα πρώτα να βολέψω τα παιδιά.
- Ο σύζυγος;
- Πάει πια, δεν έχουμε σύζυγο πλέον. Μη στενοχωριέστε. Είναι μια χαρά στην υγεία του, απλά χωρίσαμε.
- Δύσκολα τώρα;
- Μμμ… Όχι περισσότερο από πριν. Δεν συνεννοούμασταν και τόσο καλά. Φοιτητική επιλογή, βλέπετε. Δύσκολα εφαρμόσιμη στην ενήλικη πραγματικότητα.
- Πέσ'το ψέματα.

Τελείωσα το τηλεφώνημα, άκουσα ορισμένες τσιρίδες και παράπονα από την άλλη άκρη της γραμμής, υποσχέθηκα φαστ φουντ. Μερικές φορές χρειάζονται κι οι γρήγορες λύσεις.

-Λοιπόν, τί με θέλετε ακριβώς;
- Για το γάμο μου. Δεν μπορώ να καταλάβω τί δεν πάει καλά. Νιώθω πολύ θυμό με το σύζυγό μου και τα παιδιά. Και ξεσπάω σχεδόν καθημερινά. Δεν είναι καλό αυτό ε;
- Για να έρθετε εδώ, μάλλον εσείς νιώθετε πως δεν είναι καλό.
- Νιώθω πολλές ενοχές. Ο άντρας μου κάνει τόσα πράγματα για μένα. Παίρνει το πρωι το μωρό στο σχολείο, την παραλαμβάνει όταν σχολάσει, αγοράζει έτοιμο φαγητό το μεσημέρι, βγάζει έξω τα σκουπίδια, α! Και τα φροντιστήρια. Αυτός την πάει στο μπαλέτο, στη γυμναστική. Εγώ δουλεύω τα απογεύματα. Ως αυτήν την ώρα. Και δε δικαιολογούμαι να θυμώνω μαζί του.
- Ναι, θα έπρεπε να νιώθετε τρομερή ευγνωμοσύνη και να του φιλάτε τα πόδια! Τι δουλειά κάνει ακριβώς ο σύζυγός σας;
- Έχει δικηγορικό γραφείο, αλλά δε δουλεύει τόσο πολλές ώρες. Δεν πάνε και πολύ καλά οι δουλειές του.
- Ενώ η δική σας δουλειά πρέπει να πηγαίνει πολύ καλά για να νιώθετε τόσες ενοχές.

- Νιώθω ενοχές, αλλά δεν είναι επειδή η δουλειά μου πάει καλά. Είναι, επειδή, όπως σας είπα, έχω πολλά νεύρα μαζί του, χωρίς λόγο.
- Δεν είστε ψυχοπαθής ώστε να έχετε νεύρα χωρίς λόγο. Μου φαίνεστε μια αρκετά συγκροτημένη προσωπικότητα.
- Νομίζετε; Εγώ ώρες ώρες νιώθω τον εαυτό μου να έχει τρελαθεί.
- Τι τρελά πράγματα κάνετε ακριβώς; Περιγράψετέ μου ένα τέτοιο επεισόδιο.
- Λοιπόν, σήμερα το πρωί. Σηκώθηκα ως συνήθως στις 6. Ετοίμασα το πρωινό, συγύρισα το σαλόνι, μισομαγείρεψα το φαγητό για το βράδυ, σας είπα το μεσημέρι τρώμε έτοιμο φαγητό, πότισα τις γλάστρες, έδωσα ένα γύρω από τα αποχωρητήρια και το μπάνιο μέχρι τις 7. ΄Ολοι οι άλλοι κοιμόντουσαν. Στις 7 ξύπνησα την μικρή και την ετοίμασα για το σχολείο. Στις 7.20 φώναξα του Αργύρη να σηκωθεί για να πάρει την μικρή στο σχολείο. Το σχολείο είναι στο δρόμο του για το γραφείο και εξάλλου είχε και δικαστήριο στις 8.30. Ο Αργύρης δε σηκωνόταν, γκρίνιαζε, ξενύχτησε χθες το βράδυ, έβλεπε τηλεόραση μέχρι τις 3. Η μικρή φώναζε πως θ’αργήσει για το σχολείο, είναι πολύ γκρινιάρα τώρα τελευταίως. Εγώ στις 8 είχα χειρουργείο, μια καισαρική, και βιαζόμουνα. Η κλινική είναι στην ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση από το σχολείο της μικρής. Για 15 λεπτά φώναζα στον Αργύρη να σηκωθεί κι αυτός τίποτα. Τότε με έπιασε υστερία. ΄Αρχισα να φωνάζω τόσο δυνατά, που με άκουσε όλη η γειτονιά. Η μικρή έκλαιγε σπαρακτικά, ο Αργύρης επιτέλους σηκώθηκε κι άρχισε να βρίζει. ΄Εφυγα βιαστικά, αφήνοντας πίσω μου τους 2 ανθρώπους που αγαπώ σε πολύ άσχημη ψυχολογική κατάσταση, εξαιτίας της τρέλας μου. Στο αυτοκίνητο και στη διάρκεια της μέρας σκεφτόμουνα τι καλός σύζυγος που είναι ο Αργύρης και πόσο γκρινιάρα είμαι εγώ. Πόσο κρίμα είναι το μωρό για τις σκηνές που κάνω και την τραυματίζω.
- Κυριακή, τί ώρα κοιμήθηκες εσύ χθες το βράδυ;
- Γιατί, είναι σημαντικό αυτό;
- Πες μου, τί ώρα κοιμήθηκες και τί έκανες πριν κοιμηθείς;
- Κοιμήθηκα στις 1 το πρωί. Πριν από αυτό, έπλυνα τα πιάτα,

σκούπισα την κουζίνα, έβαλα πλυντήριο, σιδέρωσα τα ρούχα του Αργύρη και της μικρής για σήμερα και τακτοποίησα κάποια χαρτιά που χρειαζόταν να πάρω σήμερα στη δουλειά.

- Ο Αργύρης όλη αυτή την ώρα τι έκανε;
- Μετά το φαγητό, πήγε στο περίπτερο να πάρει τσιγάρα και όταν επέστρεψε κάθισε να δει τηλεόραση.
- Πριν από λίγο είπες ότι θυμώνεις με τον άντρα σου και ξεσπάς και στο μωρό και μετά νιώθεις ενοχές επειδή ο άντρας σου κάνει τόσα πολλά πράγματα για σένα.
- Ναι, αυτό είναι αλήθεια. Τώρα, ένιωθα πως θα έσπαζε το κεφάλι μου από τις σκέψεις. Γι'αυτό ήρθα να σας δω.
- Ξέρεις, Κυριακή, οι ενοχές είναι ο,τι πιο βλαβερό για τον άνθρωπο. Τον κατατσακίζουν. Του δημιουργούν σοβαρά ψυχολογικά προβλήματα.
- Άμα φταις, όμως, πως να μη νιώθεις ενοχές;»

Η Κυριακή είναι μια κλασική περίπτωση σύγχρονης κύπριας γυναίκας, η οποία ενώ δουλεύει και έχει πετυχημένη καριέρα νιώθει υπόχρεη να προσφέρει τα ιδια στο σπίτι, που θα προσέφερε αν ήταν οικοκυρά. Θεωρεί τις δουλειές του σπιτιού αποκλειστικά δική της υποχρέωση, και όταν ο άντρας της συνεισφέρει, έστω και κατά το ¼ όπως την περίπτωση του συζύγου της Κυριακής, τότε νιώθει ακόμη πιο ενοχικά και κατώτερα.
Μια άλλη βασική παράμετρος ανισότητας στην περίπτωση αυτή είναι ότι η γυναίκα είναι πιο πετυχημένη επαγγελματικά από τον άντρα. Αυτό, προφανώς κάνει τον άντρα να νιώθει άσχημα, επειδή πάει ενάντια στις προσδοκίες του από το δικό του ρόλο και από το ρόλο της γυναίκας του αντίστοιχα. Νιώθει επίσης μειονεκτικά απέναντι στη γυναίκα του, πράγμα που το εκφράζει με παθητική επιθετικότητα, όπως στην περίπτωση που πεισματικά μένει στο κρεββάτι το πρωι προκαλώντας έτσι αναστάτωση στο μωρό και στη γυναίκα του και μετά βρίσκει την ευκαιρία να θυμώσει πίσω.

Με τον όρο «παθητική επιθετικότητα», εννοούμε τη συγκαλυμμένη επιθετικότητα. Όταν ένα άτομο δε θυμώνει ευθέως, δε δείχνει καθαρά πως

είναι θυμωμένο ή έχει αντίθεση με τον σύντροφό του ή αυτόν που έχει απέναντί του, είτε επειδή φοβάται τις συγκρούσεις, είτε επειδή νιώθει ενοχές να θυμώσει, είτε επειδή είναι άτομο που δεν έχει καλή επαφή με τα συναισθήματά του και τα προβλήματά του. ΄Ετσι αυτός που είναι παθητικά επιθετικός αναπτύσσει μια συμπεριφορά που επιφανειακά φαίνεται τυχαία ή δικαιολογημένη ενώ στην ουσία αντιστέκεται στη συνεργασία και προκαλεί το θυμό του άλλου, δηλαδή την «ενεργητική επιθετικότητά» του.
Ο άντρας της Κυριακής ήταν παθητικά επιθετικός το συγκεκριμένο πρωινό επειδή, ενώ ήξερε πως ήταν υποχρεωμένος να ξυπνήσει, εξακολουθούσε να χουζουρεύει παρ'όλον που άκουγε τη γυναίκα του να χάνει την υπομονή της και τη μικρή να αδημονεί. Σαν να περίμενε να ξεσπάσει σε φωνές η Κυριακή ώστε τότε ν'αναγκαστεί να σηκωθεί και να έχει και λόγο να υβρίζει.

Το πρόβλημα της Κυριακής προέρχεται από την αντίθεση ανάμεσα στη διαπαιδαγώγησή της και στην πραγματική ζωή της. Αναγιώθηκε για να είναι μια «καλή γυναίκα» που αναλαμβάνει όλες τις δουλειές και τις υποχρεώσεις μέσα στο σπίτι, υπηρετώντας έναν άντρα-βασιλιά πετυχημένον επαγγελματικά που «φέρνει το ψωμί στο σπίτι». Ενώ τώρα, στην πραγματική ζωή αυτή είναι πετυχημένη επαγγελματικά και φέρνει τα περισσότερα χρήματα στο σπίτι, και αυτή έχει λιγότερο χρόνο για ν'ασχοληθεί με το νοικοκυριό και τις σπιτικές υποχρεώσεις.
Η Κυριακή προσπαθεί να τα κάνει όλα μαζί και τη δουλειά και τις υποχρεώσεις. Έτσι κουράζεται υπερβολικά και γίνεται ευέξαπτη. Επίσης, υποσυνείδητα νιώθει ένοχη που έχει περισσότερη επαγγελματική επιτυχία από τον άνδρα της. Νιώθει ένοχη και επειδή δεν καταφέρνει να αναλάβει όλες τις σπιτικές υποχρεώσεις. Νιώθει ένοχη για την αντίδραση παθητικής επιθετικότητας του άντρα της. Νιώθει ένοχη και για την δική της ενεργητική επιθετικότητα. Τόση ενοχή πού θα πάει η γυναίκα;
Θα «σπάσει» στο τέλος.

Τέτοιου είδους συγκρούσεις είναι πολύ συνηθισμένες στα σύγχρονα κυπριακά νοικοκυριά. Πολλές γυναίκες νιώθουν παγιδευμένες σ'ένα

φαύλο κύκλο παθητικής – ενεργητικής επιθετικότητας με το σύζυγό τους. Πολλές εξωσυζυγικές σχέσεις και διαζύγια βρίσκουν την αιτία τους και σ'αυτό το φαινόμενο.

Υπάρχουν βέβαια και οι άλλες γυναίκες, διαφορετικές από την Κυριακή, που δε νιώθουν ενοχές για το θυμό τους σε σχέση με τις ανισότητες στον καταμερισμό εργασίας μέσα στο γάμο τους. Παρ'όλο που αυτές δεν υποφέρουν από ενοχές, έχουν επίσης δυσκολίες στο να νιώσουν ευτυχισμένες και ικανοποιημένες από την έγγαμη ζωή.

Ας γνωρίσουμε την περίπτωση της Άλκηστης. Η Άλκηστη είναι 25 χρονών και είναι παντρεμένη με το Μάριο 27 χρονών. Η Άλκηστη δουλεύει σε ένα τουριστικό γραφείο και ο Μάριος είναι ηλεκτρολόγος αυτοκινήτων. Είναι 2 χρόνια παντρεμένοι και ακόμη δεν έχουν αποκτήσει παιδιά.
Η Άλκηστη καταγγέλει:
«Δεν τον αντέχω άλλο! Ειλικρινά σκέφτομαι να τα παρατήσω όλα και να φύγω. Είναι ένας φαλλοκράτης. Νομίζει πως είμαι υποχρεωμένη να του τα φέρνω όλα στο πιάτο, όπως τον κακόμαθε η μάνα του.
Δουλεύουμε σχεδόν τις ίδιες ώρες. Μερικές φορές εγώ μπορεί να αργήσω πιο πολύ να επιστρέψω από το γραφείο. Περιμένει από μένα να κάνω όλα τα ψώνια και τα μαγειρέματα. Και δεν του κάνουν του κυρίου τα έτοιμα φαγητά. Όχι! Θέλει σπιτικά μαγειρεμένα όπως αυτά της μάνας του. Εννοείται, πως εγώ δεν είμαι διατεθειμένη να ανεχτώ να πηγαίνει να τρώει στη μαμά του. Άμα προτιμούσε να τρώει με τους γονείς του, ας μην παντρευόταν. Από την άλλη όμως, δεν έχω πάντοτε τον χρόνο και την ενέργεια για να μαγειρεύω το βράδυ που επιστρέφω σκοτωμένη.
Και να'ταν μόνο αυτά; Το πλύσιμο; Τα σιδερώματα; Μπορείς να φανταστείς πόσο λερωμένα είναι τα ρούχα του Άκη, που είναι ηλεκτρολόγος αυτοκινήτων; Και που θέλουν πλύσιμο καθημερινά; Μουρμουρούσε πέρσι πως ήταν σπατάλη να πάρουμε το στεγνωτήριο, αλλά τελικά τον έπεισα. Ξέρεις πόσο με εκνευρίζει, όμως, που χρειάστηκε να σπαταλήσω τόσο χρόνο και τόση ενέργεια για να τον πείσω για κάτι

τόσο φυσιολογικό, που ουσιαστικά δεν έπρεπε καν να τον ρωτήσω;
Έχω την εντύπωση πως στην Ευρώπη, ή στην Αμερική, τα πράγματα θάναι καλύτερα για τη γυναίκα μέσα στο γάμο. Έτσι δείχνουν τουλάχιστον τα φιλμ και οι σειρές στην τηλεόραση. Οι κυπραίοι έχουν πολύ δρόμο να κάνουν ακόμα για να γίνουν ευρωπαίοι σύζυγοι! Εν τω μεταξύ, όμως, εμείς οι κυπραίες εργαζόμενες σύζυγοι τί κάνουμε; Καθόμαστε εκεί και αδικούμαστε κανονικότατα και με το νόμο;
Και τι θα γίνει αν κάνουμε και παιδιά; Θέλει μου και μωρό ο κύριος χώρκατος! Μωρό; Τότε είναι που θα τα παίξω κανονικά; Αν μου κάνει συμβόλαιο πως θ'αλλάζει πανιά, θα δίνει μπιμπερό και θα κοιμίζει μωρά, ίσως το σκεφτώ...»

Η Άλκηστη έχει δίκιο για τα παράπονά της. Είναι ένας άνθρωπος ο οποίος αδικείται στον καταμερισμό της εργασίας μέσα στο σπίτι της. Επειδή έχει γυναικείο φύλο και μόνο επιβαρύνεται με το μεγαλύτερο βάρος των σπιτικών εργασιών. Επειδή είναι νεαρή, μόνο 25 χρονών, καταφέρνει να ξεφύγει από το παραδοσιακό πρότυπο της «καλής κοπέλας». ΄Ετσι δε νιώθει ενοχές όπως την Κυριακή. Παρ'όλα αυτά είναι εξίσου θυμωμένη και το πιο σημαντικό: δυσκολεύεται να νιώσει ευτυχισμένη μέσα στο γάμο της.

Πιστεύω πως πολλά από τα προβλήματα και τους καυγάδες στα νέα ζευγάρια προέρχονται από αυτές τις ανισότητες και τον τρόπο που τις βιώνουν οι γυναίκες.
Είτε νιώθουν ενοχές για το θυμό τους, είτε όχι, ένα είναι το βέβαιο: βαθειά μέσα τους νιώθουν πως ο σύντροφός τους δεν τις αγαπά, ώστε να τις καταπιέζει τόσο. Για μένα αυτό είναι το πιο σημαντικό στοιχείο.
Αν ρωτήσουμε την Κυριακή αν πιστεύει πως ο άντρας της την αγαπά, θα μας απαντήσει αυτόματα πως «ναι, φυσικά και με αγαπά, αφού με παντρεύτηκε και μου έκανε και παιδί, και βγάζει έξω και τα σκουπίδια, και πάει και το μωρό στο σχολείο....» Άσχετον, αν ο θυμός της Κυριακής προέρχεται και από την αίσθηση πως ο άντρας της ίσως δεν την αγαπά. Μπορεί βέβαια να πιστεύει πως δεν την αγαπά, επειδή αυτή εκρήγνυται και ξεσπά όταν θυμώσει, αλλά η ουσία είναι πως αυτή νιώθει

παραμελημένη και μη αγαπητή. Γι’αυτό και ο θυμός μεγαλώνει.
Αν ρωτήσουμε την ΄Αλκηστη αν νιώθει πως ο άντρας της την αγαπά θα μας απαντήσει πως «όταν κάνει έτσι, να περιμένει τόσα από μένα, να μην αναλαμβάνει κι αυτός τα μισά και να μη δείχνει κατανότηση, είμαι σχεδόν σίγουρη πως δεν με αγαπά».

Πιστεύω πως η ευτυχία μέσα στο γάμο έχει να κάνει και με τις πραγματικότητες, αλλά και με τα ευχάριστα ή δυσάρεστα συναισθήματα των δύο συντρόφων. Το να νιώθει η γυναίκα αδικημένη όσον αφορά στον καταμερισμό εργασίας, είτε το παραδέχεται είτε όχι, αυτό έχει ως αποτέλεσμα να βιώνει δυστυχία μέσα στο γάμο της.

Ποιο είναι το ζητούμενο όταν παντρευόμαστε; Σε παλαιότερες εποχές το ζητούμενο από ένα γάμο ήταν η οικογενειακή αποκατάσταση και η εκπλήρωση του σκοπού του ανθρώπου, που δεν ήταν άλλος από την τεκνογονία και τη συμμόρφωση με τα κοινωνικά πρότυπα. Σήμερα, σε μια μοντέρνα ή και μεταμοντέρνα κοινωνία, (οι κοινωνικές αλλαγές στην Κύπρο πάντα καθυστερούν, παρ’όλο που τις μαϊμουδίζουμε επιπόλαια τα τελευταία χρόνια), τα ζητούμενα από τους νέους ανθρώπους που παντρεύονται είναι άλλα. Ζητούν να βρουν συντροφικότητα, συναισθηματική ασφάλεια και γαλήνη. **Με λίγα λόγια ευτυχία.**

Οι «ελεύθερες» κοπέλες αγωνιούν τα μάλα για την ανεύρεση ενός «ιδανικού» συντρόφου, ο οποίος θα είναι ικανός να δημιουργήσει σοβαρή ερωτική σχέση μαζί τους, η οποία να καταλήξει σε γάμο. Είναι τόση η δυσκολία να βρεις συμβατό ερωτικό σύντροφο σήμερα στην Κύπρο, που τέτοιου είδους προβληματισμοί που αφορούν την ισότητα μέσα στη σχέση και το γάμο, δεν πολυπροβληματίζουν τις νέες κοπέλες μέχρι να φτάσουν στο κρίσιμο σημείο που να τα βιώσουν απροετοίμαστες.

«Η Ντία είναι μια φοιτήτρια στο 4^{ο} έτος του πανεπιστημίου Κύπρου. Μέχρι

σήμερα είχε μόνο μια σχέση κι αυτή στο λύκειο. Είναι μια πολύ εμφανίσιμη κοπέλα, έξυπνη με ευχάριστο και ελκυστικό χαρακτήρα.

- Θα ήθελες να δημιουργήσεις κάποια σχέση;
- Ναι, βέβαια. Γιατί σου φαίνομαι να έχω κάποια πρόβλημα;
- Νομίζεις πως μια κοπέλα που δεν έχει ή δε θέλει να έχει σχέση αντιμετωπίζει κάποιο πρόβλημα;
- Κοίταξε, να θέλεις να έχεις σχέση και να μη βρίσκεις, είναι σίγουρα πρόβλημα. Τώρα, το να μη θέλεις καθόλου να έχεις σχέση δεν είναι ψυχολογικό πρόβλημα και μάλιστα σοβαρό; Δεν είναι στη φύση της γυναίκας η ερωτική συντροφικότητα;
- Άρα εσύ, αναγνωρίζεις στη φύση σου την ερωτική συντροφικότητα.
- Φυσικά!
- Την οποία δεν αναπτύσσεις..
- Επειδή οι άντρες στην ηλικία μου δεν την αναγνωρίζουν εύκολα στη δική τους φύση!
- Αχά!
- Και μένουμε χάσκοντας!»

Δεν είναι πολύ φυσικό, η Ντία να βάζει ως πρωτεύον προσόν ενός πιθανού συντρόφου το να δέχεται να είναι σύντροφος; Το να θέλει να μπει σε σχέση; Το να θέλει να παντρευτεί αργότερα;
Ψύλλους στ’άχυρα να ψάχνει για κάποιον που να μοιράζεται τις οικιακές εργασίες όταν συγκατοικήσουν ή όταν θα παντρευτούν.

«-Αν θα παντρευτούν, που οι περισσότεροι δεν παντρεύονται! Δεν βγήκες καμιά νύχτα έξω να δεις πόσοι μόνοι και πόσες μόνες κυκλοφορούν; Πού ζεις; Ψάχνουμε για κάποιον που να θέλει να πάει για φαγητό, ή έστω για καφέ, κι όχι απλά να χαμουρευτεί στο αυτοκίνητο μετά από το κλαμπ και μας λες να ρωτάμε και να ψάχνουμε για κάποιον που να βοηθά στις δουλειές του σπιτιού;

- Να μοιράζεται τις δουλειές του σπιτιού. Το να βοηθά απλώς είναι παγίδα!

- Βρες μου εσύ κάποιον νόρμαλ που να μπαίνει ευχαρίστως σε σχέση κι ας μη σηκώνει ούτε ένα πιάτο.»

Όταν όμως φτάσει η Ντία στο γάμο, που αφού το θέλει θα φτάσει, τότε θα δει πως πίσω έχει η αχλάδα την ουρά. Όπως το είδε κι η Κυριακή και η Άλκηστη!

Οι περισσότερες κύπριες γυναίκες αποτυγχάνουν στο να βάλουν σωστά τα θεμέλια μιας ίσης κατανομής εργασίας και κόπου μέσα στο γάμο τους, επειδή μπαίνουν μέσα στη σχέση τους από μειονεκτική θέση. Είτε επειδή πάσχουν από χαμηλή αυτοεκτίμηση, είτε επειδή όντως, είναι πολύ δύσκολο να βρεθεί διαθέσιμος ερωτικός σύντροφος ανάμεσα στους κύπριους άντρες, ο οποίος να είναι διαθέσιμος για να αγαπήσει και να μπει φυσικά και αβίαστα σε μια σοβαρή σχέση και δέσμευση. **Έτσι επικεντρώνουν την προσοχή τους στο να πείσουν τον άντρα να γίνει σύντροφος και όχι στο αν αυτός ο άντρας είναι κατάλληλος σύντροφος.**

Ο γάμος, όμως, είναι πολύ σοβαρή και μακροχρονια υπόθεση. Πιστεύω αξίζει τον κόπο, να τα έχουμε υπόψην μας κι αυτά τα θέματα. Τα οποία μπορεί να μας φαίνονται ασήμαντα, αλλά για τις ήδη παντρεμένες γυναίκες αποδεικνύονται πολύ σημαντικά!

«-Και πώς βάζεις τα σωστά θεμέλια για μια σχέση σεβασμού και ισότητας και ίσου καταμερισμού του κόπου;», πείσθηκε να ρωτήσει η Ντία ύστερα από τον 2° καφέ.

«-Πρώτα απ’όλα είναι απαραίτητο μια αδέσμευτη κοπέλα να πιστεύει στην προσωπική της αξία και στο ότι δικαιούται να έχει μια τέτοια σχέση.
-Δεύτερον; Πες μου πιο πρακτικά πράγματα.
-Άμα δεν είναι πρακτικό το να υποβάλλεις στον άλλο αυτά που περιμένεις, ποιό θα είναι;
- Δεν κατάλαβα! Με γυναίκα θα έχει να κάνει ο άνθρωπος, όχι με

μέντιουμ!
- Η γυναίκα όμως μεταδίδει υποσυνείδητα μηνύματα στον σύντροφό της ή στον πιθανό της σύντροφο. Όταν εσύ πιστεύεις στη δική σου αξία, τότε βάζεις και τον άλλο σε μια διαδικασία να προβληματιστεί και να πειστεί για το ότι κάτι γίνεται εδώ, για να έχει τόση αυτοπεποίθηση αυτή η κοπέλα, κάτι παραπάνω ξέρει για τον εαυτό της. Κάτσε να το ανακαλύψουμε.
- Και δε θα προτιμήσει μια κοπέλα που δεν απαιτεί τόσα πολλά;
-Υπάρχει πάντα το στοιχείο του δύσκολου και εύκολου παιχνιδιού. Κατά τη γνώμη μου, αυτό είναι το πιο τίμιο «δύσκολο» παιχνίδι.
- Κάτι είπες προηγουμένως, το να βοηθάει κάποιος απλά είναι παγίδα; Τί εννοείς;
-Εννοώ πως οι άντρες που δεν μοιράζονται ίσα τα βάρη, αλλά βοηθούν λίγο, συνήθως γίνονται πιο δεσποτικοί και πιο τυραννικοί, απ'αυτούς που δεν κάνουν τίποτα. Αυτοί που κάνουν λίγα πράγματα απαιτούν ενός άλλου είδους σεβασμό και αναγνώριση από τη σύντροφό τους. Και συνεχώς προβάλλουν ως ατού του εαυτού τους το ότι κάτι κάνουν κι αυτοί μέσα στο σπίτι! Το έχω δει να συμβαίνει αρκετά συχνά. Και παγιδεύουν και τη σύντροφό τους σε ένα φαύλο κύκλο θυμού και ενοχών. Να σου πω την περίπτωση της Κυριακής;»

Το να προβληματίζουμε τις νέες γυναίκες για να δημιουργήσουν υγιείς και ίσες σχέσεις στο μέλλον, αρκεί ή χρειάζεται να δούμε και την πλευρά των νέων αντρών; Οι οποίοι επίσης αναγιώνονται διαφορετικά και βρίσκουν άλλα δεδομένα στην σύγχρονη ζωή;

Πραγματικά, κι αυτοί βρίσκονται σε δύσκολη θέση. Όχι σε πρακτικό επίπεδο, γιατί κατά κανόνα επιβαρύνονται πολύ λιγότερο από τις γυναίκες τους. Είναι δύσκολη σε συναισθηματικό επίπεδο, επειδή βιώνουν αναπάντεχες αντιφάσεις σχετικά με το ποιος είναι ο ρόλος τους και τι περιμένει η κοινωνία, οι γονείς και οι φίλοι από αυτούς, και από την άλλη τί περιμένει η σύντροφός τους από αυτούς.
Πιστεύω, όμως, πως αν θελήσουν να επικοινωνήσουν ειλικρινά τα

συναισθήματά τους με τη σύντροφό τους και έχουν πραγματικά διάθεση να διευκολύνουν την κατάσταση και για τους δυο τους, μπορούν να βρεθούν λύσεις.

Εξακολουθώ να πιστεύω πως το σημαντικότερο κομμάτι όλης αυτής της ιστορίας είναι οι ίδιες οι γυναίκες να έχουμε εσωτερική σιγουριά για την αξία μας και τα δικαιώματά μας. Και να απεμπολήσουμε τις όποιες ενοχές μας για τη μοντέρνα ζωή μας.

==

Κεφάλαιο 10.
Πόσο απολαμβάνουμε τη θηλυκότητα και τον ερωτισμό μας;
Η κύπρια γυναίκα είναι ανοργασμική;
==

Η Ειρήνη είναι μια γυναίκα 52 ετών, η οποία χώρισε πρόσφατα. Ήταν παντρεμένη από τα 19 της. Ήρθε να με δει μετά από σύσταση του παθολόγου της επειδή αντιμετωπίζει προβλήματα ύπνου.

« -Δεν ξέρω από πού να ξεκινήσω.
-Αυτό συμβαίνει στους περισσότερους που έρχονται εδώ.

- Αντιμετωπίζω σοβαρό πρόβλημα με τον ύπνο. Εδώ και δεκαπέντε χρόνια. Μόλις ένα χρόνο έχει που χώρισα, αλλά αυτά τα προβλήματα τα είχα από πριν. Αυτά και άλλα πιο σοβαρά τα οποία ντρεπόμουνα να τα πω στο γιατρό.
- Τα προβλήματα ύπνου παρουσιάζονται συχνά σε ανθρώπους που πάσχουν από κατάθλιψη ή που έχουν πολλά βάσανα. Θέλεις να μου πεις για τα βάσανά σου εκείνα, κ. Ειρήνη, τα οποία ντρεπόσουν να τα μοιραστείς με το γιατρό;
- Μπορεί να γελάσεις κι όλας μαζί μου, στην ηλικία μου.
- Δε συνηθίζω να γελώ με τα προβλήματα που βασανίζουν τον κόσμο...
- Επειδή είσαι κι εσύ γυναίκα, θα σου πω. Το μεγαλύτερο παράπονο που έχω από τη ζωή μου, είναι πως ποτέ μου δε χάρηκα και δεν απόλαυσα το σεξ και φοβάμαι πως είμαι πολύ μεγάλη πια για να μπορέσω να το γνωρίσω και να το απολαύσω.»

Η κ. Ειρήνη ξεκίνησε τη σεξουαλική της ζωή πριν 33 χρόνια. Κι όμως, δεν έχει νιώσει ποτέ ευχαρίστηση! Δεν ξέρει τι σημαίνει οργασμός! Κι επειδή ζει στο 2005 κι όχι στο 1945, την προβληματίζει αυτό. Παρακολουθεί εκπομπές από την τηλεόραση, διαβάζει μυθιστορήματα, συζητά με τις φίλες της και την κόρη της, και γνωρίζει πως άλλες γυναίκες χαίρονται και απολαμβάνουν το σεξ, ενώ αυτή ποτέ δεν έχει βιώσει ευχάριστα αυτή την εμπειρία. Επειδή είναι κύπρια και κάποιας ηλικίας, ώστε να έχει ανατραφεί με πιο παραδοσιακό τρόπο, ντρέπεται και νιώθει άσχημα να μιλήσει γι'αυτό. Ενδεχομένως να διεκδικήσει το δικαίωμα στο σεξ. Δικαίωμα που έχουν όλες οι γυναίκες, ακόμη και οι κυπραίες!

Συνεχίζει η κ. Ειρήνη:

- Από μικρή διδάχτηκα από τη μάνα μου πως είναι ντροπή να αγγίζω τον εαυτό μου. Πως είναι ντροπή να μιλά μια νέα κοπέλα γι'αυτά τα πράγματα. Πως ο,τιδήποτε έχει να κάνει με τους άντρες, τον έρωτα και το σεξ είναι απαγορευμένα. Μια καλή κοπέλα δεν ασχολείται μ'αυτά.

- Και ήσουν πολύ καλή κοπέλα εσύ!
- Εξαιρετική. Τρομάρα μου! Τα έκανα όλα σύμφωνα με τους κανόνες και να που κατάντησα. Ένας αποτυχημένος γάμος, μόνη μου στα 50 και κάτι και χωρίς να έχω ποτέ ζήσει τη γυναικεία μου φύση.»

Θα μου πείτε, η Ειρήνη είναι μεγάλη γυναίκα. Έρχεται από προηγούμενη γενιά κυπρίων γυναικών. Οι νέες κοπέλες μπορεί να μην είναι έτσι.

Ας σας μιλήσω για την Ελένη.

Η Ελένη, που είναι και ωραία Ελένη είναι 25 χρονών. Είναι αρραβωνιασμένη με τον Κωστή εδώ και ένα χρόνο. Η Ελένη ήρθε μαζί με τον Κωστή στο γραφείο.
Αντιμετωπίζουν σεξουαλικά προβλήματα.
Κ: Δηλαδή η Ελένη αντιμετωπίζει. Είναι ψυχρή.
Θ: Κρυώνει;
Ε:Δεν θέλω να κάνω σεξ, έχω ξηρότητα στον κόλπο και πονώ.
Θ:Δεν θέλεις να κάνεις σεξ με τον Κωστή ή γενικά;
Κ:Είδες γιατί δεν ήθελα να έλθουμε στον ψυχολόγο;
Θ:Ηρεμήστε, ένα αστείο έκανα. Το οποίο έχει και βάση βέβαια. Ελένη, νιώθεις πως ο Κωστής είναι ο σύντροφος τον οποίο πραγματικά επιθυμείς; Θέλεις να τον φιλάς;
Ε:Να τον φιλώ, βέβαια. Θέλω πολύ να με φιλά. Όταν όμως πάει να προχωρήσει παρακάτω, δεν μπορώ. Πανικοβάλλομαι. Νιώθω φόβο και πόνο.
Θ:Σε τέτοιες περιπτώσεις, πρώτα έρχεται ο φόβος και μετά ο πόνος.
Ε:Δηλαδή πονώ επειδή φοβάμαι πως θα πονέσω;»

Στη συνέχεια, μετά από πολλές ατομικές συναντήσεις με την Ελένη καταλήξαμε στο συμπέρασμα πως η Ελένη έχει συνδέσει το σεξ με τη βρωμιά και την ανηθικότητα. Μεγαλώνοντας σε μια συντηρητική οικογένεια, διδάχτηκε από μικρή πως το σεξ είναι κάτι βρώμικο και αισχρό. Δεν είναι παράξενο βέβαια που η μητέρα της Ελένης εγκατέλειψε τον

πατέρα της όταν η Ελένη ήταν μόλις 5 χρονών για να πάει να ζήσει με τον εραστή της. Ο πατέρας κράτησε τα παιδιά, η Ελένη έχει και ένα μεγαλύτερο αδελφό, και τα μεγάλωσε με τη βοήθεια της μητέρας του, μιας πολύ συντηρητικής και θρησκόληπτης γυναίκας. Ο πατέρας της δεν ξαναπαντρεύτηκε και αφοσιώθηκε στα παιδιά του. Έτσι στο υποσυνείδητο της Ελένης το σεξ συνδέθηκε με την απιστία, την κακία και την εγκατάλειψη.

Θα μου πείτε, η περίπτωση της Ελένης είναι extreme. Δεν έχουν όλες οι κύπριες κοπέλες εγκαταλειφθεί από τη μητέρα τους, ούτε τις μεγάλωσε η θρησκόληπτη γιαγιά τους.
Ορθά.
Ας παρακολουθήσουμε μια κουβέντα συνηθισμένων κυπραίων γυναικών.
Μια συζήτηση στη σάουνα του γυμναστηρίου. Δύο φιλενάδες γύρω στα 30-35 συζητούν κι εγώ ως συνήθως, ερευνήτρια κουτσομπόλα στήνω αυτί. Μέχρι ν’αρχίσουν να με ρωτούν και να χάσω τη βολή μου.

- Χώρισε, λέει, η άλλη επειδή ο άντρας της δεν την ικανοποιούσε σεξουαλικά. Εμάς δηλαδή μας ικανοποιεί;
- ΄Ελα ρε Τασία, εσύ γιατί να κάνεις παράπονα; Μια χαρά είστε με τον Τάκη. Όλο αγκαλιές και φιλιά ήσασταν το καλοκαίρι που πήγατε κρουαζιέρα.
- Άλλο οι αγκαλιές και τα φιλιά, κι άλλο η ικανοποίηση. Ξέρεις πως ικανοποιήση σημαίνει να «φτάνεις», να «τελειώνεις», να «έρχεσαι σε οργασμό».
- Δηλαδή εσύ δεν έρχεσαι σε οργασμό;
- Ξέρεις τι σημαίνει οργασμός;
- Θέκλα, πες μας εσύ, που είσαι πιο ειδική, τι σημαίνει οργασμός;
- Ο οργασμός, ή αλλιώς η σεξουαλική κορύφωση, είναι μια αίσθηση διαφορετική για την κάθε γυναίκα, την οποία μπορεί να την ανακαλύψει πρώτα μέσω του αυνανισμού. Δεν μπορεί κανένας να σου την εξηγήσει, παρά μόνο να τη ζήσεις μέσα από το

σώμα σου για να ξέρεις τι σημαίνει αυτό για σένα.

- Αυνανισμός; Εννοείς να το κάνουμε μόνες μας; Μα είναι φυσιολογικό αυτό στην ηλικία μας; Δεν είναι ανωμαλία;
- Τι να σας πω, ρε παιδιά. Με ρωτάτε την άποψη της ψυχολογίας. Εγώ θα σας την πω κι εσείς πάρτε την όπως θέλετε.
- Μα, αυτό δεν είναι και αμαρτία;
- Αυτή είναι η άποψη της θρησκείας. Η άποψη της ψυχολογίας είναι πως είναι μια εντελώς φυσιολογική λειτουργία για την οποία είμαστε βιολογικά προγραμματισμένες, όπως και οι άντρες. Άλλο πράγμα βέβαια το να είναι κάποιος εθισμένος από τον αυνανισμό, εκεί αντιμετωπίζεται όπως κάθε εθισμός. Εδώ μιλούμε να το κάνεις που και που, επειδή σου έρχεται. Ειδικά όταν δεν έχεις συχνή ή ικανοποιητική σεξουαλική ζωή. Ή όταν θέλεις ν'ανακαλύψεις καλύτερα το σώμα σου και τη σεξουαλική του λειτουργία. Αφού μιλάτε για φυσιολογικά και μη, είναι φυσιολογικό μια γυναίκα στα 30 να μη γνωρίζει τί είναι οργασμός και να μην ξέρει αν ικανοποιείται σεξουαλικά; Μη με θυμώσετε τώρα!

Θυμώνω με την κατάσταση στην κοινωνία μας. Μεγαλώνουμε τις γυναίκες με άγνοια γύρω από το σώμα τους και τη σεξουαλικότητά τους. Φορτίζουμε αυτήν την τόσο φυσιολογική λειτουργία του οργανισμού με ένα σωρό αρνητικά αισθήματα και αναστολές. Ταυτίζουμε την «καλή γυναίκα» με μια ασεξουαλική ή «ψυχρή» γυναίκα και μετά την πάμε σηκωτή στον ψυχολόγο για να την θεραπεύσει.
Σε μια κοινωνία γεμάτη ταμπού και απαγορεύσεις το σεξ αντί να εξαγνίζεται εκχυδαϊζεται και παθολογικοποιείται.
Είναι πραγματικά λυπηρό που οι περισσότερες κύπριες γυναίκες δεν απολαμβάνουν το σεξ. Λυπηρό για τις ίδιες, αλλά και για τους συντρόφους τους.

Μια άλλη αιτία για τις σεξουαλικές δυσλειτουργίες των κυπρίων γυναικών βρίσκεται και στη δυσκολία ύπαρξης συνεχούς σεξουαλικής ζωής έξω από το γάμο. Για τις περισσότερες «ελεύθερες» κοπέλες το σεξ είναι μέσο διαπραγμάτευσης για την απόκτηση μόνιμου συναισθηματικού συντρόφου, και είναι σχεδόν πάντοτε συνδεδεμένο με τη συναισθηματικότητα. Έτσι βρίσκουμε πολλές νέες κοπέλες στα 20, στα 25, στα 30, στα 35 οι οποίες ενώ κάποια στιγμή είχαν αρχίσει τη σεξουαλική τους ζωή, τώρα να βιώνουν μεγάλες περιόδους σεξουαλικής αποχής. Αυτό δεν είναι και ο,τι καλύτερο για την ομαλή ανάπτυξη και συνέχιση μιας φυσιολογικής σεξουαλικής ζωής.

Η Νίνα είναι 30 χρονών.

«Την πρώτη μου σεξουαλική εμπειρία την είχα όταν ήμουν 21 χρονών. Ήμουν φοιτήτρια στο Λονδίνο και είχα μια σύντομη σχέση με ένα συμφοιτητή μου. Δεν μπορώ να πω πως ήταν και ο,τι καλύτερο, αλλά δεν ήξερα τίποτα άλλο. Η σχέση αυτή τέλειωσε μετά από 3 μήνες. Περίπου 6 μήνες μετά, στις διακοπές του καλοκαιριού γνώρισα ένα παιδί 4 χρόνια μεγαλύτερό μου ο οποίος μου φάνηκε πιο έμπειρος στο κρεβάτι από τον πρώτο. Ένιωθα καλύτερα αυτή τη φορά. Μετά από 2 μήνες, όμως εγώ επέστρεψα στο Λονδίνο κι αυτός έμεινε στην Κύπρο. Και μια σχέση δε διατηρείται εύκολα από μακριά.

Δεν έτυχε να γνωρίσω κάποιον άλλο μέχρι να τελειώσω τις σπουδές μου. Μια φορά μέθυσα σ’ένα πάρτυ, από εκείνα τα θρυλικά στα εγγλέζικα πανεπιστήμια και πέρασα το βράδυ μ’έναν τύπο, ισπανό που έμενε στο ίδιο κτίριο με μένα. Δε θυμάμαι και πολλά από αυτήν την εμπειρία. Αυτός θέλησε μετά να φτιάξουμε σχέση, αλλά εγώ τον θεώρησα πλήρως ακατάλληλο για κάτι τέτοιο. Άλλωστε, μετά από 3 μήνες θα επέστρεφα στην Κύπρο.

Έχει 5 χρόνια που γύρισα. Για κανένα χρόνο ήμουν μόνη και μετά γνώρισα τον Παναγιώτη. Ο Παναγιώτης είναι ένας συνάδελφος 8 χρόνια μεγαλύτερός μου, χωρισμένος με ένα παιδί. Ήταν μια πολύ παθιασμένη σχέση που κράτησε 2 χρόνια. Σε όλα τ’άλλα δεν τα πηγαίναμε καλά, το σεξ

όμως ήταν περίφημο. Ένιωσα για πρώτη φορά ολοκλήρωση και κατάλαβα τι σημαίνει οργασμός. Έχει δύο χρόνια που χωρίσαμε, κι από τότε είμαι μόνη μου. Δε μετάνιωσα που χώρισα με τον Παναγιώτη, άλλωστε εγώ το επέλεξα. Η κατάσταση δεν πήγαινε άλλο. Όλο καυγάδες και σχιζοφρένεια.

Το πρόβλημά μου, είναι πως έχει δύο χρόνια να πάω με άντρα. Είναι φυσιολογικό αυτό στην ηλικία μου; Βέβαια, οι περισσότερες φίλες μου βρίσκονται στην ίδια κατάσταση. Δεν βρίσκεις εύκολα άντρα την σήμερον ημέρα, αυτό πρέπει να το παρατηρήσατε κι εσείς. Τί θα γίνει όμως με τη σεξουαλική μας ζωή; Είναι σαν να καταδικάζουμε τον εαυτό μας σε μια σεξουαλική στέρηση με όλα τα παρεπόμενα. Μπορώ να σου πω, πως αυτά τα δύο χρόνια που πέρασα με τον Παναγιώτη, παρόλο που είχαμε τόσα προβλήματα, ήταν τα καλύτερα των τελευταίων δέκα χρόνων. Όσο θυμωμένη και να ήμουν μαζί του και με την κατάσταση, όταν κάναμε έρωτα ηρεμούσα, ένιωθα άλλος άνθρωπος.
Μήπως τελικά πρέπει να χαμηλώσουμε λίγο τα κριτήριά μας για να μην καταντήσουμε «παράξενες γεροντοκόρες»; »

Αυτά είναι τα διλήμματα της σύγχρονης κύπριας γυναίκας. Απελευθερωμένης κατά το ήμισυ, δυναστευόμενης ακόμα από τις κοινωνικές απαγορεύσεις και τις γονεϊκές προσταγές.

Ποια λύση θα μπορούσε να βρει η Νίνα;
Να δημιουργήσει μια σχέση μόνο σεξουαλική με κάποιον που να της παρέχει ικανοποιητική σεξουαλική ζωή μέχρι να βρεθεί ένας κατάλληλος σύντροφος σε όλα τα επίπεδα, είναι μια λύση.
Μια άλλη λύση είναι να σταματήσει να σκέφτεται το σεξ και να το πάρει απόφαση πως θα στερείται σεξουαλικά μέχρι να παντρευτεί ή τουλαχιστον να δημιουργήσει μια σοβαρή σχέση.

Τί θα έκανε ένας άντρας σ’αυτήν την περίπτωση;

Μπερδεμένα πράγματα.
Ένας άντρας πριν 20 χρόνια θα δημιουργούσε μια καθαρά σεξουαλική σχεση, «για να περνά» μέχρι να παντρευτεί. Ή θα είχε πιο ελεύθερη σεξουαλική ζωή με διάφορες παρτενέρ μέχρι να κατασταλάξει σε μία. Η λύση με τη μία σχέση, βέβαια, θα ήταν καλύτερη από τις πολλές ευκαιριακές, και λόγω των σεξουαλικά μεταδιδόμενων ασθενειών, αλλά και λόγω του ότι μόνο σε μια μακρόχρονη σχέση μπορούμε ν'αναπτυχθούμε καλύτερα σεξουαλικά. Θυμάστε τη συζήτηση γύρω από τη μονογαμικότητα.

Ένας νεαρός άντρας σήμερα διαφέρει από έναν άντρα πριν 20 ή και 10 χρόνια. Οι περισσότεροι νεαροί αφοσιώνονται σε άλλες δραστηριότητες, όπως τη δουλειά τους, τα διάφορα ηλεκτρονικά παιχνίδια, τα αθλήματα, τις καφετέριες, τις παρέες και ξεχνούν αρκετά τη σεξουαλικότητά τους. Άρα οι περισσότεροι νέοι άντρες σήμερα δε διαφέρουν και πολύ από τις γυναίκες σ'αυτόν τον τομέα. Ίσως γι'αυτό και έχουν αυξηθεί τόσο πολύ τα σεξουαλικά προβλήματα στους άντρες από 20 μέχρι 35 χρονών στη σύγχρονη εποχή.

Δεν είμαι σεξολόγος. Οι γνώσεις και η παρεμβολή μου περιορίζονται στα ψυχολογικά αίτια της όποιας σεξουαλικής δυσλειτουργίας. Στο κεφάλαιο αυτό ήθελα απλώς ν'αναφέρω επιγραμματικά κάποια θέματα γύρω από τη σεξουαλικότητα της σύγχρονης κύπριας γυναίκας.

Και στην ερώτηση του τίτλου διακινδυνεύω ν'απαντήσω:
Λίγες κύπριες γυναίκες απολαμβάνουν την σεξουαλικότητά τους λόγω ανατροφής και νοοτροπίας.
Είναι κρίμα να δυσκολευόμαστε να απολαύσουμε τη θηλυκότητα και τον ερωτισμό μας. Αν αλλάξουμε τον τρόπο σκέψης μας ίσως βοηθήσουμε τον εαυτό μας να ζήσει πιο φυσιολογικά.

Η Μαίρη είναι μια κύπρια γυναίκα η οποία κατάφερε, με τη βοήθεια του συντρόφου της να αποδεσμευτεί ερωτικά και να μπορέσει να απολαμβάνει τον εαυτό της και τον έρωτα.

«Γεννήθηκα σε ένα χωριό στην επαρχία. Οι γονείς μου, αγράμματοι άνθρωποι, μας έδωσαν τη συνήθη κυπριακή ανατροφή. Με όλες τις απαγορεύσεις και τα ταμπού γύρω από το σεξ.
Κατά τη διάρκεια των σπουδών μου δεν είχα καμιά σεξουαλική εμπειρία λόγω των ηθικών αναστολών μου, αλλά και λόγω του ότι συγκατοικούσα με το μεγαλύτερο αδελφό μου, ο οποίος ήταν πολύ αυστηρός.
Όταν επέστρεψα από τις σπουδές μου, μέσα σε έξι μήνες βρέθηκα αρραβωνιασμένη και σε ένα χρόνο παντρεμένη. Ο Νίκος ήταν ένας συγχωριανός μου, αστυνομικός. Μου τον προξένεψε η θεία μου. Ήταν καλό παιδί, αλλά δεν ταιριάζαμε και πολύ. Είχαμε πολλά προβλήματα. Τσακωνόμασταν συχνά. Οι γονείς του επενέβαιναν στη σχέση μας. Με τον καιρό ανακάλυπτα όλο και περισσότερο πως είχαμε πολλές διαφορές.
Ο Νίκος, παρόλα τα προβλήματά μας, επέμενε να κάνουμε παιδί. Εγώ δεν ήμουν σίγουρη, αλλά για το καλό του γάμου μου και για να σιωπήσουν οι δικοί μας που συνεχώς μουρμουρούσαν και μας πίεζαν, είπα να προσπαθήσω. Για ένα χρόνο προσπαθούσαμε μόνοι μας, αλλά εγώ δεν έμενα έγγυος. Μετά επισκεφθήκαμε ένα γυναικολόγο, ο οποίος με έβαλε να κάνω διάφορες εξετάσεις, οι οποίες βγήκαν απόλυτα φυσιολογικές. Αυτό με προβλημάτισε. Εν τω μεταξύ οι καυγάδες συνεχίζονταν. Έτσι, μετά από 2 χρόνια χωρίσαμε.

Όσο καιρό ήμουν παντρεμένη με το Νίκο, δεν ήξερα αν η σεξουαλική μας ζωή ήταν καλή. Δεν είχα μέτρο σύγκρισης. Δεν ένιωθα καμιά ιδιαίτερη ευχαρίστηση, αλλά πίστευα πως έτσι είναι το σεξ και όλες οι γυναίκες το ίδιο νιώθουν. Γιατί να κάνουν τόση φασαρία για κάτι τόσο το ασήμαντο; Χαρά στο πράγμα!

Έξι μήνες μετά το χωρισμό, γνώρισα τον Πέτρο. Ο Πέτρος ήταν ένας

συνάδελφός μου στο φροντιστήριο που δούλευα. Ο Πέτρος είναι κι αυτός χωρισμένος κι έχει ένα γιο 10 χρονών. Έχει έξι χρόνια που χώρισε κι είχε αρκετές ερωτικές εμπειρίες τόσο πριν όσο και μετά το γάμο μου.

Στην αρχή ήμουν διστακτική στο να προχωρήσω με τον Πέτρο. Είναι σχεδόν δέκα χρόνια μεγαλύτερός μου και πολύ «περπατημένος». Τελικά ενέδωσα στο απτόητο κυνήγι του. Τώρα έχει ένα χρόνο που είμαστε μαζί και σκεφτόμαστε σοβαρά να παντρευτούμε.
Είμαι κατενθουσιασμένη μαζί του. Είναι τόσο διαφορετικός από τον πρώην άντρα μου. Τρυφερός, περιποιητικός, αλλά ταυτόχρονά άντρικός και δυνατός εκεί που πρέπει. Μαζί του ανακάλυψα τι θα πει έρωτας. Με δίδαξε να αγαπώ το σώμα μου και να μην το κρύβω. Με έμαθε να επιδιώκω την ευχαρίστηση και να την απολαμβάνω. Κι όλ'αυτά μέσα σε ένα κλίμα συναισθηματικής ασφάλειας και ζεστασιας.
Μέχρι τώρα πίστευα πως είμαι ψυχρή, πως έχω σεξουαλικό πρόβλημα. Με τη βοήθεια του Πέτρου όλα άλλαξαν. Με βοήθησε ν'απελευθερωθώ από τα ταμπού μου και με την αγάπη και τη γνώση του με βοήθησε ν'ανακαλύψω πόσο θερμή είμαι.
Επιτέλους νιώθω γυναίκα!

==

<u>Κεφάλαιο 11.</u>
Πάθος ή ήρεμη ζωή;

«'Ενα ανοιξιάτικο πρωινό, από ΄κεινα που θέλεις να βγεις έξω και να πάρεις τους δρόμους, έλαβα ένα χαρακτηριστικό τηλεφώνημα που ακόμα το θυμάμαι.

Από την άλλη άκρη του σύρματος ήταν μια εξασθενημένη φωνουλα που έμοιαζε με παιδική.

- Μπορώ να μιλήσω με την ψυχολόγο;
- Η ίδια, παρακαλώ πώς μπορώ να σας εξυπηρετήσω;
- Έχω ένα πρόβλημα και θέλω να κλείσω ραντεβού.
- Θα έρθετε μόνη σας ή με την μητέρα σας;
- Είμαι 33 χρονών!
- Ω! Με συγχωρείτε, η φωνή σας είναι τόσο νεανική!

Ήρθε η κοπέλα και πράγματι έμοιαζε όπως ακουγόταν, μέτριο ύψος, αδύνατη, με λεπτοκαμωμένο πρόσωπο και κοντά μαλιά. Θα έπαιρνες στοίχημα πως ήταν το πολύ δεκαεφτά.

Η Θάλεια μου είπε στη συνέχεια πως ήταν παντρεμένη με 4 παιδιά. Με τον άντρα της γνωρίζονταν από μαθητές. Δεν αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα, όλα κυλούν αρμονικά μεταξύ τους. Δεν τσακώνονται, δε διαφωνούν. Ακόμα και όταν τα μωρά γίνονται πολύ άταχτα, πάντα βρίσκουν τρόπους να τα βολεύουν μεταξύ τους.

Η Θάλεια έπιασε δουλειά σε ένα ιδιωτικό γραφείο πριν 2 χρόνια. Είχε τελειώσει το κολέγιο για γραμματέας παλιά, αλλά πρώτη φορά εξασκούσε το επάγγελμά της. Κι εκεί, στο γραφείο γνώρισε τον Θέμη, έναν 35άρη δικηγόρο, συνέταιρο στην εταιρία. Ο Θέμης είναι σε όλα αντίθετος από τον άντρα της. Κοντός, αδύνατος με πολύ λίγα μαλιά. Ενώ ο άντρας της είναι ψηλός, σωματώδης και πολύ εμφανίσιμος. Ο σύζυγός της είναι ευγενικός και τρυφερός μαζί της, ενώ ο Θεμης είναι ο τύπος του άντρα που συμπεριφέρεται με αναισθησία και σκληρότητα στις γυναίκες. Η Θάλεια ερωτεύτηκε παράφορα το Θέμη.

- Δεν ήθελα να μου συμβεί κάτι τέτοιο. Δεν το διάλεξα εγώ. Από την πρώτη μέρα που πήγα στο γραφείο, άρχισε να με κοιτάει εντονα. Να με κόβει από πάνω ως κάτω. Στην αρχή ένιωσα πολύ άβολα, σχεδόν θύμωσα με το θράσος του. Στη συνέχεια, έπιασα

τον εαυτό μου να περιμένω να τον δω και να νιώσω το αγροίκο βλέμμα του πάνω μου.

- Έχετε δημιουργήσει κάποια σχέση με το Θέμη;
- Δεν ξέρω αν αυτό λέγεται σχέση, αλλά έχουμε κάνει σεξ καμιά δεκαριά φορές. Στις τουαλέτες μετά που είχαν φύγει όλοι οι άλλοι.
- Πώς ένιωθες κατά τη διάρκεια αυτών των σεξουαλικών επαφών;
- Πολύ περίεργα. Με τον άντρα μου έχουμε μια πολύ ικανοποιητική ζωή. Είναι 5 χρόνια μεγαλύτερός μου και ήταν ήδη έμπειρος σεξουαλικά όταν τον γνώρισα. Και έχει και τα απαραίτητα σωματικά προσόντα, τα οποία ο Θέμης δεν τα έχει.
- Δηλαδή, δεν ήταν τόσο ευχάριστες για σένα οι σεξουαλικές επαφές με το Θέμη;
- Ήταν διαφορετικές. Την πρώτη φορά σχεδόν με βίασε. Μου άρεσε όμως. Ένιωσα αυτό που λένε πάθος. Καταλαβαίνετε τι εννοώ;
- Δυστυχώς αρχίζω να καταλαβαίνω...»

Η Θάλεια κουράστηκε με τη μονότονα καλή ζωή της και ονειρεύρηκε το πάθος και την ένταση που έβλεπε στις καθημερινές βραζιλιάνικες σειρές στην τηλεόραση. Κι ο,τι ονειρεύτηκε το βρήκε. Τί την έφερε όμως στο γραφείο του ψυχολόγου;

- Έχω μεγάλο πρόβλημα τώρα. Τον ερωτεύτηκα. Συνέχεια τον σκέφτομαι και δεν μπορώ να τον βγάλω από το μυαλό μου. Νομίζω πως θα τρελαθώ.
- Καλά, δεν είστε μαζί τώρα, έστω και παράνομα;
- Μαζί; Μακάρι να ήμασταν μαζί. Όταν, σε μια στιγμή αδυναμίας του είπα πως τον αγαπώ, εξαφανίστηκε. Μου είπε πως δεν θέλει να ξαναβρεθούμε. Είναι κι αυτός παντρεμένος και δε θέλει να χωρίσει. Μου είπε να μείνω με τον άντρα μου και τα 4 παιδιά μου.

- Έκανε το κέφι του και την έκανε!
- Μη μιλάτε έτσι γι’αυτόν. Έτσι που με φιλούσε, έτσι που μου έκανε έρωτα, αποκλείεται να μη με αγαπά.
- Ναι, τα φιλιά στις τουαλέτες μπορούν να αποβούν πολύ ερωτικά τελικά!

Η Θάλεια δεν μπορεί να ξεχωρίσει το πάθος από την αρρώστεια. Βέβαια, η λεξη πάθος κυριολεκτικά σημαίνει αρρώστια, αλλά η σύγχρονη ερωτολογία της έχει δώσει άλλη ελκυστική χροιά. Το απαγορευμένο τραβά και παρασύρει, δε σημαίνει όμως πως είναι και υγιές και ψυχωφέλιμο.

Ζήτησα από τη Θάλεια να κάνει μια σύγκριση της ζωής της πριν και μετά να γνωρίσει τον Θέμη.

- Πριν να γνωρίσω τον Θέμη ζούσα μια πολυ ήσυχη ζωή. Επειδή δεν ήξερα τίποτε άλλο ήμουν ευχαριστημένη με τη μονοτονία και τη ρουτίνα της. Τώρα άλλαξαν τα πράγματα. Είμαι συνέχεια αγχωμένη και όλα μου τη δίνουν. Σκέφτομαι συνέχεια το Θεμη και νιώθω πολύ αναστατωμένη που δεν μπορώ να είμαι μαζί του. Η απόρριψή του μου στοίχισε πολύ. Νομίζω πως έχω πάθει κατάθλιψη. Έχω πολλά νεύρα και δεν αντέχω τα μωρά. Ακόμα κι ο άντρας μου το παρατήρησε. Αυτός με προέτρεψε να έρθω να σας δω. Αν ήξερε ο καημένος τι πραγματικά μου συμβαίνει. Τον λυπάμαι έτσι που του κανω και δεν σας το κρύβω πως μερικές φορές νιώθω κι ενοχές. Όμως, όπως λέει κι η ηρωίδα του άρλεκιν που διαβάζω, τίποτα δεν αξίζει μπροστά στον έρωτα!

Τί να της πεις; Να της θυμώσεις; Φταίει η καημένη η Θάλεια που παντρεύτηκε πολύ μικρή, χωρίς να έχει άλλες γνωριμίες πριν από τον άντρα της, ώστε να μπορεί να εκτιμήσει αυτά που έχει;

Το ίδιο δε συμβαίνει και με τη Μαρίνα, μια δυναμική κοπέλα 33 χρονών, η οποία πρόσφατα αρραβωνιάστηκε και ετοιμάζεται να παντρευτεί.

Ήρθε να με καλέσει για το γάμο, και καθίσαμε κάμποση ώρα και τα είπαμε.

- Θυμάσαι πριν 3 χρόνια, όταν ήμουν τακτική εδώ;
- Θυμάμαι, πώς να σε ξεχάσω; Τόσο έξυπνη και πνευματώδης. Απολάμβανα ιδιαίτερα τις συναντήσεις μας.
- Θυμάσαι πόσο βασανιζόμουνα μ’εκείνη τη σχέση με το Δημήτρη;
- Εκείνη η σχέση ήταν σενάριο για ταινία. Τί έγινε τελικά;
- Τελικά, ευτυχώς πήρα το θάρρος και ξέκοψα. Γλίτωσα να πω καλύτερα.
- Ήσουν πολύ εξαρτημένη από εκείνη τη σχέση, θυμάσαι;
- Κολλημένη μέχρι αηδίας, δεν έβλεπα μπροστά μου. Κι αυτό το ονόμαζα έρωτα. Αρρώστια ήταν. Μικρότερός μου 7 χρόνια, εξαρτημένος από το ποτό, ξενύχτης, χωρίς σταθερή δουλειά.
- Ο οποίος σε απατούσε συστηματικά και σε κτύπησε κι όλας 2-3 φορές, αν δεν κάνω λαθος.
- 4! Τέλοσπάντων, όλα αυτά ευτυχώς είναι παρελθόν. Και δεν το αρνούμαι πως βοηθήθηκα πολύ κι από σας για να ξεκόψω.
- Τη δουλειά μου έκανα. Πες μου τώρα για τον καινούριο, τον μέλλοντα άντρα σου. Πώς είναι;
- Πολύ καλό παιδί. Συνομήλικός μου. Είναι δάσκαλος στο επάγγελμα. Αγαπά πολύ τα παδιά και είναι τόσο ήρεμος. Συζητούμε με τις ώρες, του αρέσει να με κρατάει αγκαλιά και να μου χαϊδεύει τα μαλιά. Είναι άνθρωπος!
- Πώς γνωριστήκατε;
- Με είδε σε κάποιο πάρτι και του άρεσα. Ζήτησε το τηλέφωνό μου από κάποιο κοινό φίλο και με πήρε να μου ζητήσει να βγούμε έξω. Εγώ στην αρχή δίστασα. Μου άρεσε σαν άνθρωπος όταν τον γνώρισα, αλλά δεν ένιωσα να χτυπούν δα και καμπάνες. Ξέρεις, δεν ένιωσα κεραυνοβόλο έρωτα, όπως με τους προηγούμενους άντρες στη ζωή μου. Μια φίλη μου, όμως, παντρεμένη και πολύ ευτυχισμένη με προέτρεψε να πάω στο ραντεβού, να τον γνωρίσω καλύτερα. Είδαμε και τα κακά παιδιά. Ας γνωρίσουμε τώρα και κανένα καλό. Έτσι βγήκα έξω μαζί του. Του έψησα βέβαια το ψάρι

στα χείλη μέχρι να δεχτώ να τα φτιάξουμε. Ήμουν βλέπεις μαθημένη με τους ανώμαλους. Δεν μου έκανε ο ομαλός!
- Ο καθένας με τα γούστα του!
- Μην μου κάνεις πλάκα. Ξέρω πως δεν το εννοείς. Εσύ πάντα δεν ήσουν που μου εξηγουσες τη διαφορά μεταξύ πάθους και υγείας;
- Ναι, ρε παιδί μου. Η έντονη ερωτική έλξη είναι ύποπτο πράγμα. Κάποια ψυχοπαθολογία κρύβει. Και απ'τις δυο πλευρές.
- Ευχαριστώ, που θα με βγάλεις και ψυχοπαθή!
- Στο παρελθόν. Πώς γνωριστήκαμε; Έλα τώρα, ξέρεις ότι κάνω πλάκα. Η ώρα η καλή. Και να του πεις να μου σε προσέχει!
- Χε! Χε! Το καταπληκτικό είναι πως ο Πάρης δε χρειάζεται υπενθύμιση γι'αυτό.»

Η Μαρίνα έζησε πολύ πάθος στη ζωή της. Έτσι μπορεί να εκτιμήσει την υγεία και την πραγματική αγάπη. Έχει απομυθοποιήσει τους παθιασμενους έρωτες των άρλεκιν και των βραζιλιάνικων σειρών.
Στην ερώτηση αν προτιμάει το πάθος από μια ήρεμη ζωή, με την τελική επιλογή της, απαντάει ναι, ναι στην ηρεμία και την κανονικότητα.

Η ερωτική έλξη όμως δεν είναι σημαντικό στοιχείο για τη δημιουργία μιας σχέσης; Όσο καλό παιδί και να είναι ο άλλος άμα δεν μας ελκύει;

Υποστηρίζω την άποψη αρκετών ψυχολόγων, πως η ερωτική έλξη δημιουργείται πρώτα γνωστικά. Το μυαλό μας δηλαδή είναι αυτό που ζυγίζει τα δεδομένα ενός πιθανού ερωτικού συντρόφου και δίνει το ο.κ. για την ανάπτυξη της ερωτικής έλξης. Όταν γνωρίσουμε κάποιον, από τα πρώτα ήδη λεπτά, ο εγκέφαλός μας αρχίζει να σταθμίζει τα χαρακτηριστικά αυτού του προσώπου, και ανάλογα με το σημείο στο οποίο βρισκόμαστε στη ζωή μας και το τί ψάχνουμε από έναν ερωτικό σύντροφο, μας επιτρέπει ή μας απαγορεύει ν'αναπτύξουμε ερωτικά αισθήματα για εκείνο το ατομο.

Ας δούμε το παράδειγμα της Αγνής.
Η Αγνή είναι μια νέα γυναίκα 35 χρονών, πολύ μορφωμένη, με ένα πτυχίο και δύο μάστερ. Κατέχει διευθυντική θέση στην εταιρία που εργάζεται και μέχρι τώρα είναι μόνη. Η μάνα της την πιέζει συνεχώς για να παντρευτεί. Η Αγνή κατά βάθος δεν θέλει να παντρευτεί επειδή προτιμά να αφοσιωθεί στην καριέρα της από τη μια, και φοβάται το γάμο από την άλλη. Οι γονείς της χώρισαν όταν αυτή ήταν 10 χρονών και η αδελφή της είναι παντρεμένη μεν, αλλά δυστυχισμένη.

Η Αγνή διηγείται:
« Βγήκαμε προχτές με μια φίλη μου για φαγητό. Στο απέναντι τραπέζι ήταν δυο γνωστοί μας. Ο ένας γνωστός δικηγόρος στην ηλικία μας, τον οποίο έτυχε να μου τον προξενέψουν δυο-τρεις διαφορετικοί φίλοι. Μαζί του καθόταν ο αδελφός του, 10 χρόνια νεώτερός του, ποδοσφαιριστής στο επάγγελμα, αμόρφωτος και με φήμη γυναικά. Αντικειμενικά ο μεγάλος αδελφός είναι ωραιότερος από τον μικρό, πιο ψηλός, πιο ωραία χαρακτηριστικά στο πρόσωπο. Και στο χαρακτήρα; Καμία σύγκριση. Ο μεγάλος είναι σοβαρό και αξιόπιστο άτομο, απ'ο,τι ξέρω μέχρι τώρα είχε 2 σχέσεις μεγάλης διάρκειας και έχει τη φήμη μονογαμικού και αφοσιωμένου συντρόφου. Καλά για τη μόρφωση δεν το συζητώ. Εννοείται πως ο μικρός το μόνο που ξέρει είναι να κλωτσάει την μπάλα.
Εγώ τον μικρό δεν τον είχα ξαναδει. Η φίλη μου τον ήξερε. Στο τέλος βρεθήκαμε να καθόμαστε και οι τέσσερεις στο ίδιο τραπέζι. Και δε θα το πιστέψεις! Ένιωσα μια τεράστια έλξη για τον μικρότερο αδελφό. Κάτι σαν κεραυνοβόλος έρωτας. Δεν μπορούσα να ξεκολλήσω τα μάτια μου από πάνω του. Είχε κι αυτό το θρασύ βλέμμα, που κοιτάει τη γυναίκα από πάνω ως κάτω και μετά εστιάζεται, ξέρεις που. Για να μην τα πολυλογώ, μέχρι να τελειώσει η βραδιά ένιωθα ερωτευμένη μαζί του. Η φίλη μου, που το κατάλαβε, με σκουντουσε διακριτικά κάτω από το τραπέζι. Κι όταν επιτέλους φύγαμε από το εστιατόριο μου έβαλε τις φωνές.
-Καλά, μα χάνεις, κορίτσι μου εσύ; Τί έπαθες; Όλη νύχτα δεν πήρες τα μάτια σου από τον μικρό. Δεν είδες τον αδελφό του τι κούκλος που είναι, τι σοβαρός, τι μορφωμένος , τί ενδιαφέρουσες συζητήσεις κάνει; Τί γυρεύεις

εσύ με το ρεμάλι;
- Μα, αυτός μου άρεσε. Ο άλλος δε μου αρέσει. Γούστα είναι αυτά.
- Μαλακία είναι αυτή, να πας να σε δει γιατρός. Δε χόρτασες με όλους αυτούς τους κόπανους που απλά θέλουν να περάσουν καλά και μόλις φτάσουν τα πράγματα σε κρίσιμο σημείο σε παρατάνε; Δεν είσαι εσύ που θέλεις να παντρευτείς;»

Τί να κάνει η καημένη η Αγνή; Δεν το έκανε επίτηδες. Η έλξη που ένιωσε ήταν αυθεντική.
Κι η φίλη της, όμως, δεν έχει άδικο. Οι γνωστικές επιλογές της Αγνής είναι αυτές που επηρεάζουν και τις ερωτικές της προτιμήσεις. Όταν ξεκαθαρίσει τί πραγματικά θέλει από τις ερωτικές της σχέσεις, κι όταν μπορέσει να ξεπεράσει το φόβο της για δέσμευση και το γάμο, τότε σίγουρα, θα της αρέσουν και θα την ελκύουν ερωτικά άντρες που θα είναι κατάλληλοι για να εκπληρώσει τα σχέδιά της. **Και στον έρωτα, όλα από το μυαλό ξεκινούν!**

Είναι αλήθεια, πως και από την εποχή του James Dean, του πιο διάσημου κακού παιδιού του σινεμά, οι περισσότερες γυναίκες νιώθουν μια ακατανίκητη έλξη για τα κακά παιδιά. Βρίσκουν μια γοητεία σ'αυτούς τους τύπους που δε νοιάζονται για τίποτα, που αψηφούν όλους τους νόμους και κανόνες και συνήθως είναι απένταροι και υποφέρουν από εξαρτήσεις.

Γιατί άραγε;

1. **Νομίζω πως ο πρώτος και βασικότερος λόγος είναι πως μ'αυτό τον τρόπο κάνουν μια επανάσταση απέναντι στους γονείς τους και στην κοινωνία. Επιλέγοντας έναν ακατάλληλο, ή ακόμα χειρότερα έναν μισοπαράνομο σύντροφο πάνε κόντρα σε ο,τι περιμένουν οι άλλοι από αυτές.**

2. Ο δεύτερος λόγος είναι πως ο πατέρας τους ή μια σημαντική πατρική φιγούρα στο περιβάλλον τους όταν μεγάλωναν, ήταν επίσης «κακό παιδί». Δεν είναι τυχαίο που οι κόρες αλκοολικών παντρεύονται συνήθως αλκοολικούς, για παράδειγμα.
3. Ο τρίτος και σημαντικότερος λόγος είναι τα προσωπικά ψυχολογικά προβλήματα και ιδιαίτερα η αυτοκαταστροφική τάση της γυναίκας, η οποία υποσυνείδητα ψάχνει για κάποιον που θα την βασανίσει ώστε να μη νιώσει ευτυχία, επειδή βαθιά μέσα της πιστεύει πως δεν την αξίζει.

Ανέπτυσσα τα παραπάνω προχτές σε μια φίλη, αιώνια βασανισμένη από τις ερωτικές επιλογές της. Με περίμενε υπομονετικά να τελειώσω και μετά ξέσπασε:

- Αμάν βρε Θέκλα! Κατάντησες εντελώς αντιερωτική! Πού πήγε το πάθος σου; Πού πήγε η τρέλα σου; Δε σε αναγνωρίζω πια.
- Μήπως με βλέπεις πιο ήρεμη; Πιο όμορφη; Πιο πετυχημένη;
- Ε, ναι. Αλλά πού πήγε ο ενθουσιασμός σου;
- Ενθουσιασμό για τη ζωή έχω ακόμη περισσότερο τώρα. Για τα ουσιαστικά πράγματα της ζωής, κι όχι για τα παρατράγουδά της. Πού πήγε το πάθος μου; Το θεράπευσα. Δεν έχω διάθεση να κλάψω ή να βασανιστώ για κανένα άντρα πλέον.
- Δηλαδή, βγάζεις τον έρωτα εντελώς από τη ζωή σου;
- Ακριβώς το αντίθετο. Τον βάζω μέσα πανηγυρικά, από την μπροστινή πόρτα κι όλας. Όχι από το παράθυρο. Απλά αποφάσισα να σταματήσω να ελκύομαι από τα κακά παιδιά.
- Κι είναι θέμα απόφασης;
- Μόνο μιας απόφασης, μπορεί βέβαια να χρειαστείς μήνες ψυχοθεραπείας για να πάρεις αυτήν την απόφαση, όταν όμως το αποφασίσεις, γίνεται. **Γιατί ο έρωτας ξεκινάει από το μυαλό!**

Καλά μυαλά!

==
==

<u>Κεφάλαιο 12.</u>
΄Ομοιοι ή ανόμοιοι σύντροφοι;

«- Με λένε Γιώτα, είμαι 27 χρονών και δεν έχω σχέση. Όχι πως δεν είχα ποτέ μου σχέση, είχα πάνω από 5 σχέσεις μέχρι τώρα, οι οποίες φυσικά δεν πέτυχαν και με άφησαν στα κρύα του λουτρού ν'αναρωτιέμαι πού έφταιξα. Έτσι αποφάσισα ν'απέχω. Επειδή όμως δεν αντέχω ήρθα να σας δω για να με συμβουλεύσετε. Να βρείτε τι δεν πήγε καλά στις προηγούμενες σχέσεις μου, ώστε να το αποφύγω στο μέλλον.

- Μάλιστα. Θέλεις να μου πεις για την πρώτη σου σχέση;
- Ήταν στην 3η λυκείου. Τα είχα με το Μιχάλη, ένα αστέρι της ομάδας μπάσκετ του σχολείου. Ψηλός, μελαχροινός, κούκλος.
- Και τι δεν πήγε καλά;
- Ο Μιχάλης με παράτησε για να τα φτιάξει με μια κακάσχημη και κακόγουστη και τη χειρότερη μαθήτρια!
- Γιώτα, τί μόρφωση είπαμε πως έχεις εσύ; (για την ομορφιά δε χρειαζόταν να ρωτήσω, την είχα μπροστά μου, μια κούκλα!).
- Είμαι εγκεκριμένη λογίστρια.
- Δηλαδή σπούδασες για πάνω από 4 χρόνια;

- Φυσικά. 7 όλα στο σύνολο.
- Αχά. Και τί βαθμούς είχες στο γυμνάσιο;
- Πολύ καλούς. 18,19,20.
- Ο.κ. Ο Μιχάλης ήταν εξίσου καλός μαθητής;
- Όχι, ο Μιχάλης ήταν πολύ μέτριος, θα έλεγα κακός μαθητής. Παρολίγον να μείνει κι όλας στη Δευτέρα λυκείου, αλλά έπαιζε πολύ μπάσκετ, γι'αυτό.
- Μάλιστα, ο επόμενος κ. Τέλειος;
- Ο επόμενος ήταν ο Γιάννης. Τον γνώρισα το καλοκαίρι του πρώτο έτους που γύρισα για διακοπές. Ήταν σερβιτόρος σε ένα πολύ κουλ μπαρ που συχνάζαμε στην Αγία Νάπα.
- Φοιτητής κι αυτός, ε;
- Α! Μπα. Μόλις είχε τελειώσει το στρατό και έψαχνε για δουλειά. Δεν γούσταρε να σπουδάσει.
- Και τι δουλειά κάνει τώρα, ξέρεις;
- Δεν ξέρω ακριβώς. Πριν 2 χρόνια τον συνάντησα τυχαία πάλι στην Αγ.Νάπα και πάλι σερβιτόρος δούλευε.
- Στο ιδιο κουλάτο μπαρ;
- Όχι τώρα στο ξενοδοχείο που μέναμε με τον πρώην μου.
- Γιατί χωρίσατε με το Γιάννη;
- Αγαπιόμασταν πολύ με το Γιάννη, αλλά μετά εγώ επέστρεψα στο Λονδίνο, μιλούσαμε στο τηλέφωνο, σχεδιάζαμε να έρθει να συγκατοικήσουμε και να ψάξει για δουλειά, αλλά τελικά όλα ναυάγησαν. Τελευταία στιγμή τα ακύρωσε όλα. Μου είπαν αργότερα πως τον είδαν μαζί με μια κοπέλα που δούλευαν μαζί, δεν ξέρω. Πάντως, πληγώθηκα πολύ κι από εκείνη την ιστορία.
- Φυσικά, κάθε χωρισμός πληγώνει λίγο ή πολύ. Όσο κι αν δεν το παραδεχόμαστε. Θέλεις να πάμε στο νούμερο 3;
- Το νούμερο 3 ήταν ο Γουέμπ. Τον γνώρισα στο Λονδίνο στο 3ο έτος.
- Συμφοιτητής σου;
- Όχι. Ο Γουέμπ δεν ήταν φοιτητής. Δούλευε στο γυμναστήριο του πανεπιστημίου;

- Γυμναστής;
- Όχι, χμ χμ ... καθαριστής. Δεν ήταν όμως και τόσο χάλια δουλειά. Μια δουλεια όπως όλες και ήταν και πολύ κούκλος!
- Μάλιστα. Να τολμήσω να ρωτήσω τι έγινε στο τέλος με τον Γουέμπ για ποια σε άφησε;
- Όχι, ο Γουέμπ δε με άφησε. Εγώ τον άφησα. Μετά από 5 μήνες. Τον βαρέθηκα. Έλεγε συνέχεια και συνέχεια τα ίδια πράγματα. Πολύ βαρετός τύπος.
- Πάμε τότε στο νούμερο 4.
- Το νούμερο 4 ήταν ο Αλέξης. Τον γνώρισα μετά που επέστρεψα στην Κύπρο. Ο Αλέξης κατάγεται από το χωριό της μητέρας μου. Μας σύστησε η θεία μου. Πολύ καλό κι ευγενικό παιδί.
- Και τι πήγε στραβα;
- Γιατι δε ρωτάς τι δουλειά έκανε αυτός;
- Βλέπω μπήκες στο νόημα των ερωτήσεων, για πες μου.
- Ο Αλέξης ήταν οικοδόμος. Δούλευε μαζί με τον πατέρα του στην επιχείρηση του θείου του που είναι εργολάβος.
- Και;
- Τα είχαμε για 6 μήνες. Τελικά του είπα εγώ να χωρίσουμε. Η αφορμή δόθηκε σε ένα πάρτυ του γραφείου. Ήρθε κι ο Αλέξης μαζί μου και παρόλο που δεν το περίμενα, ένιωσα πολύ άβολα όταν τον συνέκρινα με τους συναδέλφους μου. Κάθισε όλη την ώρα σε μια γωνιά με το ποτό στο χέρι και δε μίλησε σχεδόν καθόλου. Άσε που μου έκανε και σκηνή ζηλοτυπίας αργότερα στο αυτοκίνητο. Τον ενόχλησε που ήμουν τόσο φιλικοί με τους άντρες συναδέλφους μου.
- Γιατί άραγε ενέργησε έτσι ο Αλέξης σε εκείνο το πάρτυ;
- Δεν ξέρω. Σίγουρα ήταν ζηλιάρης.
- Μπορεί όμως να ένιωσε κι εκείνος εξαιρετικά άβολα σε ένα περιβάλλον τόσο διαφορετικό από το δικό του. Μορφωτικά και κοινωνικά εννοώ.
- Αυτό είναι αλήθεια. Εγώ όμως ήμουν πολύ απλή και φιλική με τους φίλους του. Γιατί μου συμβαίνουν όλ’αυτά;

- Θέλεις να μου πεις και για την τελευταία σου σχέση και μετά να τα σχολιάσουμε όλα μαζί;
- Η τελευταία μου σχέση ήταν πριν 6 μήνες. Αυτός ήταν ο Θάνος και είναι το παιδί από το κούριερ που μας φέρνει τα δέματα στο γραφείο. Είναι τόσο όμορφος. Και, ο Θάνος με απάτησε, δηλαδή γύρισε στην πρώην του.
- Και τί δουλειά κάνει η πρώην του;
- Δουλεύει σε ένα κομμωτήριο. Περνάει τις βαφές.
- Μάλιστα, εσύ Γιώτα τώρα που άκουσες τον εαυτό σου να διηγείται περιληπτικά το ιστορικό των σχέσεων σου μέχρι τώρα πρόσεξες κάτι;
- Μμμ...
- Κάποιο κοινό χαρακτηριστικό που να είχαν όλοι οι σύντροφοί σου;
- Μμμ....
- Εκτός από το ότι ήταν όλοι άντρες;
- Χα! Χα! Ξέρω που το πάτε. Στο μορφωτικό τους επίπεδο. Αλλά εγώ είμαι εντελώς απελευθερωμένο άτομο. Δεν κολλώ σε κάτι τέτοια. Δεν είμαι καμιά σνομπ να κολλώ στη μόρφωση του άλλου. Επειδή ήμουν καλή μαθήτρια έπρεπε να τα φτιάχνω μόνο με καλούς μαθητές; Ή επειδή σπούδασα πρέπει να βγαίνω ραντεβού μόνο με άτομα που έχουν πτυχίο; Δεν το βρίσκετε ρατσιστικό αυτό; Νόμιζα πως οι ψυχολόγοι είναι εναντίον των διακρίσεων.
- Έχεις δίκιο πως είναι ρατσιστικό να χωρίζουμε τους ανθρώπους σε ανώτερους και κατώτερους. Δεν υπονοώ κάτι τέτοιο. Μπορούμε όμως να πούμε πως με κάποιους ανθρώπους έχουμε περισσότερες ομοιότητες. Το μορφωτικό επίπεδο συνήθως συνοδεύεται κι από άλλα κοινά χαρακτηριστικά δεν είναι έτσι;
- Ίσως εκείνα τα κοινά χαρακτηριστικά που δεν είχε μαζί μου και με τους συναδέλφους μου ο Αλέξης και έκανε όλη εκείνη τη σκηνή μετά το πάρτι της εταιρίας;
- Ίσως.
- Κι εκείνα τα κοινά χαρακτηριστικά που έκαναν τον Γιάννη να τα

φτιάξει με μια σερβιτόρα;
- Αυτό που βρίσκω ενδιαφέρον στις σχέσεις σου, Γιώτα είναι ότι όλοι μα όλοι οι σύντροφοί σου ήταν λιγότερο μορφωμένοι από σένα. Κι επειδή αυτό που ζητάς από τη συνάντησή μας είναι να βρούμε τί πήγε λάθος στις προηγούμενες σχέσεις σου ώστε να μην το επαναλάβεις στις επόμενες, πιστεύω πως είναι σημαντικό να απομονώσουμε τα κοινά αρνητικά στοιχεία των προηγούμενων συντρόφων σου. Τώρα, εσύ που γνωρίζεις καλύτερα τον εαυτό σου και τις σχέσεις σου, θα μπορούσες ίσως να μας έδινες κάποια άλλα στοιχεία που ενδεχομένως είχαν κοινά μεταξύ τους οι πρώην σύντροφοί σου. Μπορεί έτσι να σχηματίσουμε πιο ολοκληρωμένη άποψη για το τι πήγε στραβά με τις επιλογές σου.»

Κοπέλες όπως τη Γιώτα θεωρούν τους εαυτούς τους «άνετες» και επιλέγουν συντρόφους πολύ διαφορετικούς από αυτές. Είτε στον τομέα της μόρφωσης, είτε του οικονομικού επιπέδου, είτε της εμφάνισης, της ηλικίας κλπ. Ίσως έτσι κάνουν και μια πολιτική δήλωση, όπως έκανα εγώ με την επιλογή του συντρόφου στον πρώτο μου γάμο, είτε πάνε κόντρα στους γονείς τους, είτε απλά καλύπτουν τις ανασφάλειές τους.
Γιατί, κακά τα ψέματα, αν είσαι μια ευκατάστατη κοπέλα και επιλέγεις ένα πολύ φτωχό άντρα, δεν έχεις μια ψευδαίσθηση ασφάλειας για το ότι αυτός ο άντρας δε θα σε εγκαταλείψει ποτέ επειδή πάντα θα σε έχει ανάγκη οικονομικά; Ή αν είσαι στα 25 σου και επιλέγεις έναν άντρα 50 χρονών δεν έχεις την ψευδαίσθηση ασφάλειας πως αυτός ο άντρας δε θα γυρίσει ποτέ να κοιτάξει άλλην επειδή θα είσαι τόσο νεότερή του;
Και λέω ψευδαίσθηση ασφάλειας, επειδή ποτέ δεν μπορείς να εξαγοράσεις ή να αγοράσεις την αφοσίωση ενός άντρα. Υπάρχουν μάλιστα πολλές περιπτώσεις στις οποίες ένας τόσο διαφορετικός σύντροφος, όπως ένας πολύ φτωχότερος, ή ένας λιγότερο μορφωμένος, επιδεικνύει μια συμπεριφορά εντελώς διαφορετική από τις προσδοκίες της ανασφαλούς συντρόφου του.

Η Λένια, μια οδοντίατρος, διηγείται πως την έπαθε μ’αυτόν τον τρόπο:

«Όταν γνώρισα το Θωμά ήμουν πολύ απογοητευμένη με τους άντρες. Μόλις είχα χωρίσει από μια μακροχρόνια σχέση με ένα παιδί που ήμασταν συμφοιτητές στο πανεπιστήμιο.
Ο Θωμάς ήταν γείτονάς μου στην πολυκατοικία. Φαινόταν καλό παιδί, ήσυχο. Εκείνη την εποχή δεν είχε σταθερή δουλειά. Δούλευε με το μηχανάκι σε ένα κούριερ. Είχε τελειώσει το τεχνικό λύκειο και ειδικεύτηκε στα ηλεκτρολογικά.
Αρχίσαμε να φλερτάρουμε και σιγά σιγά γίναμε αχώριστοι. Η κολλητή μου δεν ενέκρινε αυτή τη σχέση. Μου έλεγε πως εγώ, μια οδοντίατρος δεν ήταν δυνατόν να βγαίνω με κάποιον χωρίς κανένα ακαδημαϊκό προσόν. «Τους είδαμε και τους μορφωμένους, τον είδαμε και τον οδοντίατρο!», της απαντούσα εγώ και δεν έδινα σημασία στις προειδοποιήσεις της. «Θα νιώθει μειονεκτικά και δε θα σου βγει σε καλό. Οι άντρες δε θέλουν τη γυναίκα πιο μορφωμένη και ικανή, θα δεις, σταμάτα τώρα που είναι νωρίς. Και άλλωστε τί κοινό έχεις εσύ μαζί του;» «Η αγάπη μας μας ενώνει!», απαντούσα εγώ με στόμφο και στο τέλος της απαγόρευσα να μου μιλά γι'αυτό το θέμα.
Εκείνη την περίοδο πέθανε ξαφνικά ο πατέρας μου από καρδιά και ο Θωμάς μου συμπαραστάθηκε πολύ. Μαζί στην κηδεία, μαζί στα μνημόσυνα. Τον συμπάθησε και η μάνα μου. Βέβαια δεν της είπαμε ποτέ τι δουλειά έκανε. Την αφήσαμε να πιστεύει πως είχε σπουδάσει ηλεκτρολόγος.
Μετά από ένα χρόνο αποφασίσαμε να παντρευτούμε κι η μάνα μου μας έδωσε ευχαρίστως την ευχή της. Ο πρώτος καιρός του γάμου κυλούσε θαυμάσια. Ήμασταν ερωτευμένοι κι αυτοκόλλητοι. Περνούσαμε πολλές ώρες στο σπίτι, στην τηλεόραση, τρώγοντας, στο κρεβάτι.
Τα πρώτα προβλήματα άρχισαν όταν αποφάσισα να σταματήσω να δουλεύω σαν υπάλληλος και να ανοίξω οδοντιατρείο συνεταιρικά με έναν συμφοιτητή μου. Παντρεμένος κι αυτός βέβαια. Η γυναίκα του δασκάλα.
Η συμπεριφορά του Θωμά άρχισε ν'αλλάζει. Άρχισε να γίνεται δύστροπος κι ιδιότροπος. Όταν μας καλούσαν για φαγητό ο συνέταιρός μου κι η γυναίκα του, έκανε ολόκληρες ιστορίες κάθε φορά μέχρι να πάμε. Όχι δεν του άρεσε το ύφος τους, όχι ήταν σίγουρος πως τον κοροϊδευαν, όχι δεν

του αρέσουν αυτοί οι ψωνισμένοι και ψωροπερήφανοι τύποι. Στο σπίτι επίσης έγινε διαφορετικός. Γκρίνιαζε όταν αργούσα να επιστρέψω από το ιατρείο, μουρμουρούσε πως ήθελε να μαγειρεύω εγώ και όχι η μητέρα μου για μας, όλα του έφταιγαν.
Στη συνέχεια ήρθαν οι ζήλιες. Ποιος με πήρε στο κινητό η ώρα δέκα το βράδυ, όχι δεν ήταν ασθενής που πονούσε το δόντι του, ήταν γκόμενος. Μήπως τα έχω με το συνέταιρό μου; Τί κάνουμε στη δουλειά όλη μέρα μαζί όταν δεν έχουμε πελάτες;
Στον τρίτο χρόνο του γάμου μας, η κατάσταση έγινε αφόρητη. Ο Θωμάς σταμάτησε από τη δουλειά του, καθόταν στο σπίτι άνεργος. Όλη μέρα κοιμόταν και το βράδυ κοιτούσε τηλεόραση. Παραπονιόταν πως ένιωθε άχρηστος, ένα ρεμάλι που το ταϊζει η γυναίκα του, τι δουλειά να πάει να βρει που να μην με ντροπιάζει που είμαι οδοντίατρος.
Εγώ ήμουνα πολύ στενοχωρημένη και δεν ήξερα τι να κάνω. Φίλες δεν είχα, επειδή ο Θωμάς δεν χώνευε καμιά τους κι έτσι μια μια έφευγαν από τη ζωή μας. Δεν είχα με ποιον να μιλήσω. Τη μάνα μου δεν ήθελα να τη στενοχωρήσω. Χήρα γυναίκα με όλες τις ελπίδες της σε μένα να της κάνω ένα εγγονάκι. Όταν μάλιστα μια μέρα με ρώτησε πότε θα βρει ο Θωμάς δουλειά και γιατί κάθεται τόσο καιρό, εγώ τον δικαιολόγησα. Πως ψάχνει πραγματικά, και σύντομα θα βρει κάτι καλό.
Όταν μετά από λίγο καιρό έμαθα πως ο Θωμάς έφτιαξε εξωσυζυγική σχέση με την γειτόνισσα, μια πωλήτρια σε ένα κατάστημα ρούχων, σχεδόν ανακουφίστηκα! Βρήκα την ευκαιρία να χωρίσω και να απαλλαγώ από αυτή την κόλαση.»

Είναι αποδεδειγμένο και από τη ζωή και από έρευνες πως όσες περισσότερες ομοιότητες, όσα περισσότερα κοινά έχει ένα ζευγάρι, τόσες περισσότερες πιθανότητες έχει να τα πάει καλά. Στον έρωτα η αρχή της φυσικής πως «τα ετερώνυμα έλκονται και τα ομώνυμα απωθούνται» δεν βρίσκει μακροχρόνια εφαρμογή. Μπορεί πραγματικά, στην αρχή να υπάρξει μεγάλη έλξη μεταξύ δυο πολύ διαφορετικών ανθρώπων. **Αν θέλουμε όμως μια σχέση που να κρατήσει, είναι καλύτερα να ψάξουμε για ένα σύντροφο που να έχει περισσότερα κοινά με εμάς.**

Κάποια στιγμή η αυλαία της αρχικής έντονης ερωτικής έλξης πέφτει για όλα τα ζευγάρια. Κι αυτό που μένει είναι η δυνατότητα επικοινωνίας, τα κοινά ενδιαφέροντα, οι κοινοί στόχοι και οι κοινές προοπτικές. Πάνω σ’αυτά κτίζεται ο σεβασμός και η αγάπη που κρατά το ζευγάρι ενωμένο και ευχαριστημένο για τα χρόνια που θα έρθουν!

===

Κεφάλαιο 13 (μπορεί να διαβαστεί και ως επίλογος!)
Υπάρχει τελικά τρόπος για να πετύχω στις ερωτικές μου σχέσεις; Μια μαγική συνταγή ίσως;

Μετά από όλα όσα γράφτηκαν ίσως δεν θα έπρεπε να γραφτεί αυτό το τελευταίο κεφάλαιο. Ή να παρουσιαστεί με κενές σελίδες ώστε να τις συμπληρώσουν οι αναγνώστριες και οι αναγνώστες μας!

Γιατί για τον καθένα είναι διαφορετική η ιστορία της επιτυχίας του, το success story του! Υπάρχουν όμως κάποια βασικά λάθη τα οποία επαναλαμβάνουν οι γυναίκες που δεν βρίσκουν ευτυχία στις ερωτικές τους σχέσεις. Και κάποιες βασικές κινήσεις τις οποίες κάνουν οι γυναίκες που δηλώνουν ευτυχισμένες από την έκβαση των ερωτικών τους σχέσεων.

Στα σεμινάρια αδυνατίσματος που διδάσκω, ένας από τους βασικούς στόχος είναι να μάθουν οι μαθητές μου να σκέφτονται και να ζουν ως αδύνατοι άνθρωποι. Ν’αντιγράψουν τις συνήθειες και τον τρόπο ζωής των αδύνατων ανθρώπων ώστε τελικά να καταστούν αδύνατοι!

Δεν μπορούμε κι εδώ να κάνουμε το ίδιο;

Στις ερωτικές σχέσεις δεν είναι τόσο εύκολα τα πράγματα. Ειδικά τα άτομα που έχουν δυσκολίες που προέρχονται από τα προσωπικά και ψυχολογικά προβλήματα, δεν μπορούν έτσι απλά να αντιγράψουν μια υγιή συμπεριφορά. Χρειάζεται να μπουν σε ψυχοθεραπεία ώστε να ξεπεράσουν τα τραύματα του παρελθόντος και ν'αλλάξουν τον τρόπο που σκέφτονται και ενεργούν.

Ή στα θέματα που έχουν να κάνουν με τη διαπαιδαγώγηση και τις κοινωνικές απαγορεύσεις. Χρειάζεται πολλή προσπάθεια από μια γυναίκα για να μπορέσει να υπερβεί τα εσωτερικά εμπόδια που προέρχονται από τον τρόπο με τον οποίο ανατράφηκε. Ευελπιστώ πως ένα τέτοιο βιβλίο, γραμμένο από μια νεαρή κύπρια γυναίκα ειδικά για την κυπριακή κοινωνία μπορεί να βοηθήσει προς τον σκοπό αυτό.

Παρόλ'αυτά ας κάνουμε μια λίστα με τα χαρακτηριστικά και τις συμπεριφορές των γυναικών που δεν έχουν ανάγκη να διαβάσουν αυτό το βιβλίο. Αυτών που βρίσκουν εύκολα άντρα, που στεριώνουν στις σχέσεις τους, που περνούν πραγματικά καλά στο γάμο τους. (Ναι, υπάρχουν τέτοιες γυναίκες, λίγες , αλλά υπάρχουν!)

1. **Έχουν ήδη καταφέρει να περνούν και μόνες τους καλά!**
2. **Πιστεύουν στον εαυτό τους και στην αξία τους.**
3. **Δεν έχουν εμμονή με το γάμο.**
4. **Όταν γνωρίσουν έναν άντρα εστιάζονται στο αν αυτός είναι κατάλληλος σύντροφος γι'αυτές και όχι στο αν αυτός τις θέλει.**
5. **΄Επαψαν να ερωτεύονται κεραυνοβόλα. Δεν κολλούν πάνω σε έναν άντρα μόλις τον γνωρίσουν.**
6. **Γνωρίζουν πολύ καλά τι θέλουν να κάνουν με τη ζωή τους και τί ζητούν από έναν άντρα.**

7. ΄Εχουν ήδη περάσει μέσα από 2 τουλάχιστον σχέσεις, μέσα από τις οποίες έμαθαν καλύτερα τον εαυτό τους και αναγνωρίζουν σε ποια σημεία χρειάζεται να βελτιωθούν.

8. Δεν μισούν τους πρώην τους, ούτε θέλουν να τους σφάξουν αν τους δουν με τα νέα τους αμόρε. Κάθε άνθρωπος που πέρασε από τη ζωή τους είχε ένα σκοπό να επιτελέσει:να γνωρίσουν καλύτερα τον εαυτό τους. Ακόμα κι αν πληγώθηκαν, από μια σχέση, αυτές άφησαν τον εαυτό τους να πληγωθεί, δε φταίει ο άλλος.

9. ΄Εχουν ωριμάσει τόσο ώστε ν'αποδεσμευτούν από τους γονείς τους ψυχολογικά, οικονομικά και κοινωνικά.

10. Προτιμούν μια ήρεμη υγιή σχέση από μια παθιασμένη σχέση.

11. ΄Εχουν υγιή σχέση με την εικόνα τους, το σώμα τους και τον ερωτισμό τους.

12. Έμαθαν να αναγνωρίζουν την «κολοσυρμαθκιάν του κούφου». Αναγνωρίζουν τα αρνητικά σημάδια σε έναν άντρα χωρίς να χρειαστεί να μπουν σε ερωτική σχέση μαζί του.

Εδώ θα ταίριαζε να γράφαμε ένα παράδειγμα. Δεν είναι; Διαλέγω όμως να μη γράψω κανένα, γιατί αργά ή γρήγορα πιστεύω πως η κάθε μια από εμάς θα γράψει το δικό της.

Δεν είναι πως δεν υπάρχουν παραδείγματα επιτυχίας. Ήδη κάποια από αυτά βρίσκονται στις προηγούμενες σελίδες του βιβλίου που κρατάτε στα χέρια σας. Αν θέλετε να μου στείλετε το δικό σας παράδειγμα, επιτυχίας ή δυσκολίας για να χρησιμοποιηθεί σε ένα επόμενο βιβλίο, μπορείτε να το κάνετε στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

Email:
theklapetridou@yahoo.gr

Το επόμενο θέμα με το οποίο επιθυμώ να ασχοληθώ, εκτός από τη συνέχεια των θεμάτων του βιβλίου αυτού, είναι το θέμα του διαζυγίου και πως το περνούν οι σύγχρονες κύπριες γυναίκες.

.